
Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

1 INDLEDNING

Indhold	Side
1 Budget- og regnskabssystemets status som regelsæt	1.0 - 1
2 Budget- og regnskabssystemets opbygning	1.1 - 1

1 INDLEDNING

1.0 Budget- og regnskabssystemets status som regelsæt

Det autoriserede budget- og regnskabssystem omfatter et sæt af regler vedrørende formen for regionernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab m.v. Reglerne er fastsat af indenrigs- og sundhedsministeren med hjemmel i §§ 24 og 25 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab.

I Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. er fastsat en række - især procedurermæssige - bestemmelser om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Herudover fremgår bestemmelserne vedrørende regionernes budget og regnskab af "Budget- og regnskabssystem for regioner", jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 1.

Budget- og Regnskabsudvalget, der består af repræsentanter for staten og de kommunale parter, afgiver indstilling til indenrigs- og sundhedsministeren vedrørende de justeringer i budget- og regnskabssystemet, som udvalget finder påkrævede eller ønskelige.

Ændringer eller tilføjelser til budget- og regnskabssystemet meddeles elektronisk til regionerne.

Ændringer og tilføjelser træder ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 2, i kraft ugedagen efter udsendelsen, med mindre andet er fastsat i det udsendte materiale.

Budget- og regnskabssystemet er ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 2, tilgængeligt via Internet på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside på www.im.dk under "Budget- og regnskabssystem."

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

1.1 Budget- og regnskabssystemets opbygning

Budget- og regnskabssystemet omfatter to hoveddele. Dels en autoriseret kontoplan med tilhørende konteringsregler, og dels et sæt af form- og procedurekrav vedrørende budgetlægning, bevillingsafgivelse, regnskabsaflæggelse m.v. I overensstemmelse hermed er dette ringbind opdelt i to dele.

Del I omfatter en oversigt over kontoplanens opbygning og de generelle konteringsregler (kapitel 2), den autoriserede kontoplan (kapitel 3) og de særlige konteringsregler for hver enkelt konto (kapitel 4).

Såvel kontoplanen som konteringsreglerne er bindende for regionerne.

Del II omfatter form- og procedurekrav, herunder form- og procedurekrav til budgettet (kapitel 5), bevillingsregler (kapitel 6), regler vedrørende bogføring, regnskab og revision (kapitel 7), regler vedrørende indregning og måling af materielle og immaterielle aktiver i anlægskartoteket og balancen (kapitel 8) og vejledning om omkostningskalkulationer (kapitel 9). Endelig er i denne del optrykt et uddrag af lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, Indenrigs og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. samt anden relevant lovgivning (kapitel 10).

I del II forekommer såvel bindende regler som beskrivelser af mere vejledende og uddybende karakter. De bindende regler er, hvor det har været muligt og hensigtsmæssigt, markeret med en fremhævning af teksten.

Disponeringen af systemet er sket ud fra et hensyn til, at det er Del I, som de personer, der arbejder med budget- og regnskabssystemet i det daglige, hyppigst vil have behov for at foretage opslag i. For personer, der står foran at skulle sætte sig ind i det regionale bevillings- og budget- og regnskabssystem, vil en gennemlæsning af Del II før Del I imidlertid være mere naturlig.

DEL I

KONTOPLAN OG KONTERINGSREGLER

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2 KONTOPLANENS OPBYGNING OG GENERELLE REGLER FOR KONTERING

Indhold	Side
0 Oversigt over kontoplanen	2.0 - 1
1 Hovedkonti, hovedfunktioner og funktioner	2.1 - 1
2 Dranst	2.2 - 1
3 Ejerforhold og omkostningssted	2.3 - 1
4 Gruppering	2.4 - 1
5 Artsinddelingen	2.5 - 1
6 Moms	2.6 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2 KONTOPLANENS OPBYGNING OG GENERELLE REGLER FOR KONTERING

2.0 Oversigt over kontoplanen

Hovedstrukturen i den regionale kontoplan er skitseret i oversigten på næste side.

Kontoplanen er opbygget ud fra et kontonummersystem, hvor det samlede kontonummer består af 16 cifre.

1. ciffer - hovedkonto

Kontonummerets første ciffer opdeler den regionale virksomhed i 6 hovedkonti. Heraf vedrører hovedkonto 1-3 de tre aktivitetsområder, som den regionale drifts- og anlægsvirksomhed er inddelt i (sundhed, social og specialundervisning samt regional udvikling). Hovedkonto 4 vedrører drifts- og anlægsvirksomhed for fællesområderne, mens hovedkonto 5-6 vedrører de finansielle poster, som er fælles for de tre aktivitetsområder. *Hovedkontiene er altid autoriserede.*

2. og 3 ciffer - hovedfunktion

Hovedfunktionerne består af et nærmere angivet interval af funktioner vedrørende regionale aktiviteter, der henhører under det samme overordnede formål, f.eks. »SYGEHUSVÆSEN«. *Hovedfunktionerne er altid autoriserede.*

4. og 5. ciffer - funktion

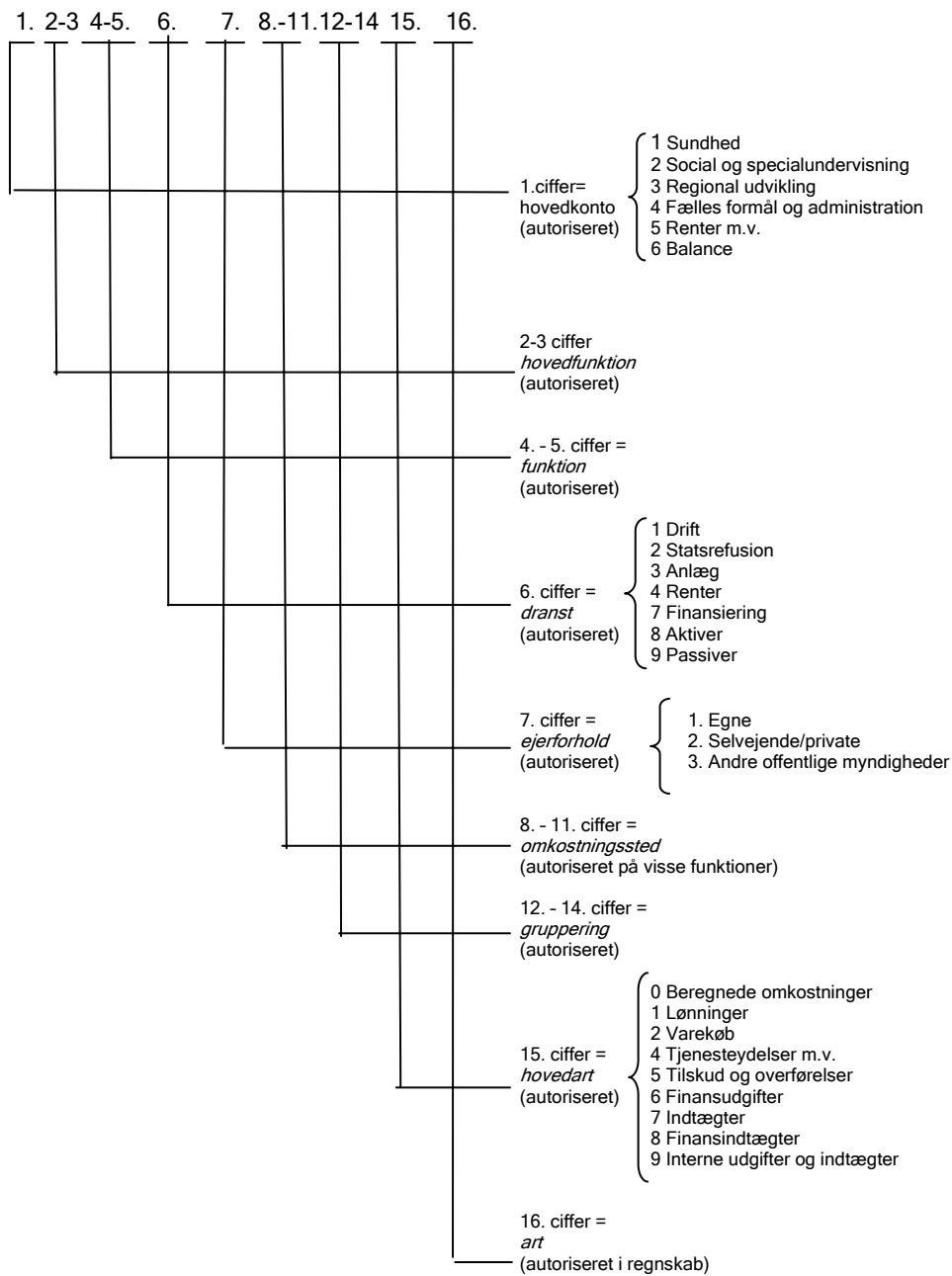
Funktionerne indeholder en specifikation af de forskellige regionale aktiviteter inden for samme formål. Gennem funktionsopdelingen specificeres de regionale aktiviteter vedrørende eksempelvis »UDDANNELSE« på regionale udviklingsopgaver på undervisningsområdet og central administration af uddannelsesområdet. *Funktionerne er altid autoriserede.*

6. ciffer - dranst

Betegnelsen »dranst« er et kunstigt skabt udtryk bestående af de første 2 bogstaver fra hvert af ordene drift, anlæg og status. Ved angivelsen af dranst sker der en specifikation af posterne på de enkelte funktioner efter type, dvs. efter om der er tale om en driftspost, anlægspost eller lignende. Kontoplanen indeholder i alt 7 dranst-værdier, og *angivelsen af dranst-værdi er altid autoriseret.*

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Kontonummerets opbygning:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7. ciffer - ejerforhold

I 7. ciffer foretages en opdeling af de regionale aktiviteter efter ejerforholdet for de institutioner, ordninger eller lignende, som aktiviteterne vedrører. *Ejerforhold er altid autoriseret.*

Der sondres i kontoplanen mellem tre former for ejerforhold

1. Egne
2. Selvejende/private
3. Andre offentlige myndigheder

8, 9., 10. og 11. ciffer - omkostningssted

Ved hjælp af kontonummerets 8., 9., 10. og 11. ciffer kan der foretages en opsplnitning på omkostningssteder, dvs. på de enkelte institutioner, afdelinger mv. Specifikationen på omkostningssted i det 8. - 11. ciffer er *autoriseret* på funktionerne 1.10.01 Sygehuse og 2.10.01 Sociale tilbud, specialundervisning og rådgivning.

12., 13 og 14. ciffer - gruppering

Grupperingerne på kontonummerets 12.- 14. ciffer anvendes til en videreopdeling af funktioner på enkeltaktiviteter eller -områder.

Der er *autoriseret en tværgående grupperingsstruktur* for hovedkonto 1-4. Grupperingscifrene er endvidere *autoriseret i visse tilfælde*, hvor man fra de centrale myndigheders side ønsker at kunne uddrage specifikke oplysninger af de regionale regnskaber. Dette er altid tilfældet for statsrefusion og for anlæg (i regnskabet) samt i et vist omfang for driftskontiene. Grupperingerne er alene autoriseret i regnskabet.

15. og 16. ciffer - hovedart og art

Ved hjælp af kontonummerets 15. ciffer specificeres regionens ressourceforbrug på hovedarter, dvs. løn, varekøb, tjenesteydelser m.v. *Hovedarterne 0-9 er altid autoriserede i budget og regnskab.* Anvendelse af hovedart 0 Beregnede omkostninger i budgettet på hovedkonto 1 Sundhed er dog alene obligatorisk, såfremt det er aftalt mellem regionen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at hele eller dele af regionens budget på sundhedsområdet skal udarbejdes efter omkostningsbaserede principper.

I det 16. ciffer er foretaget en yderligere specifikation af de enkelte hovedarter på arter. Eksempelvis er hovedarten varekøb opdelt på fem arter: fødevarer, brændsel og drivmidler, køb af jord og bygninger, anskaffelser samt øvrige varekøb. *Artsspecifikationen er altid autoriseret i regnskabet og i nogle tilfælde ligeledes i budgettet.* Der er således i budgettet autoriseret en specifikation på arterne 4.0, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 5.1, 5.2, 5.9, 7.1, 7.2, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 8.5 og 8.6.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.1 Hovedkonti, hovedfunktioner og funktioner

Placering i kontoplanen

Hovedkonti, hovedfunktioner og funktioner er altid autoriserede. Det vil sige, at der ved indberetning af budgetter og regnskaber til Indenrigs- og Sundhedsministeriet eller Danmarks Statistik ikke må anvendes andre tekster til eksisterende funktioner end de her anvendte. Der må heller ikke oprettes nye hovedkonti, hovedfunktioner eller funktioner.

Hovedkontoen fastlægges i kontonummerets 1. ciffer:

- 1 Sundhed
- 2 Social og specialundervisning.
- 3 Regional udvikling
- 4 Fælles formål og administration
- 5 Renter m.v.
- 6 Balance

Der er således i alt seks hovedkonti. Hovedkonto 1-3 opdeler den regionale drifts- og anlægsvirksomhed på i alt tre hovedområder. Hovedkonto 4 omfatter fælles formål og administration, som ved hjælp af fordelingsnøgler overføres til hovedkonto 1-3 i forbindelse med både budget og regnskab. Hovedkonto 5 omfatter de finansielle poster, der fordeles på hovedkonto 1-4 i både budget og regnskab. Hovedkonto 6 er balancen.

Hovedfunktionerne omfatter et nærmere angivet interval af funktioner, der er fastlagt ved kontonummerets 2. og 3. ciffer.

På hovedkonto 5 og 6 er så vidt muligt anvendt en parallel hovedfunktions- og funktionsopdeling. Funktionerne:

- 5.10.05 Indskud i pengeinstitutter mv.
- 6.10.05 Indskud i pengeinstitutter mv.

anvendes således til registrering af henholdsvis renter af indskud i pengeinstitutter mv. (5.10.05) og beholdningen af indskud i pengeinstitutter mv. (6.10.05).

Formålsbestemt inddeling

Gennem kontoplanens inddeling i hovedkonti, hovedfunktioner og funktioner sker der en gradvis specifikation af de regionale udgifter og indtægter efter deres *formål*.

Hovedkontoen fastlægger det overordnede formål, f.eks. hovedkonto 3: Regional udvikling.

Ved *hovedfunktionerne* sker der herefter en opdeling på enkelte formål eller aktivitetsområder, for hovedkonto 3 således:

- 10 KOLLEKTIV TRAFIK
- 20 KULTUREL VIRKSOMHED
- 30 ERHVERVSUDVIKLING
- 40 UDDANNELSE
- 50 MILJØ

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

60 DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER
70 ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION
80 ANDEL AF RENTER M.V.
90 FINANSIERING

Endelig sker der ved *funktionerne* en yderligere opdeling på formålsbestemte aktiviteter. Hovedfunktionen ERHVERVSUDVIKLING er f.eks. opdelt på følgende funktioner:

3.30.20 Vækstfora
3.30.21 Turisme
3.30.22 Innovation og ny teknologi
3.30.23 Erhvervsservice og iværksætter
3.30.24 Udvikling af menneskelige ressourcer
3.30.25 Udvikling af yder- og landdistriktsområder
3.30.29 Central administration af erhvervsudviklingsområdet

Registrering på hovedfunktioner og funktioner

Registreringen i budget- og regnskabssystemet skal så vidt muligt bero på konstaterbare forhold, med mindre konteringsreglerne i kapitel 4 specifikt foreskriver en beregningsmæssig fordeling af udgifter eller indtægter (jf. nærmere herom i kapitel 5.2.5).

Udgifter og indtægter, der ikke konkret kan fordeles på de enkelte hovedfunktioner eller funktioner skal registreres på funktionerne "Diverse udgifter/omkostninger og indtægter".

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.2 Dranst

Placering i kontoplanen

Betegnelsen »dranst« er et kunstigt skabt begreb bestående af de første to bogstaver fra hvert af ordene drift, anlæg og status. Dransten, der *altid er autoriseret*, registreres i kontonummerets 6. ciffer med følgende værdier:

	Forekommer på følgende hovedkonti/funktioner:
1 Drift	1 - 4
2 Statsrefusion	1 - 4 og 5.80.95
3 Anlæg	1 - 4
4 Renter	5.10.05 - 5.75.78 og 5.90.99
7 Finansiering	1.90.90-93, 2.90.90-91 og 3.90.90-91
8 Aktiver	6.10.01-6.42.43 og 6.58.81-87
9 Passiver	6.45.46-6.55.79 og 6.72.90-99

I den autoriserede kontoplan i kapitel 3 er dransten anført i de tilfælde, hvor der er autoriseret specielle grupperingscifre for den pågældende funktion.

Det gælder dog ikke for dranst 3 (anlæg), da der her er autoriseret generelle grupperinger, som er gældende for alle funktioner, jf. afsnit 2.4. Dette gælder ligeledes for visse grupperinger på dranst 1 (drift), der også er gældende for alle funktioner.

Anvendelse af dranst

Med dranst opdeles de regionale udgifter og indtægter m.v. efter *type*. Dranst 1-3 afgrænser således den egentlige drifts- og anlægsvirksomhed, mens dranst 4 og 7 vedrører de finansielle poster og dranst 8-9 balancen.

Med hensyn til *anvendelsen* af dranst-værdier og *sondringen mellem* disse ved registreringen gælder nedenstående generelle regler.

1 (drift) og 2 (statsrefusion)

Dranst 1 (drift) anvendes ved driftsudgifter og driftsindtægter. De indtægter fra staten, som registreres på dranst 2 (statsrefusion), vil i alle tilfælde fremgå af autoriserede grupperinger i kontoplanen. Det drejer sig først og fremmest om indtægter fra de egentlige refusionsordninger. Endvidere er der i nogle tilfælde i kontoplanen autoriseret grupperinger under dranst 2 til registrering af visse tilskud fra staten og fra EU. Andre tilskud fra staten (bortset fra generelle tilskud mv., jf. nedenfor) samt betalinger fra staten, der modsvarer en ydelse, registreres under dranst 1. Alle betalinger i forhold til kommuner og andre regioner registreres under dranst 1, uanset om der er tale om en modydelse eller ej.

1 (drift) og 3 (anlæg)

Sondringen mellem driftsudgifter og anlægsgudgifter foretages i kontoplanen ved anvendelse af dranst-værdierne 1 henholdsvis 3.

Sondringen mellem drifts- og anlægsgudgifter har ikke alene betydning for selve registreringen i regionens budget og regnskab. Der er også forskel på de bevillingsprocedurer, som skal gå forud for udgifternes afholdelse. For driftsudgifternes vedkommende er bevillingsafgivelsen knyttet til vedtagelsen af budgettet. For anlægsgudgifternes vedkommende sker bevillingsafgivelsen derimod ved vedtagelsen af en anlægsbevilling for det enkelte anlægsprojekt. Tilrettelæggelsen af den økonomiske styring - procedurerne omkring bevillingsstyring og -kontrol - er med andre ord afhængig af, om der er tale om en drifts- eller en anlægsgudgift.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Sondringen mellem drifts- og anlægsudgifter afhænger også af, om et aktivitetsområde er omfattet af omkostningsbaserede bevillinger:

Områder, der er omfattet af omkostningsbaserede bevillinger (hovedkonto 2, 3 og 4)

I det omkostningsbaserede system betegnes anlægsudgifter som investeringer, der defineres som aktiver, der opfylder de 3 generelle betingelser for indregning og måling af aktiver i balancen, jf. kap 8.1.2 om generelle regler for måling og indregning af materielle aktiver:

1. Aktivet forventes anvendt i mere end et regnskabsår (dvs. at aktivet har en brugstid/levetid på mere end 1 år)
2. Aktivets værdi kan måles pålideligt
3. Aktivet har en værdi, der er lig med eller større end 100.000 kr.

Vejledende for, om en udgift til *vedligeholdelses- og ombygningsarbejder* skal betragtes som drift eller en investering, er dels om arbejdet indebærer en forbedring og levetiden for bestående bygninger eller anlæg øges, dels om formålet med eller brugen af bygningen m.v. ændres væsentligt. Er dette tilfældet, skal udgiften konteres som en investering (dranst 3).

Større *anskaffelser af materiel, inventar m.v.*, der hver for sig falder under bagatelgrænsen, indregnes i balancen som et samlet aktiv og henregnes som en investering, hvis de indgår i et samlet system, har samme anvendelsesformål og/eller indkøbes i forbindelse med nybygning eller større renovering, jf. kap. 8.3.1 om materielle anlægsaktiver.

Følgende tilskud og udgifter forbundet med anskaffelse af følgende aktiver betragtes som investeringer, selv om de ikke opfylder betingelserne for indregning i regionens balance:

- Materielle aktiver, hvis værdi for regionen primært er af kulturel eller historisk karakter
- Anlægstilskud til selvejende institutioner og andre offentlige myndigheder

Områder, der ikke er omfattet af omkostningsbaserede bevillinger (hovedkonto 1)

Det er ikke muligt at give en udtømmende beskrivelse af de forhold, der må indgå i overvejelserne omkring sondringen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter. Dette vil nemlig i vidt omfang bero på den konkrete situation. Der kan således være eksempler på aktiviteter eller anskaffelser, som det i nogle situationer vil være mest nærliggende at henføre til driftssiden - i andre til anlægssiden.

Som nogle mere *generelle forhold*, der må indgå i overvejelserne om sondringen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter skal peges på følgende:

- En vurdering af udgiftens *størrelse og karakter* (type) i forhold til den pågældende institutions eller aktivitets sædvanlige udgiftsniveau
- En vurdering af, om der som følge af udgiften sker en *væsentlig ændring* i den pågældende institutions eller aktivitets sædvanlige udgiftsniveau
- *Styringsmæssige overvejelser*, jf. det ovenfor anførte
- *Nybyggeri* af større omfang bør altid henføres til anlægssiden
- Udgifter til ombygning, renovering m.v. vedrørende *lejede lokaler* bør som hovedregel henføres til driftssiden. Der kan dog forekomme situationer, hvor lejemålets længde og udgiftens størrelse kan begrunde en henføring til anlægssiden.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I tilfælde, hvor sondringen mellem drifts- og anlægsudgifter giver anledning til tvivl, kan følgende lægges til grund:

Vejledende for, om en udgift til *vedligeholdelses- og ombygningsarbejder* bør henføres under drift eller under anlæg, er dels om arbejdet indebærer væsentlige ændringer i bestående bygninger eller anlæg, dels om formålet med eller brugen af bygningen m.v. ændres væsentligt. Er dette tilfældet, bør udgiften konteres under anlæg.

Udgifter til *anskaffelser af materiel, inventar m.v.* bør som hovedregel henføres under drift. Anskaffelser, der medfører en væsentlig forskydning af institutionens driftsudgiftsniveau, bør dog henføres under anlæg. Vægten lægges således ikke på, om den konkrete anskaffelse er ordinær eller ekstraordinær. Anskaffelser af materiel og inventar *i forbindelse med regionalt nybyggeri* afholdes i alle tilfælde som en del af byggeudgiften.

Udgifter til behovsanalyse og programoplæg for et bygge- eller anlægsarbejde kan henføres til driften. Hvor der er etableret særlige byggeadministrationer, gælder dette også udgifter til udarbejdelse af byggeprogram. Projekteringsudgifter i øvrigt henføres under anlæg.

I øvrigt henvises til det i kapitel 7, afsnit 7.0, omtalte *kontinuitetsprincip*, hvorefter der ikke bør foretages hyppige ændringer i de regnskabsmæssige regler og procedurer, som kan medvirke til at vanskeliggøre en vurdering af regionens regnskab.

2 (statsrefusion) og 7 (finansiering)

De generelle tilskud fra staten, de aktivitetsafhængige tilskud fra staten og kommunerne på sundhedsområdet, den objektive finansiering fra kommunerne på social- og specialundervisningsområdet samt kommunernes grund- og udviklingsbidrag på funktionerne 1.90.90-93, 2.90.91 og 3.90.90-91 registreres under dranst 7 (finansiering). Under dranst 2 (statsrefusion) registreres som nævnt alene indtægter fra refusionsordningerne samt visse tilskud fra staten og fra EU, hvor dette er autoriseret på grupperingsniveau i kontoplanen. Øvrige tilskud og betalinger fra staten registreres under dranst 1 (drift).

4 (renter)

Dranst 4 (renter) optræder alene på funktionerne 5.10.05 - 5.75.78.

7 (finansiering)

Dranst 7 (finansiering) anvendes ved registrering af generelle tilskud fra staten (funktionerne 1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90), kommunernes grund- og udviklingsbidrag (funktionerne 1.90.91 og 3.90.91), de aktivitetsafhængige tilskud fra staten og kommunerne på sundhedsområdet (funktionerne 1.90.92-93) samt de objektive finansieringsbidrag på social- og specialundervisningsområdet (funktion 2.90.90).

8 (aktiver) og 9 (passiver)

Dranst 8 (aktiver) og dranst 9 (passiver) anvendes udelukkende ved registrering af aktivdelen og passivdelen af hovedkonto 6.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.3 Ejerforhold og omkostningssted

Ejerforhold

Ejerforholdet er fastlagt ved det 7. ciffer i kontoplanen og er *altid autoriseret*. Der sondres mellem tre former for ejerforhold

1. Egne
2. Selvejende/private
3. Andre offentlige myndigheder

Ejerforhold er ikke medtaget i den autoriserede kontoplan i kapitel 3.

Om de enkelte former for ejerforhold skal bemærkes følgende:

Ejerforholdet *Egne* dækker over ordninger eller institutioner, hvor såvel drift som regnskabsfunktion henhører under den pågældende region. Hvor regionen er regnskabsførende for en selvejende institution med driftsoverenskomst, skal ejerforholdet angives som selvejende/private, jf. nedenfor.

Ejerforholdet *Selvejende/private* benyttes ved ordninger eller institutioner, som drives i selvejende eller privat regi, og som opnår drifts- og anlægstilskud fra regionen. Som hovedregel vil der være tale om et overenskomstforhold mellem regionen og de pågældende institutioner.

Selvejende og private institutioner optages i de regionale regnskaber efter samme regler gældende for regionale institutioner, såfremt der er indgået driftsoverenskomst mellem regionen og den pågældende institution.

Der er ingen faste bestemmelser mht. indholdet af en driftsoverenskomst. Generelt vil en driftsoverenskomst medføre, at regionsrådet vil have en betydelig indflydelse på institutionens drift, således at den selvejende/private institution er at sidestille med en regional institution.

Som forhold, der kan beskrive en driftsoverenskomst, kan peges på:

- Regionsrådet godkender institutionens vedtægter.
- Regionsrådet har indflydelse på institutionens drift. For eksempel med hensyn til antallet af institutionspladser og hvem disse står til rådighed for, daglige åbningstider, antallet af stillinger og disses art, ansættelse og afskedigelse af institutionens leder.
- Regionsrådet afholder institutionens driftsudgifter på grundlag af budgettet.
- Budget-, bogførings- og regnskabsprocedurer: budgetforslag udarbejdes af regionsrådet med bistand fra institutionen. Institutionen er forpligtet til at overholde budgettet, om nødvendigt søge tillægsbevillinger og udføre løbende budgetkontrol. Parterne aftaler, hvem der beregner og udbetaler løn og varetager bogholderi og regnskabsføring. Regionsrådet godkender revisor.

Institutionens budget og regnskab registreres hos den region, der har overenskomsten. Regnskabsføringen sker på de respektive funktioner under de respektive hovedkonti med undtagelse af renter og afdrag, som registreres på hovedkonto 5 og 6.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Det samme gælder for anlægsposterne for selvejende og private institutioner (bortset fra private lederejede institutioner), der før anlægsarbejdernes påbegyndelse er indgået en overenskomst med. I de tilfælde, hvor der ikke er en hovedoverenskomstregion, skal det aftales, hvilken region der skal budgettere og regnskabsføre vedrørende institutionen.

For private lederejede institutioner medtages alene driftsudgifter og driftsindtægter i regionens budget og regnskab, idet institutionens udgifter til renter og afdrag betragtes som huslejeudgift.

Ejerforholdet *Andre offentlige myndigheder* anvendes ved driftstilskud og takstbetaling til ordninger og institutioner i offentligt regi, men uden for regionen.

Ved betaling for ydelser leveret af private eller selvejende institutioner med hvem der ikke er indgået driftsoverenskomst anvendes ejerforholdskoden 2 Selvejende/private.

Omkostningssted

Kontonummerets *8., 9., 10. og 11. ciffer* anvendes til opdeling af regionens omkostningssteder og er autoriseret i regnskabet.

I budgettet såvel som regnskab er omkostningssted autoriseret på funktion 1.10.01 Sygehuse og funktion 2.10.01 Sociale tilbud, specialundervisning og rådgivning på institutionsniveau.

Omkostningssted på funktion 1.10.01 Sygehuse

Udgifter og indtægter på sygehusområdet registreres i regnskabet på omkostningssted i overensstemmelse med Sygehusvæsenets Organisationsregister, SOR, på lavest muligt relevant niveau. SOR er et klassifikationssystem, som drives af Sundhedsstyrelsen således, at klassifikationssystemets to øverste niveauer (ejer og sundhedsinstitution) alene vedligeholdes af Sundhedsstyrelsen, medens niveauer herunder vedligeholdes af regionerne. SOR afspejler de økonomiske ledelsesrelationer.

Registrering på lavest muligt relevant niveau betyder, at de udgiftstyper, der kan registreres på et givent niveau uden anvendelse af fordelingsnøgler, skal registreres på dette niveau. Det autoriserede stedniveau i regnskabet er således "flydende", således at forskellige forekomster af udgifter knyttes til det lavest mulige stedniveau. Som eksempel kan peges på, at udgifter til medicin i mange tilfælde kan registreres på afsnitsniveau uden anvendelse af fordelingsnøgler, mens sygehusledelsens udgifter og indtægter til administration kun kan registreres på højeste niveau i sygehusets organisation.

I budgettet skal der registreres på sygehusniveau i overensstemmelse med SOR, hvilket vil sige en selvstændig organisatorisk enhed. Et sygehus kan udgøre en eller flere geografiske enheder afhængig af, hvordan sygehusvæsenet er organiseret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.4 Gruppering

Grupperingerne på kontonummerets *12-14. ciffer* anvendes til en yderligere opdeling af udgifterne og indtægterne inden for den enkelte funktion.

Kontoplanen indeholder en række *specifikke autoriserede grupperinger*. Disse grupperinger har kun relevans for en given funktion. Det drejer sig især om tilfælde, hvor de centrale myndigheder ønsker at kunne uddrage specifikke oplysninger af de regionale regnskaber. Som supplement er der autoriseret en *tværgående grupperingsstruktur*, som skal anvendes på alle funktioner, med mindre andet er anført. Det giver mulighed for at trække oplysninger om generelle udgifter og omkostninger, der vedrører den regionale serviceproduktion, og som går på tværs af funktioner.

Det skal bemærkes, at både de specifikke og tværgående autoriserede grupperinger er udtømmende. Det vil sige, at der ikke er mulighed for regionerne at anvende uautoriserede grupperinger.

Konteringsreglerne for de specifikke autoriserede grupperinger er beskrevet under de relevante funktioner, og konteringsreglerne for den tværgående grupperingsstruktur står beskrevet efter nedenstående oversigt over den tværgående grupperingsstruktur:

- 010 Personale
- 020 Kurser
- 030 Arbejdsskader

- 110 Materiale- og aktivitetsudgifter
- 310 Anskaffelser, inventar, apparatur
- 320 Drift og vedligeholdelse
- 410 Ejendomsudgifter
- 420 Forsyning

- 710 Tilskud og kontingenter
- 720 EU-tilskud
- 730 Interne overførsler
- 790 Andet

- 810 Betalinger - andre regioner
- 820 Betalinger - private sygehuse og institutioner
- 830 Betalinger - kommuner
- 840 Betalinger - staten

Konteringsreglerne for de specifikke autoriserede grupperinger i kontoplanen beskrives under de relevante funktioner i kapitel 4. Konteringsreglerne for den tværgående kontoplan under "dranst"-betegnelsen "drift" beskrives i det følgende. Herefter følger de generelle regler for grupperinger under "dranst"-betegnelserne: statsrefusion, anlæg, renter og finansforskydninger, finansiering, samt aktiver og passiver.

Drift

Regionerne skal anvende de specifikt autoriserede grupperinger på de enkelte funktioner samt den tværgående grupperingsstruktur. Det betyder, at anvendelsen af de autoriserede grupperinger er udtømmende for regionens udgifter og indtægter.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

De særligt autoriserede grupperinger under dranst 1 (drift), som ikke fremgår af den tværgående grupperingsstruktur, fremgår altid af den autoriserede kontoplan på de funktioner, hvor de forekommer.

Nedenfor er anført nærmere regler for konteringen på de autoriserede tværgående grupperinger

010 *Personale*

Her registreres alle udgifter og indtægter, der vedrører aflønning af personale. Det omfatter betaling for lønsystemer, fratrædelsesgodtgørelse, vikarbureauer, pensionsforsikringspræmier, jubilæumsgratiale, jobtræning / servicejob, lægeerklæringer, BST, velfærdsforanstaltninger for personale, honorar til personale ikke ansat i regionen, afløserkorps, udlån af personale, lønrefusioner, tjenestekørsel, diæter - time/dagpenge, ansvarsforsikring, rejseforsikring, personalerelateret konsulentbistand, telefongodtgørelse og direkte udbetalt pension.

020 *Kurser*

Her registreres alle udgifter og indtægter, der vedrører uddannelse af personale udover sygehusvæsenets interne uddannelsessystem af læger og andet sundhedspersonale. Det kan være eksterne kurser, konferencer og seminarer. Det omfatter også udgifter til undervisningsmateriale, transport relateret til kurset, diæter og time/dagpenge relateret til kurset.

030 *Arbejdsskader*

Her registreres udgifter og indtægter forbundet med ansattes arbejdsskader.

110 *Materiale- og aktivitetsudgifter*

Her registreres udgifter og indtægter til vareforbrug og tjenesteydelser knyttet til den pågældende aktivitet, som ikke er dækket af de specifikke grupperinger 120-150 på hovedkonto 1. Det kunne eksempelvis være fødevarer, aviser, kontorartikler, telefon, konsulentbistand, revision, advokatudgifter, repræsentation, tryksager, rengøringsartikler mv.

310 *Anskaffelser, inventar, apparatur*

Her registreres udgifter og indtægter til hjælpemidler og reservedele, Maskiner /TA, Undersøgelsesapparatur, EDB-maskiner og programmer, Senge og sengeudstyr, Sterilisationsudstyr, Kommunikationsanlæg, Kunst/udsmykning, Behandlingsudstyr og reservedele, Kørende materiel, Kontormaskiner, Rengøringsmaskiner, Køkkenudstyr og -maskiner, Radio-TV-anlæg og salg af gammelt inventar.

320 *Drift og vedligeholdelse*

Her registreres udgifter og indtægter til drifts- og vedligeholdelsesudgifter i forbindelse med anskaffet IT-udstyr, inventar og materiel. Det kunne eksempelvis være benzinudgifter, reparationsudgifter, inventar- og tyveriforsikringer, licenser, og lignende.

410 *Ejendomsudgifter og ejendomsvedligehold*

Her registreres udgifter og indtægter til vagtselskaber, renholdelse, skadedyrsbekæmpelse, vedligeholdelse af have og vejanlæg, brandsikkerhed, forsikring relateret til ejendommen, vedligeholdelse af ejendommen, renovation, bortkørsel af affald, lejeindtægter, tekniske anlæg og installationer, køle- fryseanlæg, ventilationsanlæg, vedligeholdelse af tekniske anlæg og ejendomsskat.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

420 Forsyning

På grupperingen registreres alle udgifter og indtægter til varme, vand, el og øvrige drivmidler.

710 Tilskud og kontingenter**720 EU tilskud****730 Interne overførsler**

Grupperingen anvendes i forbindelse med, at der både i budget og regnskab skal overføres andele af fælles formål, administration og renter fra hovedkonto 4 og 5 til hovedkonto 1-3.

790 Andet

Her registreres udgifter og indtægter, der ikke kan registreres på de øvrige grupperinger i den autoriserede grupperingsstruktur, f.eks. arv og donation.

810 Betalinger til og fra andre regioner**820 Betalinger til og fra private sygehuse, sociale institutioner og udenlandske statsborgere mv.****830 Betalinger til og fra kommuner****840 Betalinger til og fra staten****Statsrefusion**

Grupperingerne under dranst 2 (statsrefusion) er altid autoriserede og fremgår af den autoriserede kontoplan.

Anlæg

For alle anlægskonti er der autoriseret følgende *generelle grupperinger*:

- 010 Anlægstilskud
- 020 Køb/salg af jord
- 030 Køb/salg af bygninger
- 040 Ejendomme
- 050 Anskaffelser, inventar, apparatur

Til de enkelte grupperinger kan knyttes følgende korte beskrivelse:

010 Anlægstilskud

I udgiftskolonnen for denne gruppering registreres anlægstilskud til selvejende/private institutioner eller andre offentlige myndigheder. I indtægtskolonnen registreres tilskud fra andre offentlige myndigheder samt fra private til det pågældende anlæg.

020 Køb/salg af jord

Under denne gruppering registreres udgifter og indtægter i forbindelse med køb og salg af arealer og grunde. Hvor regionen i forvejen ejer de arealer eller grunde, der tages i anvendelse i forbindelse med anlægsarbejder, registreres værdien af de pågældende ejendomme *ikke* som anlægsudgift under de enkelte anlægsarbejder.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

030 Køb/salg af bygninger

Grupperingen anvendes på tilsvarende måde som gruppering 020. Afgørende for, om der skal ske registrering på gruppering 020 eller 030 er, om jord eller bygninger udgør den økonomisk største andel.

040 Ejendomme

Grupperingen anvendes til registrering af anlægsudgifter vedrørende ejendomme. Ved køb og salg af ejendomme anvende gruppering 020 eller 030.

050 Anskaffelser, inventar, apparatur

Under denne gruppering registreres anskaffelser, inventar og apparatur, som defineres som anlæg.

De ikke autoriserede grupperingsnumre kan anvendes frit af den enkelte region.

Renter

Der er autoriseret grupperinger under dranst 4 (renter) på hovedkonto 5 Renter m.v. De autoriserede grupperinger fremgår af kontoplanen i kapitel 3.

Finansiering

Der er autoriseret grupperinger under dranst 7 (finansiering) på hovedkonto 1 Sundhed og hovedkonto 2 Social og specialundervisning.

Aktiver og passiver

Der er autoriseret grupperinger under dranst 8 (aktiver) på hovedkonto 6 Balance. Det samme gælder dranst 9 (passiver), hvor der ligeledes findes autoriserede grupperinger på hovedkonto 6.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.5 Artsinddelingen

Den autoriserede artsinddeling

Kontonummerets to sidste cifre indeholder en opdeling af de regionale udgifter og indtægter m.v. efter hovedart - det 15. *ciffer* - og art - det 16 *ciffer*.

Der er i kontoplanen autoriseret i alt 9 hovedarter, der igen er opdelt på en række autoriserede arter.

Den *autoriserede artsinddeling* er følgende:

HOVEDARTER	ARTER
0 Beregnede omkostninger	0.0 Statuskonteringer
	0.1 Afskrivninger
	0.2 Lagerforskydninger
	0.3 Pensionshensættelse vedrørende tjenestemænd
	0.4 Forrentning
	0.5 Overførte omkostninger
	0.6 Øvrige beregnede omkostninger
	0.7 Feriepenge
	0.8 Beregnede og overførte indtægter
	0.9 Modregningskonto
1 Lønninger	
2 Varekøb	2.2 Fødevarer
	2.3 Brændsel og drivmidler
	2.6 Køb af jord og bygninger
	2.7 Anskaffelser
	2.9 Øvrige varekøb
4 Tjenesteydelser m.v.	4.0 Tjenesteydelser uden moms
	4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser
	4.6 Betalinger til staten
	4.7 Betalinger til kommuner
	4.8 Betalinger til regioner
	4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.
5 Tilskud og overførsler	5.1 Tjenestemandspensioner m.v.
	5.2 Overførsler til personer
	5.9 Øvrige tilskud og overførsler
6 Finansudgifter	
7 Indtægter	7.1 Egne huslejeindtægter
	7.2 Salg af produkter og ydelser
	7.6 Betalinger fra staten
	7.7 Betalinger fra kommuner
	7.8 Betalinger fra regioner
	7.9 Øvrige indtægter
8 Finansindtægter	8.1 Finansindtægter
	8.5 Tilskud fra kommuner
	8.6 Statstilskud

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9 Interne udgifter og indtægter

- 9.1 Overførte lønninger
- 9.2 Overførte varekøb
- 9.4 Overførte tjenesteydelser
- 9.7 Interne indtægter

Formål og anvendelse

Med artsinddelingen sker der en specifikation af de regionale udgifter og indtægter m.v. efter deres *art* - løn, varekøb, tjenesteydelser etc. - og dermed efter karakteren af det *ressourceforbrug*, de indebærer.

En hovedbegrundelse for artsinddelingen er, at de centrale myndigheder har behov for at kunne opgøre det *ressourceforbrug*, som regionernes aktiviteter giver anledning til. Dels samlet - bl.a. til brug for opgørelsen af nationalregnskabet - og dels inden for de enkelte sektorer.

Artsinddelingen danner også grundlag for de centrale myndigheders opgørelse af pris- og lønudviklingen i den regionale sektor til brug for reguleringen af de generelle tilskud m.v.

Artsinddelingen tjener samtidig forskellige formål i den enkelte regions budget og regnskab.

Foruden at muliggøre vurderinger af udviklingen i den enkelte regions ressourceforbrug, anvendes artsinddelingen bl.a. ved indarbejdelsen af *skøn over pris- og lønudviklingen* i budgettet.

Endvidere foretages der gennem artsinddelingen en opdeling på momsbelagte og ikke-momsbelagte udgifter, som er nødvendige af hensyn til administration af *momsrefusionsordningen*. Det sker ved, at artsinddelingen indeholder en klar adskillelse mellem arter vedrørende udgifter *med* moms - nemlig art 2.2, 2.3, 2.7, 2.9, art 4.5 og 4.9 - og de øvrige arter. De særlige forhold omkring registreringen i forbindelse med moms er omtalt i afsnit 2.6.

Endelig benyttes de autoriserede arter under hovedart 0 Beregnede omkostninger til registrering af indirekte udgifter i form af beregnede omkostninger som eksempelvis afskrivninger. Registrering på hovedart 0 foretages med henblik på at kunne omkostningsregistrere i selve budget- og regnskabssystemet.

Regler for kontering på arterne

I *budgettet* skal der som minimum foretages en specifikation af udgifter og indtægter m.v. på de autoriserede *hovedarter*.

Derudover er der i *budgettet* autoriseret en specifikation på art 4.0, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, art 5.1, 5.2, 5.9, art 7.1, 7.2, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9 og 8.6.

Af hensyn til budgetteringen vedrørende den statslige momsrefusionsordning vil det endvidere være hensigtsmæssigt, at regionen budgetterer *de moms bærende udgiftsarter*, dvs. art 2.2, 2.3, 2.7, 2.9, samt art 4.5 og 4.9. Der er imidlertid ikke noget krav om, at art 2.2, 2.3, 2.7 og 2.9 skal fremgå af budgettet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I *regnskabet* skal udgifter og indtægter m.v. specificeres på de autoriserede *arter*. I det omfang, der i regionernes udgifts- og indtægtsbilag er indeholdt en specifikation, der omfatter flere arter, skal der som hovedregel foretages registrering på hver af disse. En undtagelse herfra er dog udgifter til anlæg, reparation og vedligeholdelse, der ikke udføres af regionens eget personale, herunder varekøb og anskaffelser i tilknytning hertil. Disse udgifter registreres samlet, under art 4.5 Entreprenør- og håndværksydelser.

De ikke benyttede numre i artsinddelingen kan anvendes frit af regionerne, såfremt der ønskes en yderligere specifikation. I så fald skal der imidlertid i indberetningerne til de centrale myndigheder, jf. kapitel 7, ske en opsummering til de autoriserede arter.

Anvendelsen af hovedart 9 til registrering af interne overførsler af udgifter og indtægter er *obligatorisk* i forbindelse med, at der både i budget og regnskab skal overføres andele af fælles formål, administration og renter fra hovedkonto 4 og 5 til hovedkonto 1-3. Herudover er det *frivilligt* for den enkelte region, jf. nærmere nedenfor. Ønsker regionen at benytte hovedart 9, *skal* dette imidlertid ske ved anvendelsen af de herunder autoriserede arter. Arterne under hovedart 9 må ikke benyttes til andre formål end de anførte.

Nedenfor er anført nærmere regler for konteringen på de enkelte hovedarter og arter.

HOVEDART 0 BEREGNEDE OMKOSTNINGER

Den delvise indførelse af omkostningsreformen indebærer, at der skal sondres mellem udgifter og omkostninger. Udgifter registreres enten på betalings- eller leveringstidspunktet, mens omkostninger registreres i takt med ressourceanvendelsen.

Hovedart 0 benyttes til registrering af beregnede omkostninger og indtægter som eksempelvis afskrivninger. Registrering på hovedart 0 foretages med henblik på at kunne omkostningsregistrere i budget- og regnskabssystemet samt indregne materielle aktiver mv. i balancen.

Flere af arterne, bl.a. art 0.1 Afskrivninger og art 0.2 Lagerforskydninger, refererer til omkostninger, som beregnes i anlægskartoteket for materielle aktiver og herefter overføres til hovedart 0. Jævnfør endvidere beskrivelsen af materielle aktiver i kapitel 8 samt kapitel 9 om omkostninger.

Registreringen af de beregnede omkostninger foretages under arterne 0.1-0.7, mens beregnede indtægter registreres under art 0.8. Posterings under art 0.1-0.7 og 0.8 modposteres på art 0.9 Modregningskonto på hovedkonto 6. Medtages hovedart 0 i budgettet eller regnskabet, fås et omkostningsbudget/regnskab på hovedkonto 1-5. Unnlades hovedart 0, fås et budget/regnskab baseret på udgiftsbaserede principper.

Beregneede omkostninger mv. er i artsopdelingen opdelt på 9 arter:

- 0.0 Statuskonteringer
- 0.1 Afskrivninger
- 0.2 Lagerforskydninger
- 0.3 Pensionshensættelser vedrørende tjenestemænd
- 0.4 Forrentning
- 0.5 Overførte omkostninger
- 0.6 Øvrige beregnede omkostninger
- 0.7 Feriepenge
- 0.8 Beregnede og overførte indtægter
- 0.9 Modregningskonto

Vedrørende forhold, der gælder for de enkelte arter, kan der peges på følgende:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

0.0 Statuskonteringer

I det udgiftsbaserede system udgiftsføres aktiver ved tilgang (og indtægtsføres ved afgang) som drifts- eller anlægsudgifter (-indtægter), mens status ikke påvirkes af tilgangen/afgangen. I det omkostningsbaserede system skal status derimod påvirkes ved tilgang/afgang af alle aktiver, idet det dog er frivilligt at registrere varebeholdninger i balancen.

Beløbsmæssigt er det kun aktiver med en værdi på over 100.000 kr., som det er obligatorisk at indregne i status. Dette svarer til de aktiver, som regionen skal optage i anlægskartoteket, jf. kap. 8.

Optagelsen af anskaffelsesudgiften sker ved, at denne "omkonteres" til de relevante statuskonti via hovedkonto 6 og anvendelse af art 0.0.

Der skal etableres forretningsgange, der sikrer, at registreringen af anskaffelser i anlægskartoteket også indregnes i status, således at der altid er overensstemmelse mellem til- og afgang i anlægskartoteket og bevægelserne på hovedkonto 6.

Eksempel:

Eksemplet viser "omkonteringen" af anskaffelsesudgiften til balancen ved køb af en grund til 2 mio. kr. Grunden skal i dette eksempel anvendes til opførelse af en tilbygning til en institution.

	Investering x-institution 2.01.3.sted.10.26		Kassen 601.5.zzzz.zz.zz
1) Købesum	2.000		2.000
	Investering x-institution 2.01.3.sted.10.00	2.000	Grunde og bygninger 681.5.xxxx.03.00
2) "Omkontering" til status via art 0			2.000

0.1 Afskrivninger

Aktiver, der indgår i produktionen/udførelsen af produkter/ydelse, vil med tiden typisk blive forbrugt. Som et led i opgørelsen af omkostninger registreres et sådant forbrug i form af beregnede afskrivninger på bygninger, inventar, materiel m.v. Disse afskrivninger registreres under art 0.1 Afskrivninger.

Anvendelsen af art 0.1 Afskrivninger er obligatorisk. Afskrivninger registreres på stedniveau, hvor dette er autoriseret i kontoplanen. På øvrige områder registreres afskrivninger på funktionsniveau.

0.2 Lagerforskydninger

I forbindelse med opgørelsen af omkostninger er der behov for at foretage en periodisering af udgifterne. Der kan således være tale om omkostninger til vareforbrug, som ikke

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

er udgiftsregistreret i det år, hvor forbruget finder sted, fordi der forbruges fra lager. Omvendt vil registrerede udgifter til varekøb ikke skulle medregnes i omkostningsregnskabet, i det omfang der alene er tale om lageropbygning. Registreringen af sådanne forskydninger vedrørende henholdsvis forbrug fra eller opbygning af lager sker ved at registrere forskydningerne under art 0.2 Lagerforskydninger.

0.3 Pensionshensættelser vedrørende tjenestemænd

Art 0.3 anvendes f.eks. til at omkostningsregistrere ændringer i regionens pensionsforpligtelse vedrørende tjenestemænd, såfremt forpligtelsen ikke er forsikringsmæssigt afdækket. Omkostningsregistreringen skal ske på samme niveau som afskrivninger, jf. ovenfor under art 0.1.

0.4 Forrentning

I en given aktivitet vil der typisk være bundet en vis kapital. Ved omkostningsberegning er der behov for at indregne en forrentning af den kapital, der er investeret i tilknytning til den omhandlede aktivitet. Forrentning skal f.eks. beregnes i forbindelse med interne lån, der ydes til investeringer på social- og specialundervisningsområdet, det regionale udviklingsområde samt fælles formål og administration. Registreringen sker på art 0.4 Forrentning.

0.5 Overførte omkostninger

Der kan forekomme beregnede omkostninger, som kan være relevante i de enkelte omkostningsberegninger. Som eksempel kan nævnes indirekte omkostninger, der er forbundet med regional levering af tilbud til voksne handicappede, f.eks. andel af fællesomkostninger til ledelse, administration, husleje mv. Disse registreres under art 0.5 Overførte omkostninger.

0.6 Øvrige beregnede omkostninger

Art 0.6 anvendes til at registrere omkostninger, der ikke kan registreres ved anvendelse af art 0.1-0.4.

0.7 Feriepenge

Art 0.7 anvendes til at registrere omkostninger til feriepenge.

0.8 Beregnede og overførte indtægter

Under art 0.8 registreres beregnede og overførte indtægter, der ikke skal øve indflydelse på regionens regnskaber.

0.9 Modregningskonto

Under art 0.9 modposteres registreringer foretaget under art 0.1-0.8, dvs. registreringer på art 0.9 foregår med modsat fortegn af registreringer på art 0.1-0.8. Modregningskontoen er en teknisk konto, der sikrer, at kun poster med finansiell betydning kan øve indflydelse på regionens samlede udgiftsregnskab. Det er således modregningskontoens funktion at neutralisere de nye poster i forhold til udgiftsregnskabet. På hovedkonto 2, 3 og 4, som er omfattet af omkostningsbaserede principper i både budget og regnskab, skal modregningskontoen føres på hovedkonto 6.

HOVEDART 1 LØNNINGER

På hovedart 1 Lønninger registreres regionens lønudgifter, herunder lønbidrag af enhver art.

Godtgørelse af ansattes udgifter i forbindelse med tjenesten, dvs. udgifter til repræsentation, rejser, brug af eget motorkøretøj og lignende, registreres ikke under hovedart 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Lønninger, men under hovedart 4 Tjenesteydelser m.v. Det samme gælder vederlag til sagkyndige og specialister i liberale erhverv samt vederlag og lignende til medlemmer af kommissioner, råd og nævn, hvor medlemmerne hverken er regionalt ansatte eller medlemmer af regionsrådet.

I visse tilfælde kan det være vanskeligt at sondre mellem lønninger og tjenesteydelser. Det vil her være afgørende, om den pågældende person er regionalt ansat. Udbetalinger til personer, der ikke er ansat i regionen, registreres ikke som lønninger, men under hovedart 4 Tjenesteydelser m.v.

Regionrådsmedlemmer betragtes i denne forbindelse som regionalt ansatte. Skattepligtige mødediæter, vederlag og honorarer til regionrådsmedlemmer registreres på hovedart 1 Lønninger, mens ikke-skattepligtige diæter og lignende til disse personer registreres på hovedart 4 Tjenesteydelser m.v.

Pensionsforsikringspræmier registreres på hovedart 1, mens direkte udbetalt pension, ventepenge, rådighedsløn og understøttelse registreres på hovedart 5 Tilskud og overførsler.

Pensionsforsikringspræmier skal registreres på de funktioner, som udgifterne vedrører, således at disse følger ansættelsesområdet. Registrerer regionen på omkostningssteder for en given funktion, kan pensionsforsikringspræmien henføres til omkostningssted 0001-0100 Fælles formål.

Bonus og lignende vedrørende pensionsforsikringspræmier samt refusion af dagpenge vedrørende regionalt ansatte skal krediteres som udgift under hovedart 1 Lønninger.

Det bemærkes, at lønudgiften til personer i regionale fleksjob og skånejob registreres på art 1 under de regionale institutioner, hvor de er ansat. På de samme funktioner krediteres endvidere løntilskuddet på art 1.

Under hovedart 1 findes ingen autoriserede arter. Som eksempler på kontering under hovedart 1 kan anføres:

1 Lønninger

- Arbejdsgivernes elevrefusion (AER)
- Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES)
- Arbejdsmarkedsuddannelsesfonden
- ATP
- Beklædningsgodtgørelse (skattepligt)
- Direkte udbetalt løn
- Døgnplejeløn
- Feriegodtgørelse
- Fond til uddannelse af tillidsmænd
- Godtgørelse fra dagpengefond vedr. løn under barsel
- Godtgørelse fra dagpengefond vedr. sygdom over 5. uge
- Kursusgodtgørelse fra arbejdsløshedskasser
- Lønmodtagernes garantifond
- Mødediæter, honorarer og vederlag til medlemmer af regionsrådet (skattepligtige)
- Overtidsgodtgørelse
- Pensionsforsikringspræmier
- Løntilskud til personer i fleks- og skånejob
- Tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for skattepligtige.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

HOVEDART 2 VAREKØB

Under hovedart 2 Varekøb registreres regionens udgifter til momsbelagte varekøb samt udgifter til køb af jord og bygninger.

Varekøb er i artsinddelingen opdelt på 5 arter:

- 2.2 Fødevarer**
- 2.3 Brændsel og drivmidler**
- 2.6 Køb af jord og bygninger**
- 2.7 Anskaffelser**
- 2.9 Øvrige varekøb**

Som eksempler på kontering på de enkelte arter under hovedart 2 kan anføres:

2.2 Fødevarer

- Brød
- Dybfrostvarer
- Kaffe, te og kakao
- Kartoffler, grøntsager og frugt
- Kolonialvarer
- Konservesvarer
- Kød, fjerkræ og fisk
- Mejeriprodukter
- Øl, vand og andre drikkevarer

2.3 Brændsel og drivmidler

- Benzin
- Dieselolie
- Elektricitet
- Fast brændsel (kul, koks)
- Fjernvarme
- Flydende brændsel (olie)
- Forsyningsvirksomheders køb af energi med henblik på videresalg
- Gas
- Petroleum

2.6 Køb af jord og bygninger

- Køb af jordarealer
- Køb af bygninger

2.7 Anskaffelser

Her registreres større og bekostelige indkøb af genstande med levetid på over 1 år (eksklusiv køb af jord og bygninger), f.eks.:

- Maskiner
- Motorkøretøjer og andet kørende materiel
- Tekniske anlæg og installationer, f.eks. elevatorer, forbrændingsanlæg, kedelanlæg, køleanlæg, sanitære anlæg, varme- og ventilationsanlæg, større apparaturer såsom f.eks. røntgenanlæg, scannere o. lign.

2.9 Øvrige varekøb

- Byggematerialer, f.eks. betonelementer, mursten, cement, grus og tømmer
- Kontorartikler, f.eks. papir og tryksager

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- Lægelige artikler, f.eks. apparatur og instrumenter, behandlingsapparater, laboratorieudstyr, forbindsstoffer, medicin, proteser, røntgenartikler, tand-plejeartikler og transfusionsmateriale
- Rengøringsartikler, f.eks. affaldsposer, vaske- og opvaskemidler, toiletartikler og desinfektionsmidler
- Inventar, f.eks. armaturer, tæpper, møbler, senge og service
- Undervisningsmidler, f.eks. bøger, film, bånd, samlinger, håndgerningsmaterialer, skriveredskaber, sløjdmaterialer og varer til skolekøkken

HOVEDART 4 TJENESTEYDELSER M.V.

På hovedart 4 Tjenesteydelser m.v. registreres udgifter vedrørende køb af tjenesteydelser, der leveres af fremmede.

Hovedart 4 omfatter altså kun tjenesteydelser, der direkte leveres fra omverdenen. Ydelser og præstationer, der leveres af regionens egne institutioner eller afdelinger, registreres ikke under hovedart 4, jf. nærmere om registreringen af interne udgifter under omtalen af hovedart 9 Interne udgifter og indtægter nedenfor. De enkelte aktivitetsområders faktiske andele af regionens almindelige administrationsudgifter på hovedkonto 4 registreres ligeledes ved brug af hovedart 9.

Køb af varer og tjenesteydelser hos en anden offentlig myndighed (dvs. staten, kommuner eller andre regioner), der på det pågældende aktivitetsområde er *momsregistreret*, og altså afregner leverancer incl. moms, registreres på de moms bærende udgiftsarter og altså *ikke* på art 4.6-4.8.

Bortset fra køb af momsplichtige varer og tjenesteydelser hos en anden offentlig myndighed gælder, at køb hos staten, kommuner eller andre regioner registreres på art 4.6-4.8.

Med hensyn til sondringen mellem hovedart 4 Tjenesteydelser m.v., og hovedart 1 Lønninger henvises til bemærkningerne til hovedart 1.

På art 4.0 Tjenesteydelser uden moms registreres de tjenesteydelser, som ikke er momsbelagte. Hertil kommer, at der på art 4.0 skal konteres visse udgifter, som ikke er egentlige tjenesteydelser, men mere har karakter af varekøb og anskaffelser, som imidlertid ikke er belagt med moms (f.eks. avisabonnementer og køb af visse kunstgenstande).

På art 4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v., må kun konteres momsbelagte ydelser.

Betalinger mellem *regioner* registreres under art 4.8 (henholdsvis 7.8).

Betalinger mellem kommuner og regioner registreres under art 4.7 (henholdsvis 7.7).

Tjenesteydelser er i artsinddelingen opdelt på 6 arter:

- 4.0 Tjenesteydelser uden moms
- 4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser
- 4.6 Betalinger til staten
- 4.7 Betalinger til kommuner
- 4.8 Betalinger til regioner
- 4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Som eksempler på kontering på de enkelte arter under hovedart 4 kan anføres:

4.0 Tjenesteydelser uden moms

- Visse administrative tjenesteydelser, f.eks. kontingenter til regionale sammenslutninger, ikke-skattepligtige diæter til regionrådsmedlemmer, porto, visse aviser og blade
- Skatter, visse afgifter og forsikringer, f.eks. ejendomsskatter, vægtafgift, bygningsforsikringer, brandforsikringer og grundejerforsikringer
- Sundhedsmæssige tjenesteydelser, f.eks. almen læge- og sygeplejemæssig bistand, betaling til private sygehuse, betaling for forskellige undersøgelser
- Visse transportudgifter, f.eks. befordringsgodtgørelse, patientbefordring samt ikke-momsbelagte udgifter til bustransport
- Varekøb og anskaffelser, der ikke er momsbelagte, herunder f.eks. andel af varmeudgifter opkrævet af ikke-momsregistrerede boligforeninger og lignende.
- Betaling vedr. humandiagnostiske analyser.

4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser

- Samtlige udgifter til anlæg, reparation og vedligeholdelse, som ikke udføres af regionens eget personale

4.6 Betalinger til staten

4.7 og 4.8 Betalinger til kommuner henholdsvis regioner

- Ambulante undersøgelser og behandlinger på sygehuse i andre regioner
- Indlæggelser til specialbehandling på sygehuse i andre regioner
- Undersøgelser

4.9 Øvrige tjenesteydelser

- Visse administrative tjenesteydelser, f.eks. annoncer og edb-udgifter samt vederlag til sagkyndige m.v.
- Fragt
- Revision og telefon m.v.
- Sanitære tjenesteydelser, f.eks. rengøring, bortkørsel og forbrænding af affald, skorstensfejning, slamsugning, vask og rensning samt vinduespolering
- Udgifter til vand

HOVEDART 5 TILSKUD OG OVERFØRSLER

På hovedart 5 Tilskud og overførsler registreres som hovedregel udgifter, der ikke direkte modsvarer af præstationer hos tilskudsmodtageren. Herudover registreres udgifter i forbindelse med sygesikring på hovedart 5.

Direkte udbetalte pensioner skal registreres på funktion 4.40.31.

Tilskud og overførsler er i artsinddelingen opdelt på 3 arter:

- 5.1 Tjenestemandspensioner m.v.
- 5.2 Overførsler til personer
- 5.9 Øvrige tilskud og overførsler

Som eksempler på kontering på de enkelte arter under hovedart 5 kan anføres:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.1 Tjenestemandspensioner m.v.

- Direkte udbetalte pensioner og understøttelser (men ikke præmier til ansattes pensionsforsikringsordninger, idet pensionsforsikringspræmier registreres under hovedart 1 sammen med den udbetalte løn)
- Pensionsoverførsler ved overgang mellem stat og regioner eller mellem to regioner (betalende region: debet, modtagende region: kredit)
- Pensionsudbetalinger, der tilfalder regionen (kredit)
- Ventepenge og rådighedsløn

5.2 Overførsler til personer

- Erstatninger
- Kostgodtgørelse til beboere på institutioner m.v.
- Udgifter til sygesikring

5.9 Øvrige tilskud og overførsler

- Tilskud til foreninger og institutioner
- Tilskud til personaleklubber
- Tilskud til trafikselskaber

HOVEDART 6 FINANSUDGIFTER

På hovedart 6 Finansudgifter, registreres de udgifter, som føres på hovedkonto 5 og 6. Uden for disse hovedkonti anvendes hovedart 6 kun i forbindelse med forrentning af regionens udlæg vedrørende de enkelte aktivitetsområder på hovedkonto 1-3. Under hovedart 6 findes ingen autoriserede arter.

Som eksempler på kontering under hovedart 6 kan anføres:

6 Finansudgifter

- Kurstab
- Renteudgifter

HOVEDART 7 INDTÆGTER

På hovedart 7 Indtægter registreres indtægter ved salg af produkter og ydelser til stat, kommuner, andre regioner samt private. Til disse indtægter hører takstmæssige betalinger for kommuners benyttelse af institutioner i regionen. Under hovedart 7 registreres ligeledes indtægter ved salg af fast ejendom samt indtægter ved udlejning af faciliteter tilhørende regionen.

Det bemærkes, at statsrefusioner, grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne samt bloktilskud fra staten registreres under hovedart 8 Finansindtægter.

Indtægter er i artsinddelingen opdelt på 6 arter:

- 7.1 Egne huslejeindtægter**
- 7.2 Salg af produkter og ydelser**
- 7.6 Betalinger fra staten**
- 7.7 Betalinger fra kommuner**
- 7.8 Betalinger fra regioner**
- 7.9 Øvrige indtægter**

Betaling mellem *regioner* registreres under art 7.8 (henholdsvis 4.8).

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Betalinger mellem kommuner og *regioner* registreres under art 7.7 (henholdsvis 4.7). Som eksempler på kontering på de enkelte arter under hovedart 7 kan anføres:

7.1 *Egne huslejeindtægter*

- Kontraktmæssigt fastsatte huslejebetalinger for ejendomme regionen selv ejer samt varmebidrag i forbindelse hermed, hvis varmeudgifterne indgår i momsrefusionsordningen
- Overenskomstmæssig lejebetaling for personaleboliger (lægeboliger, lærerboliger mv.) regionen selv ejer samt varmebidrag i forbindelse hermed, hvis varmeudgifterne indgår i momsrefusionsordningen.

På art 7.1 Egne huslejeindtægter registreres alle lejebetalinger, varmebidrag mv. vedrørende egne ejendomme såvel til beboelse som andre formål.

Herved er anvendt det kriterium, som ligger bag tilbagebetalingsordningen i momsrefusionsordningen, jf. afsnit 2.6.2. Er der tale om en sammensat ydelse - altså en ydelse, som udover husleje, varmebidrag m.v. vedrørende egne ejendomme indeholder andre elementer - må der ske en opdeling på art 7.1 og art 7.2 eller 7.9 af de relevante dele af ydelsen, hvis dette er muligt. Ellers registreres indtægten på art 7.1. For boliger i regionens egne ejendomme, skal hele lejeindtægten, varmebidrag m.v. (såvel beboernes egenbetaling som det offentlige tilskud) registreres på art 7.1.

Huslejeindtægter, som indgår i et momsregistreret regnskab, skal registreres på art 7.9.

Beboeres betaling for husleje på institutioner for ældre og voksne handicappede skal registreres på art 7.2.

Det understreges, at lejebetalinger, varmebidrag m.v. vedrørende egne ejendomme fra staten, kommuner eller andre regioner skal registreres på art 7.1 (eller art 7.9, hvis der er tale om indtægter, som indgår i et momsregistreret regnskab) og altså *ikke* på arterne 7.6-7.8.

7.2 *Salg af produkter og ydelser*

- Ambulante undersøgelser og behandlinger for selvbetalende patienter
- Andre pleje- og behandlingsmæssige ydelser
- Arbejder udført for private
- Beboeres betaling for husleje og servicepakke på institutioner for ældre og voksne handicappede
- Benyttelse af beskyttede boliger
- Forældrebetaling til daginstitutioner m.v.
- Kantinesalg til patienter, besøgende og personale
- Kur og pleje til indlagte selvbetalende patienter
- Salg af apparatur og instrumenter m.v.
- Salg af bøger m.v.
- Salg af inventar
- Salg af kostportioner og madaffald
- Salg af maskiner og transportmidler
- Salg af tekniske anlæg og installationer
- Salg af varer
- Undersøgelser og behandlinger for forsikringselskaber

7.6 *Betalinger fra staten*

- Ambulante undersøgelser og behandlinger
- Indlagte militærpatienter
- Udførte tjenesteydelser

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.7 og 7.8 Betalinger fra kommuner henholdsvis regioner

- Tilbud på social- og specialundervisningsområdet
- Ambulante undersøgelser og behandlinger
- Patienter til specialbehandling

7.9 Øvrige indtægter

- Afgifter og gebyrer
- Erstatning fra forsikringsselskaber
- Lejebetaling for grunde og arealer
- Lejebetaling for inventar
- Kontraktmæssigt fastsatte huslejebetalinger for ejendomme regionen lejer samt varmebidrag i forbindelse hermed
- Overenskomstmæssig lejebetaling for personaleboliger (lægeboliger, lærerboliger m.v.) regionen lejer samt varmebidrag i forbindelse hermed
- Salg af jord og bygninger

HOVEDART 8 FINANSINDTÆGTER

På hovedart 8 Finansindtægter registreres de indtægter, som føres på hovedkonto 5. Uden for disse hovedkonti anvendes hovedart 8 i forbindelse med statsrefusioner samt ved statslige tilskud på hovedkonto 1-4.

Hovedart 8 er opdelt på 3 arter:

- 8.1 Finansindtægter**
- 8.5 Tilskud fra kommuner**
- 8.6 Statstilskud**

Ved tilbagebetalinger/efterreguleringer af tilskud fra kommuner og statstilskud benyttes debetpostering på henholdsvis art 8.5 og art 8.6.

Som eksempler på kontering under hovedart 8 kan anføres:

8.1 Finansindtægter

- Kursgevinster
- Renteindtægter
- Tilskud fra EU

8.5 Tilskud fra kommuner

- Grundbidrag
- Udviklingsbidrag
- Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag på sundhedsområdet

8.6 Statstilskud

- Generelle tilskud
- Statsrefusioner
- Tilbagebetalinger/efterreguleringer af statstilskud
- Aktivitetsbestemte tilskud fra staten på sundhedsområdet

Det bemærkes, at betalinger fra staten, der modsvarer en ydelse, fortsat skal registreres på art 7.6 Betalinger fra staten.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

HOVEDART 9 INTERNE UDGIFTER OG INDTÆGTER

Registrering af udgifter og indtægter i forbindelse med interne afregninger mellem forskellige funktioner og omkostningssteder i regionen kan foretages på 2 måder i budget- og regnskabssystemet. Enten ved hjælp af plus-/minusposter eller ved anvendelse af de interne arter på hovedart 9.

Den enkelte region træffer selv afgørelse om, hvilken registreringsform, den ønsker at anvende. Uanset registreringsform bør de interne afregninger så vidt muligt afspejle konstaterbare overførsler.

Ved *plus/minus-posteringer* registreres afregningen positivt på "køberinstitutionen" og negativt på "sælgerinstitutionen". For at artsinddelingen fortsat kan udvise den korrekte fordeling af udgifter og indtægter på de enkelte arter, *skal plus/minus-posteringer ske på samme art.*

Momsrefusion hjemtages ved registrering på "køberinstitutionen". Det skal endvidere understreges, at der som udgangspunkt skal ske registrering på de eksterne arter ved afregning af momsbelagte ydelser mellem konti vedrørende momsregistreret virksomhed og konti vedrørende momsrefusionsordningen. Dette skyldes bl.a., at opgørelsen af moms i momsrefusionsordningen sker på grundlag af registreringen på de eksterne arter.

Vælger regionen at registrere interne afregninger under *hovedart 9*, skal dette ske ved anvendelse af de herunder autoriserede arter.

For at undgå en kunstig forøgelse af regionens udgifter og indtægter i forbindelse med overførslerne betragtes hovedart 9 altid som en udgiftsart. Dette indebærer, at interne indtægter (art 9.7) på såvel budgettet som regnskabet registreres som negative beløb i udgiftskolonnen.

Interne udgifter og indtægter er i artsinddelingen opdelt på 4 arter:

- 9.1 Overførte lønninger**
- 9.2 Overførte varekøb**
- 9.4 Overførte tjenesteydelser**
- 9.7 Interne indtægter**

I forbindelse med, at der både i budget og regnskab skal overføres andele af fælles formål, administration og renter fra hovedkonto 4 og 5 til hovedkonto 1-3, er det obligatorisk at anvende *hovedart 9* til registrering af de interne overførsler. I denne situation må der ikke anvendes plus/minus-posteringer.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2.6 Moms

Det er hovedreglen i det regionale budget- og regnskabssystem, at udgifter og indtægter på såvel drifts- som anlægskonto skal registreres eksklusivt moms i de regionale budgetter og regnskaber.

Fra denne hovedregel findes enkelte specifikke undtagelser, som er nærmere omtalt i afsnit 2.6.2 Købsmoms.

Der sondres i det regionale budget- og regnskabssystem mellem to former for moms

- *Registreret moms*, dvs. moms der afregnes med SKAT i forbindelse med momsregistreret virksomhed i regionen
- *Købsmoms*, dvs. moms der indgår i den regionale momsrefusionsordning

Konteringsreglerne er forskellige for de to former for moms. Reglerne er gennemgået i de følgende afsnit.

2.6.1 REGISTRERET MOMS

Registreret moms bruges her som betegnelse for den afregning af moms med SKAT, som finder sted i forbindelse med momsregistreret virksomhed i regionerne.

Det lovmæssige grundlag for denne afregning findes i lovbekendtgørelse nr. 906 af 14. oktober 2005 om merværdiafgiftsloven. Reglerne omfatter de regionale institutioners afsætning af varer eller afgiftspligtige ydelser til private, staten eller andre regioner

Såvel beløbene for indgående og udgående moms som afregningen af moms med SKAT skal i de regionale budgetter og regnskaber registreres på funktion 6.52.59 Mellemløbskonto.

Der oprettes en konto for hver enkelt momsregistrering.

Kontoen skal være specificeret således:

- xx Indgående moms
- xx Udgående moms
- xx Afregning af moms

Afregningen skal ske særskilt for hver momsregistrering.

Ved køb af goder, der både benyttes i forbindelse med momsregistreret virksomhed og til andre formål, foretages en fordeling af momsbeløbet ved købet. Den del, der vedrører den momsregistrerede virksomhed, registreres som indgående moms i virksomhedens momsregnskab. Den anden del af momsbeløbet anmeldes til refusion via momsrefusionsordningen, jf. afsnit 2.6.2. Reglerne for fordeling af momsbeløb findes i Skatteministeriets lovbekendtgørelse om merværdiafgift (momsloven).

2.6.2 KØBSMOMS

Købsmoms anvendes her som betegnelse for den moms, som regionerne betaler ved køb af varer og tjenesteydelser, der *ikke* indgår i en momsregistreret virksomhed i regionerne.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I henhold til lov nr. 497 af 7. juni 2006 om konkurrencemæssig ligestilling mellem kommuners og regioners egenproduktion og køb af ydelser hos eksterne leverandører i relation til udgifter til merværdiafgift m.v. samt om momsfondet får regionerne som hovedregel købsmoms refunderet gennem en refusionsordning.

Formålet med denne refusionsordning er at tilstræbe lige konkurrencevilkår mellem det private erhvervsliv og regionernes fremstilling af ydelser til eget brug. Refusionen af købsmoms betyder nemlig, at den enkelte region i valget mellem at udføre opgaver i eget regi eller ved fremmede tjenesteydelser kan se bort fra købsmomsen.

Nedenfor er nærmere redegjort for konteringsreglerne i forbindelse med købsmoms. Der skal herudover henvises til bestemmelserne i ovennævnte lov nr. 497 af 7. juni 2006 samt i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om den kommunale og regionale momsrefusionsordning.

Kontering af købsmoms

Købsmoms og refusion heraf registreres i de regionale budgetter og regnskaber på funktion 5.80.95 Refusion af købsmoms. Under funktionen er autoriseret tre grupperinger:

002 Refusion af købsmoms
003 Udgifter til købsmoms

Registreringen på grupperingerne skal i alle tilfælde ske ved anvendelse af hovedart 6 Finansudgifter.

Refusion af købsmoms samt refusion af tilskud i medfør af momsrefusionsordningens positivliste budgetteres og regnskabsføres på gruppering 002. Da hovedart 6 Finansudgifter anvendes ved registreringen, skal denne ske i form af en negativ udgiftspostering.

Udgifter til købsmoms og indirekte udgifter til købsmoms, jf. momsrefusionsordningens positivliste, budgetteres og regnskabsføres på gruppering 003. Endvidere budgetteres og regnskabsføres på gruppering 003 tilbagebetaling af momsrefusion i forbindelse med indtægtsdækket driftsvirksomhed (huslejeindtægter), købsmoms af anlægsudgifter ved salg af anlæg, inden for 5 år samt tilbagebetaling af 17 ½ % af tilskud fra fonde, private foreninger, institutioner og EU m.v. Reglerne er omtalt nedenfor i afsnittet vedrørende "Tilbagebetalingsregler vedrørende momsrefusionsordningen".

Refusion af købsmoms

De momsbeløb, der refunderes gennem refusionsordningen, omfatter afholdte momsudgifter på hovedkonto 1-4, bortset fra registreret moms, jf. afsnit 2.6.1.

Fra denne hovedregel er der *følgende specifikke undtagelser*:

- Momsudgifter vedrørende anlægsudgifter for selvejende eller private institutioner på hovedkonto 2, såfremt institutionen har lejet sig ind eller vil leje sig ind i lokaler, der ejes eller opføres af andre end institutionen, eller hvis der ikke er indgået overenskomst med regionen inden anlægsarbejdets igangsætning

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- Momsudgifter vedrørende tilsvarende anlægsudgifter for selvejende eller private institutioner på funktion 1.10.01 Sygehuse og 2.10.01 Sociale tilbud, specialundervisning og rådgivning, i det omfang disse efter konteringsreglerne skal optages i regionernes budgetter og regnskaber

De nævnte momsudgifter kan *ikke* anmeldes til refusion. Som følge heraf skal der i disse tilfælde som *undtagelser fra hovedreglen* ske registrering af udgifterne *inklusive moms* i regionernes budgetter og regnskaber.

De moms bærende arter

Administrationen af momsrefusionsordningen er tilrettelagt således, at regionerne månedligt indberetter afholdte udgifter til købsmoms til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på refusion.

For at sikre en ensartet og entydig bestemmelse af de udgifter til købsmoms, som indgår i refusionsordningen, er artsinddelingen opbygget således, at der kun på nogle bestemte arter registreres udgifter med købsmoms.

Det drejer sig om:

- Art 2.2 Fødevarer
- Art 2.3 Brændsel og drivmidler
- Art 2.7 Anskaffelser
- Art 2.9 Øvrige varekøb
- Art 4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser
- Art 4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.

Denne opdeling af arterne indebærer, at der på art 4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v. *kun* må konteres momsbelagte ydelser.

Tjenesteydelser, som ikke er momsbelagte, skal derimod konteres på art 4.0 Tjenesteydelser uden moms. Det afgørende for kontering på art 4.0 er altså, at der er tale om ikke-momsbelagte tjenesteydelser. Hvorvidt art 4.0 eller art 4.9 skal anvendes i forbindelse med registreringen af godtgørelser (telefongodtgørelse, hotelgodtgørelse osv.), beror på, om godtgørelsen ydes efter regning, hvor der i beløbet indgår momsudgifter.

På art 4.0 skal endvidere konteres visse udgifter, som ikke er egentlige tjenesteydelser, men varekøb og anskaffelser, som ikke er belagt med moms. Som eksempler herpå kan nævnes avisabonnementer og køb af visse kunstgenstande.

Som omtalt i afsnit 2.5 er det frivilligt for regionerne, om de vil anvende arterne under hovedart 9 Interne udgifter og indtægter ved registreringen af interne afregninger, bortset fra ved overførsel af andele af udgifter til fælles formål fra hovedkonto 4 og 5 til hovedkonto 1-3.

Af hensyn til administrationen af momsrefusionsordningen er det imidlertid nødvendigt, at regionerne som udgangspunkt foretager registrering på de *eksterne* arter i forbindelse med afregning af momsbelagte ydelser mellem konti vedrørende momsregistreret virksomhed og konti vedrørende momsrefusionsordningen. Det skyldes, at opgørelsen af moms i momsrefusionsordningen sker på grundlag af registreringen på de eksterne arter.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Intern afregning af ydelser, som er momsbelagte, må således kun registreres med anvendelse af hovedart 9, når afregningen sker mellem konti, som i relation til momsafregning er ens. Ved afregning af momsbelagte ydelser mellem konti, som i relation til momsafregning er forskellige, skal beløbet debiteres kontoen, *hvortil* der flyttes, ved anvendelse af en ekstern art. Den konto, hvorfra der flyttes, krediteres beløbet ved anvendelse af den samme eksterne art.

Administrationen af momsrefusionsordningen indebærer endvidere, at køb af varer eller tjenesteydelser hos staten eller andre regioner, der på det pågældende aktivitetsområde er momsregistrerede og altså afregner deres leverancer inklusive moms, skal konteres på en af de momsbærende udgiftsarter og *ikke* på art 4.6, 4.7 eller 4.8.

En region kan dog godt, når den køber varer og tjenesteydelser i udlandet til levering i Danmark, anmelde importmoms og erhvervsmoms, der er afregnet hos SKAT, til refusion i Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Momsafløftningen sker her på samme måde, som hvis købet var foretaget i Danmark (dvs. gennem kontering på de momsbærende arter).

Positivlisten

Ud over udgifter på de momsbærende arter kan regionerne anmelde en procentdel af visse betalinger og tilskud til refusion under refusionsordningen. Baggrunden for dette er, at en række regioner lader aktiviteter udføre af private eller foreninger. Såfremt den del af disse betalinger eller tilskud, der dækker momsudgifter, ikke kunne anmeldes til refusion, ville det modvirke den tilsigtede konkurrenceneutralitet og begunstige udførelse af opgaver i regionalt regi.

De tilskud m.v., der kan anmeldes til refusion, beregnes som en procent af de bogførte udgifter på bestemte funktioner og arter. Reglerne herom er fastlagt i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om den kommunale og regionale momsrefusionsordning, og listen over betalinger og tilskud, der kan anmeldes til refusion - den såkaldte positivliste - er optaget som bilag til dette afsnit (*udarbejdes i efteråret 2006*).

Den del af de tilskud, som kan anmeldes til refusion, bogføres ikke på hovedkonto 1-4, men på funktion 5.80.95. Refusion af købsmoms.

Fællesregional virksomhed

Af hensyn til refusionsordningen gælder for *fællesregional virksomhed*, som i *én* af fællesskabets regioner regnskabsføres med fuld artsspecifikation på hovedkonto 1-4, at de andre regioner i fællesskabet skal udgiftsføre betalinger til dette på art 4.7. Momsudgifterne anmeldes da til refusion af den regnskabsførende region, der herefter fremsender regninger eksklusive moms til de øvrige regioner i fællesskabet.

Dette gælder dog *ikke*, hvis den regnskabsførende region er momsregistreret på det pågældende område. I dette tilfælde skal der afregnes inklusive moms, jf. bemærkningerne ovenfor om anvendelse af en ekstern udgiftsart, hvis der er tale om afregning af leverancer inklusive moms.

Fællesregionale virksomheder, der af administrative grunde er selvstændigt regnskabsførende, kan - såfremt der foreligger godkendelse fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet - anmelde købsmoms til refusion gennem fællesskabets regioner, idet dog virksomhed, som kan henføres til funktionerne, 1.10.01 Sygehuse, er undtaget fra godkendelse.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Er der ikke tale om et tilskud eller overførsler, der skal konteres på art 5.9, kan fællesskabets købsmoms refunderes på følgende måde. Regionernes betalinger til fællesskabets specificeres på en moms bærende betaling, der konteres på art 4.9, og en ikke-moms bærende betaling, der konteres på art 4.0. Opdelingen på moms bærende og ikke-moms bærende betaling foretages på grundlag af, hvor stor en del af betalingen der vedrører momsbelagte, henholdsvis ikke-momsbelagte, udgifter. Er der tale om en aconto-afregning med fællesskabet, må fordelingen foretages på grundlag af, hvor stor en del af betalingen der vedrører momsbelagte, henholdsvis ikke-momsbelagte udgifter. Ved den endelige regnskabsaflæggelse må beløbene på art 4.9, henholdsvis art 4.0 reguleres, således at de kommer til at svare til den rent faktiske fordeling af fællesskabets udgifter på moms bærende og ikke-moms bærende udgifter.

Ved egentlige køb af varer og tjenesteydelser hos et fællesskab, der er selvstændigt regnskabsførende, konteres der på en af de sædvanlige udgiftsarter.

Særligt om selvejende/private institutioner

På selvejende og private institutioner, som er selvstændigt regnskabsførende efter regionens standardkontoplan, kan regnskabsføringen foretages inklusive købsmoms.

Ved overdragelsen af budgettet til institutionen kan de moms bærende arter tillægges købsmoms, således at bevillingskontrol i institutionen løbende sker på grundlag af udgifter inklusive købsmoms.

Institutionens budget optages i regionens årsbudget uden købsmoms, og ved institutionens aflæggelse af regnskabet til regionen skal udgifterne registreres på de relevante arter på normal vis, hvorved købsmoms automatisk udskilles og henføres til funktion 5.80.95.

Optagelse af anlægsposterne for selvejende og private institutioner (bortset fra private lederejede institutioner), med hvem der er indgået driftsoverenskomst før anlægsarbejdernes påbegyndelse, indebærer, at der kan ydes momsrefusion af afholdte anlægsudgifter. I de tilfælde, hvor en institution har lejet sig ind eller vil leje sig ind i bygninger ejet af andre end institutionen, kan der ikke ydes momsrefusion af anlægsudgifterne, jf. også ovenfor.

Tilbagebetalingsregler vedrørende momsrefusionsordningen

For indtægtsdækket driftsvirksomhed skal købsmoms, der dækkes af *huslejeindtægter*, undtages fra refusion. Det sker ved, at 7,5 pct. af de bogførte egne huslejeindtægter på art 7.1 fragår ved den månedlige saldoopgørelse af købsmomsen til refusion. Huslejeindtægter registreret på art 7.1.

For øvrige former for indtægtsdækket driftsvirksomhed foretages der *ikke* modregning.

Af hensyn til en korrekt opgørelse af tilbagebetalingsgrundlaget og af afstemningsmæssige årsager er det nødvendigt at anvende en særlig art til registrering af egne huslejeindtægter.

Konteringsreglerne er derfor udformet således, at art 7.1 forbeholdes huslejeindtægter, der *ikke* stammer fra fremlejemål. Indtægter i form af varmebidrag (herunder aconto-bidrag) i forbindelse med de nævnte lejemål skal ligeledes registreres på art 7.1. Alle øvrige lejeindtægter skal registreres på art 7.2 eller art 7.9.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Tilbagebetalingsbeløbet, der vil indgå som minuspost i den månedlige saldoopgørelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet af beløb til momsrefusion, skal registreres på funktion 5.80.95, gruppering 003. Registreringen af modposterne til tilbagebetalingsbeløb skal ske på relevant funktion, hvor indtægten, der har forårsaget tilbagebetalingen, konteres.

For *anlægsudgifter* gælder, at refunderet købsmoms skal tilbagebetales, hvis anlægget sælges inden for en periode af 5 år.

Denne tilbagebetalingsregel administreres således, at tilbagebetalingen opgøres, enten løbende i forbindelse med salget af anlægget, eller ved regionsrådets godkendelse af anlægsregnskabet.

Refusionen af købsmoms, som skal tilbagebetales, opgøres på grundlag af anlægsregnskabets udgifter på de momsbærende arter. Der tilbagebetales en andel af refusionen svarende til salgsindtægternes andel af de samlede udgifter i regnskabet inkl. moms. Tilbagebetalingen kan dog højst svare til den refusion, der er udbetalt.

Tilbagebetalingen opføres på saldoopgørelsen til Indenrigs- og Sundhedsministeriet som en minuspost under gruppering 003. Registreringen af modposterne til tilbagebetalingsbeløb skal ske på relevant funktion, hvor salgsindtægten, der har forårsaget tilbagebetalingen, konteres.

Ved udbetaling af erstatninger for skader eller lignende skal købsmoms refunderet i forbindelse med udbedring af den pågældende skade ikke tilbagebetales.

Købsmomsudgifter afholdt ved køb af varer og tjenesteydelser, *finansieret af tilskud til regionen fra fonde, private foreninger, institutioner mv.* er ikke omfattet af refusion. Dette gælder tilsvarende for anlægstilskud fra EU's strukturfonde viderefordelt af den danske stat, og direkte anlægstilskud fra EU. (Tilskud fra offentlige myndigheder og andre offentlige instanser er som udgangspunkt ikke omfattet af refusionsordningens tilbagebetalingsregel).

Denne regel administreres ved, at et beløb svarende til 17,5 pct. af de nævnte typer af tilskud tilbagebetales til momsrefusionsordningen.

Det gælder dog som en undtagelse, at forskningstilskud registreret på funktion 1.10.01 Sygehuse ikke er omfattet af tilbagebetalingsreglen.

Tilbagebetalingen opføres på saldoopgørelsen til Indenrigs- og Sundhedsministeriet som en minuspost under gruppering 003 med modpost på relevant funktion, hvor tilskuddet, der har forårsaget tilbagebetalingen, konteres.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Eksempel:

Eksemplet viser kontering af udgifter og købsmoms samt refusion heraf i forbindelse med sundhedsområdet

Konto for sygehuse (på funktion 1.10.01)	Kassekonto (på funktion 6.10.01)	Konto for købsmoms (på funktion 5.80.95, gruppe 003)	Konto for refusion af købsmoms (på funktion 5.80.95, (gruppe 002))
600 ¹⁾	600 ¹⁾		
	150 ¹⁾		
300 ²⁾	300 ²⁾		
	75 ²⁾		
500 ³⁾	500 ³⁾		
	125 ³⁾		
300 ⁴⁾	300 ⁴⁾		
	75 ⁴⁾		
	425 ⁶⁾	425 ⁵⁾	-425 ⁶⁾

Noter til kontoskitserne:

- 1) Udgifter til øvrige varekøb - art 2.9
- 2) Udgifter til anskaffelser - art 2.7
- 3) Udgifter til entreprenør og håndværkerydelser - art 4.5
- 4) Udgifter til øvrige tjenesteydelser m.v. - art 4.9
- 5) Udgifter til købsmoms
- 6) Refusion af købsmoms - opføres som "negativ udgift" på funktion 5.80.95, gruppering 002

BILAG
Positivliste
gældende fra og med regnskab 2007

Art- konto	Funk- tion	Momsandels- procent
---------------	---------------	------------------------

(Drift: DR1) (Anlæg: DR3)

[udarbejdes i efteråret 2006]

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3 DEN AUTORISEREDE KONTOPLAN

Indhold	Side
1 Sundhed	3.1 - 1
2 Social og specialundervisning	3.2 - 1
3 Regional udvikling	3.3 - 1
4 Fælles formål og administration	3.4 - 1
5 Renter m.v.	3.5 - 1
6 Balance	3.6 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3 DEN AUTORISEREDE KONTOPLAN

1 Sundhed

SYGEHUSVÆSEN

- 1.10.01 Sygehuse
  - 1 Drift
    - 120 Medicin
    - 130 Implantater
    - 140 Øvrige lægelige artikler
    - 150 Kliniske analyser
    - 210 Patientforsikringer
    - 220 Patientskadeerstatning, sygehuse
    - 230 Patientskadeerstatning, praksis og privat sygehus

SYGESIKRING M.V.

- 1.20.10 Almen lægehjælp
- 1.20.11 Speciallægehjælp
- 1.20.12 Medicin
- 1.20.13 Tandlægebehandling
- 1.20.14 Fysiurgisk behandling
- 1.20.15 Kiropraktor
- 1.20.16 Brillor
- 1.20.17 Rejsesygeforsikring
- 1.20.18 Fodterapeuter
- 1.20.19 Psykologbehandling
- 1.20.20 Øvrige sygesikringsudgifter
- 1.20.21 Ernæringspræparater
- 1.20.22 Profylaktiske svangerundersøgelser
- 1.20.23 Lægeundersøgelser af børn
- 1.20.24 Vaccinationer
- 1.20.30 Specialiseret tandplejetilbud

DIVERSE UDGIFTER OG INDTÆGTER

- 1.60.40 Central administration af sundhedsområdet
- 1.60.41 Øvrige udgifter og indtægter

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

- 1.70.50 Fælles formål og administrationsudgifter vedr. sundhed

ANDEL AF RENTER M.V.

- 1.80.60 Renter m.v.

FINANSIERING

- 1.90.90 Bloktilskud fra staten
- 1.90.91 Kommunale grundbidrag

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- 1.90.92 Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag
  - 7 Finansiering
    - 833 Stationær somatik
    - 834 Ambulant somatik
    - 835 Stationær psykiatri
    - 836 Ambulant psykiatri
    - 837 Praksissektoren (Sygesikring)
    - 838 Genoptræning under indlæggelse

- 1.90.93 Aktivitetsbestemte tilskud fra staten

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2 Social og specialundervisning

SOCIALE TILBUD OG SPECIALUNDERVISNING

- 2.10.01 Sociale tilbud, specialundervisning og rådgivning
- 2.10.30 Almene ældreboliger
  - 1 Drift
    - 501 Ydelsesstøtte vedrørende private ældreboliger
    - 502 Lejetab
    - 503 Lejeindtægter

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER

- 2.60.40 Central administration af det sociale område
- 2.60.50 Øvrige omkostninger og indtægter

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

- 2.70.60 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. sociale tilbud og specialundervisning

ANDEL AF RENTER M.V.

- 2.80.70 Renter m.v.

SÆRLIGE ADMINISTRATIVE OPGAVER

- 2.85.80 Særlige administrative opgaver

FINANSIERING

- 2.90.90 Objektive finansieringsbidrag
  - 7 Finansiering
    - 831 Objektiv finansiering - socialområdet
    - 832 Objektiv finansiering - specialundervisningsområdet
- 2.90.91 Bloktilskud fra staten

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3 Regional udvikling

KOLLEKTIV TRAFIK

3.10.01 Tilskud til trafiksselskaber

KULTUREL VIRKSOMHED

3.20.10 Tilskud til kulturelle aktiviteter

ERHVERVSUDVIKLING

3.30.20 Vækstfora

3.30.21 Turisme

3.30.22 Innovation og ny teknologi

3.30.23 Erhvervsservice og iværksætter

3.30.24 Udvikling af menneskelige ressourcer

3.30.25 Udvikling af yder- og landdistriktsområder

3.30.29 Central administration af erhvervsudviklingsområdet

UDDANNELSE

3.40.30 Regionale udviklingsopgaver på undervisningsområdet

3.40.39 Central administration af regionale udvikling på uddannelsesområdet

MILJØ

3.50.40 Jordforurening

3.50.41 Råstoffer

3.50.49 Central administration af miljøområdet

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER

3.60.50 Øvrige omkostninger og indtægter

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

3.70.60 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. erhvervsudvikling (funktion 3.30.20-29)

3.70.61 Fællesomkostninger og administrationsomkostninger vedr. regionale udviklingsopgaver på undervisningsområdet (3.40.30-39)

3.70.62 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. jordforurening og råstoffer (3.50.40-41)

3.70.63 Fællesomkostninger og administrationsomkostninger vedr. øvrige regionale udviklingsopgaver (3.50.49-3.60.50).

ANDEL AF RENTER M.V.

3.80.70 Renter

FINANSIERING

3.90.90 Bloktilskud fra staten

3.90.91. Kommunale udviklingsbidrag

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

4 Fælles formål og administration

POLITISK ORGANISATION

- 4.10.01 Fælles formål
- 4.10.02 Regionsrådsmedlemmer
  - 1 Drift
    - 040 Vederlag mv. til politikere
- 4.10.04 Valg m.v.

ADMINISTRATIV ORGANISATION

- 4.20.12 Sekretariat og forvaltninger

LØNPULJER

- 4.30.21 Lønpuljer

TJENESTEMANDSPENSIONER

- 4.40.31 Tjenestemandspensioner
  - 1 Drift
    - 050 Udbetaling af pension til tjenestemænd fratrukket før 1.1.2007
  - 2 Statsrefusion
    - 050 Refusion af pensionsudbetalinger vedr. tjenestemænd fratrukket før 1.1.2007

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER

- 4.60.51 Øvrige omkostninger og indtægter

ANDEL AF RENTER M.V.

- 4.65.61 Renter m.v.

OVERFØRSEL TIL HOVEDKONTO 1-3

- 4.70.99 Overførsel - Fælles formål og administration

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5 Renter m.v.

RENTER AF LIKVIDE AKTIVER

- 5.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.
- 5.10.08 Realkreditobligationer
- 5.10.09 Kommunekreditobligationer
- 5.10.10 Statsobligationer m.v.
- 5.10.11 Likvide aktiver udstedt i øvrige EU/EØS-lande

RENTER AF KORTFRISTEDE TILGODEHAVENDER I ØVRIGT

- 5.28.14 Tilgodehavender i betalingskontrol
- 5.28.15 Andre tilgodehavender vedrørende hovedkonto 1-4
- 5.28.18 Finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst
- 5.28.19 Tilgodehavender hos kommuner og andre regioner

RENTER AF LANGFRISTEDE TILGODEHAVENDER

- 5.32.20 Pantebreve
- 5.32.21 Aktier og andelsbeviser m.v.
- 5.32.22 Tilgodehavender hos grundejere
- 5.32.23 Udlån til beboerindskud
- 5.32.25 Andre langfristede udlån og tilgodehavender
- 5.32.26 Ikke-likvide obligationer
- 5.32.27 Deponerede beløb for lån m.v.

RENTER AF UDLÆG VEDRØRENDE HOVEDKONTO 2 OG 3

- 5.35.30 Renter af udlæg vedr. hovedkonto 2-3
  - 4 Renter
    - 002 Sociale opgaver
    - 003 Regional udvikling

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD TIL PENGEINSTITUTTER

- 5.50.50 Kassekreditter og byggelån

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD TIL STATEN

- 5.51.52 Anden gæld

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD I ØVRIGT

- 5.52.54 Kommuner og andre regioner
- 5.52.56 Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager
- 5.52.57 Anden kortfristet gæld med udenlandsk betalingsmodtager
- 5.52.59 Mellemløbskonto
- 5.52.61 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

RENTER AF LANGFRISTET GÆLD

- 5.55.63 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst
- 5.55.64 Stat og hypotekbank
- 5.55.65 Kommuner og andre regioner
- 5.55.66 Kommunernes Pensionsforsikring
- 5.55.67 Andre forsikringsselskaber
- 5.55.68 Realkredit
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger
- 5.55.70 KommuneKredit
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger
- 5.55.71 Pengeinstitutter
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger
- 5.55.74 Offentligt emitterede obligationer i udland
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger
- 5.55.75 Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger
- 5.55.76 Anden langfristet gæld med udenlandsk kreditor
  - 4 Renter
    - 001 Regionale ældreboliger

KURSTAB OG KURSGEVINSTER

- 5.75.78 Kurstab og kursgevinster i øvrigt

REFUSION AF KØBSMOMS

- 5.80.95 Refusion af købsmoms
  - 2 Statsrefusion
    - 002 Refusion af købsmoms
    - 003 Udgifter til købsmoms

OVERFØRSEL TIL HOVEDKONTO 1-4

- 5.90.99 Overførsel - Renter m.v.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6 Balance

LIKVIDE AKTIVER

- 6.10.01 Kontante beholdninger
- 6.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.
- 6.10.08 Realkreditobligationer
- 6.10.09 Kommunekreditsobligationer
- 6.10.10 Statsobligationer m.v.
- 6.10.11 Likvide aktiver udstedt i øvrige EU/EØS-lande

TILGODEHAVENDER HOS STATEN

- 6.15.13 Tilgodehavender hos staten
  - 8 Aktiver
    - 001 Kontant tilgodehavende hos staten som følge af delingsaftalen

KORTFRISTEDE TILGODEHAVENDER I ØVRIGT

- 6.28.14 Tilgodehavender i betalingskontrol
- 6.28.15 Andre tilgodehavender
- 6.28.17 Mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår
- 6.28.18 Finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst
- 6.28.19 Tilgodehavender hos kommuner og andre regioner
  - 8 Aktiver
    - 001 Kontant tilgodehavender hos kommuner som følge af delingsaftalen
    - 002 Kontant tilgodehavender hos regioner som følge af delingsaftalen

LANGFRISTEDE TILGODEHAVENDER

- 6.32.20 Pantebreve
- 6.32.21 Aktier og andelsbeviser m.v.
- 6.32.24 Indskud i Landsbyggefonden m.v.
  - 8 Aktiver
    - 001 Grundkapitalindskud (Indskud i Landsbyggefonden)
    - 002 Grundkapital til ældreboliger
- 6.32.25 Andre langfristede udlån og tilgodehavender
  - 8 Aktiver
    - 001 Udlån til kommuner som følge af delingsaftalen
    - 002 Udlån til regioner som følge af delingsaftalen
    - 003 Udlån til staten som følge af delingsaftalen
- 6.32.26 Ikke-likvide obligationer
- 6.32.27 Deponerede beløb for lån m.v.

UDLÆG VEDRØRENDE HOVEDKONTO 2 OG 3

- 6.35.30 Udlæg vedr. hovedkonto 2-3
  - 8 Aktiver
    - 002 Sociale opgaver
    - 003 Regional udvikling

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

AKTIVER VEDRØRENDE BELØB TIL OPKRÆVNING ELLER UDBETALING FOR ANDRE

6.38.36 Kommuner og regioner m.v.
6.38.37 Staten

AKTIVER TILHØRENDE FONDS OG LEGATER

6.42.42 Legater
6.42.43 Deposita

PASSIVER TILHØRENDE FONDS OG LEGATER

6.45.46 Legater
6.45.47 Deposita

PASSIVER VEDRØRENDE BELØB TIL OPKRÆVNING ELLER UDBETALING FOR ANDRE

6.48.48 Kommuner og regioner m.v.
6.48.49 Staten

KORTFRISTET GÆLD TIL PENGEINSTITUTTER

6.50.50 Kassekreditter og byggelån

KORTFRISTET GÆLD TIL STATEN

6.51.52 Gæld til staten
    9 Passiver
        001 Kontant kompensation til staten som følge af delingsaftalen

KORTFRISTET GÆLD I ØVRIGT

6.52.54 Kommuner og andre regioner
    9 Passiver
        001 Kontant kompensation til kommuner som følge af delingsaftalen
        002 Kontant kompensation andre regioner som følge af delingsaftalen
6.52.55 Feriepenge
6.52.56 Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager
6.52.57 Anden kortfristet gæld med udenlandsk betalingsmodtager
6.52.59 Mellemløbsregningskonto
6.52.61 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst
6.52.62 Afstemnings- og kontrolkonto

LANGFRISTET GÆLD

6.55.63 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst
6.55.64 Stat og hypotekbank
    9 Passiver
        001 Lån fra staten som følge af delingsaftalen

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- 6.55.65 Kommuner og andre regioner
  - 9 Passiver
    - 001 Lån fra kommuner som følge af delingsaftalen
    - 002 Lån fra andre regioner som følge af delingsaftalen
- 6.55.66 Kommunernes Pensionsforsikring
- 6.55.67 Andre forsikringsselskaber
- 6.55.68 Realkredit
- 6.55.70 Kommunekredit
- 6.55.71 Pengeinstitutter
- 6.55.74 Offentligt emitterede obligationer i udland
- 6.55.75 Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor
- 6.55.76 Anden langfristet gæld med udenlandsk kreditor
- 6.55.77 Langfristet gæld vedrørende ældreboliger
- 6.55.79 Gæld vedrørende finansielt leasede aktiver

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

- 6.58.81 Grunde og bygninger
  - 8 Aktiver
    - 001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
    - 002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
    - 003 Sociale opgaver - regionale
    - 004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
    - 005 Regionale udviklingsopgaver
    - 006 Ikke fordelte aktiver
- 6.58.82 Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler
  - 8 Aktiver
    - 001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
    - 002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
    - 003 Sociale opgaver - regionale
    - 004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
    - 005 Regionale udviklingsopgaver
    - 006 Ikke fordelte aktiver
- 6.58.83 Inventar - herunder computere og andet IT-udstyr
  - 8 Aktiver
    - 001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
    - 002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
    - 003 Sociale opgaver - regionale
    - 004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
    - 005 Regionale udviklingsopgaver
    - 006 Ikke fordelte aktiver
- 6.58.84 Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver
  - 8 Aktiver
    - 001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
    - 002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
    - 003 Sociale opgaver - regionale
    - 004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
    - 005 Regionale udviklingsopgaver
    - 006 Ikke fordelte aktiver

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

- 6.62.85 Udviklingsprojekter og andre erhvervede immaterielle anlægsaktiver
8 Aktiver
001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
003 Sociale opgaver - regionale
004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
005 Regionale udviklingsopgaver
006 Ikke fordelte aktiver

OMSÆTNINGSAKTIVER-VAREBEHOLDNINGER

- 6.65.86 Varebeholdninger/-lagre
8 Aktiver
001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
003 Sociale opgaver - regionale
004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
005 Regionale udviklingsopgaver
006 Ikke fordelte aktiver

OMSÆTNINGSAKTIVER - FYSISKE ANLÆG TIL SALG

- 6.68.87 Grunde og bygninger bestemt til videresalg
8 Aktiver
001 Sygehuse og sundhedsområdet - regionale
002 Sygehuse og sundhedsområdet - selvejende institutioner
003 Sociale opgaver - regionale
004 Sociale opgaver - selvejende institutioner
005 Regionale udviklingsopgaver
006 Ikke fordelte aktiver

PASSIVER**HENSATTE FORPLIGTELSER**

- 6.72.90 Hensatte forpligtelser
9 Passiver
001 Ikke-forsikringsdækkede tjenestemandspensioner

EGENKAPITAL

- 6.75.91 Modpost for aktiver vedrørende sygehuse og sundhedsområdet
6.75.92 Modpost for aktiver vedrørende sociale opgaver
6.75.93 Modpost for aktiver vedrørende regionale udviklingsopgaver
6.75.94 Modpost for ikke fordelte aktiver
6.75.95 Reserve for opskrivninger
6.75.96 Akkumuleret resultat for social- og specialundervisningsområdet
6.75.97 Akkumuleret resultat for det regionale udviklingsområde
6.75.99 Balancekonto

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

4 KONTERINGSREGLER

Indhold	Side
Hovedkonto 1 Sundhed	4.1 - 1
Hovedkonto 2 Social og specialundervisning	4.2 - 1
Hovedkonto 3 Regional udvikling	4.3 - 1
Hovedkonto 4 Fælles formål og administration	4.4 - 1
Hovedkonto 5 Renter m.v.	4.5 - 1
Hovedkonto 6 Balance	4.6 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

4 KONTERINGSREGLER

Hovedkonto 1 Sundhed

Hovedkontoen omfatter udgifter og indtægter vedrørende regionernes sygehuse og dertil knyttede institutioner m.v., samt udgifter og indtægter vedrørende sygesikring. Endvidere registreres udgifter og indtægter forbundet med administration af sundhedsområdet.

I forbindelse med bevillingsafgivelsen anvendes på hovedkontoen udgiftsbaserede principper, mens der i regnskabet anvendes både udgifts- og omkostningsbaserede principper.

SYGEHUSVÆSEN

1.10.01 Sygehuse

På denne funktion registreres udgifter og indtægter vedrørende regionens sygehuse samt udgifter og indtægter vedrørende sygehusydelse, der leveres uden for regionens sygehuse, f.eks. hospiceophold og behandling i andre regioner eller i udlandet.

Registrering på *omkostningssted* er autoriseret. Udgifter og indtægter på sygehusområdet registreres i regnskabet på omkostningssted i overensstemmelse med Sygehusvæsenets Organisationsregister, SOR, på lavest muligt relevant niveau. Det betyder, at de udgiftstyper, der kan registreres på et givent niveau uden anvendelse af fordelingsnøgler, skal registreres på dette niveau, jf. afsnit 2.3.

I budgettet skal der registreres på sygehusniveau i overensstemmelse med SOR, hvilket vil sige en selvstændig organisatorisk enhed. Et sygehus kan udgøre en eller flere geografiske enheder afhængig af, hvordan sygehusvæsenet er organiseret.

Den tværgående grupperingsstruktur er autoriseret på funktionen, ligesom den er det på de øvrige funktioner i kontoplanen for regionerne. Herudover er der på funktionen en række autoriserede grupperinger, som er specifikke for funktionen, f.eks. gruppering 120 Medicin.

Registrering på de enkelte sygehuse

Udgifter og indtægter vedrørende de enkelte sygehuse registreres på omkostningsstedsnumre i overensstemmelse med SOR på lavest mulige relevante niveau. Regionerne skal sikre, at det er muligt for de centrale myndigheder for hvert omkostningsstednummer at udlede oplysninger om den organisatoriske enheds adresse, afdelingspeciale o.s.v.

Betaling for ydelser, der udveksles mellem regionens egne sygehuse omposteres mellem omkostningsstederne for de pågældende sygehuse ved anvendelse af de interne arter under hovedart 9 eller plus-/minusposter på samme art. Dog registreres resourceanvendelsen ved ambulant behandling og undersøgelser, der er resultatet af *henvisninger mellem regionens egne sygehuse*, kun på det sygehus, hvor aktiviteten foregår.

Indtægter fra andre regioner for indlæggelser, ambulant behandling eller undersøgelser registreres ligeledes på de enkelte sygehuse, under anvendelse af art 7.8.

Fælleskonto

Fællesudgifter og -indtægter vedrørende sygehuse registreres på omkostningssted 0001. På fælleskontoen registreres udgifter og indtægter, som ikke objektivt kan fordeles på de enkelte sygehuse.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Betalinger til andre regioner vedrørende indlæggelser, ambulante behandling eller undersøgelser på somatiske sygehuse skal ligeledes registreres på det fælles omkostningssted og ved anvendelse af gruppering 810 Betalinger - andre regioner. Såfremt det enkelte sygehus disponerer over udgifter til andre regioner i forbindelse med indlæggelser, ambulante behandling eller undersøgelser, kan dette registreres ved at underopdele fælleskontoen og lade det enkelte sygehus disponere over en del heraf. Registreringen må ikke ske på omkostningsstederne for de enkelte sygehuse.

Betalinger til andre offentlige myndigheder registreres under ejerforholdskode 3 Andre offentlige myndigheder. Betaling for indlæggelse på private sygehuse og for indlæggelse på udenlandske sygehuse registreres under ejerforholdskode 2 Selvejende/private og ved anvendelse af gruppering 820 Betalinger - private sygehuse og institutioner

Selvejende og private sygehuse, hvormed regionen har driftsoverenskomst, optages i regionens budget og regnskab efter de regler om selvejende og private institutioner, der er anført i afsnit 2.3.

Det understreges, at der skal være tale om en egentlig driftsoverenskomst, dvs. at regionen skal have indflydelse på en lang række forhold omkring driften, jf. hvad der er gældende for selvejende og private institutioner med driftsoverenskomster på det sociale område. Benyttelsesaftaler alene berettiger således ikke til, at selvejende/private sygehuse optages i regionens budget eller regnskab. Optages et privat/selvejende sygehus i budgettet og regnskabet, gælder de almindelige regler om mellemregionale betalinger (anvendelse af art 4.8 henholdsvis 7.8) i tilfælde af, at andre regioner benytter pladser på det pågældende sygehus.

Bestemmelserne vedrørende optagelse af selvejende og private sygehuse i regionens budget og regnskab gælder også institutioner med driftsoverenskomst, såfremt de henhører under et sygehus. Det er i denne henseende underordnet, om de modtager patienter til indlæggelse eller ambulante behandling.

Hjælpefunktioner

På funktionen registreres endvidere en række hjælpeaktiviteter, der løses på fælles grundlag inden for regionens sygehusvæsen, og som ikke direkte har med patientbehandling at gøre. Det drejer sig om aktiviteter, der ofte varetages af selvstændige organisatoriske enheder, f.eks. kursusafdelinger, centralvaskerier, centralkøkken, befordring af patienter.

SYGESIKRING M.V.

På denne hovedfunktion registreres de regionale udgifter og indtægter i medfør af lov om offentlig sygesikring.

Der er autoriseret følgende udtømmende funktioner til registrering af de forskellige udgiftskategorier:

- 1.20.10 Almen lægehjælp**
- 1.20.11 Speciallægehjælp**
- 1.20.12 Medicin**
- 1.20.13 Tandlægebehandling**
- 1.20.14 Fysiurgisk behandling**
- 1.20.15 Kiropraktor**
- 1.20.16 Brillor**
- 1.20.17 Rejsesygeforsikring**
- 1.20.18 Fodterapeuter**

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- 1.20.19 Psykologbehandling**
- 1.20.20 Øvrige sygesikringsudgifter**
- 1.20.21 Ernæringspræparater**
- 1.20.22 Profylaktiske svangerundersøgelser**
- 1.20.23 Lægeundersøgelser af børn**
- 1.20.24 Vaccinationer**
- 1.20.30 Specialiseret tandplejetilbud**

Det bemærkes, at der på funktion 1.20.20 registreres alle øvrige udgifter, f.eks. tilskud til rideterapi, tilskud til optræning og behandling samt udgifter til tolkebistand i forbindelse med lægebehandling.

I forbindelse med offentlig sygesikring anvendes som udgangspunkt art 5.2.

Art 5.2 anvendes således til registrering af udgifter til betaling af regninger, som kan specificeres på den enkelte patient, herunder udgifter til medicin og tilskud til briller. Herudover gælder for funktionerne de generelle regler for artskontering.

I forbindelse med anvendelse af art 5.2 skal der ved overførsler af ydelser eller produkter fra et andet kontoområde i regionen til hovedfunktionen foretages en indtægtsregistrering af salget på det kontoområde, hvorfra salget foretages (f.eks. funktion 1.10.01) ved anvendelse af art 7.2 eller 7.9. For øvrige overførsler finder de generelle regler for interne afregninger anvendelse.

Kun sygesikringsudgifter til regionens egne borgere må fremgå af hovedfunktionen. Udlæg til sygesikringsudgifter for andre regioner må derfor enten registreres på en mellemregningskonto eller udlignes ved kreditering.

Det bemærkes, at udgifter og indtægter vedrørende sygesikringsbeviser registreres på funktion 1.60.41

DIVERSE UDGIFTER OG INDTÆGTER

1.60.40 Central administration af sundhedsområdet

På denne funktion registreres udgifter, der afholdes af centrale enheder i forbindelse med administrationen af sundhedsområdet, herunder løn til administrativt personale, der fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med sundhedsområdet. Udgifter vedrørende administration, der finder sted på sygehuse og institutioner og som vedrører disse, registreres derimod på funktion 1.10.01.

1.60.41 Øvrige udgifter og indtægter

På denne funktion registreres udgifter og indtægter, der ikke kan fordeles på funktionerne 1.10.01-1.60.40.

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

1.70.50 Fælles formål og administrationsudgifter vedr. sundhed

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.1-9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af fælles formål og administration fra funktion 4.70.99. Fordelingsnøglen fastsættes af regionerne under hensyntagen til de tre regionale aktivitetsområders belastning af fællesområdet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

ANDEL AF RENTER M.V.

1.80.60 Renter

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af renteudgifter og -indtægter fra funktion 5.90.99, jf. den anførte fordelingsnøgle i afsnit 5.2.5.

FINANSIERING

Denne hovedfunktion omfatter de generelle og aktivitetsafhængige tilskud fra stat og kommuner til finansiering af sundhedsområdet. Tilskuddene registreres under dranst 7 og ved anvendelse af hovedart 8 Finansindtægter. Ved tilskud fra staten anvendes art 8.6 Statstilskud. Øvrige indtægter registreres på funktion 1.10.01-1.60.41.

1.90.90 Bloktilskud fra staten

På denne funktion registreres det generelle statstilskud til finansiering af sundhedsområdet, jf. § 3 i lov om regionernes finansiering. Ved brug af plus-/minusposter på art 8.6 overføres den del af bloktilskuddet, der vedrører social- og specialundervisningsområdet til funktion 2.90.91.

1.90.91 Kommunale grundbidrag

På denne funktion registreres grundbidrag til finansiering af sundhedsområdet, der betales af kommunerne i regionen, jf. § 6 og 19 i lov om regionernes finansiering.

1.90.92 Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag

På denne funktion registreres det kommunale aktivitetsafhængige bidrag, der består i, at en kommune betaler en andel af regionens udgifter

- pr. stationær og ambulans behandling på sygehuse for patienter fra kommunen,
- pr. leveret sygesikringsydelse til patienter fra kommunen,
- til genoptræning, der er ydet under indlæggelse på sygehus til patienter fra kommunen,

jf. §§ 13 og 14 i lov om regionernes finansiering.

Der er autoriseret en driftsgruppering for hvert af de aktivitetsafhængige bidrag:

- Stationær somatik
- Ambulant somatik
- Stationær psykiatri
- Ambulant psykiatri
- Praksissektoren (Sygesikring)
- Genoptræning under indlæggelse

1.90.93 Aktivitetsbestemte tilskud fra staten

På denne funktion registreres det statslige aktivitetsafhængige tilskud til regionernes sygehusvæsen, jf. § 15 i lov om regionernes finansiering.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hovedkonto 2 Social og specialundervisning

Denne hovedkonto omfatter omkostninger og indtægter i forbindelse med regionernes lovbestemte leverandørpligt i forhold til kommunerne for en række sociale og undervisningsmæssige tilbud. Regionerne modtager betaling fra kommunerne for de driftsopgaver, som de varetager for dem.

Betalingerne fra kommunerne registreres på gruppering 830 og med anvendelse af art 7.7 Betalinger fra kommuner, dog registreres objektive finansieringsbidrag vedrørende det sociale område og specialundervisningsområdet, jf. funktion 2.90.90, på henholdsvis gruppering 831 og 832 og ved anvendelse af hovedart 8.

Aktiviteterne på funktion 2.85.80 - Særlige administrative opgaver - finansieres som en undtagelse ved overførsel af dele af sundhedsbloktilskuddet fra staten til funktion 2.90.91 Bloktilskud fra staten. Ved opgørelsen af balancekravene i budget og regnskab for de tre aktivitetsområder, som regionernes økonomi er opdelt i, henregnes de to funktioner til hovedkonto 1 Sundhed.

I forbindelse med bevillingsafgivelsen anvendes på hovedkontoen omkostningsbaserede principper, mens der i både i budgettet og regnskabet anvendes udgifts- og omkostningsbaserede principper.

SOCIALE TILBUD OG SPECIALUNDERVISNING

2.10.01 Sociale tilbud, specialundervisning og rådgivning

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende:

- særlige dagtilbud og særlige klubber efter § 32 og § 36 i serviceloven,
- plejefamilier og opholdssteder mv. for børn og unge efter § 66 i serviceloven,
- forebyggende foranstaltninger for børn og unge, herunder til unge fra 18 til 22 år, efter § 52, stk. 3, nr. 1-7 og 9-10, § 52, stk. 4 og 5, § 54 og § 76, stk. 2 og stk. 3, nr. 2 og 3 i serviceloven,
- vedrørende døgninstitutioner for børn og unge der er anbragt uden for hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 8, § 58 og § 75 i serviceloven, jf. § 66 i serviceloven,
- døgnophold i døgninstitutioner for 18-22-årige, jf. § 76, stk. 3, nr. 1 i lov om social service,
- udslusningsophold i døgninstitutioner for 18-22-årige, jf. § 76, stk. 3, nr. 4 i serviceloven,
- sikrede døgninstitutioner for børn og unge, herunder til sikrede afdelinger i tilknytning til en døgninstitution, efter § 123 i serviceloven,
- personlig og praktisk hjælp (hjemmehjælp) efter § 83 i serviceloven,
- afløsning, aflastning, og hjælp mv. til personer med betydelig nedsat funktionsevne, jf. servicelovens §§ 84, 85 og 102,
- støtte til hjælpemidler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring til personer med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. servicelovens §§ 112 - 117,
- rådgivningsinstitutioner, herunder lands- og landsdækkende rådgivningsinstitutioner og videnscentre for børn og unge, jf. servicelovens § 11, samt børnepsykiatrisk rådgivning, der ikke er en sygehusydelse,
- behandling af stofmisbrugere efter servicelovens § 101 og sundhedslovens § 142,
- botilbud for længerevarende ophold for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. servicelovens § 108,

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- botilbud for midlertidigt ophold for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, jf. servicelovens § 107,
- kontaktperson- og ledsagerordninger til personer med betydelig og varig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, jf. servicelovens §§ 45 og 96-99,
- beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, jf. servicelovens § 103,
- aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, jf. servicelovens § 104,

Omkostninger til genoptræning og vedligeholdelsestræning, jf. servicelovens § 86, konteres under funktion 1.10.01 Sygehuse

Endvidere registreres på funktionen omkostninger og indtægter vedrørende de lands- og landsdelsdækkende tilbud om specialundervisning og undervisningsinstitutioner med specialundervisning for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder (kommunikationscentre).

2.10.30 Almene ældreboliger

De tidligere amtskommunalt ejede almene ældreboliger er som udgangspunkt i henhold til lov om almene boliger m.v. overført til regionerne pr. 1. januar 2007. Med hensyn til etablering af nye almene ældreboliger til denne persongruppe er det alene kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning herom. Den enkelte kommunalbestyrelse kan dog beslutte, at boligerne skal bygges og drives af regionsrådet, som igen kan beslutte at overlade bygge- og driftsopgaven til en almen boligorganisation eller en selvejende institution.

Der er på funktionen autoriseret følgende driftsgrupperinger, der afhængigt af ejerforholdet anvendes som anført nedenfor:

- 501 Ydelsesstøtte vedrørende private ældreboliger
- 502 Lejetab
- 503 Lejeindtægter

Regionalt ejede almene ældreboliger:

Følgende omkostninger registreres på funktion 2.20.30:

- Lejetab m.v., herunder manglende udlejning, registreres på gruppering 502 med modpost på gruppering 503.
- Beboernes fulde huslejebetalinger registreres på gruppering 503. Der anvendes art 7.1. Det bemærkes, at der på funktion 6.52.60 foretages en særskilt registrering af den del af beboernes husleje, der vedrører henlæggelser til vedligeholdelse, med modpost på balancekontoen. Saldoen skal kunne specificeres efter reglerne i lov om almene boliger m.v. og lejeloven.
- Ejendommens almindelige driftsomkostninger.
- Anlægsomkostninger, herunder jordværdien, overtaget fast ejendom og beregnet forrentning og administrationsbidrag.

Øvrige regionale omkostninger og indtægter, herunder finansiering af boligerne, registreres på følgende måde:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- Hjemtagne indeksslån registreres på hovedkonto 6 under funktion 6.55.77 Langfristet gæld vedrørende ældreboliger. Ved årets udgang nedskrives og indekseres lånene på funktion 6.55.77 med modpost på balancekontoen.
- Regionens indskud af grundkapital opskrives på funktion 6.32.24, gruppering 002 med modpost på balancekonto 6.75.99. Beboernes tilbagebetaling indgår som en del af huslejen, og der reguleres efterfølgende på status.

Afdrag på lån vedrørende regionale almene ældreboliger debiteres funktion 6.55.77.

Renter af gæld vedrørende regionale almene ældreboliger optages på en af funktionerne 5.55.68-5.55.76 afhængig af lånekreditor

Ældreboliger ejet af almennyttige boligselskaber, selvejende institutioner eller pensionskasser

Følgende omkostninger registreres på funktion 2.20.30:

- Eventuelt tab på garanti for indeksslån registreres på gruppering 502..

Øvrige regionale omkostninger og indtægter registreres således:

- Regionens indskud af grundkapital registreres på funktion 6.32.24, gruppering 002. Ved påbegyndelse af tilbagebetaling af grundkapital krediteres funktion 6.32.24 for de årlige afdrag.

Det bemærkes, at drifts- og anlægsomkostninger vedrørende almene ældreboliger ikke kan anmeldes til momsrefusion.

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER

2.60.40 Central administration af det sociale område

På denne funktion registreres omkostninger, der afholdes af centrale enheder i forbindelse med administrationen af social- og specialundervisningsområdet, herunder løn til administrativt personale, der fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med social- og specialundervisningsområdet.

2.60.50 Øvrige omkostninger og indtægter

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter, der ikke kan fordeles på funktionerne 2.10.01 og 2.60.40.

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

2.70.60 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. sociale tilbud og specialundervisning

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.1-9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af fælles formål og administration fra funktion 4.70.99. Fordelingsnøglen fastsættes af regionerne under hensyntagen til de tre regionale aktivitetsområders belastning af fællesområdet.

ANDEL AF RENTER

2.80.70 Renter m.v.

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af rentekomkostninger og -indtægter fra funktion 5.90.99, jf. den anførte fordelingsnøgle i afsnit 5.2.5.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

SÆRLIGE ADMINISTRATIVE OPGAVER

2.85.80 Særlige administrative opgaver

På funktionen registreres omkostninger til bearbejdning af kommunale redegørelser, udarbejdelse af og opfølgning på rammeaftaler, koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud mv. på social. - og specialundervisningsområdet. Omkostninger finansieres af sundhedsbloktilskuddet fra staten, jf. funktion 2.90.91.

FINANSIERING

2.90.90 Objektive finansieringsbidrag

På funktionen registreres den objektive finansiering fra kommunerne for at kunne benytte de lands- og landsdelsdækkende tilbud på både det sociale område og specialundervisningsområde.

Der er på funktionen autoriseret følgende grupperinger:

- 831 Objektiv finansiering - socialområdet
- 832 Objektiv finansiering - specialundervisningsområdet

Registreringen foretages under dranst 7 og ved anvendelse af hovedart 8 Finansindtægt.

2.90.91 Bloktilskud fra staten

På funktionen registreres den del af bloktilskuddet på sundhedsområdet, som regionsrådet bestemmer skal anvendes til særlige administrative opgaver på social- og specialundervisningsområdet (udarbejdelse af rammeaftaler m.v). Overførelsen sker fra funktion 1.90.90 Bloktilskud fra staten ved brug af plus-/minusposterings på art 8.6.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hovedkonto 3 Regional udvikling

På hovedkonto 3 registreres omkostninger og indtægter vedrørende regionens opgaver i relation til kollektiv trafik, kulturel virksomhed, erhvervsudvikling og vækstfora, uddannelse og miljø.

I forbindelse med bevillingsafgivelsen anvendes på hovedkontoen omkostningsbaserede principper, mens der i både i budgettet og regnskabet anvendes udgifts- og omkostningsbaserede principper.

KOLLEKTIV TRAFIK

3.10.01 Tilskud til trafikselskaber

Her registreres regionens tilskud til trafikselskabet, jf. § 3 i lov om trafikselskaber.

Regionens tilskud registreres med art 5.9 Øvrige tilskud og overførsler.

KULTUREL VIRKSOMHED

3.20.10 Tilskud til kulturelle aktiviteter

På funktionen registreres tilskud til enkeltstående kulturelle aktiviteter.

ERHVERVSUDVIKLING

3.30.20 Vækstfora

På funktionen registreres omkostninger i forbindelse med afholdelse af møder, konferencer, o.lign. i regionens vækstfora. De administrative omkostninger i forbindelse med vækstfora, herunder sekretariatsbetjeningen, skal registreres på funktion 3.30.29.

3.30.21 Turisme

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende turismefremmende aktiviteter, f.eks. tilskud til turismeudviklingsselskaber, udstillings- og konferencefaciliteter rettet mod erhvervsurisme og turismemarkedsføring, jf. lov om erhvervsfremme § 9.

Endvidere registreres EU-tilskud til tilsvarende aktiviteter samt udbetalinger i tilknytning hertil.

Regionens centrale administrationsomkostninger i forbindelse med turisme registreres på 3.30.29.

3.30.22 Innovation og ny teknologi

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende fremme af innovation (og anvendelse af ny teknologi), fx tilskud til udviklingsparker, samarbejde mellem virksomheder og vidensinstitutioner og faciliteter til fremme af kultur-erhvervs-samspil samt tilknyttede analyser, jf. lov om erhvervsfremme § 9.

Endvidere registreres EU-tilskud til tilsvarende aktiviteter samt udbetalinger i tilknytning hertil.

Regionens centrale administrationsomkostninger i forbindelse med innovation og anvendelse af ny teknologi registreres på 3.30.29.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3.30.23 Erhvervsservice og iværksætteri

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende erhvervsservice og iværksætteri, f.eks. tilskud til erhvervsråd, investeringsfremmeorganisationer og iværksætterrådgivning, jf. lov om erhvervsfremme § 9.

Endvidere registreres EU-tilskud til tilsvarende aktiviteter samt udbetalinger i tilknytning hertil.

Regionens centrale administrationsomkostninger i forbindelse med erhvervsservice og iværksætteri registreres på 3.30.29.

3.30.24 Udvikling af menneskelige ressourcer

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende udvikling af menneskelige ressourcer med henblik på at fremme erhvervsudviklingen f.eks. medfinansiering af socialfondsprojekter (eksempelvis kompetenceudviklingsaktiviteter der ligger udover de generelle tilbud), jf. lov om erhvervsfremme § 9.

3.30.25 Udvikling af yder- og landdistriktsområder

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende erhvervsfremmende aktiviteter, som har til hovedformål at styrke udviklingen i yderområder (svage områder), samt landdistriktsudvikling, f.eks. projekter under EU's landdistriktsprogrammer og IT-huse i yderområder, jf. lov om erhvervsfremme § 9.

Regionens centrale administrationsomkostninger i forbindelse med udvikling i yderområder og landdistriktsudvikling registreres på 3.30.29.

3.30.29. Central administration af erhvervsudviklingsområdet

På denne funktion registreres omkostninger, der afholdes af centrale enheder i forbindelse med administrationen af erhvervsudviklingsområdet, herunder løn til administrativt personale, der fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med erhvervsudvikling, bl.a. med at udarbejde regionale erhvervsudviklingsstrategier, fortage analyser af vækstvilkår og opgaver til understøttelse heraf, samt sekretariatsbetjene regionale vækstfora.

Omkostninger til konsulenter, udgående medarbejdere samt andre driftsomkostninger i forbindelse med erhvervsudvikling m.v. registreres på ovennævnte relevante funktioner.

Her registreres endvidere øvrige centrale administrative omkostninger, der direkte kan henføres til erhvervsudviklingsområdet.

UDDANNELSE**3.40.30 Regionale udviklingsopgaver på undervisningsområdet**

Her registreres regionens omkostninger til uddannelsesinstitutioner (gymnasier, VUC, social- og sundhedsskoler m.v.) i forbindelse med finansiering af lokale udviklingsprojekter og andre typer af projekter med udviklende og uddannelsesfremmende sigte på institutionerne.

Administration i forbindelse med koordinations- og planlægningsfunktioner registreres på 3.40.39.

Tilskud til institutioner registreres med art 5.9 Øvrige tilskud og overførsler.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3.40.39. Central administration af regional udvikling på uddannelsesområdet

På denne funktion registreres omkostninger, der afholdes af centrale enheder i forbindelse med administrationen af regionale udviklingsopgaver, herunder løn til administrativt personale, der fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med regional udvikling af undervisningsområdet.

Her registreres endvidere øvrige centrale administrative omkostninger, der direkte kan henføres til opgaven.

MILJØ**3.50.40 Jordforurening**

Her registreres regionens omkostninger til jordforurening. Administration i forbindelse med koordinations- og planlægningsfunktioner registreres på hovedkonto 3.50.49.

3.50.41 Råstoffer

Her registreres regionens driftsomkostninger vedrørende råstofområdet. Administrations- og planlægningsopgaver i forbindelse hermed registreres på 3.50.49.

3.50.49 Central administration af miljøområdet

På denne funktion registreres omkostninger, der afholdes af centrale enheder i forbindelse med administrationen af erhvervsudviklingsområdet, herunder løn til administrativt personale, der fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med at udarbejde regionale udviklingsplaner.

De administrative opgaver er bl.a. at koordinere indsats mellem stat og kommuner vedr. fysisk planlægning, planlægning vedrørende miljømål for vandforekomster og vandforsyning, kortlægge og overvåge forurenede grunde samt kortlægge råstofforekomster og udarbejde af råstofplaner.

Omkostninger til konsulenter, udgående medarbejdere samt andre driftsomkostninger i forbindelse med miljøområdet registreres på ovennævnte relevante funktioner.

Her registreres endvidere øvrige centrale administrative omkostninger, der direkte kan henføres til miljøområdet

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER**3.60.50 Øvrige omkostninger og indtægter**

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter, der ikke kan fordeles på funktionerne 3.10.01-3.50.49.

ANDEL AF FÆLLES FORMÅL OG ADMINISTRATION

3.70.60 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. erhvervsudvikling (funktion 3.30.20-3.30.29)

3.70.61 Fællesomkostninger og administrationsomkostninger vedr. regionale udviklingsopgaver på undervisningsområdet (funktion 3.40.30-3.40.39)
3.70.62 Fælles formål og administrationsomkostninger vedr. jordforurening og råstoffer (3.50.40-3.50.49)

3.70.63 Fællesomkostninger og administrationsomkostninger vedr. øvrige regionale udviklingsopgaver (3.10.01, 3.20.10 og 3.60.50)

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionerne ved brug af art 9.1-9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af fælles formål og administration fra funktion 4.70.99. Fordelingsnøglen fastsættes af regionerne under hensyntagen til de regionale aktivitetsområders belastning af fællesområdet.

ANDEL AF RENTER

3.80.70 Renter

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af renteomkostninger og -indtægter fra 5.90.99, jf. den anførte fordelingsnøgle i afsnit 5.2.5.

FINANSIERING

3.90.90 Bloktilskud fra staten

På denne funktion registreres det generelle statstilskud til finansiering af de regionale udviklingsopgaver, jf. § 3 i lov om regionernes finansiering.

Registreringen foretages under dranst 7 og ved anvendelse af art 8.6 Statstilskud

3.90.91 Kommunale udviklingsbidrag

På denne funktion registreres udviklingsbidrag til finansiering af de regionale udviklingsopgaver, der betales af kommunerne i regionen, jf. § 7 og 19 i lov om regionernes finansiering.

Registreringen foretages under dranst 7 og ved anvendelse af hovedart 8 Finansindtægter

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hovedkonto 4 Fælles formål og administration

Denne hovedkonto omfatter omkostninger og indtægter vedrørende regionens politiske virksomhed, den centrale administration og planlægningsvirksomhed, diverse omkostninger og indtægter samt lønpuljer og valg.

For registreringen af administrative omkostninger og indtægter gælder følgende hovedregler:

- Omkostninger og indtægter vedrørende den centrale administration registreres alene på hovedkonto 4, såfremt der er tale om tværgående opgavetyper, der ikke entydigt kan henføres til ét af de tre områder. Dette gælder, uanset om den centrale administration er samlet på regionsgården, eller om den er opdelt på flere geografiske enheder.
- Omkostninger og indtægter vedrørende den administration, som foregår på og vedrører den enkelte institution, registreres under institutionen.
- Lønomsomkostninger til medarbejdere med administrative opgaver registreres på hovedkonto 4, såfremt medarbejderen fuldt ud eller i overvejende grad er beskæftiget med tværgående opgaver, der ikke entydigt kan henføres til ét af tre regionale hovedområder.

De tre regionale hovedområders andele af regionens omkostninger til fælles formål og administration overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsaflæggelse fra hovedkonto 4 til de enkelte områder på hovedkonto 1-3, hvor beløbene debiteres ved brug af art 9.1-9.4. På hovedkonto 4 krediteres beløbene funktion 4.70.99 ved brug af art 9.7 Interne indtægter.

I forbindelse med bevillingsafgivelsen anvendes på hovedkontoen omkostningsbaserede principper, mens der i både i budgettet og regnskabet anvendes udgifts- og omkostningsbaserede principper.

POLITISK ORGANISATION

4.10.01 Fælles formål

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter, der ikke kan fordeles på funktionerne 4.10.02-4.10.04, f.eks. modtagelse af delegationer m.v.

4.10.02 Regionsrådsmedlemmer

På denne funktion registreres alle omkostninger vedrørende regionsrådsmedlemmer, herunder vederlag, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelser, diæter, rejseomkostninger, omkostninger til kurser, møder og repræsentation samt pension og efterløn til formænd, m.v. Funktionen omfatter såvel omkostninger vedrørende medlemmernes deltagelse i regionens egen virksomhed som medlemskab af råd og nævn.

Vederlag m.v., som er skattepligtig indkomst hos modtageren, registreres under hovedart 1, mens andre ikke-skattepligtige godtgørelser og lignende registreres under art 4.0.

Der er autoriseret en driftsgruppering 040 til registrering af vederlag mv. til politikere.

Dato: 19. juli 2006

Ikræfttrædelsesår: Budget 2007

4.10.04 Valg m.v.

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende regionsrådsvalg.

Diæter til valgstyrere, valgbestyrelsesmedlemmer og tilforordnede registreres under hovedart 1, såfremt disse er ansat i regionen, og under art 4.0, såfremt disse ikke er ansat i regionen.

ADMINISTRATIV ORGANISATION

4.20.12 Sekretariat og forvaltninger

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter vedrørende tværgående funktioner, som ikke kan henføres på ét af de tre regionale aktivitetsområder. Det gælder bl.a. for:

- regionsrådets sekretariat,
- regionsdirektørens kontor og sekretariat,
- forskellige stabsfunktioner (central økonomi, regnskab, personale, IT-kontor m.v.)
- øvrige omkostninger og indtægter vedrørende regionens centrale administration.

De direkte henførbare omkostninger, der entydigt kan relateres til ét af de tre regionale aktivitetsområder, skal registreres på relevant funktion på de enkelte hovedkonti.

Endvidere registreres her fællesomkostninger for administrationen - f.eks. revision, edb, kantinedrift, trykning og kopiering, telefon og porto.

På funktionen registreres også konsulentvirksomhed, organisationsanalyser m.v., der afløser eller supplerer en varetagelse af ovenstående opgaver.

LØNPULJER

4.30.21 Lønpuljer

Denne funktion benyttes til budgettering af omkostningerne vedrørende særlige overskomstmæssige lønpuljer, der ikke kan fordeles ved budgettets vedtagelse, f.eks. lokal- og cheflønpuljer. Omkostningerne overføres til de respektive funktioner, når puljerne fordeles. Det bemærkes, at øvrige omkostninger til løn, herunder f.eks. omkostninger til vikarer, over/merarbejde m.v., skal registreres på de funktioner, som omkostningerne vedrører.

Ikke fordelte omkostninger til lønpuljer skal i forbindelse med budgetvedtagelse og regnskabsafklæggelse fordeles på områderne på hovedkonto 1-3 med en af regionen fastsat fordelingsnøgle.

TJENESTEMANDSPENSIONER

4.40.31 Tjenestemandspensioner

På funktionen registreres omkostninger til udbetalte tjenestemandspensioner. Omkostningerne registreres centralt og skal ikke følge ansættelsesområdet. Evt. pensionsforsikringspræmier registreres også på funktionen.

På funktionen er der autoriseret følgende driftsgruppering:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

050 Udbetaling af pension til tjenestemænd fratrukt før 1.1.2007

Her registreres omkostninger til udbetaling af pensioner til tjenestemænd, der er fratrukt de tidligere amtskommuner før 1.1.2007 med ret til aktuel eller opsat pension, jf. § 3 i bekendtgørelse om tjenestemandsforsikringer i forbindelse med kommunalreformen.

Der er ligeledes under drønst 2 autoriseret en gruppering 050 til registrering af den refusion, som staten yder regionerne for omkostninger, der registreres på driftsgruppering 050, jf. § 4 i bekendtgørelse om tjenestemandsforsikringer i forbindelse med kommunalreformen.

Omkostningerne til tjenestemænd svarende til ændringen i pensionsforpligtelsen debiteres på de relevante funktioner på hovedkonto 1-4 ved anvendelse af art 0.3. Omkostningerne beregnes som et procenttillæg til den udbetalte løn svarende til bidraget til pensionskassen for overenskomstansatte medarbejdere. Omkostningerne krediteres ved brug af art 0.9 på funktion 4.40.31, jf. konteringsreglerne til funktion 6.72.90, gruppering 001 Pensionsforpligtelser.

DIVERSE OMKOSTNINGER OG INDTÆGTER**4.60.51 Øvrige omkostninger og indtægter**

På denne funktion registreres omkostninger og indtægter, der ikke kan fordeles på funktionerne 4.20.12-4.40.31.

ANDEL AF RENTER M.V.**4.65.61 Renter m.v.**

I forbindelse med både budget og regnskab debiteres funktionen ved brug af art 9.4 og gruppering 730, Interne overførsler, en andel af renteudgifter fra funktion 5.90.99, jf. den anførte fordelingsnøgle i afsnit 5.2.5.

OVERFØRSEL TIL HOVEDKONTO 1-3**4.70.99 Overførsel - Fælles formål og administration**

De tre regionale hovedområders andele af regionens omkostninger og indtægter til fælles formål og administration overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsafklæggelse fra hovedkonto 4 til de enkelte områder på hovedkonto 1-3, hvor beløbene debiteres ved brug af art 9.1-9.4 og gruppering 730 Interne overførsler. På denne funktion krediteres beløbene ved brug af art 9.7 Interne indtægter og gruppering 730 Interne overførsler. Fordelingsnøglen fastsættes af regionerne under hensyntagen til de regionale aktivitetsområders belastning af fællesområdet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

De finansielle konti: Hovedkonto 5 og 6

Kontoplanens hovedkonto 1-4 omfatter regionens egentlige drifts- og anlægsvirksomhed. I modsætning hertil vedrører hovedkontiene 5 og 6 det finansielle område og balancen.

Hovedkonto 5 anvendes til registrering af renter m.v., herunder finansindtægter.

Hovedkonto 6 viser beholdningerne på regionernes balance. Aktiverne fremgår af funktionerne 6.10.01-6.42.43 og 6.58.81-6.58.87. Passiverne fremgår af funktionerne 6.45.46-6.55.79 og 6.72.90. Forskellen mellem aktiver og passiver fremgår af hovedfunktionen "Egenkapital" (funktionerne 6.75.91- 6.75.99).

I forbindelse med regnskabsafslutningen foretages visse op- og nedskrivninger af statusposterne under hovedkonto 6 med modpost på balancekonto. Som eksempel kan nævnes regulering af obligationsbeholdninger efter kursen pr. 31. december.

På hovedkonto 5 og 6 er så vidt muligt anvendt en parallel hovedfunktions- og funktionsopbygning.

Funktionerne:

5.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.
6.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.

anvendes således til registrering af henholdsvis:

- Renter af indskud i pengeinstitutter m.v. (5.10.05)
- Beholdninger af indskud i pengeinstitutter m.v. (6.10.05)

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hovedkonto 5 Renter m.v.

Hovedkonto 5 anvendes til registrering af renteindtægter og -udgifter samt kurstab og kursgevinster samt refusion af købsmoms.

I relation til renter anvendes kun hovedart 6 og 8, således at hovedart 6 anvendes i forbindelse med renteudgifter og kurstab og hovedart 8 i forbindelse med renteindtægter og kursgevinster. Ved registrering af indtægter og udgifter vedrørende momsrefusionsordningen anvendes dranst 2, hovedart 8.

De tre regionale hovedområders andele af regionens udgifter og indtægter vedrørende renter overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsaflæggelse fra hovedkonto 5 til de enkelte områder på hovedkonto 1-4, hvor beløbene debiteres ved brug af hovedart 9. På hovedkonto 5 krediteres beløbene funktion 5.90.99 ligeledes ved brug af hovedart 9.

RENTER AF LIKVIDE AKTIVER

5.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.

På denne funktion registreres renteindtægter af indskud i pengeinstitutter m.v.

Endvidere registreres her gebyrer knyttet til indskud i pengeinstitutter.

Registreringen sker på tidspunktet for tilskrivning af renter. Renter, der tilskrives senest 31. december, henføres til gammelt regnskabsår.

5.10.08 Realkreditobligationer

5.10.09 Kommunekreditobligationer

5.10.10 Statsobligationer m.v.

5.10.11 Likvide aktiver udstedt i øvrige EU/EØS-lande

På disse funktioner registreres renteindtægter af de pågældende værdipapirer.

Registreringen sker ved betalingen. Ved køb eller anden erhvervelse af obligationer mellem to terminer registreres eventuel betalt rente som negativ indtægtsrente ved erhvervelsen.

Funktion 5.10.10 omfatter såvel statsobligationer som statsgældsbeviser, statslån med variabel rente og skatkammerbeviser.

Funktion 5.10.11 omfatter forrentning af udenlandske realkredit- og statsobligationer, som er udstedt i et EU/EØS-land, i en EU/EØS-møntenhed og noteret på en fondsbørs i et EU/EØS-land, jf. § 6, stk. 1 i bekendtgørelse om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag.

RENTER AF KORTFRISTEDE TILGODEHAVENDER I ØVRIGT

5.28.14 Tilgodehavender i betalingskontrol

5.28.15 Andre tilgodehavender vedrørende hovedkonto 1-4

5.28.18 Finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst

5.28.19 Tilgodehavender hos kommuner og andre regioner

På disse funktioner registreres renteindtægter af de pågældende tilgodehavender.

Registreringen sker ved regningsudsendelse eller ved betaling, afhængig af forholdene for de forskellige rentebærende fordringer - for funktion 5.28.18 dog senest i forbindelse med registreringen af regnskabet for den selvejende institution.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Forrentning af udlæg vedrørende det sociale område og det regionale udviklingsområde registreres ikke på funktion 5.28.15, men på funktion 5.35.30

RENTER AF LANGFRISTEDE TILGODEHAVENDER

5.32.20 Pantebreve

5.32.21 Aktier og andelsbeviser m.v.

5.32.22 Tilgodehavender hos grundejere

5.32.23 Udlån til beboerindskud

5.32.25 Andre langfristede udlån og tilgodehavender

5.32.26 Ikke-likvide obligationer

5.32.27 Deponerede beløb for lån m.v.

På disse funktioner registreres regionens renteindtægter af de pågældende langfristede tilgodehavender, herunder aktieudbytte m.v.

Registreringen sker på terminsdato, hvad enten betaling skal ske kontant, eller renten skal tilskrives hovedstolen (resttilgodehavendet).

Renteindtægter for deponerede beløb for lån m.v. kan - for at undgå arbitrære fordelinger - indtægtsføres på de respektive funktioner i stedet for på funktion 5.32.27.

Såfremt regionen yder tilskud til en institution m.v. til betaling af renter af et af regionen ydet lån, er dette at betragte som rentefritagelse. Det betyder, at der ikke sker registrering af tilskud og renteindtægt.

RENTER AF UDLÆG VEDRØRENDE HOVEDKONTO 2 OG 3

5.35.30 Renter af udlæg vedr. hovedkonto 2-3

På denne funktion registreres regionens renteindtægter og -udgifter af udlæg det sociale område og det regionale udviklingsområde. Tilgodehavender og gæld forrentes med markedsrenten.

Registreringen sker senest ved regnskabsafslutningen, og modposteringen foregår på henholdsvis hovedkonto 2 og 3.

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD TIL PENGEINSTITUTTER

5.50.50 Kassekreditter og byggelån

Registrering af renteudgifter og provision sker ved tilskrivning af renter i pengeinstituttet. Renter, der tilskrives senest 31. december, henføres til gammelt regnskabsår.

På funktionen registreres renten (kurstab) af certifikater og REPO-forretninger.

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD TIL STATEN

5.51.52 Anden gæld

Registrering af renteudgifter sker ved betaling.

RENTER AF KORTFRISTET GÆLD I ØVRIGT

5.52.54 Kommuner og andre regioner

5.52.56 Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager

5.52.57 Anden kortfristet gæld med udenlandsk betalingsmodtager

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.52.59 Mellemlregningskonto**5.52.61 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst**

På disse funktioner registreres renteudgifter vedrørende de pågældende gældsposter.

På funktion 5.52.56 registreres bl.a. renter af kontante deposita og af mellemregning med legater m.v.

Registreringen sker på forfaldstidspunkt eller ved betaling, afhængig af forholdene for de enkelte forpligtelser; for funktion 5.52.61 dog senest i forbindelse med registrering af regnskabet for den selvejende institution.

RENTER AF LANGFRISTET GÆLD**5.55.63 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst****5.55.64 Stat og hypotekbank****5.55.65 Kommuner og andre regioner****5.55.66 Kommunernes Pensionsforsikring****5.55.67 Andre forsikringsselskaber****5.55.68 Realkredit****5.55.70 KommuneKredit****5.55.71 Pengeinstitutter****5.55.74 Offentligt emitterede obligationer i udland****5.55.75 Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor****5.55.76 Anden langfristet gæld med udenlandsk kreditor**

På disse funktioner registreres regionens renteudgifter vedrørende langfristet gæld, herunder administrationsbidrag og andel af reservefonde.

Registreringen sker på terminsdato, hvad enten betaling sker samtidig, eller renten hensættes til betaling over en restancekonto. Foretages opkøb af obligationer, udstedt af kommunen selv, før forfaldsdato med henblik på amortisation, registreres renteudgiften ved opkøbet. Modtagelse af renter i forbindelse med lånoptagelse mellem to renteterminer anses for negative udgiftsrenter.

KURSTAB OG KURSGEVINSTER

Under denne hovedfunktion registreres kurstab og kursgevinster, dog registreres kurstab i forbindelse med lånoptagelse direkte på balancekonto 6.75.99.

5.75.78 Kurstab og kursgevinster i øvrigt

Registreringen sker som udgangspunkt på tidspunktet for afhændelsen og beregnes som forskellen mellem bogført værdi og afhændelsesværdi efter fradrag af handelsomkostninger, dvs. kurtage, gebyrer m.v.

Registreringen foretages under dranst 4.

Efter etableringen af Værdipapircentralen kan kursværdien af de enkelte udtrukne obligationer ikke konstateres. Dette indebærer, at en region ikke kan skelne mellem, om en udtrukket eller afhændet obligation er erhvervet før 1. januar eller i det indeværende regnskabsår.

Kursgevinsten ved udtrækning eller afhændelse af obligationer inden for en serie, hvor regionen pr. 31. december havde en beholdning og senere har erhvervet yderligere obligationer, skal derfor beregnes i forhold til et vejet gennemsnit af værdien pr. 31. december og værdien af senere erhvervede obligationer inden for den pågældende serie.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Det bemærkes, at regioner, der ønsker at registrere kursgevinsten/-tabet i forhold til den oprindelige købskurs frem for den regulerede kursværdi pr. 31. december, har mulighed for at anvende følgende fremgangsmåde:

Ved afhændelse eller udtrækning af obligationer registreres forskellen mellem købsværdi (købskurs) og salgsværdi/udtrækningsværdi som kursgevinst eller kurstab på funktion 5.75.78, og samtidig tilbageføres forskellen mellem købskurs og kursværdi pr. foregående års 31. december som en op- eller nedskrivning over status på hovedkonto 6 med modpost på balancekonto 6.90.99.

Jf. det i afsnit 7.0 omtalte kontinuitetsprincip, hvorefter der af hensyn til vurdering af det kommunale regnskab ikke bør gennemføres hyppige ændringer i registreringen, vil det være hensigtsmæssigt, at regionen beslutter at lægge sig fast på den ene af de beskrevne registreringsmåder.

REFUSION AF KØBSMOMS

5.80.95 Refusion af købsmoms

På denne funktion registreres indtægter og udgifter vedrørende den statslige refusionsordning af købsmoms.

Registreringen foretages under dranst 2, hovedart 8, på efterfølgende udtømmende, *autoriserede grupperinger* Til de enkelte grupperinger skal knyttes følgende bemærkninger.

Gruppering 002 Refusion af købsmoms og gruppering 003 Udgifter til købsmoms budgetlægges med lige store beløb.

Det bemærkes, at da refusionsindtægterne på gruppering 002 registreres som »negative udgifter«, vil gruppering 002 og gruppering 003 for ét bestemt regnskabsår opveje hinanden.

Indholdet af grupperingerne 002 og 003 bestemmes af udgifterne på hovedkonto 1-4, idet refusionsberettiget købsmoms skal opføres på gruppering 003 - og ikke på de enkelte funktioner under hovedkonto 1-4.

Vedrørende regnskabsføringen i *supplementsperioden* gælder følgende:

Købsmomsrefusion opgjort på grundlag af supplementsregnskabet skal - i det omfang refusionen først udbetales efter supplementsperiodens afslutning - restanceføres i regnskabet for foregående regnskabsår.

OVERFØRSEL TIL HOVEDKONTO 1-4

5.90.99 Overførsel - Renter m.v.

De regionale hovedområders andele (inkl. fælles formål og administration) af regionens udgifter og indtægter til renter mv. overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsafklæggelse fra hovedkonto 5 til de enkelte områder på hovedkonto 1-4, hvor beløbene debiteres ved brug af art 9.1-9.4 og gruppering 730 Interne overførsler. På denne funktion krediteres beløbene ved brug af art 9.7 Interne indtægter og gruppering 730 Interne overførsler. Fordelingen sker i henhold til den anførte fordelingsnøgle i afsnit 5.2.5.

Regionens renteindtægter og -udgifter vedrørende udlæg for det sociale område og det regionale udviklingsområde fordeles ikke, idet modposteringen til 5.35.30 foretages direkte på hovedkonto 2 og 3.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hovedkonto 6 Balance

Hovedkonto 6 udgør regionens samlede balance. Overordnet består balancen af materielle, immaterielle aktiver samt finansielle aktiver og passiver, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser.

Balancen indeholder oplysninger om værdien af regionens grunde og bygninger, tekniske anlæg, maskiner og større specialudstyr, inventar, transportmidler mv. Ligeledes indeholder den oplysninger om regionens finansielle aktiver og værdien af forpligtelser.

Hovedkonto 6 finder ikke anvendelse ved budgetlægningen, idet budgettering og registrering af forskydninger på statuskontiene fremgår af balancen og pengestrømsopgørelsen, som regionsrådet skal godkende i forbindelse med både budgettet og regnskabet. Funktionerne 6.10.01-6.42.43 samt 6.51.81-6.68.87 er aktivkonti, der registreres under dranst 8. Funktionerne 6.45.46-6.55.79 og 6.72.90-6.75.99 er passivkonti, der registreres under dranst 9.

LIKVIDE AKTIVER

Med henblik på mulighederne for kontrol af overholdelse af kassekreditreglen, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om regionernes låntagning og meddelelse af garantier m.v., skal kasseopgørelsen tilrettelægges således, at der kan ske en rekonstruktion af saldiene på funktion 6.10.01-6.10.11 dagligt i den forløbne 12 måneders periode (se også funktion 6.50.50).

6.10.01 Kontante beholdninger

Saldoen skal svare til den tilstedeværende beholdning. Forskudskasser vil ofte i årets løb indeholde bilag for udgifter (og eventuelt indtægter) som en del af beholdningen.

Det bemærkes, at det sociale områdes og det regionale udviklingsområdes gæld til regionen ikke på noget tidspunkt må overstige regionens likvide beholdninger (summen af saldiene på funktionerne 6.10.01-6.10.11) tillagt ledigt træk på regionens kassekredit. Der henvises til afsnit 10.3.1 og 10.3.2.

6.10.05 Indskud i pengeinstitutter m.v.

Saldoen på denne funktion skal svare til, hvad der er kendt som disponibelt på kontoen. Udenlandske bankkonti omregnes ultimo regnskabsåret til ny valutakurs med modpost på balancekonto 6.75.99.

6.10.08 Realkreditobligationer

6.10.09 Kommunekreditsobligationer

6.10.10 Statsobligationer m.v.

6.10.11 Likvide aktiver udstedt i øvrige EU/EØS-lande

Primosaldoen samt årets forskydninger skal svare til beholdningen opgjort efter kursen ved foregående års slutning eller købskursen ved tilgang i året. Ved regnskabsårets slutning omregnes værdien til kursværdien pr. 31. december med modpost på balancekonto 6.75.99.

TILGODEHAVENDER HOS STATEN

6.15.13 Tilgodehavender hos staten

Saldoen skal svare til det samlede tilgodehavende, der altid skal kunne specificeres på enkeltposter.

Der er autoriseret følgende gruppering:

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

001 Kontant tilgodehavender som følge af delingsaftalen

Der er på funktionen autoriseret gruppering 001 til registrering af kontante tilgodehavender hos staten som følge af reglerne om kompensation til myndigheder i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen.

KORTFRISTEDE TILGODEHAVENDER I ØVRIGT**6.28.14 Tilgodehavender i betalingskontrol****6.28.15 Andre tilgodehavender**

Saldoen på disse funktioner skal svare til det samlede tilgodehavende, der altid skal kunne specificeres på enkeltposter.

Uerholdelige beløb afgangsføres over balancekonto 6.75.99 eller over den konto, hvor indtægten i sin tid blev konteret.

6.28.17 Mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår

Saldoen skal svare til summen af:

- de tilgodehavender, der eksisterer ved årets udgang, men som først er indbetalt i nyt regnskabsår,
- de skyldige beløb vedrørende gammelt regnskabsår, der er registreret ved årets udgang, men først udbetales i nyt regnskabsår.
- forudbetalte beløb i gammelt regnskabsår vedrørende nyt regnskabsår,
- forudindbetalte beløb i gammelt regnskabsår vedrørende nyt regnskabsår.

Saldoen kan - af tekniske grunde - som hovedregel ikke specificeres på enkeltposter.

Ved regnskabsafslutningen skal saldoen på funktion 6.28.17 i gammelt regnskabsår svare til summen af posteringer på funktion 6.28.17 i nyt regnskabsår med modsat fortegn.

Saldoen kan både være positiv og negativ og kan derfor både være såvel et aktiv som et passiv. Registreringen foretages dog under dranst 8 under alle omstændigheder.

6.28.18 Finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst

Saldoen skal ved regnskabsafslutningen svare til de samlede finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner med overenskomst.

6.28.19 Tilgodehavender hos kommuner og andre regioner

Saldoen skal svare til det samlede tilgodehavende, der altid skal kunne specificeres på enkeltposter.

På funktionen registreres kontante tilgodehavender hos kommuner og regioner i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen. Kompensationsbeløbet registreres direkte på funktionen med modpost på 6.75.99 Balancekonto.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der er autoriseret to grupperinger:

- 001 **Kontant** tilgodehavender hos kommuner som følge af delingsaftalen
- 002 **Kontant** tilgodehavender hos regioner som følge af delingsaftalen

LANGFRISTEDE TILGODEHAVENDER

6.32.20 Pantebreve

Saldoen skal svare til det aktuelle resttilgodehavende. Uerholdelige tilgodehavender eller tilgodehavender, der er konverteret til tilskud, afgangsføres over balancekonto 6.75.99.

6.32.21 Aktier og andelsbeviser m.v.

Saldoen skal for noterede aktier svare til kursværdien pr. 31. december. Kursregulering foretages over balancekonto 6.75.99.

Modtagelse af fondsaktier samt op- og nedskrivning af aktiernes påtrykte værdi registreres alene på hovedkonto 6 - med modpost på balancekonto 6.75.99.

For ikke-noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser, indskudsbeviser o.l.) foretages indregningen efter den indre værdis metode opgjort i henhold til senest aflagte årsregnskab eller foreløbigt regnskab for de selskaber, som regionen har kapitalandele i. Et selskabs indre værdi er dets egenkapital. Metoden indebærer, at regionen i balancen skal indregne en andel af selskabets indre værdi svarende til regionens ejerandel. Indre værdis metode finder ligeledes anvendelse på ejerandele i fællesregionale selskaber. I bemærkningerne til regnskabet vises beregningen af den indre værdi for hvert enkelt selskab. Værdireguleringen foretages med modpost på balancekonto 6.75.99.

6.32.24 Indskud i Landsbyggefonden m.v.

Som følge af de meget gunstige lånevilkår, med bl.a. rentefrihed og betydelig afdragsfrihed, der ydes vedrørende indskud Landsbyggefonden mv. skal saldoen ultimo regnskabsåret markeres med "-" i regionens balance. Reguleringen af de uafviklede indskud i Landsbyggefonden m.v. sker med modpost på balancekonto 6.75.99.

I bemærkningerne til regnskabet skal der redegøres for den nominelle værdi af regionens uafviklede indskud i Landsbyggefonden m.v.

I balancen opgjort primo for det følgende år skal værdireguleringen tilbageføres, så kontoen igen viser det nominelle tilgodehavende.

Der er autoriseret følgende grupperinger hertil:

- 001 Grundkapitalindskud (indskud i Landsbyggefonden)
Herunder registreres grundkapitalindskud i alment byggeri, jf. § 120 i lov om almene boliger. I forbindelse med salg af almene boliger, vil der ske tilbagebetaling af grundkapitalindskud.
- 002 Grundkapital til almene ældreboliger
Herunder registreres grundkapitalindskud til ældreboliger, der opføres af regionen, men ikke af en almen boligorganisation, jf. § 121 i lov om almene boliger.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.32.25 Andre langfristede udlån og tilgodehavender

Nye udlån og tilgodehavender optages til nominel værdi.

Saldoen skal ved regnskabsafslutningen svare til det samlede resttilgodehavende tilgodehavenderne med nedskrivning af forventet tab på tilgodehavenderne. Nedskrivningen kan ved regnskabsårets slutning foretages som en procentdel af de forskellige typer af tilgodehavender baseret på historiske erfaringer og skal kunne dokumenteres.

Nedskrivningen foretages ved at kreditere de relevante funktioner med anvendelse af art 0.6 og debitere funktion 6.32.25 ved anvendelse af art 0.9.

I bemærkningerne til regnskabet skal der redegøres for den nominelle værdi af tilgodehavender og udlån.

I balancen opgjort primo for det følgende år skal værdireguleringen tilbageføres, så kontoen igen viser det nominelle tilgodehavende.

Styring af tilbagebetalingspligtige ydelser kan foregå på funktion 6.32.25 med modpost på balancekonto 6.75.99.

Der er på funktionen autoriseret følgende grupperinger:

<u>001</u>	<u>Udlån til kommuner som følge af delingsaftalen</u>
<u>002</u>	<u>Udlån til regioner som følge af delingsaftalen</u>
<u>003</u>	<u>Udlån til staten som følge af delingsaftalen</u>

På grupperingerne registreres udlån til andre myndigheder, jf. § 41, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen. Kompensationsbeløbet registreres direkte på funktionen med modpost på 6.75.99 Balancekonto.

6.32.26 Ikke-likvide obligationer

Primosaldoen samt forskydningerne i årets løb skal svare til beholdningen opgjort efter kursen ved foregående års slutning eller købskursen ved tilgang i året. Ved regnskabsårets slutning reguleres værdien efter den aktuelle kursværdi med modpost på balancekonto 6.75.99.

Efter den enkelte regions bestemmelse kan beholdningen i stedet enten registreres til erhvervsværdien eller til den nominelle værdi. Kursregulering i forbindelse hermed sker over balancekonto 6.75.99.

6.32.27 Deponerede beløb for lån m.v.

Saldoen skal ved regnskabsafslutningen svare til det samlede beløb, der er deponeret i forbindelse med optagelse af lån, garantistillelse eller indgåelse af lejemål og leasingaftaler m.v.

UDLÆG VEDRØRENDE HOVEDKONTO 2 OG 3**6.35.30 Udlæg vedr. hovedkonto 2-3**

På disse funktioner registreres udlæg af likviditet vedrørende hovedkonto 2 og 3. Det likviditetsmæssige mellemværende fremgår af pengestrømsopgørelserne, der skal udarbejdes for social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde, jf. kapitel 5, afsnit 2.7.c og 4.2 Såvel positive som negative udlæg forrentes med markedsrenten.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der er på funktionen autoriseret en gruppering til hvert af de to områder, 002 Sociale opgaver og 003 Regional udvikling.

Beregnete rentebeløb konteres direkte på funktionerne på hovedkonto 2 og 3 og modposteres på funktionerne 5.35.30.

AKTIVER VEDRØRENDE BELØB TIL OPKRÆVNING ELLER UDBETALING FOR ANDRE

6.38.36 Kommuner og regioner m.v.

6.38.37 Staten

Saldiene består af krav på tredjemand samt af beholdning af aktiver (postgiro-anvisninger).

AKTIVER TILHØRENDE FONDS OG LEGATER

6.42.42 Legater

Saldoen skal svare til indskud i pengeinstitutter samt den nominelle værdi eller kursværdien af legatkapitalens beholdninger af værdipapirer. Endvidere indeholder saldoen ejendomsværdier af fondens faste ejendomme. Ved omvurdering reguleres på denne funktion med modpost på funktion 6.45.46.

6.42.43 Deposita

Saldoen skal svare til den nominelle værdi af aktiverne.

PASSIVER TILHØRENDE FONDS OG LEGATER

6.45.46 Legater

Saldoen er et udtryk for summen af legatkapitalens nominelle værdi eller kursværdi med tillæg af eventuel prioritetsgæld i ejendomme og af uforbrugte driftsbeløb og med fradrag for eventuelt overforbrug af driftsbeløb.

Forskellen mellem 6.45.46 og 6.42.42 svarer til legaternes mellemregning med regionen.

6.45.47 Deposita

Saldoen er et udtryk for summen af kontante deposita og den nominelle værdi af andre deposita.

Forskellen mellem 6.45.47 og 6.42.43 svarer til, hvad regionen har modtaget som kontante deposita.

PASSIVER VEDRØRENDE BELØB TIL OPKRÆVNING ELLER UDBETALING FOR ANDRE

6.48.48 Kommuner og regioner m.v.

Saldoen skal svare til det for pågældende region uafviklede tilsvær, hvad enten det er opkrævet hos tredjemand eller ej.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Forskellen mellem funktion 6.48.48 og 6.30.36 svarer til summen af, hvad regionen har opkrævet hos tredjemand, men endnu ikke afregnet til den anmodende kommune.

6.48.49 Staten

Saldoen skal svare til det over for staten uafviklede tilsvær, hvad enten krav hos tredjemand er opkrævet eller ej.

Forskellen mellem funktion 6.48.49 og 6.30.37 svarer til summen af opkrævede, endnu ikke afregnede beløb, og modtagne, men endnu ikke udbetalte statstilskud.

KORTFRISTET GÆLD TIL PENGEINSTITUTTER

6.50.50 Kassekreditter og byggelån

Saldoen skal svare til det aktuelle mellemværende med pengeinstituttet vedrørende pågældende lånekonto.

Med henblik på mulighederne for kontrol af overholdelse af kassekreditreglen, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om regionernes låntagning og meddelelse af garantier mv., skal opgørelsen af kassekreditter og byggelån tilrettelægges således, at der kan ske en rekonstruktion af funktionens daglige saldi (eksklusive byggelån, der senere konverteres til langfristede lån) i den forløbne 12 måneders periode.

KORTFRISTET GÆLD TIL STATEN

6.51.52 Gæld til staten

På funktionen registreres kortfristet gæld til staten.

Der er autoriseret en gruppering til registrering af kontant kompensation til staten i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen. Kompensationsbeløbet registreres direkte på funktionen med modpost på 6.75.99 Balancekonto.

KORTFRISTET GÆLD I ØVRIGT

6.52.54 Kommuner og andre regioner

Saldoen skal svare til det skyldige beløb, der skal kunne specificeres på enkeltposter.

Der er autoriseret grupperinger til registrering af kontant kompensation til kommuner og andre regioner i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen. Kompensationsbeløbet registreres direkte på funktionen med modpost på 6.75.99 Balancekonto.

6.52.55 Feriepenge

Funktionen skal vise regionens opgørelse af almindelige feriedage og feriefridage.

Regionens ansatte optjener feriepenge i perioden fra 1. januar til 31. december med henblik på udbetaling i det efterfølgende ferieår, der løber fra 1. maj til 31. april. Optjente feriepenge udbetales således løbende over ferieåret. I udgiftsregnskabet driftsføres de løbende udbetalinger af feriepengene på de relevante driftsområder ved brug af art 1.0, således feriepengeudgiften følger ansættelsesområdet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I omkostningsregnskabet indebærer feriepengeudbetalingen ikke en omkostning for regionen, men blot at feriepengeforpligtelsen nedbringes. Det indebærer, at udbetalingerne neutraliseres ved at kreditere de relevante funktioner med anvendelse af art 0.6 og debitere funktion 6.52.55 Feriepenge ved anvendelse af art 0.9.

6.52.56 Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager**6.52.57 Anden kortfristet gæld med udenlandsk betalingsmodtager****6.52.59 Mellemregningskonto**

Saldoen skal svare til det skyldige beløb, der skal kunne specificeres på enkeltposter. Kursregulering af eventuel gæld i udenlandsk valuta sker ved regnskabsafslutningen med modpost på balancekonto 6.75.99.

6.52.61 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst

I årsregnskabet er saldoen udtryk for gæld hos selvejende institutioner med overenskomst. Endvidere optræder her mellemregninger med overenskomstregionen.

6.52.62 Afstemnings- og kontrolkonto

Saldoen skal ved regnskabsafslutningen være bragt i nul.

LANGFRISTET GÆLD**6.55.63 Selvejende institutioner med driftsoverenskomst**

Saldoen udgør ved årsafslutningen restgælden vedrørende selvejende institutioners langfristede gæld.

6.55.64 Stat og hypotekbank**6.55.65 Kommuner og andre regioner****6.55.66 Kommunernes Pensionsforsikring****6.55.67 Andre forsikringselskaber****6.55.68 Realkredit****6.55.70 Kommunekredit****6.55.71 Pengeinstitutter**

Saldoen på de ovennævnte funktioner skal svare til størrelsen af restgælden vedrørende de pågældende lån. Alle lån registreres således med den nominelle værdi, idet et eventuelt kurstab registreres på balancekonto 6.75.99.

Regulering af restgæld som følge af udlodning af reservefondsandele i forbindelse med ordinære betalinger af terminsydelser sker direkte på hovedkonto 6 med modpost på balancekonto 6.75.99. Indbetaling fra kreditforening af reservefondsandele ud over restgæld indtægtsføres på funktion 5.75.78.

Ved brug af swaps eller andre finansielle instrumenter kursjusteres ultimo året, såfremt anvendelsen af de finansielle instrumenter har betydning for værdien af restgælden. Kursjusteringen foretages på den funktion, hvor det oprindelige lån er registreret med modpost på balancekonto 6.75.99.

Al lånoptagelse er tilknyttet regionen. Såfremt der på de omkostningsbaserede aktivitetsområder er behov for finansiering af investeringer forudsættes dette dækket af et internt lån, der forrentes med markedsrenten.

På funktion 6.55.64 er der autoriseret følgende gruppering:

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

001 Lån fra staten som følge af delingsaftalen

Her registreres gæld på lån fra staten i relation til delingsaftalen, jf. § 41, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen.

På funktion 6.55.65 er der autoriseret følgende grupperinger:

001 Lån fra kommuner som følge af delingsaftalen

Her registreres gæld på lån fra kommuner som følge af reglerne om kompensation til myndigheder i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen.

002 Lån fra andre regioner som følge af delingsaftalen

Her registreres gæld på lån fra regioner som følge af reglerne om kompensation til myndigheder i forbindelse med delingsaftalen, jf. § 41, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 877 af 16. september 2005 om fordeling af aktiver og passiver, rettigheder og pligter og ansatte som følge af opgaveflytninger den 1. januar 2007 i forbindelse med kommunalreformen.

6.55.74 Offentligt emitterede obligationer i udland

Restgælden på udenlandske lån (funktion 6.55.74) reguleres ultimo hvert regnskabsår over balancekonto 6.75.99 efter valutakurserne pr. 31. december, hvorfor kun restgælden ultimo regnskabsåret kan påregnes at være registreret til aktuelle valutakurser.

6.55.75 Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor

Saldoen skal svare til restgælden vedrørende de pågældende lån.

6.55.76 Anden langfristet gæld med udenlandsk kreditor

Saldoen svarer til den aktuelle restgæld, omregnet til danske kroner. Restgælden reguleres ultimo hvert regnskabsår over balancekonto 6.75.99 efter valutakurserne pr. 31. december, hvorfor kun restgælden ultimo regnskabsåret kan påregnes at være registreret til aktuelle valutakurser.

6.55.77 Langfristet gæld vedrørende ældreboliger

Saldoen skal svare til restgælden vedrørende de pågældende lån. Reguleringen sker ved årets udgang med modpost på 6.75.99.

6.55.79 Gæld vedrørende finansielt leasede aktiver

Forpligtelsen over for leasinggiver indregnes i balancen som en leasingforpligtelse på samme måde, som et almindeligt lån skal indregnes som en gældsforpligtelse.

Størrelsen af gældsforpligtelsen svarer på indgåelsestidspunktet til værdien af det indregnede aktiv. Aktiv og leasingforpligtelsen er derfor lige store på indgåelsestidspunktet. Leasingforpligtelsen krediteres funktion 6.55.79 og debiteres funktion 6.75.99. Aktivet debiteres funktion 6.58.81-6.68.87 og krediteres funktion 6.75.91-6.75.93.

Leasingydelse opdeles i finansieringsomkostninger (renter), og afdrag der reducerer leasingforpligtelsen. Renten skal fordeles således, at der indregnes en konstant periodisk rente på restgælden i hvert regnskabsår.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Den regnskabsmæssige værdi af aktivet og leasingforpligtelsen vil udvikle sig forskelligt over leasingperioden afhængigt af afskrivninger på aktivet og beregnede afdrag på leasinggælden, hvorfor de indregnede aktiver og forpligtelser sjældent vil have samme størrelse gennem leasingperioden.

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Materielle anlægsaktiver defineres som et anlægsaktiv med fysisk substans til vedvarende brug, og som er anskaffet til brug for produktion af varer og tjenesteydelser, udlejning eller til administrative formål. Eksempler herpå er fast ejendom, maskiner, transportmidler og inventar.

6.58.81 Grunde og bygninger

Funktionen er opdelt i 6 grupperinger.

Primo åbningsåret vil værdien på 6.58.81 være et udtryk for den aktuelle samlede værdi af regionens grunde og bygninger, opgjort i overensstemmelse med de valgte regnskabsprincipper. Det vil som hovedregel sige oprindelig anskaffelsessum med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Denne værdi vil herefter hvert år ved regnskabsafslutningen blive reguleret med afskrivninger samt evt. op- og nedskrivninger. Herefter skal værdien reguleres for tilgange og afgang af aktiver.

Til- og afgang ved køb og salg af grunde og bygninger registreres direkte på 6.58.81.

Ved tilgang af aktiver debiteres først den relevante funktion/sted under hovedkonto 1-4 med anvendelse af den autoriserede artskontering. Modposten vil være en likvidkonto eller en kreditoronto.

Næste skridt er "omkontering" af anskaffelsen, så den kommer rigtigt med i balancen som et aktiv, der skal afskrives på. Dette sker ved brug af art 0.0. Den relevante funktion /omkostningssted under hovedkonto 1-4 krediteres, mens konto 6.58.81 debiteres og 6.75.91-94 krediteres afhængigt af, hvilken hovedkonto anskaffelsen vedrører.

Det skal sikres, at der er overensstemmelse mellem registreringerne i regnskabet og anlægskartoteket.

Af- og nedskrivninger omkostningsføres ved at debitere under hovedkonto 1-4 med anvendelse af art 0.1. Modposten er en kreditering på 6.58.81 med anvendelse af art 0.9 og en debitering af 6.75.91-94 afhængig af, hvilekn hovedkonto afskrivningen vedrører.

Evt. opskrivning foretages ved at debitere 6.58.81 og kreditere 6.75.95.

Saldoen for funktion 6.58.81 skal ved regnskabsårets afslutning være identisk med den bogførte værdi, der fremgår af kategori "01 Grunde og bygninger" i anlægskartoteket.

Ældre ejendomme i åbningsbalancen 2007 skal måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2004 korrigeret for af- og nedskrivninger samt opskrivninger, der er foretaget i perioden 2004-2006.

6.58.82 Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler

6.58.83 Inventar - herunder computere og andet IT-udstyr

Der henvises til konteringsreglerne vedrørende funktion 6.58.81.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.58.84 Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver

Funktionen er en interimspost, en mellemregningskonto, hvor forudbetalinger og omkostninger vedrørende ikke ibrugtagne anskaffelser samt aktiver under udførelse midlertidigt placeres. Afskrivninger påbegyndes ikke, før aktiverne tages i brug, dvs. samtidig med, at de betalinger, der er opført under denne funktion, overføres til en af funktionerne 6.75.91-94.

Funktionen er i lighed med for de øvrige materielle anlægsaktiver opdelt i 4 grupperinger.

Der henvises til konteringsreglerne vedrørende funktion 6.58.81.

IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Immaterielle anlægsaktiver defineres som identificerbare ikke-finansielle aktiver uden fysisk substans til vedvarende brug.

Immaterielle anlægsaktiver kan typisk være erhvervede IT-software programmer, større investeringer i IT-systemer, herunder opgraderinger af eksisterende standardsystemer, patenter, licenser.

Internt oparbejdede immaterielle aktiver, f.eks. interne udviklingsprojekter, herunder IT-systemer, kan aktiveres, hvis aktivet er centralt og væsentligt for opgavevaretagelsen. Immaterielle aktiver skal kun aktiveres, såfremt værdien kan opgøres pålideligt. Det er således et krav, at projektet kan afgrænses og ressourceudnyttelsen opgøres pålideligt f.eks. ved hjælp af et tidsregistreringssystemer eller lignende. Det er alene udgifter afholdt i udviklingsfasen og efterfølgende udgifter afholdt i driftsfasen i form af forbedret funktionalitet, der skal aktiveres. Udgifter i driftsfasen må ikke aktiveres, idet disse ikke bidrager til en værdiforøgelse.

Det skal understreges, at aktivering af internt oparbejdede immaterielle aktiver stiller betydelige krav til dokumentation af det faktiske ressourceforbrug.

6.62.85 Udviklingsprojekter og andre erhvervede immaterielle anlægsaktiver

Der henvises til konteringsreglerne vedrørende funktion 6.58.81.

OMSÆTNINGSAKTIVER

Omsætningsaktiver defineres som alle andre aktiver end anlægsaktiver.

VAREBEHOLDNINGER

Varebeholdninger omfatter lagre af råvarer og hjælpematerialer, produkter under forarbejdning og færdigvarer af enhver art til videresalg. Varebeholdninger omfatter ligeledes beredskabslagre og omkostningsvarer, der er ikke er møntet på videresalg

6.65.86 Varebeholdninger/-lagre

Varelagre med en værdi, der overstiger 1 mill.kr., skal altid registreres. Varebeholdninger omfatter i den sammenhæng varekategorier, der registreres på samme funktion. Varelagre under bagatelgrænsen på 100.000 kr. registreres ikke.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Varelagre mellem bagatelgrænsen og 1 mill.kr. skal registreres, hvis der sker forskydninger i varelaget, som vurderes at være væsentlige. Væsentlighedskriteriet skal kunne dokumenteres.

Primo åbningsåret vil værdien på 6.65.86 være et udtryk for den aktuelle samlede værdi af regionens varebeholdninger, opgjort i overensstemmelse med de valgte regnskabsprincipper. Denne værdi vil herefter hvert år ved regnskabsafslutningen blive reguleret med evt. op- og nedskrivninger, såfremt disse vurderes at være væsentlige. Herudover skal værdien reguleres for evt. tilgang eller afgang. Der kan ikke afskrives på varebeholdninger.

Regulering af varebeholdninger skal ske ultimo hvert år. Der henvises i øvrigt til konteringsreglerne vedrørende funktion 6.58.81, idet dog ændringer i varebeholdninger registreres ved anvendelse af art 0.2.

6.68.87 Grunde og bygninger bestemt til videresalg

Der henvises til konteringsreglerne vedrørende funktion 6.58.81.

HENSATTE FORPLIGTELSER

6.72.90 Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser er opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele. Hensatte forpligtelser er i modsætning til finansielle forpligtelser uvisse med hensyn til størrelse eller forfaldstid, og de skal vedrøre regnskabsåret eller tidligere regnskabsår.

Hensatte forpligtelser kan indregnes i balancen når:

- regionen på balancedagen har en retlig eller faktisk forpligtelse som resultat af en tidligere begivenhed, og
- det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på regionens økonomiske ressourcer, og
- der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen

Ved sandsynlighed forstås, at der skal være større risiko for et træk på de økonomiske ressourcer end for det modsatte.

Som eksempel på regionale hensatte forpligtelser kan der peges på tjenestemandspensioner. Øvrige regionale hensatte forpligtelser kan f.eks. være forpligtelser afledt af en retssag, erstatningskrav, miljøforurening mv.

Forpligtelser, der knytter sig til et aktiv skal ikke medregnes som en hensættelse, f.eks. skal en forurennet grund nedskrives med de omkostninger, der er forbundet med indfrielsen af forpligtelsen.

Da hensatte forpligtelser er uvisse mht. til størrelse eller forfaldstidspunkt, kan de ikke opgøres præcist på balancedagen. Hensatte forpligtelser skal derfor indregnes som det bedste skøn over de omkostninger, der på balancedagen er nødvendige for at afvikle forpligtelsen.

Hensatte forpligtelser adskiller sig fra eventualforpligtelser ved, at sidstnævnte ikke kan opgøres med tilstrækkelig pålidelighed, og at det ikke er sandsynligt, at afviklingen vil medføre et træk på regionens økonomiske ressourcer.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Det er obligatorisk at registrere hensatte forpligtelser til ikke-forsikrede tjenestemandspensioner, mens det først er obligatorisk for øvrige hensatte forpligtelser fra regnskab 2008.

Der autoriseret følgende gruppering til hensatte forpligtelser:

Gruppering 001 Ikke-forsikringsdækkede tjenestemandspensioner:

Grupperingen skal vise regionenens gældsforpligtelser i form af pensionstilsagn, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket.

Pensionsforpligtelsen opgøres med virkning fra regnskab 2007 på baggrund af forudsætninger om en pensionsalder på 62 år og et renteniveau på 2 pct. Dette svarer til de gængse forudsætninger, der oftest er anvendt ved aktuarmæssig beregning af den ikke-forsikrede pensionsbyrde. Forpligtelsen opgøres både for pensionerede, fraflyttede og erhvervsaktive tjenestemænd.

Regioner, der er genforsikret, skal ikke indregne pensionsforpligtelsen i balancen, såfremt denne er fuldt afdækket. Er der elementer af selvforsikring i forsikringsaftalen, f.eks. i forbindelse med afskedigelse af tjenestemænd eller tidlig pensionering skal den ikke-afdækkede forpligtelse opgøres.

Den ikke-afdækkede pensionsforpligtelse opgøres i forbindelse med åbningsbalance pr. 1. januar 2007 aktuarmæssigt. Herefter skal pensionsforpligtelsen som minimum genberegnes aktuarmæssigt hvert 5 år.

Ændringer i pensionsforpligtelsen kan ske på følgende måde:

- a) Forøgelse ved at erhvervsaktive tjenestemænd optjener pensionsret
- b) Ændring som følge af forventet ændret dødelighed, afgangsalder, afskedigelse m.v. blandt erhvervsaktive, fraflyttede og pensionerede tjenestemænd
- c) Nedbringelse via løbende udbetalinger til pensionerede og fraflyttede tjenestemænd

Ændringen i pensionsforpligtelsen, som den opgøres efter punkt a) og b), svarer til omkostningen ved tjenestemandspensioner i resultatopgørelsen i det omkostningsbaserede regnskab, mens pkt. c) svarer til udgiften i det udgiftsbaserede driftsregnskab.

Ad pkt. a) og b):

Omkostningerne debiteres på de relevante funktioner på hovedkonto 1-4 ved anvendelse af art 0.3. Omkostningerne beregnes som et procenttilæg til den udbetalte løn svarende til bidraget til pensionskassen for overenskomstansatte medarbejdere. Omkostningerne krediteres ved brug af art 0.9 på funktion 4.40.31. Tilgangen krediteres funktion 6.72.90 Hensatte forpligtelser, gruppering 001, med modpost på 6.75.99 Balancekontoen.

Ad pkt. c)

Løbende pensionsudbetalinger, der nedbringer pensionsforpligtelsen, skal registreres ved brug af art 5.1 på funktion 4.40.31. Det bemærkes at i omkostningsregnskabet, indebærer pensionsudbetalinger ikke en omkostning for regionen, men blot at pensionsforpligtelsen nedbringes, idet denne allerede er hensat i regnskabet. Det indebærer, at udbetalingerne neutraliseres ved at kreditere funktion 4.40.31 med anvendelse af art 0.6 og debitere funktion 6.72.90.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

EGENKAPITAL

Egenkapitalen udgør differencen mellem regionens aktiver og forpligtelser. Egenkapitalen er på denne måde et udtryk for regionens formue. Egenkapitalen skal specificeres på funktionerne 6.75.91-95 samt 6.75.99.

6.75.91 Modpost for aktiver vedrørende sygehuse og sundhedsområdet

Der er tale om en teknisk konto, som sikrer, at regionens finansielle egenkapital ikke øges ved at optage aktiverne vedrørende sygehuse og sundhedsområdet på balancen.

6.75.92 Modpost for aktiver vedrørende sociale opgaver

Der er tale om en teknisk konto, som sikrer, at regionens finansielle egenkapital ikke øges ved at optage aktiverne vedrørende sociale opgaver på balancen.

6.75.93 Modpost for aktiver vedrørende regionale udviklingsopgaver

Der er tale om en teknisk konto, som sikrer, at regionens finansielle egenkapital ikke påvirkes af optagelsen af aktiver vedrørende det regionale udviklingsområde på balancen.

6.75.94 Modpost for aktiver vedrørende ikke fordelte aktiver

Der er tale om en teknisk konto, som sikrer, at regionens finansielle egenkapital ikke påvirkes af optagelsen af aktiver, der ikke kan henføres til hovedkonto 1-3.

6.75.95 Reserve for opskrivninger

Funktionen er en slags ikke finansiell egenkapital. Formålet med funktionen er at kunne opgøre, hvor stor en del af værdien af de ikke-finansielle aktivers værdi, der kan tilskrives ikke realiserede opskrivninger.

Opskrivningerne skal i øvrigt fremgå af en særskilt anlægsoversigt til regionens regnskab.

6.75.96 Akkumuleret resultat for social- og specialundervisningsområdet

6.75.97 Akkumuleret resultat for det regionale udviklingsområde

Kontiene skal ved regnskabsafslutningen udtrykke det akkumulerede årsresultat for de omkostningsbaserede områder

6.75.99 Balancekonto

Senest i forbindelse med regnskabsafslutningen optages nettoforskellen mellem særskilte aktiv- og passivposter - herunder udlægskontiene - på balance-kontoen.

Det statslige likviditetstilskud i 2007 krediteres direkte på funktionen og debiteres hovedfunktionen "Likvide aktiver".

DEL II

BEVILLINGSREGLER, PROCEDURER OG OVERSIGTER

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5 FORM- OG PROCEDUREKRAV TIL BUDGETTET

Indhold	Side
0 Indledning til del II	5.0 - 1
1 Procedurekrav i forbindelse med budgetvedtagelsen	5.1 - 1
2 Formkrav til budgettet	5.2 - 1
3 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med budgetvedtagelsen	5.3 - 1
4 Bilag til kapitel 5	5.4 - 1

5 FORM- OG PROCEDUREKRAV TIL BUDGETTET

5.0 Indledning til del II

Regionslovens §§ 17-29 indeholder bestemmelser om regionernes budgetlægning, bevillingsafgivelse og regnskabsaflæggelse m.v., mens §§ 60-65 indeholder bestemmelser om forberedelsesudvalgenes økonomi og finansiering. Endvidere bemyndiger loven indenrigs- og sundhedsministeren til at fastsætte nærmere regler på en række punkter. Sådanne administrativt fastsatte regler findes dels i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelser nr. 390 af 2. maj 2006 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og nr. 389 af 2. maj 2006 om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner (optrykt i kapitel 10) og dels i nærværende elektroniske version af "Budget- og regnskabssystem for regioner".

Del II af budget- og regnskabssystemet rummer såvel egentlige regler som vejledning til lovens bestemmelser og de administrativt fastsatte bestemmelser. De egentlige regler er, så vidt det har været muligt og hensigtsmæssigt, markeret med en ramme omkring teksten.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.1 Procedurekrav i forbindelse med budgetvedtagelsen

Regionsloven og bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. indeholder en række bestemmelser om procedurer og tidsfrister i forbindelse med budgettets udarbejdelse og vedtagelse:

Senest 15. august udarbejder forretningsudvalget til regionsrådet forslag til regionens årsbudget for det kommende regnskabsår, som løber fra den 1. januar til den 31. december.¹ Forslaget ledsages af budgetoverslag for en 3-årig periode.²

Forretningsudvalgets forslag til årsbudget og budgetoverslag skal undergives to behandlinger i regionsrådet med mindst tre ugers mellemrum.³ Første behandlingen foretages senest den 24. august.⁴

Det forslag til kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag, som er indeholdt i forslaget til årsbudget, jf. §§ 6 og 7 i lov om regionernes finansiering, skal drøftes i kontaktsudvalget mellem regionen og kommunerne i regionen senest den 1. september.⁵

Kommunalbestyrelserne i regionen skal senest den 10. september skriftlig meddele regionsrådet deres stillingtagen til forslaget til grundbidrag og udviklingsbidrag.⁶

Ved anden behandling, som foretages senest den 1. oktober, vedtages forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag af regionsrådet.⁷

Bekendtgørelse om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner indeholder også bestemmelser om procedurer og tidsfrister for regionernes årsbudget for 2007 og budgetoverslag for 2008-2010. Tidsfristerne er de samme som ovenfor anført, mens procedurerne afviger på et par punkter. Det er formanden for forberedelsesudvalget, der skal udarbejde forslaget til årsbudget for 2007 og budgetoverslag 2008-2010 og forelægge dette for forberedelsesudvalget, som vedtager forslaget til årsbudget for 2007 og budgetoverslag 2008-2010. Ligeledes skal kommunalbestyrelsernes skriftlige stillingtagen til forslaget til grundbidrag og udviklingsbidrag meddeles til forberedelsesudvalget.

Regionerne har en lovbestemt leverandørpligt i forhold til kommunerne for en række sociale tilbud og visse specialundervisningstilbud. Regionsrådet skal i henhold til sektorlovgivningen senest den 15. oktober indgå en årlig rammeaftale med kommunerne beliggende i regionen om bl.a. det samlede antal pladser og tilbud, regionsrådet stiller til rådighed for kommunerne i regionen. Da rammeaftalerne er en central forudsætning for både kommunernes og regionernes budgetlægning er det dog hensigtsmæssigt, at drøftelsen og vedtagelsen af rammeaftalerne tilrettelægges og indpasses i budgetprocessen på en hensigtsmæssig måde for både regionsråd og kommunalbestyrelser.

¹ Jf. § 2, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006.

² Jf. § 3, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006.

³ Jf. § 19, stk. 1 i regionsloven.

⁴ Jf. § 2, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006.

⁵ Jf. § 2, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006. I 2007 er grund- og udviklingsbidragene fastsat til henholdsvis 1.000 kr. og 100 kr. (2003- pris- og lønniveau) i henhold til § 4 og 5 i lov nr. 500 af 7. juni 2006 om begrænsninger i den kommunale skatteudskrivning for 2007 og regulering af de kommunale bidrag til regionerne i 2007.

⁶ Jf. § 2, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006.

⁷ Jf. § 19, stk. 2 i regionsloven og § 2, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Bekendtgørelserne indeholder endvidere regler om specifikation af de områder, inden for hvilke der skal være balance mellem indtægter og udgifter/omkostninger på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag, jf. nærmere herom i afsnit 5.2.

Bekendtgørelserne indeholder også enkelte procedureregler. Efter § 3, stk. 2 i bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. skal ændringsforslag til budgetforslaget angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret. Denne regel hænger sammen med kravet om, at budgettet skal være umiddelbart egnet til realisering. Det udelukker, at der kan fremsættes ændringsforslag holdt i mere almindelige vendinger såsom: »regionsrådets ønsker en opprioritering af kræftområdet i forhold til forretningsudvalgets budgetforslag«. Tilsvarende regler gælder for budgetoverslagene.

Det er et krav, at ethvert udgifts- eller omkostningsforøgende ændringsforslag skal ledsages af et forslag til finansiering af de øgede udgifter og omkostninger, jf. § 3, stk. 2, i bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv.

Det fremgår i øvrigt af regionslovens § 20, at det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for regionens beboere. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse offentliggøres efter regionsrådets nærmere bestemmelse.

5.2 Formkrav til budgettet

Der er fastsat en række bestemmelser om, hvordan de regionale budgetter skal opstilles, hvilke poster de skal omfatte m.v. Disse formkrav skal ses i sammenhæng med de forskellige opgaver, som budgettet skal løse. Der skelnes i reglen mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Den finansielle opgave

At budgettet har en finansiell funktion vil sige, at budgettet ikke alene indeholder en oversigt over regionens indtægter og udgifter/omkostninger, men at der i tilknytning hertil udarbejdes et finansieringsbudget/pengestrømsopgørelse, der viser, hvorledes finansieringen af den budgetterede aktivitet tilvejebringes inden for hvert af de tre aktivitetsområder, jf. nedenfor. Budgettet er således udtryk for en samlet afvejning af omkostningsønsker over for indtægtsmuligheder. Bloktilskud fra staten, grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne og takster på social- og specialundervisningsområdet kan ikke sættes op i løbet af året, og der er ligeledes fastsat restriktioner vedrørende kassekredit og lånoptagelse. Budgettets finansielle funktion spiller derfor en mere central rolle for regionerne, end det f.eks. er tilfældet i private virksomheder.

Den bevillingsmæssige opgave

Ifølge regionslovens § 21, stk. 1, angiver de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved budgetvedtagelsen har taget bevillingsmæssig stilling, den bindende regel for næste års regionale forvaltning.

Bevillingsangivelsen i budgettet er således udtryk for den af regionsrådet vedtagne fordeling af de økonomiske ressourcer mellem de forskellige regionale opgaveområder. Budgettet angiver dermed størrelsen af det spillerum, der er overladt til regionsrådet, forretningsudvalget og til forvaltningen og institutionerne, når de i årets løb skal foretage økonomiske dispositioner på regionens vegne.

Spillerummet for prioriteringen af regionernes økonomi begrænses af, at den er opdelt i tre adskilte dele: Sundhedsområdet, udviklingsopgaver og drift af institutioner på social- og specialundervisningsområdet. De tre aktivitetsområder skal hvile i sig selv, således at udgifterne på sundhedsområdet, herunder andele af administrative og finansielle fællesudgifter, finansieres af indtægter øremærket til dette område - og tilsvarende for de øvrige to områder.

Den informationsmæssige opgave

Budgettet retter sig som informationskilde mod regionens borgere, leverandører, ansatte med flere samt mod de centrale myndigheder. De centrale myndigheder indsamler budgetdata med henblik på at opgøre det samlede ressourceforbrug i den regionale sektor. Det er bl.a. med henblik på denne dataindsamling, at der er indført fælles konteringsregler, som er obligatoriske for alle regioner.

Som et særligt aspekt af informationsopgaven indgår, at budget og budgetforslag skal være velegnede redskaber for politikerne i forbindelse med beslutninger om den økonomiske prioritering. Denne prioriteringsopgave er bl.a. søgt tilgodeset ved, at kontoplanen så vidt muligt er opbygget, så beløb til sammenhængende formål optræder samlet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.2.1 OMRÅDEOPDELTE BUDGETTER

5.2.1.1 Driftsbudgetter og balancekrav

Ifølge § 3 i bekendtgørelse nr. 390 af 1. juli 2006 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og § 5 i bekendtgørelse nr. 389 af 1. juli 2006 om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner er der fastsat regler om specifikation af de områder, inden for hvilke der skal være balance mellem indtægter og udgifter/omkostninger på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.

Regionernes økonomi er opdelt i tre aktivitetsområder: sundhedsområdet, social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde, jf. § 1 i lov om regionernes finansiering.

Opgjort efter udgiftsbaserede principper skal der på sundhedsområdet være balance mellem indtægter og udgifter på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.

Opgjort efter omkostningsbaserede principper skal indtægterne være større end eller lig med omkostningerne på social- og specialundervisningsområdet. Tilsvarende gælder det regionale udviklingsområde.

Sundhedsområdet kan efter nærmere aftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet administreres efter omkostningsbaserede principper.

Ved økonomistyringen af regionale tilbud på det sociale område skal opmærksomheden henledes på, at det fremgår af bemærkningerne til finansieringsreglerne i lov nr. 573 af 24. juni 2005, at disse skal finansieres af kommunerne. Udgangspunktet for den kommunale finansiering er en takstbetaling for det enkelte regionale tilbud, der fastsættes på baggrund af den samlede udgift, regionen vil have for typen af tilbud i forhold til rammeaftalen med kommunerne. Dette indebærer, at der alene er mulighed for at subsidiere taksterne for tilbud rettet mod samme målgruppe. F.eks. kan et underskud vedrørende en døgninstitution for handicappede børn ikke dækkes ved at forhøje taksterne på botilbud til sindslidende - derimod kan samme underskud blive dækket ved at hæve taksterne på alle døgninstitutioner for handicappede børn mv. Det er en forudsætning, at kommunerne er enige i takstfastsættelsen i den årlige rammeaftale.

Opdelingen af regionernes økonomi i tre aktivitetsområder indebærer, at der ved brug af fordelingsnøgler skal foretages en opdeling af regionernes administrative fællesomkostninger og finansielle omkostninger, og at de skal fordeles på tre områder, jf. afsnit 5.2.5.

Regionernes løbende indtægter er som udgangspunkt reserveret til et af de tre områder. Det gælder både for tilskuddene fra staten og bidragene fra kommunerne.

Driften af institutioner på social- og undervisningsområdet er bortset fra nogle særlige administrative opgaver finansieret fuldt ud gennem takstbetaling fra kommunerne. Disse opgaver hviler således i sig selv og medfører ikke nettoomkostninger eller -indtægter for regionerne. Området skal budgetteres med et forventet årsresultat, der er lig med eller større end nul. Størrelsen af det forventede årsresultat og det samlede akkumulerede resultat drøftes i kontaktudvalget. Over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger.

Ved underskud i et år skal dette udlignes senest efter 2 år.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Nettoomkostninger på det regionale udviklingsområde skal finansieres af de øremærkede bloktilskud fra staten og bidrag fra kommunerne og skal dermed budgetteres med et forventet årsresultat, der er lig med eller større end nul. Over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger.

Ved underskud i et år skal dette udlignes senest efter 2 år.

Kravet om et årsresultat, der er større end eller lig med nul, er et udtryk for, at årets driftsomkostninger svarer til driftsindtægterne, og at årets ressourceforbrug er finansieret, og at ændringen i kapitalgrundlaget (afskrivninger) kan reetableres, og at eventuelt underskud fra tidligere år er udlignet. Ved opgørelsen af årsresultatet indgår ikke de to områders likviditetsmæssige træk eller overskud (mellemlægningskonto) i forhold til regionens samlede virksomhed.

For så vidt angår sundhedsområdet skal årets nettoudgifter finansieres af de øremærkede bloktilskud fra staten og bidrag fra kommunerne og dermed budgetteres i balance. Ved underskud i et år er der ikke krav om, at dette skal udlignes i efterfølgende år.

I modsætning til social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde indgår likvide midler fra regionens finansieringsvirksomhed, f.eks. forbrug af likvide aktiver og lånoptagelse, ved opgørelsen af balancekravet.

Det vedtagne budget skal være et udtryk for det bedst mulige skøn over det kommende års udgifter/omkostninger og indtægter. Der må ikke på budgettet forekomme poster, som savner en nærmere forklaring eller begrundelse, hvad enten årsagen er tidsmæssige problemer, manglende kapacitet ved budgetlægningen, manglende enighed i regionsrådet eller lignende.

Undervejs i budgetbehandlingen kan der fremkomme ændringsforslag, der ændrer forudsætningen for balancen i det oprindelige budgetforslag. I bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006, § 3, stk. 4, og bekendtgørelse nr. 389 af 2. maj 2006, § 5, stk. 4, er det fastsat, at der i denne situation skal tilvejebringes balance i det reviderede budgetforslag inden for det aktivitetsområde, ændringsforslaget vedrører. Balancekravet indebærer i forhold til social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde, at et ændringsforslag, der medfører øgede omkostninger skal modsvares af merindtægter eller mindre omkostninger inden for samme område, såfremt det forventede årsresultat er budgetteret til nul. På sundhedsområdet kan balancekravet også honoreres ved forbrug af likvide aktiver.

5.2.1.2 Investeringsbudget

For det regionale udviklingsområde, social- og specialundervisningsområdet (hovedkonto 2 og 3) skal regionsrådet ved budgettets endelige vedtagelse som minimum fastsætte et investeringsbudget, som angiver et loft over de investeringer, der kan foretages inden for hver af hovedkontiene og finansieres af regionens likvide aktiver. Hvor der som konsekvens af investeringer foretaget inden for investeringsbudgettet skal afholdes investeringsudgifter i senere regnskabsår, skal der være afsat et rådighedsbeløb i investeringsbudgettet, jf. nærmere i afsnit 6.2.2. Regionsrådet kan ligledes fastsætte en investeringsramme for fælles- og administrationsområdet, hvis dette administreres som et selvstændigt område.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Investeringsudgifter på det regionale udviklingsområde, social- og specialundervisningsområdet og fælles- og administrationsområdet finansieres som interne lån, der forrentes med markedsrenten og afdrages - som minimum svarende til afskrivning af investeringen - i efterfølgende år. Investeringer på disse områder øger mellemværendet mellem regionen og aktivitetsområderne. Mellemværendet nedbringes ved, at omkostninger til afskrivninger kræver en bevilling, men ikke indebærer et likviditetstræk. Ved nyinvesteringer skal det sikres, at forrentning og afskrivning kan afholdes inden for de afsatte bevillinger i budgetoverslagsårene. Gælden vedrørende interne lån må således aldrig overstige værdien af de lånefinansierede anlægsaktiver.

Afskrivninger på aktiver, der eksisterer i forbindelse med oprettelsen af regionerne pr. 1. januar 2007, må ikke påvirke mellemværendet mellem regionen og det regionale udviklingsområde og social- og specialundervisningsområdet. Det indebærer, at hvert af områderne ved opstarten af regionerne pålægges en intern gæld svarende til værdien af områdets aktiver. Gælden afdrages og forrentes svarende til afskrivning og forrentning af aktiverne. Der er tale om det samme princip, som gælder for nyinvesteringer, nemlig at et områdes gæld til regionen øges svarende til værdien af investeringen.

Det er regionsrådet, der fastsætter investeringsbudgettet for de enkelte hovedkonti, jf. kapitel 6, afsnit 2.2.

5.2.2 BRUTTOPOSTERING

For hvert af de tre aktivitetsområder i de regionale budgetter gælder som udgangspunkt, at samtlige omkostninger finansieres under ét af samtlige indtægter inden for aktivitetsområdet. Regionsrådet skal således stå frit i sin udgiftsprioritering og ikke være påvirket af, hvilke typer af indtægter der indgår i finansieringen af de enkelte aktivitetsområder. Der kan dog ikke foretages en prioritering af udgifter og indtægter på tværs af de tre aktivitetsområder i de regionale budgetter.

For at regionsrådet kan have det bedst mulige grundlag for at foretage en økonomisk prioritering, må budgettet derfor opstilles efter *bruttoposteringsprincippet*. Det vil sige:

Omkostninger og indtægter skal opføres og specificeres hver for sig i budgettet, uanset om der gives brutto- eller nettobevillinger.

Bruttoposteringsprincippet er ikke alene vigtigt i relation til regionsrådets prioritering. Det har også betydning for informationsopgaven mere generelt. Kun i kraft af adskillelsen af indtægter og omkostninger er det muligt at skaffe sig information om de samlede omkostninger eller de samlede indtægter ved en given regional institution eller ved regionens samlede virksomhed.

5.2.3 FLERÅRSOVERSIGT

Sammen med budgettet udarbejdes og vedtages en flerårsoversigt, der indeholder budgetoverslag for en treårig periode. Regionsrådets vedtagelse af budgetoverslag er et lovkrav. Formålet er at sikre, at der sker en vurdering af de langsigtede virkninger, som beslutningerne i årsbudgettet er udtryk for.

Regionsrådet kan f.eks. vedtage en omlægning af aktiviteten, som betyder en besparelse i sidste halvdel af budgetåret. Den fulde årseffekt af besparelsen vil da ikke fremgå af årsbudgettet, men derimod af budgetoverslaget for det første år efter budgetåret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

På følgende punkter skal flerårsoversigten opfylde de samme krav som selve budgettet:

Flerårsoversigten skal omfatte samtlige indtægter og omkostninger, der skal være balance for hvert af årene og for hvert af tre regionale aktivitetsområder, og opstillingen skal ske efter bruttoposteringsprincippet. Derimod er der særlige regler vedrørende pris- og lønniveau i flerårsoversigten, jf. nedenfor.

5.2.4 PRIS- OG LØNNIVEAU

Årsbudgettet udarbejdes i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i budgetåret.

Budgetoverslagene i *flerårsoversigten* udarbejdes for hovedkonto 1-4 (drift, refusion og anlæg) i budgetårets priser (faste priser), mens hovedkonto 5 og 6 udarbejdes i det enkelte overslagsårs pris- og lønniveau (løbende priser).

For hvert overslagsår anføres som en særskilt post den samlede forventede pris- og lønstigning vedrørende hovedkonto 1-4 i forhold til budgetåret. Beløbet anføres særskilt for indtægter og for omkostninger.

Ved at anvende faste priser på hovedkonto 1-4 i budgetoverslagsårene opnår man, at ændringer i beløbsstørrelser fra ét år til et andet altid er udtryk for reale aktivitets- eller mængdeændringer.

På *årsbudgettet* angives alle poster i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i budgetåret.

I *flerårsoversigten* angives posterne på hovedkonto 1-4 i budgetårets pris- og lønniveau (faste priser), mens posterne på hovedkonto 5 angives i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i det enkelte overslagsår (løbende priser).

For hvert af budgetoverslagsårene opstilles umiddelbart efter anlæg en særlig post, der angiver den samlede forventede pris- og lønstigning for drift, refusion og anlæg i forhold til budgetåret.

5.2.5 FORDELINGSPRINCIPPER I BUDGET OG REGNSKAB

Der skal i forbindelse med vedtagelse af budget og aflæggelse af årsregnskab foretages en række fordelinger af omkostninger og indtægter vedrørende fælles formål og central administration, der registreres på hovedkonto 4, og renter mv., der registreres på hovedkonto 5, med henblik på opgørelse af driftsresultat på hvert af de tre regionale aktivitetsområder.

De tre regionale hovedområders andele af regionens omkostninger til fælles formål, administration, renter mv. overføres i forbindelse med budgetlægning og regnskabsaflæggelse fra hovedkonto 4 og 5 til de enkelte områder på hovedkonto 1-3, hvor beløbene debiteres ved brug af art 9.1-9.4. På hovedkonto 4 og 5 krediteres beløbene funktion 4.70.99, overførsel- fælles formål og administration, og 5.90.99, Overførsel - renter mv., ved brug af art 9.7 Interne indtægter.

Ved fordelingen af indtægter og udgifter til fælles formål og central administration, der konteres på hovedkonto 4, fastsættes fordelingsnøglen af regionerne under hensyntagen til de tre aktivitetsområders belastning af fællesområdet. Fordelingsnøglen skal fremgå af budget og regnskab.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Ved fordelingen af indtægter og udgifter til renter m.v., der konteres på hovedkonto 5, anvendes følgende fordelingsnøgle: Hovedkonto 2-4 belastes med renteudgifter svarende til den beregnede interne forrentning af både eksisterende og nye investeringer på de tre aktivitetsområder. Saldoen, der herefter fremstår på hovedkonto 5, overføres til og finansieres endeligt på hovedkonto 1. Fordelingsnøglen skal fremgå af både budget og regnskab.

5.2.6 MOMS

Omkostningerne på hovedkonto 1-4 skal som hovedregel angives eksklusiv moms i såvel budget som regnskab.

Omkostningerne til *købsmoms* samles på funktion 5.80.95. De nærmere regler for, hvilke konti og hvilke arter der er omfattet af købsmomsordningen, fremgår af afsnit 2.6.

Kravet om særskilt og samlet kontering af købsmomsomkostningerne skal ses i sammenhæng med momsrefusionsordningen, som betyder, at den enkelte region får sine momsomkostninger refunderet af staten.

Momsrefusionsordningens formål er at sikre en konkurrencemæssig ligestilling mellem private virksomheders produktion af regionale ydelser og regionens egenproduktion. Da regionens egenproduktion ikke er belagt med moms, ville det være ensbetydende med ulige konkurrencevilkår til ugunst for den private sektor, hvis regionen ikke fik refunderet moms af ydelser købt hos private.

Registreret moms, dvs. moms i forbindelse med momsregistreret virksomhed i regionen, føres på funktion 6.52.59. De nærmere konteringsregler er beskrevet i afsnit 2.6.

5.2.7 OVERSIGTER TIL BUDGETTET

Summariske overskuelige oversigter over budgetforslaget spiller en vigtig rolle som redskaber i den politiske prioriteringsproces forud for budgettets vedtagelse. Oversigter udarbejdet på grundlag af det vedtagne budget tjener desuden som informationsgrundlag for de centrale myndigheder. Dels med henblik på opgørelse af den samlede aktivitet i den regionale sektor og dels med statistikformål for øje.

Regionerne er i vid udstrækning frit stillet med hensyn til omfanget og formen af det materiale, der skal uddeles til regionsrådet i forbindelse med budgetbehandlingen.

Reglerne stiller alene krav om uddeling til regionsrådet af bevillingsoversigt, resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse og investeringsoversigt samt bemærkninger (jf. afsnit 5.2.8). Den enkelte region kan selv vælge den mest hensigtsmæssige udformning af oversigterne.

Endvidere indgår der i budget- og regnskabssystemet en række oversigter til budgettet, der skal udarbejdes i overensstemmelse med de fastsatte formkrav og indsendes til henholdsvis Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Danmarks Statistik.

Nedenstående skema sammenfatter reglerne om uddeling og indsendelse af oversigter til budgettet.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Afsnit	Oversigt	Skal uddeles uden formkrav	Skal indsendes med formkrav	Skal indsendes uden formkrav
5.2.7.a	Bevillingsoversigt	X		X
5.2.7.b	Resultatopgørelse	X	X	
5.2.7.c	Pengestrømsopgørelse	X	X	
5.2.7.d	Hovedoversigt til budget		X	
5.2.7.e	Sammendrag af budget		X	
5.2.7.f	Specifikationer til budgettet		X	
5.2.7.g	Investeringsoversigt	X		X
5.2.7.h	Særlige budgetoplysninger		X	
5.2.7.i	Ressourceoversigter vedrørende sygehuse og sociale institutioner		X	
5.2.7.j	Flerårsoversigt	X		

a. Bevillingsoversigt

Det er både obligatorisk at udarbejde bevillingsoversigt til budgetforslaget og bevillingsoversigt til det vedtagne budget.

Af bevillingsoversigten skal det klart fremgå, hvilke af budgettets poster den enkelte bevilling er knyttet til. Der må således hverken være tvivl om:

- Hvilke poster bevillingen omfatter
- Hvilket beløb bevillingen lyder på, herunder om der er tale om en brutto- eller nettobevilling
- Hvem er bevillingen givet til.

Det aftales mellem regionen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, om sundhedsområdet opgøres efter et omkostningsbaseret eller udgiftsbaseret princip.

I tilknytning til budgettet bør bevillingsoversigten vedrørende de omkostningsbaserede bevillingsområder opgøres efter udgiftsbaserede principper og sammenhængen mellem de to oversigter forklares. Sammenhængen kan forklares med udgangspunkt i følgende oversigt:

<i>Omregningstabel</i>	1.000 kr.
<i>Årets resultat fra omkostningsregnskab (hovedart 0-9)</i>	
- Aktiverede anskaffelser (art 0.0)	
+ Af- og nedskrivninger (art 0.1)	
+/- Lagerregulering (art 0.2)	
+ Hensættelser (tjenestemandspensioner) (art 0.3)	
+ Forrentning (art 0.4)	
+ Øvrige periodiserede omkostninger	
<i>Årets resultat efter udgiftsregnskabet (hovedart 1-9)</i>	

Også rådighedsbeløbene vedrørende anlægsarbejder, der opgøres efter et udgiftsbaseret princip, skal fremgå af bevillingsoversigten, således at det som minimum fremgår, hvor stort et samlet rådighedsbeløb, der er knyttet til hvert enkelt hovedkonto (om rådighedsbeløb og anlægsbevillinger, se kapitel 6).

Afgrænsningen af budgettet i bevillinger er en central forudsætning for, at budgettet kan tjene som grundlag for den daglige administration, den løbende økonomiske styring og den efterfølgende kontrol.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der er ikke fastsat bestemte formkrav til opstilling af bevillingsoversigten. De eneste krav er, som nævnt, at hver enkelt bevilling er entydigt defineret i forhold til kontoplanen samt ved den politiske eller administrative enhed, bevillingen er givet til.

Der skal udarbejdes bevillingsoversigt i tilknytning til såvel budgetforslaget som det vedtagne budget. Bevillingsoversigten skal vise de poster afgrænset i forhold til kontoplanen - hvortil regionsrådet tager bevillingsmæssig stilling. Bevillingsoversigten skal endvidere omfatte budgettets rådighedsbeløb som minimum specificeret på hovedkontoniveau.

Et forslag til bevillingsoversigt uddeles til medlemmerne af regionsrådet i forbindelse med budgetforslagets behandling.

Den endelige bevillingsoversigt indsendes senest den *5. januar* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Beløb i bevillingsoversigten anføres i hele 1.000 kr.

b. Resultatopgørelse

Formålet med resultatopgørelsen er at specificere det forventede årsresultat som årets indtægter fratrukket årets omkostninger (periodiserede ressourceforbrug).

Resultatopgørelsen skal kun udarbejdes for social- og specialundervisningsområdet (hovedkonto 2) og det regionale udviklingsområde (hovedkonto 3), mens det er frivilligt for sundhedsområdet (hovedkonto 1). Indtægter og omkostninger til fælles formål, administration, renter mv, der konteres på hoved 4 og 5, fordeles på hovedkonto 1-3 i både budgettet og regnskabet. Ligeledes skal der sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af regionens ordinære og ekstraordinære drift. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke forventes at være tilbagevendende og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet.

Budgettet skal, når det aflægges af forretningsudvalget til regionsrådet, indeholde en resultatopgørelse for social- og specialundervisningsområdet (hovedkonto 2) og det regionale udviklingsområde (hovedkonto 3). Resultatopgørelserne udarbejdes i overensstemmelse med skemaet, der er optrykt som bilag 1 i afsnit 5.4.1.

Resultatopgørelserne indsendes ultimo oktober til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

De budgetterede resultatopgørelser for social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde må ikke udvise et underskud, jf. afsnit 5.2.1.

c. Pengestrømsopgørelse

Formålet med pengestrømsopgørelsen er at vise budgetårets pengestrømme fordelt på regionens samlede drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter. Der skal udarbejdes en samlet pengestrømsopgørelse for hele regionen. Endvidere skal der opgøres en pengestrømsopgørelse efter omkostningsbaserede principper for social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde. I de sidstnævnte pengestrømsopgørelser skal pengestrømmene fra finansieringsaktiviteterne og den kortfristede gæld og de kortfristede tilgodehavender ikke medtages, da lånoptagelse, afdrag på lån og forskydninger i de kortfristede poster forudsættes at ske centralt i regionen som en integreret del af regionens fælles kassebeholdning.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Pengestrømmene fra drifts- og investeringsaktiviteterne skal henføres entydigt til ét af de tre aktivitetsområder. På social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde skal pengestrømsopgørelsen afdække det likviditetsmæssige mellemværende i forhold til regionens samlede økonomi. Mellemregningsforholdet skal forrentes. Pengestrømsopgørelserne udarbejdes med udgangspunkt i resultatopgørelserne og investeringsoversigten.

I tilknytning til pengestrømsopgørelsen vises særskilt budgetårets forventede forskydninger i likviderne samt likviderne ved periodens begyndelse og slutning. I tilknytning til pengestrømsopgørelsen på social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde vises mellemregningen i forhold til regionens samlede økonomi.

Årsbudgettet skal, når det aflægges af forretningsudvalget til regionsrådet indeholde en pengestrømsopgørelse for hele regionen opgjort efter udgifts- og omkostningsbaserede principper og for social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde opgjort efter omkostningsbaserede principper. Pengestrømsopgørelserne udarbejdes i overensstemmelse med skemaet, der er optrykt som bilag 2 i afsnit 5.4.2.

Pengestrømsopgørelsen indsendes ultimo oktober til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Beløb i pengestrømsopgørelsen anføres i 1.000 kr.

d. Hovedoversigt til budget

Hovedoversigtens formål er at give et summarisk overblik over de budgetterede aktiviteter og deres finansiering opgjort efter udgiftsbaserede principper. Hovedoversigten danner bl.a. basis for en første opgørelse i Indenrigs- og Sundhedsministeriet af den regionale sektors budgetter. Det er baggrunden for, at hovedoversigten skal indsendes umiddelbart efter budgetvedtagelsen og inden indsendelsen af det øvrige budgetmateriale.

Der skal udarbejdes en hovedoversigt til det vedtagne budget i overensstemmelse med skemaet, der er optrykt som bilag 3 i afsnit 5.4.3.

Hovedoversigten indsendes senest den *19. oktober* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

e. Sammendrag af budget

Sammendrag af budget tjener ligesom hovedoversigten informations- og statistikformål. Afsnitsopdelingen er den samme, men detaljeringsgraden er større, og sammendraget skal omfatte såvel budgetåret som de tre budgetoverslagsår.

Det skyldes, at sammendraget udover de ovennævnte formål også skal opfylde et planlægningsmæssigt sigte.

Specifikationsgraden er ikke den samme overalt i sammendraget. Afhængig af de enkelte udgiftsområders karakter og indhold er budgetoplysningerne i sammendraget fastlagt ved hovedfunktions- eller funktionsniveau.

Der skal udarbejdes et sammendrag af det vedtagne budget i overensstemmelse med det skema, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen.

Sammendrag af budget indsendes senest den *15. november* til Danmarks Statistik.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Sammendraget af budgettet udarbejdes efter udgiftsbaserede principper uanset, om det er aftalt mellem regionen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at budgettet for sundhedsområdet skal udarbejdes efter omkostningsbaserede principper.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse af sammendrag af budget.

f. Specifikationer til budgettet

Oversigten med specifikationer til budgettet udgør den detaljerede budgetindberetning til de centrale myndigheder.

Der skal udarbejdes specifikationer til det vedtagne budget, dvs. en oversigt over budgettets poster, hvor specifikationsgraden er den samme som i den autoriserede konto-plan. Specifikationsgraden er som hovedregel følgende:

- Hovedkonto
- Hovedfunktion
- Funktion
- Dranst
- Ejerforhold
- Gruppering (drift)
- Hovedart
- Art (for så vidt angår hovedart 4, 5, 7 og 8)

Specifikationerne til budgettet indrapporteres senest den *15. november* til Danmarks Statistik.

Beløb i specifikationer til budget anføres i hele 1.000 kr.

g. Investeringsoversigt

Indberetningen af generelle budgetoplysninger til de centrale myndigheder omfatter endelig en investeringsoversigt for budgetåret og budgetoverslagsårene.

I investeringsoversigten redegøres i skematisk form for de af regionsrådet afgivne anlægsbevillinger og deres sammenhæng med de på årsbudgettet og i budgetoverslagsårene opførte rådighedsbeløb.

De gældende bevillingsregler, der er nærmere omtalt i kapitel 6, rummer mulighed for, at regionsrådet i et vist omfang kan afgive rammebevillinger omfattende flere anlægsarbejder. Ligeledes har regionsrådet mulighed for at anvende samlede rammer til forretningsudvalget for rådighedsbeløb vedrørende anlægsarbejder i budgettet.

Praksis med hensyn til anvendelsen af rammebevillinger og specifikationsgraden af rådighedsbeløb i budgettet vil således kunne variere fra region til region.

Som følge heraf er investeringsoversigten ikke bundet af bestemte formkrav, men må tilpasses til de bevillingsmæssige forhold i den enkelte region. Der gælder imidlertid forskellige regler med hensyn til indholdet af oplysningerne i investeringsoversigten.

I tilknytning til det vedtagne budget skal udarbejdes en oversigt over anlægsarbejder, hvortil der er afsat rådighedsbeløb i budgetåret og/eller et eller flere af de tre budgetoverslagsår.

Investeringsoversigten indsendes senest den *5. januar* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Investeringsoversigten skal for det enkelte anlægsarbejde eller for den enkelte rammebevilling indeholde oplysninger om:

- Dato for afgivelsen og eventuelt ajourføringen af anlægsbevillingen Det beløb, som anlægsbevillingen lyder på
- Datoer for arbejdets forventede igangsættelse og afslutning
- Udgifter vedrørende anlægsarbejdet, som forventes afholdt forud for det pågældende budgetår
- De rådighedsbeløb, som er afsat i budgetåret og hvert af de tre budgetoverslagsår
- Udgifter vedrørende anlægsarbejdet, som forventes afholdt efter udløbet af budgetoverslagsperioden
- Det ajourførte udgiftsoverslag.

Beløb i investeringsoversigten anføres i hele 1.000 kr.

h. Særlige budgetoplysninger

Skemaet for særlige budgetoplysninger indeholder oplysninger, der bl.a. vedrører opgørelsen af de regionale udgifter på udvalgte områder.

Skemaet for særlige budgetoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet *ultimo oktober*.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse vedrørende de særlige budgetoplysninger.

i. Ressourceoversigter vedrørende sygehuse og sociale institutioner

I forbindelse med vedtagelse af budgettet skal der udarbejdes ressourceoversigter for både sygehuse og sociale institutioner. Ressourceoversigterne bygger på fordelinger af udgifter på funktion 1.10.01 for sygehuse og funktion 2.10.01-2.80.70 for sociale institutioner.

Der skal udarbejdes ressourceoversigter for sygehuse og sociale institutioner til det vedtagne budget i overensstemmelse med skemaet, der er optrykt som bilag 4 i afsnit 5.4.4.

Ressourceoversigterne skal indsendes *ultimo oktober* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

j. Flerårsoversigt

Flerårsoversigten udarbejdes og vedtages sammen med budgettet. Flerårsoversigten kan integreres som en del af bevillingsoversigten. Regionsrådets vedtagelse af budgetoverslag er et lovkrav. Yderligere omtale af flerårsoversigten findes under 5.2.3.

5.2.8 BEMÆRKNINGER TIL BUDGETTET

Det regionale budget består ud over den talmæssige opstilling af totalbudgettet og den tilknyttede oversigt over de afgivne bevillinger af bemærkninger til budgettet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I bemærkningerne til budgettet redegøres nærmere for budgettets forudsætninger og indhold. Bemærkningerne til budgettet har endvidere en bevillingsmæssig funktion. Der kan således i bemærkningerne være fastsat forbehold og betingelser for udnyttelsen af en bevilling. Disse bemærkninger er bindende for den enkelte bevillingshaver på samme måde som beløbene i bevillingsoversigten er der kun fastsat få udtrykkelige bestemmelser med hensyn til udformningen og indholdet af bemærkningerne til budgettet. Det er dog et krav, at det af bemærkningerne tydeligt fremgår, om disse har et bevillingsmæssigt sigte, jf. ovenfor, eller om de er af mere generel informativ karakter.

Herudover er det et krav, at bemærkningerne til budgettet indeholder en redegørelse for, hvordan budgettet er påvirket af indgåelsen af leasingarrangementer, herunder sale-and-lease-back arrangementer. Redegørelsen bør omfatte påvirkningen af såvel omkostninger og indtægter i budgettet som af gældsforhold og økonomiske forpligtelser i øvrigt.

Endelig er det et krav, at det af bemærkningerne til budgettet fremgår, hvordan det aktivitetsafhængige bidrag på sundhedsområdet fordeler sig på kommunerne i regionen.

Det kan være hensigtsmæssigt at opdele bemærkningerne til budgettet i en generel og en speciel del.

I en sådan opdeling vil de *generelle bemærkninger* oftest i første række tjene en informationsopgave. Informationen kan være rettet mod såvel de politiske beslutningstagere og den regionale administration som borgerne. Disse generelle, oplysende budgetbemærkninger kan f.eks. indeholde en redegørelse for generelle budgetforudsætninger såsom pris- og lønskøn, skøn over den fremtidige befolkningssammensætning. I forlængelse heraf kan endvidere redegøres for regionens målsætninger for udviklingen i regionale samlede økonomi.

Der kan herudover knyttes generelle bemærkninger til de enkelte bevillingsområder eller hovedkonti. Der kan f.eks. gøres rede for baggrunden for omprioriteringer i forhold til sidste års budget eller gives beskrivelser af igangværende eller planlagte anlægsarbejder eller omstillingsprojekter. Herudover kan bemærkningerne indeholde en omtale af regionens overordnede målsætninger for udviklingen på de enkelte serviceområder.

De *specielle bemærkninger* vil derimod indeholde den mere dybtgående redegørelse for budgettets forudsætninger og indhold med detailbemærkninger til de enkelte hovedfunktioner og funktioner m.v.

Der skal udarbejdes bemærkninger til såvel budgetforslaget som det endelige budget. Bemærkningerne til budgetforslaget uddeles til regionen i forbindelse med behandlingen af budgetforslaget.

Bemærkningerne til det vedtagne budget indsendes senest den 5. januar til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det skal i øvrigt bemærkes, at også regionernes kasse- og regnskabsregulativ eller andre interne forskrifter vil kunne indeholde bestemmelser, der på linie med de årlige bemærkninger til budgettet fastsætter betingelser i forbindelse med bevillingernes anvendelse.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.3 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med budgetvedtagelsen

Fristerne i forbindelse med budgettets udarbejdelse og vedtagelse - herunder for indsendelse af budgetmateriale til de centrale myndigheder - er opsummeret i nedenstående oversigt.

Senest 15. august	Forretningsudvalget udarbejder budgetforslag til regionsrådet .
Senest 24. august	1. behandling af budgetforslaget.
Senest 1. september	Forslag til kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag drøftes i kontaktudvalget.
Senest 10. september	Kommunalbestyrelserne i regionen meddeler skriftligt regionsrådet deres stillingtagen til forslaget grundbidrag og udviklingsbidrag.
Senest 1. oktober	Budgettet vedtages.
Senest 19. oktober	<u>Hovedoversigt</u> indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
Ultimo oktober	<u>Resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse</u> , ressourceoversigter vedrørende sygehuse og sociale institutioner <u>og</u> særlige budgetoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Den nærmere tidsfrist fremgår af det udsendte skemamateriale.
Senest 15. november	Sammendrag og specifikationer indsendes til Danmarks Statistik.
Senest 5. januar	Bevillingsoversigt, investeringsoversigt, og bemærkninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Falder ovennævnte datoer på en lørdag eller søndag, udskydes fristen til den følgende mandag. Dette gælder dog ikke fristerne for budgetforslagets forelæggelse og budgettets vedtagelse.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.4 Bilag til kapitel 5

5.4.1. Bilag 1 - Resultatopgørelse

Social og specialundervisning

(1.000 kr.)	Regn- skab for år x-2	Korrige- ret bud- get for år x-1	Budget for år x
Takstbetalinger vedr. det sociale område			
Takstbetalinger vedr. specialundervisning			
Indtægter			
Nettodriftsomkostninger			
Andel af fælles formål og administration (2.70.60)			
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster			
Andel af finansielle indtægter (2.80.70)			
Andel af finansielle omkostninger (2.80.70)			
Resultat før ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter			
Ekstraordinære omkostninger			
Årets resultat			

Regional udvikling

(1.000 kr.)	Regn- skab for år x-2	Korrige- ret bud- get for år x-1	Budget for år x
Bloktilskud fra staten (3.90.90)			
Udviklingsbidrag fra kommunerne (3.90.91)			
Indtægter			
Nettodriftsomkostninger			
Andel af fælles formål og administration (3.70.60-63)			
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster			
Andel af finansielle indtægter (3.80.70)			
Andel af finansielle omkostninger (3.80.70)			
Resultat før ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter			
Ekstraordinære omkostninger			
Årets resultat			

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.4.2. Bilag 2 - Pengestrømsopgørelse**I alt**

(1.000 kr.)	Sund- hed	Soci- al- og speci- alun- dervis- ning	Regi- onal udvik- ling	I alt
Årets resultat				
Likviditetsreguleringer til årets resultat				
+ afskrivninger				
+ intern forrentning				
+ varebeholdninger, primo				
- varebeholdninger, ultimo				
- feriepenge, primo				
+ feriepenge, ultimo				
- hensættelse til pension, primo				
+ hensættelse til pension, ultimo				
- andre reguleringer, primo				
+ andre reguleringer, ultimo				
A. Likviditetsvirkning af årets resultat				
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer				
- køb af immaterielle anlægsaktiver				
+ salg af immaterielle anlægsaktiver				
- køb af materielle anlægsaktiver				
+ salg af materielle anlægsaktiver				
+/- andre forhold				
B. Likviditetsvirkning af investeringer				
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat +A +B)				
Likviditetsreguleringer til fælles- og finansieringsposter				
+/- forskydninger i kortfristede tilgodehavender				
+/- forskydninger i kortfristede gældsforpligtelser				
+ optagelse af eksterne lån				
- afdrag på eksterne lån				
- forrentning af interne lån				
+/- øvrige finansielle poster				
D. Likviditetsvirkning af fælles- og finansieringsposter				
E. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat+A+B+C+D)				
F. Likvider, primo budgetåret				
G. Likvider, ultimo budgetåret (E+F)				

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Pengestrømsopgørelsen for hele regionen opgøres efter udgiftsbaserede principper på sundhedsområdet og efter omkostningsbaserede principper på social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde.

Da sundhedsområdet opgøres efter udgiftsbaserede principper er likviditetsvirkningen lig med årets resultat svarende til områdets nettodrifts- og anlægsudgifter.

De afledte pengestrømme af de kortfristede tilgodehavender og gældsforpligtelser, ekstern lånoptagelse, afdrag på eksterne lån, øvrige langfristede tilgodehavender og gæld henføres til koncernniveauet i regionen, som en integreret del af regionens fælles kassebeholdning.

Omkostningen til forretning af interne lån indgår i årets resultat på sektorområderne og der korrigeres for likviditetsvirkningen heraf under pkt. A. Indtægten ved forrentningen af interne lån tilgår regionen som koncern, og der korrigeres for likviditetsvirkningen heraf med modsatrettet fortegn under pkt. D.

Social og specialundervisning

(1.000 kr.)	Regnskab for år x-2	Korrigeret budget for år x-1	Budget for år x
Årets resultat			
Likviditetsreguleringer til årets resultat			
+ afskrivninger			
+ intern forrentning			
+ varebeholdninger, primo			
- varebeholdninger, ultimo			
- feriepenge, primo			
+ feriepenge, ultimo			
- hensættelse til pension, primo			
+ hensættelse til pension, ultimo			
- andre reguleringer, primo			
+ andre reguleringer, ultimo			
A. Likviditetsvirkning af årets resultat			
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer			
- køb af immaterielle anlægsaktiver			
+ salg af immaterielle anlægsaktiver			
- køb af materielle anlægsaktiver			
+ salg af materielle anlægsaktiver			
+/- andre forhold			
B. Likviditetsvirkning af investeringer			
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat +A +B)			

Mellemværende - social og specialundervisning

(1.000 kr.)	B	B01	B02	B03
Primo 1. januar				
Årets likviditetsvirkning				
Forrentning af saldo				
Ultimo 31. december				

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Regional udvikling

(1.000 kr.)	Regn- skab for år x-2	Korrige- ret bud- get for år x-1	Budget for år x
Årets resultat			
Likviditetsreguleringer til årets resultat			
+ afskrivninger			
+ intern forrentning			
+ varebeholdninger, primo			
- varebeholdninger, ultimo			
- feriepenge, primo			
+ feriepenge, ultimo			
- hensættelse til pension, primo			
+ hensættelse til pension, ultimo			
- andre reguleringer, primo			
+ andre reguleringer, ultimo			
A. Likviditetsvirkning af årets resultat			
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer			
- køb af immaterielle anlægsaktiver			
+ salg af immaterielle anlægsaktiver			
- køb af materielle anlægsaktiver			
+ salg af materielle anlægsaktiver			
+/- andre forhold			
B. Likviditetsvirkning af investeringer			
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat +A +B)			

Mellemværende - regional udvikling

(1.000 kr.)	B	B01	B02	B03
Primo 1. januar				
Årets likviditetsvirkning				
Forrentning af saldo				
Ultimo 31. december				

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.4.3. Bilag 3 - hovedoversigt**5.4.3.1. Hovedoversigt til budget - udgiftsbaseret****I alt**

(1.000 kr.)	Budget xxxx	
	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed		
B. Anlægsvirksomhed		
C. Fælles formål og administration (hkt. 4)		
D. Renter (hkt. 5)		
E. Finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Afdrag på lån og leasingforpligtelser (6.55.63-6.55.79)		
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)		
Finansforskydninger i alt		
SUM (A+B+C+D+E)		
F. Finansiering		
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)		
Bloktilskud fra staten (1.90.90 og 3.90.90)		
Grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne (1.90.91 og 3.90.91)		
Aktivitetsbestemte tilskud fra staten (1.90.93)		
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)		
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)		
Finansiering i alt		
BALANCE		

Sundhed

(1.000 kr.)	Budget xxxx	
	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed (hkt. 1 + fkt. 2.85.80 og 2.90.91)		
B. Anlægsvirksomhed		
C. Andel af fælles formål og administration (1.70.50)		
D. Andel af renter (1.80.60)		
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Afdrag på lån og leasingforpligtelser (6.55.63-6.55.79)		
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)		
Andel af finansforskydninger i alt		
SUM (A+B+C+D+E)		
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Andel af optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)		
Bloktilskud fra staten (1.90.90)		
Grundbidrag fra kommunerne (1.90.91)		
Aktivitetsbestemte tilskud fra staten (1.90.93)		
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)		
Finansiering i alt		
BALANCE		

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Social og specialundervisning

(1.000 kr.)	Budget xxxx	
	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed (hkt. 2 ekskl. fkt. 2.85.80 og 2.90.91)		
B. Anlægsvirksomhed		
C. Andel af fælles formål og administration (2.70.60)		
D. Andel af renter (2.80.70)		
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Afdrag på lån og leasingforpligtelser (6.55.63-6.55.79)		
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)		
Andel af finansforskydninger i alt		
SUM (A+B+C+D+E)		
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Andel af optagne lån (og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79))		
Takstbetalingerne fra kommunerne (2.10.01)		
Finansiering i alt		
BALANCE		

Regional udvikling

(1.000 kr.)	Budget xxxx	
	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed		
B. Anlægsvirksomhed		
C. Andel af fælles formål og administration (hkt. 4)		
D. Andel af renter (hkt. 5)		
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Afdrag på lån og leasingforpligtelser (6.55.63-6.55.79)		
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)		
Andel af finansforskydninger i alt		
SUM (A+B+C+D+E)		
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)		
Andel af optagne lån (og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79))		
Bloktilskud fra staten (3.90.90)		
Udviklingsbidrag fra kommunerne (3.90.91)		
Finansiering i alt		
BALANCE		

Ved fordelingen af finansforskydninger (pkt. E) på de tre aktivitetsområder anvendes fordelingsnøglen, som skal anvendes ved fordelingen af hovedkonto 4 på hovedkonto 1-3, jf. afsnit 5.2.5.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.4.4. Bilag 4 - ressourceoversigter vedrørende sygehuse og sociale institutioner

5.4.4.1. Sygehuse

Særlige budgetindberetning af udgifter fordelt på hovedspecialer for sygehuse

<i>Udgifterne angives i 1.000 kr.</i>	Personale (grp. 010-030)	Medicin mv. (grp. 120-140)	Øvrige udgifter (grp. 110, 150-620)	I alt
1. Medicinske specialer				
2. Kirurgiske specialer				
3. Øvrige specialer				
4. Psykiatri				
5. Andet				
Sum (1-5)				

Fordelingen af udgifter skal være udtømmende og svare til summen af udgifter registreret på funktion 1.10.01. Sygehuse. Fordelingen af udgifter skal endvidere være på sygehusniveau. Det kan enten være et fysisk afgrænset sygehus eller flere sygehuse med forskellig beliggenhed under fælles ledelse. Sygehusniveau skal være defineret som selvstændig enhed i Sygehusenes Organisationsregister, SOR.

Under medicin regnes følgende specialer: Arbejdsmedicin, dermato-venerologi, intern medicinske specialer (intern medicin: endokrinologi, intern medicin: gastroenterologi og hepatologi, intern medicin: geriatri, intern medicin: hæmatologi, intern medicin: infektionsmedicin, intern medicin: kardiologi, intern medicin: lungesygdomme, intern medicin: nefrologi, intern medicin: reumatologi), klinisk onkologi og neurologi.

Under kirurgi regnes følgende specialer: Anæstesiologi, gynækologi og obstetrik, kirurgiske specialer (kirurgi, karkirurgi, plastikkirurgi, thoraxkirurgi, urologi), neurokirurgi, oftalmologi, oto-rhino-laryngologi og ortopædisk kirurgi.

Under øvrige specialer regnes følgende: Diagnostisk radiologi, klinisk biokemi, klinisk farmakologi, klinisk fysiologi og nuklearmedicin, klinisk genetik, klinisk immunologi, klinisk mikrobiologi, patologisk anatomi og cytologi og pædiatri.

Psykiatri omfatter specialerne psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri

Andet omfatter øvrige udgifter og indtægter forbundet med driften af sygehuset, herunder administration, befordring mv.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

5.4.4.2. Sociale institutioner**Særlig budgetindberetning af funktionelt opdelt bruttodriftsudgifter, administration og anlægsudgifter for sociale institutioner**

<i>Udgifterne angives i 1.000 kr.</i>	Bruttodrifts udgifter	Fælles udgifter og central admini- stration m.v.	Invester ings- udgifter	I alt
DAGTILBUD TIL BØRN OG UNGE Særlige dagtilbud og særlige klubber				
TILBUD TIL BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV Plejefamilier og opholdssteder mv. for børn og unge Døgninstitutioner for børn og unge Sikrede døgninstitutioner for børn og unge				
TILBUD TIL ÆLDRE OG HANDICAPPEDE Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede Forebyggende indsats for ældre og handicappede Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring (under 67 år) Hjælpe midler, forbrugsgoder, boligindretning og befordring (67 år og derover)				
RÅDGIVNING Rådgivning og rådgivningsinstitutioner				
TILBUD TIL VOKSNE MED SÆRLIGE BEHOV Botilbud for personer med særlige sociale problemer Botilbud for længerevarende ophold Botilbud for midlertidigt ophold Alkoholbehandling og behandling af alkoholskadede Behandling af stofmisbrugere Aktivitets- og samværstilbud Beskyttet beskæftigelse				
UNDERVISNING Specialundervisning til børn i børnehaveklasse til og med 10. klasse Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen Specialpædagogisk bistand til voksne				
Sum				

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Skemaet opgøres efter udgiftsbaserede principper og skal være udtømmende for alle udgifter på funktion 2.10.01, dvs. det skal indeholde både drifts- og anlægsudgifter. Ligeledes skal det være udtømmende for udgifter til fælles formål og central administration, der konteres på 2.60.40-2.80.70.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6 BEVILLINGSREGLER

Indhold	Side
0 Indledning	6.0 - 1
1 Bevillingstyper	6.1 - 1
2 Bevillingsniveau	6.2 - 1
3 Bruttobevillinger og nettobevillinger	6.3 - 1
4 Rammestyling og overførselsadgang for institutioner m.v.	6.4 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6 BEVILLINGSREGLER

6.0 Indledning

Ved en *bevilling* forstås en bemyndigelse fra regionsrådet til at afholde udgifter til et nærmere angivet formål eller oppebære indtægter af en nærmere angiven art inden for de fastsatte økonomiske rammer og i overensstemmelse med de generelle og specielle vilkår, hvorunder bevillingen er givet.

I regionslovens § 21, stk. 4, jf. § 40, stk. 2, 1. punktum, i den kommunale styrelseslov,, fastslås det, at *bevillingsmyndigheden er hos regionsrådet*. Lovbestemmelsen betyder, at det *ikke* er tilladt for regionsrådet at delegere bevillingsmyndigheden.

Den bevillingsmæssige hjemmel skal foreligge, inden en disposition iværksættes. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet eller ved tillægsbevilling, må således ikke iværksættes, før regionsrådet har meddelt den fornødne bevilling, jf. regionslovens § 21, stk. 4, jf. § 40, stk. 2, 2. punktum, i den kommunale styrelseslov.

Hovedreglerne er med andre ord:

- Det er alene regionsrådet, som kan give en bevilling
- Bevillingssager skal altid optages på dagsordenen for et regionsrådsmøde
- Der må ikke gennemføres udgifts- eller indtægtsmæssige dispositioner i regionen, før den fornødne bevilling fra regionsrådet foreligger (jf. dog afsnit 6.1)

Fra denne hovedregel er der to undtagelser:

For det første kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden regionsrådets forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt, jf. regionslovens § 21, stk. 4, jf. § 40, stk. 2, 3. punktum, i den kommunale styrelseslov og jf. nedenfor om tillægsbevillinger.

For det andet kan regionsrådet, jf. regionsloven § 21, stk. 4, jf. § 40, stk. 2, 4. punktum, i den kommunale styrelseslov, bemyndige forretningsudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling, jf. nedenfor om tillægsbevillinger.

Hovedreglen om forbud mod delegation af bevillingsmyndigheden betyder imidlertid ikke, at alle udgifts- eller indtægtsmæssige dispositioner i regionen skal forelægges for regionsrådet. Omfanget af bevillingssager, som skal behandles i regionsrådet, vil afhænge af regionsrådets beslutninger om bevillingsniveau og anvendelse af bevillingsrammer.

Regionsrådet kan således ved sin bevillingsafgivelse fastsætte brede *bevillingsrammer*, der inden for forretningsudvalgets område overlader kompetence og ansvar for bevillingernes nærmere anvendelse og overholdelse til forretningsudvalget. Forretningsudvalget kan herefter beslutte at overlade dispositionskompetence og -ansvar videre til den regionale forvaltning, institutionsledere m.v. Regionsrådet kan også ved sin bevillingsafgivelse vælge snævrere bevillingsrammer, der kan overlade kompetence og ansvar for bevillingernes nærmere anvendelse og overholdelse til de udførende led i den regionale forvaltning, f.eks. direkte til en institutionsleder.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Ligger bevillingen uden for forretningsudvalgets område, er der ikke noget udvalg, bevillingsniveauet kan overlades til. Kompetence og ansvar for bevillingens overholdelse kan ligeledes overlades til de udførende led i den regionale forvaltning.

Regionsrådet har fortsat det endelige ansvar for bevillingernes anvendelse og overholdelse og har pligt til at udøve tilsyn og kontrol hermed.

Regionsrådets bevillingafgivelse sker først og fremmest i forbindelse med vedtagelsen af *årsbudgettet*.

Årsbudgettets *bevillingsmæssige funktion* er direkte fastsat i regionslovens § 21. Det fremgår heraf, at de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet har taget bevillingsmæssig stilling, afgiver den bindende regel for det næste års regionale forvaltning.

Bevillingsafgivelsen i budgettet kommer konkret til udtryk i den til budgettet knyttede *bevillingsoversigt* samt i *budgetbemærkningerne*.

Der skal om hver enkelt bevilling fremgå:

- Hvilken enhed (forretningsudvalget eller administrativ enhed) bevillingen er givet til
- Hvilket område eller hvilke aktiviteter bevillingen omfatter, afgrænset ud fra kontoplanen
- Hvilket beløb bevillingen lyder på
- Hvilke forbehold og betingelser, der eventuelt gælder for bevillingens udnyttelse

Regionsrådets bevillingsafgivelse sker som hovedregel ved budgetvedtagelsen. Regionsrådet kan desuden på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af budgetåret afgive *tillægsbevillinger*. De afgivne bevillinger kan vedrøre regionsrådets driftsvirksomhed og regionsrådets investeringer og anlægsaktiviteter.

Driftsbevillinger afgives ved budgettets vedtagelse.

Anlægsbevillinger kan afgives af regionsrådet på ethvert tidspunkt i budgetåret. Det er dog en forudsætning for anlægsarbejdets igangsættelse, at der på budgettet er afsat det fornødne *rådighedsbeløb* til finansiering af udgifterne ved arbejdet.

De bevillingsregler, som gennemgås i det følgende, knytter sig - hvor ikke andet er angivet - såvel til de bevillinger, som afgives i forbindelse med budgetvedtagelsen, som til de senere tillægsbevillinger.

Budgettet rummer omvendt mere end summen af bevillingerne. Budgettet omfatter således en række poster, hvortil der ikke stilles krav om bevillingsmæssig stillingtagen fra regionsrådets side.

I de følgende afsnit er redegjort mere detaljeret for de gældende bevillingsregler.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.1 Bevillingstyper

Der sondres i de regionale bevillingsregler mellem tre typer af bevillinger, nemlig

- Driftsbevillinger
- Anlægsbevillinger
- Tillægsbevillinger

Driftsbevillinger

Driftsbevillinger gives til driftsudgifter og -indtægter samt statsrefusioner på hovedkontiene 1 (udgiftsbaseret). På hovedkontiene 2, 3 og 4 gives driftsbevillinger til driftsomkostninger og -indtægter samt statsrefusioner (omkostningsbaseret). Det vil sige til de poster, som i den autoriserede kontoplan er tildelt »dranstværdierne« 1 og 2.

Reglerne vedrørende afgivelse af driftsbevillinger gælder endvidere for:

- Afdrag på udlån - årets kreditbevægelser vedrørende funktionerne 6.32.20-6.32.27
- Afdrag på optagne lån - årets debetbevægelser vedrørende funktionerne 6.55.63-6.55.77
- Renteudgifter og -indtægter på hovedkonto 5 - funktionerne 5.10.05-5.55.77 og 5.90.99
- Refusion af købsmoms - funktion 5.80.95

Afdrag på udlån og afdrag på optagne lån skal fremgå af pengestrømsopgørelsen, jf. kapitel 5, afsnit 2.7.d. Bevillingen afgives som led i godkendelsen af pengestrømsopgørelsen.

Driftsbevillinger afgives i forbindelse med budgetvedtagelsen og skal fremgå af den til budgettet knyttede bevillingsoversigt. I bemærkningerne til budgettet kan der endvidere være fastsat vilkår for bevillingernes udnyttelse.

Driftsbevillinger må ikke overskrides, inden der er indhentet en tillægsbevilling, jf. dog afsnittet om tillægsbevillinger. Det følger bl.a. heraf, at tillægsbevillinger til driftsbevillinger ikke kan afgives efter udløbet af det regnskabsår, de vedrører.

Driftsbevillinger bortfalder ved regnskabsårets udløb og kan kun videreføres til efterfølgende år, hvis regionsrådet beslutter at videreføre uforbrugte driftsbevillinger, jf. afsnit 6.4.

Anlægsbevillinger

Anlægsbevillinger gives til anlægsudgifter og -indtægter på hovedkonto 1 (udgiftsbaseret). På hovedkontiene 2, 3 og 4 gives anlægsbevillinger til investeringsudgifter og -indtægter (omkostningsbaseret). Det vil sige de poster, som i den autoriserede kontoplan er tildelt »dranstværdien« 3.

Reglerne vedrørende afgivelse af anlægsbevillinger gælder endvidere for:

- Udlån - årets debetbevægelser vedrørende funktionerne 6.32.20-6.32.27
- Lånoptagelse - årets kreditbevægelser vedrørende funktionerne 6.55.63-6.55.77

Udlån og lånoptagelse skal fremgå af pengestrømsopgørelsen, jf. kapitel 5, afsnit 2.7.d.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Anlægsbevillinger kan afgives på ethvert tidspunkt i regnskabsåret. Afgivelsen kan således - men behøver ikke - finde sted i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbevillingen omfatter den samlede udgift, som er forbundet med gennemførelsen af et anlægsarbejde eller en investering, uanset om anlægsarbejdet eller investeringen forventes at strække sig over ét eller flere år. Anlægsbevillingen angives i det på bevilningstidspunktet gældende pris- og lønniveau, uanset om arbejdet forventes at strække sig over en flerårig periode. Der kan være knyttet vilkår til en anlægsbevilling.

Ændringer i den godkendte anlægsudgift forelægges regionsrådet i forbindelse med behandlingen af forslaget til årsbudget for det kommende år, f. eks. for pris- og lønreguleringer, eller som særskilt tillægsbevillingssag.

Det er desuden en betingelse for at kunne udnytte en anlægsbevilling, at der på det udgiftsbaserede område er afsat rådighedsbeløb i budgettet til finansiering af anlægsarbejdet eller investeringen, idet der i det enkelte regnskabsår kun kan afholdes udgifter eller oppebæres indtægter svarende til det rådighedsbeløb, som er afsat til det pågældende anlægsarbejde i budgettet for regnskabsåret. På de omkostningsbaserede områder er det en forudsætning for at kunne udnytte en anlægsbevilling, at der er afsat rådighedsbeløb hertil i pengestrømsoppgørelsen.

Det er således en betingelse for igangsætning af et anlægsarbejde eller en investering, at der både foreligger en anlægsbevilling for totaludgiften, og at der er afsat det nødvendige rådighedsbeløb i budgettet (udgiftsbaseret) eller i pengestrømsoppgørelsen (omkostningsbaseret).

Rådighedsbeløb vedrørende anlægsarbejder skal fremgå af den til budgettet knyttede bevillingsoversigt. I bemærkningerne til budgettet kan der være fastsat vilkår for rådighedsbeløbenes udnyttelse, herunder om muligheder for anvendelse af ikke-forbrugte rådighedsbeløb i efterfølgende regnskabsår.

Sondringen mellem drifts- og anlægsbevillinger

Sondringen mellem drifts- og anlægsudgifter i det udgiftsbaserede system på sundhedsområdet kan i nogle tilfælde give anledning til tvivl. Der kan i disse situationer opstå tvivl om, hvilken bevillingsprocedure der skal iværksættes for den pågældende foranstaltning.

Der henvises herom til de generelle retningslinier vedrørende drifts- henholdsvis anlægsudgifter på sundhedsområdet, som er anført i kapitel 2, afsnit 2.2.

Tillægsbevillinger

Regionsrådet har mulighed for i årets løb at meddele tillægsbevillinger til såvel drifts- som anlægsbevillinger samt rådighedsbeløb.

Det fremgår af regionslovens § 21, stk. 4, jf. den kommunale styrelseslovs § 40, stk. 3, at enhver tillægsbevilling vedrørende driftsbevillinger eller rådighedsbeløb skal rumme en angivelse af, hvorledes den bevilgede udgift skal finansieres. Tillægsbevillinger vedrørende social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde skal finansieres ved tilsvarende mindreamkostninger eller merindtægter inden for de pågældende aktivitetsområder.

Endvidere må der ikke iværksættes foranstaltninger, som medfører udgifter og/eller indtægter for regionen, før regionsrådet har meddelt bevilling. Denne bestemmelse indebærer samtidig, at overskridelse af en drifts- eller anlægsbevilling eller af det i budgettet opførte rådighedsbeløb kræver en *forudgående* tillægsbevilling fra regionsrådets side.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der kan dog i to henseender være tale om *afvigelser fra denne hovedregel*:

For det første kan *lovbundne foranstaltninger* om nødvendigt iværksættes uden forudgående bevilling, men bevilling skal da indhentes snarest muligt. Denne mulighed er direkte nævnt i loven og har til hensigt at sikre, at en af folketinget vedtaget lov eller udstedelse af bekendtgørelse i medfør af lov - f.eks. om en takstændring vedrørende en ydelse, som regionen har ansvaret for at levere - kan sættes i kraft straks og altså ikke behøver afvente regionsrådets bevilling.

For det andet vil det ikke blive betragtet som stridende mod loven, såfremt der sker en bevillingsoverskridelse i tilfælde, hvor det bevilgede beløb er eller må anses for *kalkulatorisk*. Det vil sige, at det ikke er muligt at angive udgifternes eller indtægternes størrelse mere nøjagtigt, fordi disse vil afhænge af mere eller mindre uvisse fremtidige begivenheder.

Der vil her typisk være tale om ydelser, som regionen har pligt til at yde efter lovgivningen. Som eksempel på et kalkulatorisk beløb kan således nævnes udgifterne til offentlig sygesikring. Bevillingen hertil vil væsentligst hvile på forudsætninger om bl.a. honorar pr. patientkontakt, mens antallet af patientkontakter og dermed den samlede udgift kun kan ansættes skønsmæssigt. I et sådant tilfælde vil honorarer fortsat kunne udbetales, selv om antallet af patienter overstiger det forventede, og bevillingen dermed overskrides.

Det bør af budgetbemærkningerne til de pågældende poster fremgå, at der er tale om en kalkulatorisk udgift eller indtægt. Det vil endvidere være i overensstemmelse med god administrativ praksis, at regionsrådet forelægges en tillægsbevillingsansøgning, såfremt et i budgettet opført beløb vedrørende en kalkulatorisk post ikke vil kunne overholdes.

Det er regionsrådet, der som bevillingsmyndighed, giver tillægsbevillinger. Der er dog en undtagelse herfra:

Regionsrådet har efter regionslovens § 21, stk. 4, jf. styrelseslovens § 40, stk. 2, mulighed for at bemyndige forretningsudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Bemyndigelsen vil alene kunne omfatte omdisponeringer mellem meddelte drifts- og anlægsbevillinger, det vil sige hovedkonto 1-4. Bemyndigelsen omfatter alene omdisponeringer fra en driftsbevilling til en anden eller fra en anlægsbevilling til en anden, men ikke fra en driftsbevilling til en anlægsbevilling eller omvendt.

I øvrigt må det i regionsrådets bemyndigelse til forretningsudvalget klart være angivet, hvad bemyndigelsen omfatter, herunder hvorvidt bemyndigelsen er begrænset, f.eks. til bestemte beløbsstørrelser eller bevillingsområder.

Regionsrådet kan endvidere træffe beslutning om muligheder for at videreføre uforbrugte driftsbevillinger eller rådighedsbeløb til efterfølgende regnskabsår med henblik på gennemførelse af forsinkede aktiviteter eller ændret anvendelse.

Budgetposter uden bevillingsmæssig funktion

Budgettet omfatter en række poster, hvortil der ikke er knyttet en bevillingsmæssig funktion, og hvor der altså ikke skal ske en bevillingsmæssig stillingtagen fra regionsrådets side. Det drejer sig om kapitalposterne - kurstab og kursgevinster - funktionerne 5.75.77-5.75.78. Beløb vedrørende disse kapitalposter skal således ikke optages i bevillingsoversigten til budgettet.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.2 Bevillingsniveau

Begrebet bevillingsniveau knytter sig til detaljeringsgraden af den styring, som budgettets opdeling i bevillinger er udtryk for.

Gennem sit valg af bevillingsniveau fastlægger regionsrådet rækkevidden af den *dispositionsfrihed*, som er overladt bevillingshaveren i forvaltningen af det pågældende område på regionsrådets vegne. Bevillingsniveauet vil være af betydning for bevillingshaverens muligheder for i løbet af budgetåret at foretage omplaceringer af budgetbeløb. Der kan f.eks. være tale om omplaceringer mellem omkostningssteder, grupperinger eller arter.

Bevillingshaverens dispositionsfrihed vil yderligere være bestemt af, hvilke betingelser og forbehold, der måtte være anført i budgetbemærkningerne eller i regionsrådets kasse- og regnskabsregulativ.

Ifølge regionslovens § 19 fastsætter indenrigs- og sundhedsministeren de nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

De fastsatte regler er beskrevet nedenfor.

6.2.1 BEVILLINGSNIVEAU FOR DRIFTSBEVILLINGER

For driftsbevillingers vedkommende er fastsat følgende mindstekrav til bevillingsniveauet:

Regionsrådet skal ved årsbudgettets endelige vedtagelse som minimum give særskilte driftsbevillinger for hver af hovedkontiene 1-3 og for hovedkonto 4-5 under ét.

Regionsrådet kan efter denne bestemmelse frit vælge at afgive et større eller mindre antal bevillinger. Dette skal dog ske under hensyntagen til, at balancekravet skal være opfyldt for hvert af de tre regionale aktivitetsområder, dvs. at der som minimum skal gives særskilte driftsbevillinger til hvert af områderne, jf. afsnit 5.2. Dette indebærer, at regionsrådet i sidste instans kan vælge at give tre driftsbevillinger dækkende hvert af aktivitetsområderne (hovedkonto 1-3). Herudover kan der gives én samlet bevilling til driftsposterne på hovedkonto 4-5.

Der er ikke mulighed for ved bevillingsafgivelsen at sammenstykke dele af flere hovedkonti, hovedfunktioner m.v. på hovedkonto 1-3 i én bevilling - altså på tværs af den autoriserede kontoplan. Dette kan alene ske inden for den enkelte hovedkonto.

Der er mulighed for at give én samlet bevilling til hovedkonto 4 Fælles formål og administration, hvilket forudsætter, at bevillingerne på hovedkonto 1-3 afgives ekskl. andele af udgifter til fælles formål og administration.

Reglerne om bevillingsniveauet udgør alene et *mindstekrav*, altså en grænse for hvor højt bevillingsniveauet kan lægges. Det står således det enkelte regionsråd frit at beslutte en mere detaljeret bevillingsbinding. Heri ligger også, at regionsrådet kan vælge en detaljeret bevillingsbinding på nogle områder, mens andre områder (f.eks. funktioner inden for samme hovedkonto) kan slås sammen i én samlet bevilling.

Endelig kan regionsrådet som tidligere omtalt i forbindelse med bevillingsafgivelsen specificere særlige forbehold og betingelser for bevillingernes udnyttelse i budgetbemærkningerne.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.2.2 BEVILLINGSNIVEAU FOR ANLÆGSBEVILLINGER OG RÅDIGHEDS-BELØB

Anlægsbevillinger

Anlægsbevillinger afgives enten som en særskilt anlægsbevilling til konkrete anlægsarbejder og investeringer eller som rammebevillinger til nærmere afgrænsede anlægsarbejder og investeringer, dvs. poster med dranst 3.

Inden for de udgiftsbaserede bevillingsområder omfatter anlægsbevillinger således bygge- og anlægsinvesteringer, mens anlægsbevillinger inden for det omkostningsbaserede bevillingsområder omfatter investeringer, som indgår i balancen.

Anlægsbevillinger til konkrete investeringsaktiviteter og anlægsrammer afgives af regionsrådet.

Anlægsbevillinger til konkrete bygge- og anlægsarbejder og investeringer omfatter de samlede udgifter til investeringsaktiviteten uanset investeringsaktivitetens varighed. Anlægsbevillingen ledsages af rådighedsbeløb, som er afsat i regionsrådets budgetter til finansiering af den pågældende investeringsaktivitet.

Rammebevillinger til investeringsaktiviteter - investeringsrammer - kan afsættes til mindre investeringer af en nærmere angiven art, f. eks. mindre byggearbejder eller anskaffelser. Investeringsrammer, der afsættes i tilknytning til driftsbevillinger, kan ikke afsættes på tværs af hovedkontiene 1-4.

Anvendelsesområdet for de enkelte investeringsrammer beskrives nærmere i budgetbemærkninger eller i tillægsbevillingsansøgningen, hvis en investeringsramme er afgivet ved tillægsbevilling.

Investeringsaktiviteter omfattet af investeringsrammer kan gennemføres uden forelægelse for regionsrådet, forudsat investeringsudgifter kan afholdes inden for den afsatte investeringsramme, og at der er afsat de fornødne rådighedsbeløb i budgettet.

Regionsrådet træffer bestemmelse om afgrænsning mellem anlægsbevillinger til konkrete projekter og anlægsbevillinger til investeringsrammer og om beløbsgrænser for investeringsprojekter, som skal bevilges af regionsrådet. Gennemførelse af konkrete investeringer, som overstiger 10 mio. kr. i totaludgift, skal dog bevilges af regionsrådet.

På de omkostningsbaserede bevillingsområder skal anlægsbevillinger gives som interne lån, der som minimum skal forrentes og afdrages svarende til afskrivninger og renter på de anskaffede anlægsaktiver.

Rådighedsbeløb

Det er som omtalt i afsnit 6.1 en betingelse for et anlægsarbejdes igangsætning, at der både foreligger en anlægsbevilling, og at der er afsat et rådighedsbeløb på budgettet.

For rådighedsbeløb vedrørende anlægsarbejder gælder tilsvarende regler om bevillingsniveau som for driftsbevillinger, dvs.:

Regionsrådet skal ved årsbudgettets endelige vedtagelse som minimum give særskilte rådighedsbeløb for hver af hovedkontiene 1-3 og for hovedkonto 4-5 under ét.

Regionsrådet har altså mulighed for ved budgetvedtagelsen at slå rådighedsbeløb sammen for anlægsarbejder/-anskaffelser, der henhører under samme hovedkonto. Benytter regionsrådet denne mulighed, vil forretningsudvalget få en større dispositionsfrihed, idet udvalget kan kompensere overskridelse af ét rådighedsbeløb med besparelse på et andet uden på forhånd at indhente en tillægsbevilling fra regionsrådet.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Det er ikke muligt at slå rådighedsbeløb sammen med driftsbevillinger.

6.2.3 BEVILLINGSNIVEAU FOR DE FINANSIELLE KONTI PÅ HOVEDKONTO 6

Bevillingsreglerne for de finansielle konti på hovedkonto 6 er følgende:

For de finansielle konti under hovedkonto 6 skal regionsrådet ved årsbudgettets endelige vedtagelse som mindstekrav tage bevillingsmæssig stilling til:

- Udlån under ét - årets debetbevægelser på funktionerne 6.32.20-6.32.27,
- Lånoptagelse - årets kreditbevægelser på funktionerne 6.55.63-6.55.77,
- Afdrag på udlån under ét - årets kreditbevægelser på funktionerne 6.32.20-6.32.27,
- Afdrag på optagne lån under ét - årets debetbevægelser på funktionerne 6.55.63-6.55.77.

Årets bevægelser i disse finansielle poster skal ligesom for årets øvrige bevægelser i de finansielle poster fremgå af pengestrømsopgørelsen, der skal godkendes af regionsrådet, jf. afsnit 5.2.7.c.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.3 Bruttobevillinger og nettobevillinger

En *bruttobevilling vil sige*, at der til regionale foranstaltninger, som både indebærer udgifter og indtægter, gives såvel en udgiftsbevilling som en indtægtsbevilling. Opstår der i årets løb muligheder for at opnå indtægter ud over det budgetterede, kan sådanne indtægter *ikke* uden en tillægsbevilling fra regionsrådet anvendes til forøgelse af udgifterne.

En *nettobevilling vil sige*, at regionsrådet alene tager bevillingsmæssig stilling til størrelsen af nettoudgifterne, dvs. udgifter fratrukket indtægter. Bevillingshaveren vil derfor kunne anvende eventuelle indtægter, der ligger ud over det budgetterede, til en forøgelse af udgifterne inden for samme bevillingsområde uden på forhånd at skulle indhente en tillægsbevilling fra regionsrådet.

Der gælder følgende regler med hensyn til afgivelsen af brutto- henholdsvis nettobevillinger:

For så vidt angår driftsvirksomheden (dranst 1 og 2) henholdsvis anlægsvirksomheden (dranst 3) under hovedkonto 0-4 træffer regionsrådet selv afgørelse om, hvorvidt bevillinger skal afgives som bruttobevillinger eller nettobevillinger.

Bevillinger vedrørende de finansielle poster på hovedkonto 5 og 6 afgives som bruttobevillinger.

Det skal af bevillingsoversigten til budgettet (samt af den hertil svarende regnskabsoversigt til regnskabet, jf. afsnit 7.2.2) fremgå, om bevillinger er afgivet som brutto- eller nettobevillinger.

Adgangen til at afgive nettobevillinger omfatter såvel enkelte, afgrænsede aktivitetsområder - eksempelvis en social institution - som aktivitetsområder, der bevillingsmæssigt behandles under ét.

Der kan være god grund til, at regionsrådet nøje overvejer de forskellige aspekter af anvendelsen af nettobevillinger i forhold til de enkelte regionale aktivitetsområder, herunder områder med 100 pct.'s refusion, særlige tilskud m.v.

I mange tilfælde vil det således være en fordel for regionsrådet at foretage en nærmere afgrænsning af, hvilke områder den finder det hensigtsmæssigt at anvende nettobevillinger på, samt indholdet af disse. For eksempel kan regionsrådet overveje, om alle typer af merindtægter bør give bevillingshaveren ret til merudgifter af tilsvarende størrelse.

Eventuelle restriktioner i forbindelse med anvendelse af merindtægter bør fremgå af budgetbemærkningerne. Man kan f.eks. forestille sig restriktioner gående ud på, at indtægter ved salg af større effekter over en vis beløbsgrænse ikke må genanvendes uden særskilt tillægsbevilling fra regionsrådet, eller at merindtægter ikke må anvendes til udvidelse af den fastansatte personalestab.

Som det fremgår af ovenstående er spørgsmålet om anvendelse af nettobevillinger ikke et enten-eller - der er tale om en glidende skala. Regionsrådet kan begrænse nettoprincippet til at omfatte nogle enkelte, forholdsvis specificerede bevillinger, den kan give nettobevillinger på visse særlige vilkår fastsat i budgetbemærkningerne, eller den kan vælge en generel og uindskrænket ret til at anvende merindtægter på alle bevillinger under hovedkonto 0-4.

Uanset om der anvendes nettobevillinger ved bevillingsafgivelsen, gælder princippet om bruttoposteringer i budgettet uændret. Der skal med andre ord altid foretages særskilt kontering af indtægter og udgifter i budget og regnskab.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

6.4 Rammestyring og overførselsadgang for institutioner m.v.

Bevillinger afgives altid af regionsrådet og kan på politisk niveau alene tildeles forretningsudvalget inden for forretningsudvalgets område. Forretningsudvalget kan ikke tildeles bevillinger uden for forretningsudvalgets område, dvs. hvor regionsrådet selv har den umiddelbare forvaltning. På administrativt niveau kan bevillinger tildeles institutioner eller andre administrative enheder. Bevillingerne kan vedrøre konkrete dispositioner, men vil som hovedregel afstikke dispositionsrammer for varetagelsen af regionens opgaver i budgetperioden.

Rent bevillingsteknisk kan en sådan rammestyring af institutioner mv. ske på flere måder:

De/s kan regionsrådet vælge at henlægge den umiddelbare forvaltning af alle regionsrådets opgaver til forretningsudvalget og herefter etablere en ordning, der administreres af forretningsudvalget. I denne situation giver regionsrådet en »bred« bevilling til hvert enkelt aktivitetsområde på hovedkonto 1-4. Udvalget tildeler herefter økonomiske rammer til de enkelte institutioner mv. inden for hvert aktivitetsområde og bestemmer de nærmere vilkår for rammernes udnyttelse.

De/s kan regionsrådet vælge at henlægge den umiddelbare forvaltning af alle regionsrådets opgaver - bortset fra økonomiudvalgsfunktionerne - til regionsrådet og herefter afgive en rammebevilling til den enkelte institution, idet der i bemærkningerne fastsættes nærmere retningslinier for, hvilket ansvar og hvilket råderum den pågældende institution skal have.

De to eksempler betegner yderpunkterne på en glidende skala, og der er vide muligheder for at tage lokale og individuelle forhold i betragtning, når en region indretter et økonomisk rammestyringssystem.

Blandt de spørgsmål, regionsrådet vil skulle tage stilling til, kan nævnes: Skal institutionen tildeles en nettoramme eller en bruttoramme? Skal der være adgang til at overføre midler fra øvrige driftskonti til lønkonti og omvendt?

Rammestyring af institutioner aktualiserer også spørgsmålet om adgang til at *overføre uforbrugte bevillinger* til det følgende år og tilsvarende om adgang til at »låne« af næste års budget.

Det er ofte fremført, at de disponerende enheder kan føle sig tilskyndet til at bruge bevillingen helt op, fordi et eventuelt restbeløb bortfalder ved årets udgang. Tilsvarende kan et mindreforbrug give regionsrådet indtryk af, at enheden generelt kan løse sine opgaver inden for en snævrere økonomisk ramme end hidtil forudsat.

Disse synspunkter har ved flere lejligheder ført til overvejelser omkring mulighederne for overførsel af bevillinger mellem budgetårene. En nærmere redegørelse for disse overvejelser findes i betænkning nr. 1369 om "Det fremtidige budget- og regnskabssystem for kommuner og amter", januar 1999.

Det skal på denne baggrund præciseres, at anvendelse af uforbrugte bevillinger i efterfølgende regnskabsår (driftsbevillinger og rådighedsbeløb) forudsætter, at de uforbrugte bevillingsbeløb genbevilles via tillægsbevillinger, som afgives inden udløbet af anvendelsesåret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Dette følger af regionslovens bestemmelser om årsbudgettets bevillingsfunktion og forbudet mod at delegere regionsrådets bevillingskompetence.

Der kan inden for de eksisterende regler peges på to principielle »modeller« for tilrettelæggelsen af sådanne ordninger for overførsel og genbevilling af uforbrugte bevillingsbeløb.

Den ene model går ud på, at regionsrådet i budgetbemærkningerne vedrørende en given bevilling tilkendegiver, at man vil være indstillet på at genbevilge eventuelle uforbrugte beløb i det følgende år via en tillægsbevilling, som forhøjer den ordinære bevilling. Der kan eventuelt føjes restriktioner på en sådan tilkendegivelse om genbevilling, f.eks. kan overførselsadgangen begrænses til en bestemt procentdel af bevillingen og/eller den kan gøres betinget af, at det opsparede beløb anvendes til en bestemt større anskaffelse.

Tilsvarende kan der gennemføres en adgang til at disponere over næste års bevilling. Regionsrådet tilkendegiver da i budgetbemærkningerne, at ansøgninger om tillægsbevillinger - eventuelt op til en bestemt beløbsramme - kan forventes imødekommet mod en tilsvarende nedsættelse af bevillingen for det følgende år.

Anvendes denne model for overførselsadgang, må der således forelægges en tillægsbevillings sag for det samlede regionsråd i de tilfælde, hvor en bevillingshaver ønsker at udnytte overførselsadgangen. Tilkendegivelserne i budgetbemærkningerne er dermed udtryk for regionsrådets forhåndsindstilling til en senere forelagt konkret tillægsbevillingsansøgning om overførsel af bevillingsbeløb på det pågældende område.

Det vil ofte være muligt at samle disse sager til samlet behandling i regionsrådet. Såfremt regionsrådet ønsker at henlægge denne behandling til et senere tidspunkt på året - eventuelt det sidste regionsrådsmøde i året - vil behandlingen dog alene kunne omfatte sager vedrørende overførsel af bevillingsbeløb til det kommende budgetår. Sager vedrørende »lån« af det kommende budgetårs bevilling må derimod behandles i regionsrådet, forinden der kan disponeres over de omhandlede beløb.

Hvis regionsrådet ønsker at undgå denne enkeltsagsbehandling, kan den anvende *en anden model* for overførselsadgang, som bygger på, at ordningerne administreres af forretningsudvalget:

En forudsætning for denne model er, at regionsrådet anvender brede rammebevillinger - f.eks. én samlet bevilling til hvert af de regionale aktivitetsområder på hovedkonto 1-4 eller en bevilling, der omfatter et større antal institutioner. Forretningsudvalget henholdsvis regionsrådet fordeler herefter dispositionsrammer til institutionerne, og det er udvalget, der tager stilling til anmodninger fra institutioner om enten overførsel af rammebeløb, lån eller forbrug af tidligere overførte beløb. Når udvalget behandler disse anmodninger, må det ske under hensyntagen til, at opsparing og merforbrug skal opveje hinanden, således at bevillingen for det enkelte aktivitetsområde for det pågældende år overholdes.

Uanset hvilke former for ordninger, som regionsrådet måtte vælge at indføre, er det vigtigt, at der foreligger en udførlig beskrivelse af »spillereglerne« i ordningerne.

7 BOGFØRING, REGNSKAB OG REVISION

Indhold	Side
0 Bogføring	7.0 - 1
1 Procedurekrav i forbindelse med regnskabsaflægningen	7.1 - 1
7.1.1 Indledning	7.1 - 1
7.1.2 Proceduren ved regnskabsaflægningen	7.1 - 1
7.1.3 Åbningsbalance opgjort pr. 1. januar 2004	7.1 - 2
2 Formkrav til årsregnskabet	7.2 - 1
7.2.1 Generelle krav til årsregnskabet form og indhold	7.2 - 1
7.2.2 Årsregnskabet	7.2 - 1
7.2.2.1 Indholdet af årsregnskabet	7.2 - 1
a. Regnskabsopgørelse	7.2 - 2
b. Finansieringsoversigt	7.2 - 3
c. Oversigt over uforbrugte driftsbevillinger	7.2 - 3
d. Regnskabsoversigt	7.2 - 4
e. Bemærkninger til regnskabet	7.2 - 4
f. Anlægsregnskaber	7.2 - 5
g. Anvendt regnskabspraksis	7.2 - 5
h. Resultatopgørelse	7.2 - 6
i. Balance	7.2 - 6
j. Pengestrømsopgørelse	7.2 - 7
k. Omregningstabel	7.2 - 7
l. Anlægsoversigt	7.2 - 8
m. Garantier, eventualrettigheder og -forpligtigelser	7.2 -10
n. Personaleoversigt	7.2 -11
o. Udførelse af opgaver for andre myndigheder	7.2 -12
p. Omkostningskalkulationer ved kommunale leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand	7.2 -13
7.2.2.2 Indsendelse af oplysninger til de centrale myndigheder i tilknytning til årsregnskabet	7.2 -14
a. Specifikationer til regnskabet	7.2 -14
b. Særlige regnskabsoplysninger	7.2 -15
c. Specifikationer til regnskabet, vedr. funktionerne 4.01 og 4.02	7.2 -16
3 Likviditetsoversigter opgjort efter kassekreditreglen	7.3 - 1
4 Revision	7.4 - 1
5 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med regnskabsaflægning m.v.	7.5 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.0 Bogføring

Ifølge den kommunale styrelseslovs § 43 skal bogføringen give en oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger. Desuden forpligtes kommunerne efter lovens § 42 til i et særligt regulativ at fastsætte nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen m.v.

Endelig er det i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 fastsat, at den regnskabsmæssige supplementsperiode løber fra regnskabsårets udgang til udgangen af februar måned i det følgende regnskabsår. Kommunalbestyrelsen kan dog i kommunens kasse- og regnskabsregulativ fastsætte en kortere supplementsperiode. Men denne må ikke fastsættes til at udløbe før den 15. januar.

Om bogføringen generelt

Registreringen i det kommunale regnskabssystem omfatter først og fremmest kommunernes *eksterne transaktioner*, altså transaktioner, der opstår mellem kommunen og omverdenen. Denne registrering vedrører således objektivt konstaterbare størrelser.

Som det fremgår af kapitel 2 rummer regnskabssystemet også mulighed for registrering af interne afregninger mellem forskellige omkostningssteder og funktioner. Dette kan enten ske ved anvendelse af de interne arter på hovedart 9 eller ved plus/minus posteringer på de eksterne arter. Også for de interne afregninger er udgangspunktet, at registreringen så vidt muligt bør bero på konstaterbare forhold.

Medmindre konteringsreglerne foreskriver en beregningsmæssig fordeling, bør fordelinger baseret på mere skønsmæssige vurderinger og lignende altså så vidt muligt ikke lægges til grund for registreringer i regnskabssystemet. Opgaver af denne art bør snarere løses i særlige oversigter m.v. uden for selve regnskabssystemet. På hovedart 0 Beregnede udgifter og de dertil hørende arter vil skønsmæssige vurderinger dog være nødvendige bl.a. i forbindelse med fastsættelse af levetider for (amts)kommunens materielle aktiver.

Budget- og regnskabssystemet giver generelt rammer med hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af registreringen og den bogholderimæssige proces generelt i den enkelte kommune.

Det er imidlertid en hovedregel, at de regler og procedurer, som den enkelte kommune fastlægger, skal være kendetegnet ved en *kontinuitet* over tiden. Der bør med andre ord ikke gennemføres hyppige ændringer i de regnskabsmæssige regler og procedurer - herunder i supplementsperiodens længde som kan medvirke til at vanskeliggøre en vurdering af det kommunale regnskab.

Dette *kontinuitetsprincip* er ikke til hinder for, at den enkelte kommune kan foretage ændringer, som er begrundet ud fra hensynet til en bedre tilrettelæggelse af arbejds-gange og lignende forhold.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Bogføringen i regnskabsåret

Processen i forbindelse med køb af en vare eller tjenesteydelse vil generelt kunne illustreres som i følgende oversigt:

Bogholderimæssig proces	Materiel proces
Ordren afgives (<i>disponering</i>)	Varen modtages fra leverandør (<i>transaktion</i>)
Regningen (<i>fakturaen</i>) modtages	Varen forbruges
Regningen kontrolleres og attesteres	
Regningen anvises til udbetaling	
Regningen registreres i regnskabssystemet	
Beløbet tilsendes leverandør (<i>betaling</i>)	

Oversigten viser en normalt forekommende proces. Der vil naturligvis i praksis kunne forekomme andre procesforløb.

Der kan ske en registrering på forskellige tidspunkter i den skitserede proces. Afhængigt af tilrettelæggelsen af økonomistyringen i den enkelte kommune kan det endvidere være hensigtsmæssigt at foretage en registrering på flere forskellige tidspunkter.

Ud fra oversigten kan defineres 3 tidspunkter i den bogholderimæssige proces:

Disponeringstidspunktet, som udtrykker tidspunktet for en bindende ordreafgivelse. Det vil sige det tidspunkt, hvor en ansvarlig på kommunens vegne indgår en bindende aftale om en leverance, typisk bestilling af varer og materiel eller tjenesteydelser.

Transaktionstidspunktet, som er det tidspunkt, hvor leveringen foregår eller arbejdet præsteres.

Betalingstidspunktet, som er det tidspunkt, hvor betalingen finder sted. Det kan defineres som det tidspunkt, hvor der hæves (indsættes) på de likvide konti.

Ud fra hensynet til den økonomiske styring af indkøb vil en registrering på disponeringstidspunktet kunne være ønskelig. Hensynet til regnskabsafklæggelse og bevillingskontrol stiller krav om en nøjagtig beløbsregistrering, hvilket ofte nødvendiggør en registrering senere i processen, når regningen er modtaget. Endelig kan peges på en registrering på betalingstidspunktet med henblik på likviditetsstyringen.

Den bogholderimæssige registrering i regnskabsåret må generelt tilrettelægges i overensstemmelse med de regler og procedurer, som er fastsat i kommunens kasse- og regnskabsregulativ og i overensstemmelse med de registreringskrav, som følger af indretningen af kommunens økonomiske styring.

Budget- og regnskabssystemet indeholder som nævnt ikke et mere detaljeret regelsæt for tilrettelæggelsen af denne registrering. Dog er det et krav, at der altid skal ske registrering af betalingen på betalingstidspunktet.

God bogføringssskik

Kommunens bogføring skal foretages i overensstemmelse med god bogføringssskik.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Den gode bogføringsskik kan beskrives som, hvad der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner og øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet

Materialet, der samlet dokumenterer bogføringens udførelse og verificerer dens rigtighed er benævnt: regnskabsmaterialet. Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revisionsprotokoller.

A. Overskuelig tilrettelæggelse

Bogføringen skal tilrettelægges og udføres på en overskuelig måde og give et overblik over kommunens dispositioner.

B. Transaktions- og kontrolspor.

Kommunen skal sikre eksistensen af et transaktions- og kontrolspor i tilrettelæggelsen af bogføringen.

Transaktionssporet sikrer sammenhængen mellem den enkelte postering og regnskabets hovedposter. Det skal med andre ord være muligt at kontrollere, om alle posteringer er med i regnskabet, og hvilke posteringer regnskabets poster er sammensat af.

Kontrolsporet dokumenterer de faktiske posteringer. Kravet om kontrolspor forudsætter derfor, at der kan identificeres et bilag på baggrund af en given postering, og at sammenhængen mellem postering og bilag er entydig. Kontrolsporet udgør en vigtig del af den samlede dokumentation for, at udgiften er afholdt korrekt.

C. Registreringer

Alle transaktioner registreres nøjagtigt og snarest muligt efter, at de forhold, der ligger til grund for registreringerne, foreligger, dog senest på betalingstidspunktet.

D. Attestation og afstemninger

De enkelte registreringer kan henføres til et bilag og tidsmæssige placering i bogføringen. Registreringer af hver transaktion skal ske efter fastlagte og konsistente metoder.

Der skal foretages regelmæssige afstemninger mellem registreringer og kasse- og likviditetsbeholdningen, samt på øvrige beholdningskonti.

Afstemning sikrer, at registreringerne er aktuelle, og at der ikke er transaktioner, som ikke er registreret.

E. Forretningsgangsbeskrivelser, herunder anvendelse af IT.

Kommunen udarbejder beskrivelser af de af virksomheden anvendte (IT)-systemer, herunder de manuelle forretningsgange / arbejdsrutiner, samt de interne kontrolprocedurer.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Beskrivelserne skal indeholde oplysninger om, dels hvorledes systemerne sikrer fuldstændighed og nøjagtighed af det materiale, der danner grundlag for registreringerne, herunder eventuelle aftaler om overførsel af data, der registreres i virksomheden, herunder beskrivelser af IT-anvendelsen.

F. Fejl og misbrug

Bogføringen skal tilrettelægges og udføres således, at regnskabsmaterialet ikke ødelægges, bortskaffes eller forvanskes, ligesom det skal sikres mod misbrug.

Regnskabsmaterialet sikres blandt andet mod fejl og misbrug gennem en betryggende funktionsadskillelse mellem kasse- og bogholderifunktion. Funktionsadskillelsen kan understøttes af sikkerhedsprocedure i relation til kommunens IT-systemer via adgangsbegrænsning og passwords.

Adgangsbegrænsningen til de elektroniske systemer skal endvidere sikre, at fremmede ikke kan bogføre uden tilladelse. Brugerkontrollen skal tilpasses det af kommunen anvendte system.

G. Opbevaring

Regnskabsmaterialet må ikke ødelægges eller forsvinde, og regnskabsmaterialet skal i hele perioden opbevares på betryggende vis. Af dette følger, at der skal være umiddelbar adgang til materialet, og interessenter, herunder revision, skal umiddelbart kunne få adgang til materialet. Omvendt må som minimum følge, at almindelige borgere ikke umiddelbart kan få adgang til materialet.

Opbevaringskravet omfatter endvidere beskyttelse mod ødelæggelse som følge af brand, tyveri, forvanskning, anden utilsigtet ødelæggelse eller bortskaffelse, samt uforsætlige eller uagtsomme handlinger.

H. Opbevaringslængde.

Regnskabsmateriale fra kommuner og amter skal opbevares i 5 år fra udløbet af det regnskabsår, som regnskabsmaterialet vedrører, jf. bekendtgørelse om bevaring og kassation af primærkommunernes arkivalier og lov om forældelse af visse fordringer.

I. Udskrift af regnskabsmaterialet

Kommunen afgør, hvilket medie regnskabsmaterialet skal opbevares på.

Vælges elektroniske opbevaringsformer må det være i overensstemmelse med god bogføringsskik, at regnskabsmaterialet til enhver tid kan udskrives i klar skrift, ligesom der af sikkerhedsmæssige hensyn tages de nødvendige forholdsregler vedrørende sikkerhedskopiering, samt at læsbarheden kontrolleres med jævne mellemrum

Bogføring i supplementsperioden

I forbindelse med den regnskabsmæssige årsafslutning kan der opstå nogle særlige problemer med hensyn til spørgsmålet om, *hvilket årsregnskab* en given udgift eller indtægt skal henføres til. Her gælder som hovedregel følgende:

Regnskabsføringen i supplementsperioden skal ske i regnskabet for det år, hvori transaktionen finder sted.

Denne hovedregel er benævnt *transaktionsprincippet*.

Hovedreglen er som sådan uafhængig af den bogholderimæssige proces. Den ændres altså ikke af, at selve registreringen eventuelt sker i et andet kalenderår.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Som almindeligt forekommende situationer kan her peges på:

- Regning for en i regnskabsåret leveret vare eller ydelse når først frem til registrering efter regnskabsårets afslutning.
Hovedreglen indebærer her, at der inden supplementsperiodens udløb skal ske en henføring af udgiften til regnskabsåret. Dette sker i praksis ved anvendelse af mellemregningskontiene på hovedkonto 8, jf. konteringsreglerne herfor (kapitel 4, afsnit 4.8).
Efter supplementsperiodens udløb kan der ske henføring til regnskabsåret ved anvendelse af de omtalte mellemregningskonti. Dette må bero nærmere på det konkrete tidspunkt for regningens modtagelse og registrering og den praktiske tilrettelæggelse af regnskabsafslutningen i kommunen (jf. dog nedenfor om afslutningsposter).
- Forudbetaling i regnskabsåret af en ydelse, der leveres i det følgende regnskabsår. For eksempel udbetaling i december måned af januarløn til tjenestemænd.
Udgiften skal henføres til det nye regnskabsår. Der benyttes en mellemregningskonto på hovedkonto 8 mellem regnskabsåret og det nye regnskabsår, jf. konteringsreglerne herfor (kapitel 4, afsnit 4.8).

Hovedreglen om anvendelse af transaktionsprincippet i supplementsperioden gælder ikke alene for udgifter og indtægter som følge af køb og salg af varer og ydelser, herunder betaling af lønninger. Det gælder således også udgifter og indtægter i forbindelse med indkomstoverførsler, skatter og afgifter, refusion m.v. Med hensyn til særlige situationer, der kan opstå i forbindelse med års-afslutningen, herunder vedrørende posterne på de finansielle hovedkonti 7 og 8, henvises i øvrigt til reglerne for kontering på de enkelte konti i kapitel 4.

Afslutningsposter

Efter supplementsperiodens udløb kan der være behov for at foretage visse afslutningsposter i form af omposter, altså ikke pengeposter, i det afsluttede regnskabsår.

Det er som hovedregel kommunen selv, der træffer afgørelse vedrørende sådanne afslutningsposter i overensstemmelse med de regler og procedurer, der er fastlagt i kommunens kasse- og regnskabsregulativ m.v.

I en række tilfælde *skal* der dog foretages afslutningsposter. Det gælder således slutberegning af statsrefusion, der ofte ikke foreligger ved supplementsperiodens udløb. Der henvises herom til reglerne for kontering på de enkelte konti i kapitel 4.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.1 Procedurekrav i forbindelse med regnskabsaflæggelsen

7.1.1. Indledning

Det kommunale styrelseslovs §§ 45 og 57 indeholder bestemmelser om proceduren i forbindelse med aflæggelse og revision af årsregnskabet. Med hjemmel i lovens §§ 45, 46 og 57 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet endvidere i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 fastsat en række proceduremæssige krav, herunder om tidsfrister for årsregnskabets afgivelse til revision m.v. Endelig er der fastsat visse yderligere bestemmelser om indsendelse af regnskabsmateriale m.v.

I dette afsnit er givet en kort beskrivelse af de proceduremæssige regler i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. De formmæssige krav til indsendelse af regnskabsmateriale til de centrale myndigheder og udarbejdelsen af årsregnskabet er behandlet i afsnit 7.2. Endvidere er de særlige regler omkring udarbejdelse af kvartalsvise likviditetsoversigter omtalt i afsnit 7.3, mens revisionen af årsregnskabet omtalt er omtalt i afsnit 7.4. I afsnit 7.5 er vist en samlet skematisk oversigt over tidsfristerne ved regnskabsaflæggelsen.

7.1.2. Proceduren ved regnskabsaflæggelsen

Årsregnskabet skal posteringsmæssigt være afsluttet den 1. april i det efterfølgende år. Efter dette tidspunkt kan der ikke foretages yderligere omposterings.

Styrelseslovens § 45 fastsætter herefter, at årsregnskabet med tilhørende bemærkninger m.v. aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen.

Der er ikke fastsat en bestemt tidsfrist for denne regnskabsaflæggelse.

Det fremgår imidlertid af bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003, at aflæggelsen skal ske, så årsregnskabet kan afgives af kommunalbestyrelsen til revision inden den 1. juni i året efter regnskabsåret.

Revisionen skal afgive beretning om revisionen af årsregnskabet til kommunalbestyrelsen inden den 15. august.

Revisionens beretning skal herefter forelægges for økonomiudvalget og - for revisionsmæssige bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - for den pågældende kommunale myndighed.

Revisionens beretning og de hertil knyttede bemærkninger fra økonomiudvalget og de øvrige kommunale myndigheder behandles af kommunalbestyrelsen på et møde. På mødet træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om revisionens bemærkninger og om eventuelle andre spørgsmål vedrørende regnskabet.

Kommunalbestyrelsens behandling skal finde sted, så kommunens regnskab sammen med revisionens beretning og de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed, kan sendes til tilsynsmyndigheden (samt til revisionen) inden udgangen af september måned.

Endelig fremgår det af styrelseslovens § 45, at det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere. Der er imidlertid ingen særlige formkrav eller regler i øvrigt for, hvorledes den enkelte kommune skal løse den informationsmæssige opgave overfor sine beboere med hensyn til regnskabet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.1.3. Åbningsbalance opgjort pr. 1. januar 2004

I forbindelse med overgangen til anvendelse af omkostningsbaserede principper i regnskabet skal der senest den 30. september 2004 foreligge en revideret åbningsbalance opgjort pr. 1. januar 2004. Åbningsbalancen indarbejdes som en del af kommunens årsregnskab for 2004. Dette indebærer, at åbningsbalancen skal behandles af kommunalbestyrelsen efter reglerne om behandling af kommunens årsregnskab, jf. § 45 i styrelsesloven.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.2 Formkrav til årsregnskabet

7.2.1 Generelle krav til årsregnskabets form og indhold

Det er i den kommunale styrelseslovs § 45 fastsat, at kommunens årsregnskab skal være ledsaget af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Endvidere skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Styrelseslovens § 46 bemyndiger herudover indenrigs- og sundhedsministeren til at fastsætte de nærmere regler om formen af kommunernes regnskab.

Disse regler kommer til udtryk dels i den autoriserede kontoplan, som fastlægger regnskabets indholdsmæssige opdeling, dels i nedenstående regler om udarbejdelse af oversigter og bemærkninger til regnskabet.

7.2.2 Årsregnskabet

7.2.2.1. Indholdet af årsregnskabet

Årsregnskabet indeholder en række oversigter og redegørelser. De regnskabsmæssige oversigter og redegørelser tjener som grundlag for bl.a.:

- vurderingen af regnskabet set i forhold til budgettet
- opgørelse af regnskabsårets ressourceforbrug (i resultatopgørelsen)
- opgørelse af beholdninger (balancen)
- vurdering af kommunens økonomiske situation

Kommunens samlede årsregnskab indeholder følgende oversigter og redegørelser, der skal forelægges kommunalbestyrelsens medlemmer:

Afsnit	Oversigt/redegørelse
	<u>Udgiftsregnskab</u>
7.2.2.1.a	Regnskabsopgørelse
7.2.2.1.b	Finansieringsoversigt
7.2.2.1.c	Oversigt over overførte uforbrugte driftsbevillinger
7.2.2.1.d	Regnskabsoversigt
7.2.2.1.e	Bemærkninger til regnskabet
7.2.2.1.e	Anlægsregnskaber
	<u>Omkostningsregnskab</u>
7.2.2.1.g	Anvendt regnskabspraksis
7.2.2.1.h	Resultatopgørelse
7.2.2.1.i	Balance
7.2.2.1.j	Omregningstabel
7.2.2.1.k	Pengestrømsopgørelse
7.2.2.1.l	Anlægsoversigt

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Afsnit	Oversigt/redegørelse
7.2.2.1.m	Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser
	<u>Øvrige oversigter og redegørelser</u>
7.2.2.1.n	Personaleoversigt
7.2.2.1.o	Udførelse af opgaver for andre myndigheder
7.2.2.1.p	Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand

Som følge af den gradvise overgang til anvendelse af omkostningsbaserede principper i regnskabet fra 2004 og en uændret anvendelse af udgiftsbaserede principper i budgettet skal årsregnskabet både indeholde udgifts- og omkostningsbaserede oversigter. Forskellen på det udgiftsbaserede og det omkostningsbaserede regnskab er, at der i det omkostningsbaserede regnskab foretages en periodisering af udgifterne.

Balancen og anlægsoversigten i det omkostningsbaserede regnskab skal udarbejdes efter bestemte formkrav. For de øvrige oversigter og redegørelser er der ikke fastsat formkrav. Der er frivilligt at udarbejde en pengestrømsopgørelse i det omkostningsbaserede regnskab.

Kommunerne er frit stillet med hensyn til at medtage yderligere regnskabsmateriale i årsregnskabet. I kapitel 10 er der en vejledning om, hvordan årsregnskabet kan opstilles.

Årsregnskabet indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet senest den 1. juni.

Udgiftsregnskab

a. Regnskabsopgørelse

Regnskabsopgørelsen skal i en kortfattet form vise kommunens udgifter og indtægter opgjort efter udgiftsbaserede principper. Formålet med opgørelsen er at give en overordnet præsentation af det faktiske årsresultat sammenholdt med det budgetterede.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en regnskabsopgørelse. Opgørelsen skal som minimum vise årets resultat fordelt på henholdsvis det skattefinansierede område (hovedkonto 0, 2-7) og det takstfinansierede område (hovedkonto 1). Årsresultaterne sammenholdes med budgettet.

Til opgørelsen knyttes der en kort analyse og vurdering af årets resultat samt en forklaring af årsagerne til afvigelser fra det budgetterede.

Ud over det anførte er der ikke fastsat bestemte formkrav til den enkelte kommunes opstilling af regnskabsopgørelsen.

b. Finansieringsoversigt

Formålet med finansieringsoversigten er at vise, hvilken betydning årets regnskabsresultat opgjort efter udgiftsbaserede principper sammen med de finansielle dispositioner (bl.a. lånoptagelse) har for de likvide aktiver, samt om de likvide aktiver udvikler sig som budgetteret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en finansieringsoversigt. Oversigten skal vise, hvilken betydning årets udgiftsbaserede resultat sammen med de øvrige finansielle dispositioner (hovedkonto 8) har for udviklingen i kommunens likvide beholdninger (fkt. 9.01-9.11)

Ud over det anførte er der ikke fastsat bestemte formkrav til den enkelte kommunes opstilling af finansieringsoversigten.

c. Oversigt over overførte uforbrugte driftsbevillinger

Som en del af årsregnskabet skal udarbejdes en oversigt over de driftsbevillinger, som er genbevilget i det følgende år.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en oversigt over overførte uforbrugte driftsbevillinger.

Ifølge bevillingsreglerne, som er fastsat i den kommunale styrelseslov, er driftsbevillinger etårige og bortfalder ved regnskabsårets afslutning.

Der eksisterer dog uformelle ordninger til overførsel mellem årene af uforbrugte bevillinger. Kommunalbestyrelsen kan således i budgetbemærkningerne vedrørende en given bevilling tilkendegive, at man vil være indstillet på at genbevilde eventuelle uforbrugte beløb i det følgende år i form af en forhøjelse af den ordinære bevilling. Denne tilkendegivelse har ingen selvstændig bevillingsmæssig karakter, men er alene udtryk for kommunalbestyrelsens forhåndsindstilling til en senere forelagt konkret tillægsbevillingsansøgning om overførsel af bevillingsbeløb.

Baggrunden for denne oversigt er, at der er tale om oplysninger, som kan være væsentlige for kommunens økonomi. Oversigten over overførte uforbrugte bevillinger oplyser således om det øgede likviditetsbehov i forhold til det vedtagne budget.

Der er ikke fastsat særlige formkrav til oversigten over overførte uforbrugte bevillinger.

d. Regnskabsoversigt

Regnskabsoversigten er den regnskabsmæssige parallel til budgettets bevillingsoversigt, dvs. det den skal vise regnskabet på bevillingsniveau. Regnskabsoversigten skal gøre det muligt at sammenholde årsbudgettets bevillingsposter og de i årets løb afgivne tillægsbevillinger med de endelige regnskabstal.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en regnskabsoversigt. Beløbene i regnskabsoversigten skal som minimum være specificeret på de poster - afgrænset i forhold til kontoplanen - hvortil der er meddelt bevilling ved budgettets vedtagelse og efterfølgende tillægsbevillinger. Regnskabsoversigten skal indeholde 3 kolonner for henholdsvis:

- De endelige regnskabstal
- Bevillingerne afgivet ved budgettets vedtagelse
- Tillægsbevillinger afgivet i løbet af året.

Ud over det anførte er der ikke fastsat bestemte formkrav til den enkelte kommunes opstilling af regnskabsoversigten. Regnskabsoversigt og bevillingsoversigt til budgettet skal dog følge samme opstillingsform.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

e. Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter som nævnt direkte, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Det er næppe muligt generelt at fastlægge, hvad der er et »fornødent omfang«, eller hvornår afvigelser må anses for »væsentlige«. Dette må bero på en konkret vurdering i de enkelte tilfælde og i øvrigt afklares gennem samspillet mellem kommunalbestyrelsen og den kommunale revision omkring behandlingen og revisionen af regnskabet.

Derimod må det påpeges, at der i bestemmelsen også ligger, at der skal udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde bemærkninger.

Det skal endvidere påpeges, at der i bemærkningerne til regnskabet skal redegøres for de swap-aftaler, som kommunen har indgået. Herunder også for swap-aftaler, som er indgået i tidligere regnskabsår, men fortsat løber. En swap er en aftale mellem to eller flere parter om at bytte betalingsstrømme på aftalte vilkår over en aftalt periode. Redegørelsen for indgåede swap-aftaler skal omfatte oplysninger om swap-modparten, størrelsen af restgælden, udløbstidspunktet samt oplysninger om valuta og rente.

Der er ikke i øvrigt fastsat særlige bestemmelser for udformningen og indholdet af bemærkningerne til regnskabet.

Ligesom for budgettet vil det imidlertid ofte være hensigtsmæssigt at opdele bemærkningerne i en generel og en speciel del.

I de *generelle bemærkninger* foretages en sammenligning af det faktiske forløb i regnskabsåret med de generelle planlægningsforudsætninger, bl.a. om pris- og lønudviklingen, som lå til grund for budgetvedtagelsen. Der redegøres for de regnskabsmæssige konsekvenser af afvigelser mellem det faktiske og det forudsatte forløb. De generelle bemærkninger afgives mest hensigtsmæssigt i tilknytning til regnskabsopgørelsen, jf. afsnit 7.2.2.2.a.

I de *specielle bemærkninger* redegøres mere detaljeret for de konstaterede afvigelser mellem regnskabs- og bevillingsbeløb. De specielle bemærkninger afgives mest hensigtsmæssigt i tilknytning til regnskabsoversigten, jf. afsnit 7.2.2.2.d.

Det skal i øvrigt anføres, at kommunalbestyrelsen i bemærkningerne til regnskabet har mulighed for at foretage alternative og forenklede opstillinger af regnskabet, som vil kunne løse den informationsmæssige opgave over for borgerne.

f. Anlægsregnskaber

Ved større anlægsarbejder skal der aflægges et *særskilt anlægsregnskab*. Nedenstående regler gælder uanset, om anlægsarbejdet er ét- eller flerårigt.

For anlægsarbejder under denne beløbsgrænse kan kommunalbestyrelsen vælge at følge samme procedure, men den behøver ikke at gøre det. Hvis der ikke aflægges særskilt regnskab, optages indtægterne og udgifterne ved anlægsarbejdet i årsregnskabet, og anlægsarbejdet omtales i bemærkningerne, jf. afsnit 7.2.2.1.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Beløber bruttoudgifterne til et anlægsarbejde sig til 2 mio. kr. eller mere, skal der aflægges et særskilt anlægsregnskab. Det skal ske senest i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for det år, hvori det pågældende anlægsarbejde er afsluttet.

For anlægsarbejder under denne beløbsgrænse kan kommunalbestyrelsen vælge at følge samme procedure, men den behøver ikke at gøre det. Hvis der ikke aflægges særskilt regnskab, optages indtægterne og udgifterne ved anlægsarbejdet i årsregnskabet, og anlægsarbejdet omtales i bemærkningerne.

Omkostningsregnskab

g. Beskrivelse af anvendt praksis

Beskrivelsen af den anvendte regnskabspraksis i relation til det omkostningsbaserede regnskab skal kort og præcist beskrive, hvordan de frihedsgrader der er ved udarbejdelsen af det omkostningsbaserede regnskab, jf. særligt afsnit 8.4.3, er udnyttet, f.eks. bagatelgrænser for indregning af aktiver, anvendte afskrivningsperioder, principper for anvendelse af op- og nedskrivninger, anvendelse af grupper eller "klumper" ved indregning af aktiver, evt. indregning af ikke-autoriserede aktiver og forpligtelser som f.eks. varelagre og feriepenge.

Beskrivelsen skal endvidere indeholde ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til tidligere år.

Årsregnskabsregnskabet skal indeholde en beskrivelse af anvendt regnskabspraksis og evt. ændringer i forhold til tidligere år.

h. Resultatopgørelse

Formålet med resultatopgørelsen i det omkostningsbaserede regnskab er at specificere årets resultat som årets indtægter fratrukket årets periodiserede ressourceforbrug.

I resultatopgørelsen skal der sondres mellem årets resultat af det skattefinansierede område (hovedkonto 0, 2-6) og det takstfinansierede område (hovedkonto 1). Ligeledes skal der sondres der mellem indtægter og omkostninger afledt af kommunens ordinære og ekstraordinære drift. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke forventes at være tilbagevendende og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en resultatopgørelse.

Til resultatopgørelsen udarbejdes der relevante forklaringer og større enkelt-poster bør uddybes i noter.

i. Balance

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser¹. De enkelte poster kan uddybes i noter.

Balancen opstilles på følgende måde:

¹ I regnskab 2004 opgøres balanceposterne henholdsvis primo og ultimo 2004, mens balanceposterne i efterfølgende regnskabsår opgøres ultimo året før og ultimo regnskabsåret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

AKTIVER

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER (funktionerne 9.81-9.84)

IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER (funktion 9.85)

FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER (funktionerne 9.22-9.27 og 9.30-9.35)

OMSÆTNINGSAKTIVER - VAREBEHOLDNINGER (funktion 9.86)

OMSÆTNINGSAKTIVER - FYSISKE ANLÆG TIL SALG (funktion 9.87)

OMSÆTNINGSAKTIVER - TILGODEHAVENDER (funktionerne 9.12-9.19)

OMSÆTNINGSAKTIVER - VÆRDIPAPIRER (funktionerne 9.08-9.11 og 9.20-9.21)

LIKVIDE BEHOLDNINGER (funktionerne 9.01-9.05)

PASSIVER

EGENKAPITAL (funktionerne 9.91-9.99)

HENSATTE FORPLIGTELSER (funktion 9.90)

LANGFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER (funktionerne 9.63-9.79)

NETTOGÆLD VEDRØRENDE FONDS, LEGATER, DEPOSITA M.V. (9.36-9.49)

KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER (funktionerne 9.50-9.62)

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunal-bestyrelsen, indeholde en balance opstillet efter bestemte formkrav.

Beløb i balancen anføres i 1.000 kr.

Balancen skal ledsages af forklarende bemærkninger, herunder bemærkninger til udviklingen i kommunens generelle økonomiske stilling. Større poster bør uddybes i noter.

j. Pengestrømsopgørelse (frivillig)

Formålet med pengestrømsopgørelsen er at vise regnskabsårets pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteterne. Endvidere kan der i tilknytning til pengestrømsopgørelsen særskilt vises regnskabsårets forskydninger i likvider samt likviderne ved periodens begyndelse og slutning.

Det er fra regnskab 2005 obligatorisk at udarbejde pengestrømsopgørelsen.

k. Omregningstabel

Omregningstabellen har til formål at forklare forskellen mellem det omkostningsbaserede og det udgiftsbaserede resultat. Følgende oversigt kan anvendes:

<i>Omregningstabel</i>	1.000 kr.
<i>Årets resultat fra omkostningsregnskab (hovedart 0-9)</i>	
- Aktiverede anskaffelser (art 0.0)	
+ Af- og nedskrivninger (art 0.1)	
+/- Evt. lagerregulering (art 0.2)	
+ Hensættelser (tjenestemandspensioner) (art 0.6)	
+ Øvrige periodiserede omkostninger	
<i>Årets resultat efter udgiftsregnskabet (hovedart 1-9)</i>	

Omregningen skal vise, hvordan der "bygges bro" mellem det omkostningsbaserede resultat og det udgiftsbaserede resultat, som det er opgjort i henholdsvis resultatopgørelsen, jf. afsnit 7.2.2.1.h, og regnskabsopgørelsen, jf. afsnit 7.2.2.1.a. Omregningen vises både for det skattefinansierede område (hovedkonto 0, 2-7) og det takstfinansierede område (hovedkonto 1)

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunal-bestyrelsen, indeholde en tabel, der viser sammenhængen mellem det omkostningsbaserede regnskab og det udgiftsbaserede regnskab.

1. Anlægsoversigt

Anlægsoversigten viser den regnskabsmæssige værdi af kommunens materielle og immaterielle aktiver.

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunal-bestyrelsen, indeholde en anlægsoversigt.

Formålet med anlægsoversigten er bl.a. at kunne aflæse bevægelserne i de materielle og immaterielle aktivers bogførte værdi og dermed, hvilke beløb kommunen har investeret i de forskellige former for anlægsaktiver, dels i det forløbne regnskabsår og dels akkumuleret hen over årene. Sammenholdt med det samlede beløb for afskrivninger vil det endvidere fremgå, med hvor meget de afskrivningspligtige aktiver gennemsnitligt er afskrevet.

Følgende oplysninger, der på et overordnet niveau kan overføres fra kommunens anlægskartotek, skal fremgå af anlægsoversigten for hver kategori af henholdsvis materielle og immaterielle aktiver:

- Kostprisen ved regnskabsårets begyndelse uden op-, ned- og afskrivninger, dvs. nyanskaffelser og forbedringer foretaget i tidligere år skal være indeholdt, mens solgte eller udrangerede aktiver i tidligere år skal være fragået. Endvidere skal tilgang (herunder forbedringer) og afgang i årets løb oplyses. Er der sket overførsler til andre poster, f.eks. ved beslutning om at sætte et materielt anlægsaktiv til salg, skal dette endvidere oplyses. Endelig skal kostprisen ved regnskabsårets afslutning oplyses.
- Ned- og afskrivninger ved regnskabsårets start. Endvidere skal årets ned- og afskrivninger angives. Er der i løbet af året sket ned- og/eller afskrivninger på nu afhændede aktiver, skal dette ligeledes angives. Eventuelle tilbageførsler af tidligere års nedskrivninger i årets regnskab angives også. Endelig skal de samlede ned- og afskrivninger ved regnskabsårets afslutning oplyses.
- Opskrivninger ved det foregående regnskabsårs slutning. Endvidere skal årets opskrivninger angives. Er der sket tilbageførsler af tidligere års opskrivninger, skal dette ligeledes anføres. Endelig skal de samlede opskrivninger ved regnskabsårets afslutning oplyses. Såfremt der foretages opskrivninger, skal det vises, hvad den regnskabsmæssige værdi af aktiverne er uden opskrivning.

I slutningen af oversigten anføres, hvor mange år aktiverne afskrives over. Der kan evt. anføres et interval, hvis der anvendes forskellige afskrivningsperioder inden for samme kategori. Som en note til oversigten skal ejendomsværdien for fast ejendom ifølge den senest foretagne offentlige vurdering oplyses.

Endvidere oplyses den regnskabsmæssige værdi af aktiver indregnet som følge af finansielle leasingkontrakter og aktiver tilhørende selvejende institutioner.

Anlægsoversigten kan evt. underopdeles, således at særskilte oversigter for det takstfinansierede område, selvejende institutioner og det skattefinansierede område udarbejdes.

Formkravene til anlægsoversigten fremgår nedenfor:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

1.000kr.	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg mv.	Inventar mv.	Materielle anlægsaktiver under udførelse mv.	Immaterielle anlægsaktiver	I alt
Kostpris pr. 1. januar 20xx						
Tilgang						
Afgang						
Overført						0
Kostpris pr. 31. december 20xx						
Ned- og afskrivninger 1. januar 20xx						
Årets afskrivninger						
Årets nedskrivninger						
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver ¹⁾						
Ned- og afskrivninger 31. december 20xx						
Regnskabsmæssig værdi 31. december 20xx						
Afskrives over	X ²⁾ år	X år	X år	-		-

Note: 1) Anføres med minusfortegn

2) Omfatter kun anvendte afskrivningsperioder for bygninger, da der ikke afskrives på grunde.

Såfremt der opskrives på materielle anlægsaktiver skal anlægsoversigten udformes således:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

1.000kr.	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg mv.	Inventar mv.	Materielle anlægsaktiver under udførelse mv.	Immaterielle anlægsaktiver	I alt
Kostpris pr. 1. januar 20xx						
Tilgang						
Afgang						
Overført						0
Kostpris pr. 31. december 20xx						
Opskrivninger 1. januar 20xx					0	
Årets opskrivninger					0	
Opskrivninger 31. december 20xx					0	
Ned- og afskrivninger 1. januar 20xx						
Årets afskrivninger						
Årets nedskrivninger						
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver ¹⁾						
Ned- og afskrivninger 31. december 20xx						
Regnskabsmæssig værdi 31. december 20xx						
Såfremt der ikke havde været opskrevet på aktiverne, havde den regnskabsmæssige værdi udgjort						
Afskrives over	X ²⁾ år	X år	X år	-		-

Note 1) Anføres altid med minusfortegn

2) Omfatter kun anvendte afskrivningsperioder for bygninger, da der ikke afskrives på grunde"

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

m. Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser

Det er fastsat i den kommunale styrelseslov, at:

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser.

I budget- og regnskabssystemet er oversigten benævnt som fortegnelsen overgarantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.

Af fortegnelsen over garantier *skal som minimum fremgå* garantiens størrelse ultimo regnskabsåret, hvem der er långiver samt for hvem, der er afgivet garanti.

Ved garanti til *boligbyggeri* kan der angives samlede tal for restgarantisummen.

Ved garanti til *enkeltpersoner* i medfør af den sociale lovgivning, boliglovgivning mv. eller vejlån, kloaklån mv. må det ikke være muligt gennem garantifortegnelsen at identificere de personer, der er stillet garanti for. Derfor angives alene den samlede restgarantisum ultimo regnskabsåret for de enkelte typer af lån.

Garantier kan, såfremt de økonomiske konsekvenser af disse kan opgøres med tilstrækkelig pålidelighed, og at det er sandsynligt, at afviklingen vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, indregnes i balancen på funktion 9.90 Hensatte forpligtelser.

Ved *eventualrettigheder* forstås ydelser, som i realiteten må betragtes som drift- eller anlægstilskud, men hvor kommunen har sikkerhed i form af pantebreve eller lignende, og/eller hvor kommunen har ret til at få tilskuddet tilbagebetalt, hvis det formål, tilskuddet er ydet til, opgives inden for en given tid.

Fortegnelsen bør også omfatte andre forpligtelser og rettigheder, som eventuelt kan blive aktuelle, f.eks. i forbindelse med tilbagekøb eller tilbagefald af fast ejendom.

Det gælder også eventalforpligtelser, der adskiller sig fra hensatte forpligtelser ved, at de ikke kan opgøres med tilstrækkelig pålidelighed, og at det ikke er sandsynligt, at afviklingen vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer.

Endelig bør væsentlige finansielle forpligtelser i forbindelse med lejeaftaler eller operationel leasing fremgå af fortegnelsen.

Beløb i fortegnelsen over garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser anføres i hele kr.

Ud over de nævnte regler for indholdet af fortegnelsen er der ikke fastsat særlige formkrav for denne.

Øvrige oversigter og redegørelser***n. Personaleoversigt***

Der skal udarbejdes en personaleoversigt til regnskabet med henblik på uddeling til kommunalbestyrelsens medlemmer.

Der er ikke fastsat særlige regler for udformningen af denne personaleoversigt. Det er dog generelt et krav, at personaleoversigten skal kunne danne grundlag for en vurdering af personaleforbruget.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Årsregnskabet skal, når det aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen, indeholde en personaleoversigt.

o. Udførelse af opgaver for andre myndigheder

Kommuner har på visse betingelser mulighed for at udføre kommunale opgaver for andre offentlige myndigheder, jf. lov nr. 378 af 14. juni 1995 med senere ændringer om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder. Der er i bekendtgørelse nr. 533 af 28. juni 1995 med senere ændringer om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder fastsat nærmere regler om kalkulationen af de samlede omkostninger, som kommunen skal foretage forinden den afgiver tilbud på eller indgår aftale om udførelse af en opgave for en anden offentlig myndighed. Det er endvidere i bekendtgørelsen fastsat, at:

Kommuner, der udfører opgaver for andre offentlige myndigheder, skal for hver enkelt opgave foretage en løbende registrering af de med opgaven forbundne indtægter og omkostninger.

I kommunens årsregnskab optages i det år, hvor en opgave afsluttes, en regnskabsmæssig redegørelse for opgaven, herunder for eventuelle afvigelser i forhold til omkostningskalkulationen.

Baggrunden for disse bestemmelser er hensynet til at sikre en tilstrækkelig åbenhed om den kommunale opgavevaretagelse, herunder at sikre en efterfølgende kontrol med, at opgavevaretagelsen ikke har medført en konkurrenceforvridning i forhold til den private sektor.

Omkostningskalkulationen, som kommunen skal foretage forud for afgivelsen af et tilbud på en opgave, er en beregning af de forventede omkostninger ved udførelsen af opgaven - en forkalkulation. Reglerne herom fremgår af bekendtgørelsens § 4 og af vejledningen om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder. Herudover skal kommunen foretage en løbende registrering af de med opgaven forbundne indtægter og omkostninger. Med udgangspunkt i denne registrering udarbejdes efter kontraktperiodens udløb et regnskab over de faktiske indtægter og omkostninger ved udførelsen af opgaven. Dette regnskab danner baggrund for den regnskabsmæssige redegørelse for opgaven, som optages i den udførende kommunes årsregnskab i det år, hvor opgaven afsluttes.

I den regnskabsmæssige redegørelse sammenholdes de forventede omkostninger, som kommunen har beregnet i forkalkulationen, med de faktiske omkostninger ved udførelsen af opgaven. Der redegøres for afvigelser mellem forkalkulationen og de faktiske omkostninger ifølge regnskabet.

Det bemærkes, at omkostningskalkulationen og den regnskabsmæssige redegørelse skal omfatte alle de direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med udførelsen af opgaven. Det indebærer, at den regnskabsmæssige redegørelse også skal omfatte omkostninger, som ikke fremgår af kommunens årsregnskab, såsom forrentning af drifts- og anlægskapital og afskrivning af anlægskapital. Endvidere skal medtages omkostninger, som ikke er knyttet direkte til den udførende enhed, men er fælles for udførelsen af flere opgaver, som f.eks. andel af fællesomkostninger til administration.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der henvises til Indenrigsministeriets vejledning om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder for en nærmere gennemgang af de forskellige omkostningselementer, som skal medtages, herunder for hvorledes disse kan opgøres. Endvidere henvises til vejledning om omkostningskalkulation i kapitel 9.

Den regnskabsmæssige redegørelse bør ligeledes indeholde oplysninger om opgavens karakter, hvem den er udført for og andre forhold af generel interesse.

Der skal laves en redegørelse for hver enkelt opgave. Redegørelsen skal også omfatte eventuelle supplerende opgaver, som ikke var omfattet af den oprindelige opgave.

Ud over de nævnte regler om indholdet af den regnskabsmæssige redegørelse er der ikke fastsat særlige formkrav til denne.

p. Regnskabsmæssig redegørelse for omkostningskalkulationerne ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand

Med lov om frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v. er der fra 1. januar 2003 skabt valgmuligheder for hjemmehjælpsmodtagerne, ved at give private leverandører adgang til at tilbyde deres ydelser i hjemmeplejen. Der skal i den forbindelse henvises til Socialministeriets bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 14, at kommunalbestyrelsen fastsætter priskrav ud fra en kalkulation af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand. Det fremgår endvidere, at kalkulationen skal omfatte alle direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med leveringen af personlig og praktisk hjælp. Det bemærkes, at kalkulationen løbende kan revurderes. I Socialministeriets vejledninger nr. 77 og 113 af henholdsvis 31. august 2004 og 31. oktober 2002 er anvist nærmere retningslinier for udarbejdelsen af omkostningskalkulationerne.

Det følger derudover af bekendtgørelsen § 19, at kommunalbestyrelsen fore-tager løbende registrering af indtægter og omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed. Det fremgår endvidere, at kommunalbestyrelsen fore-står en regnskabsmæssig redegørelse for omkostningerne ved den kommunale leverandørvirksomhed af personlig og praktisk hjælp, herunder eventuelle afvigelser i forhold til omkostningskalkulationerne i henhold til § 14.

I kommunens årsregnskab optages hvert år en oversigt, der angiver hvorledes kommunen senest har beregnet priskravene ved leverandørvirksomheden af personlig og praktisk bistand, jf. § 14 i bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v.

I kommunens årsregnskab optages endvidere en redegørelse for de faktiske omkostninger ved leverandørvirksomheden, herunder eventuelle afvigelser i forhold til omkostningskalkulationen, jf. § 19 i bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v.

Der er ikke opstillet nærmere formkrav for oversigten. Det er således de i for-vejen udarbejdede omkostningskalkulationer og redegørelser, jf. bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v., der optages i regnskabet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.2.2.2 Indsendelse af oplysninger til de centrale myndigheder i tilknytning til årsregnskabet

Årsregnskabet skal indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet senest den 1. juni, jf. afsnit 7.2.2.1. Herudover skal der særskilt i tilknytning til årsregnskabet med formkrav indsendes visse oversigter og oplysninger til de centrale myndigheder til brug for opgørelser over den samlede kommunale aktivitet samt statistikformål i øvrigt.

Afsnit	Oversigt/redegørelse
7.2.2.2.a	Specifikationer til regnskabet
7.2.2.2.b	Særlige regnskabsoplysninger
7.2.2.2.c	Specifikationer til regnskabet, funktion 4.01 Somatiske sygehuse og funktion 4.02 Psykiatriske sygehuse og afdelinger

a. Specifikationer til regnskab

Specifikationerne til regnskabet udgør den detaljerede indberetning af regnskabstal til de centrale myndigheder.

Indberetningen modsvarer indberetningen af specifikationer til budgettet. Dog er der på enkelte punkter tale om en større specifikationsgrad for regnskabets vedkommende, idet dele af kontoplanen er autoriseret i regnskabet, men ikke i budgettet. Dette gælder artsspecifikationen, hvor budgettet alene er autoriseret på hovedartsniveau og på arterne 4.0, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, art 5.1, 5.2, 5.9, art 7.1, 7.2, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9 og 8.6. Endvidere er specifikationen på anlægsgrupperinger som hovedregel kun autoriseret for regnskabet, jf. omtalen af de generelle konteringsregler i kapitel 2.

Der skal udarbejdes specifikationer til regnskabet, dvs. en oversigt over de endelige regnskabsposter, hvor specifikationsgraden svarer til den autoriserede kontoplan. Specifikationsgraden er følgende:

- Hovedkonto
- Hovedfunktion
- Funktion
- Dranst
- Ejerforhold
- Omkostningssted (hvor dette er autoriseret i regnskabet)
- Gruppering (både drift og anlæg)
- Art

Specifikationerne til regnskabet skal indrapporteres senest den *1. april* til Danmarks Statistik.

Beløb i specifikationer til regnskabet anføres i hele kr.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

b. Særlige regnskabsoplysninger

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for den posteringsmæssige regnskabsafslutning pr. 1. april det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse af de særlige regnskabsoplysninger. Skemaet indsendes *medio april* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Skemaet for særlige regnskabsoplysninger indeholder regnskabsoplysninger af varierende karakter, f.eks. særlige personaleoplysninger og oplysninger om deponerede beløb.

c. Specifikationer til regnskab, funktionerne 4.01 Somatiske sygehuse og 4.02 Psykiatriske sygehuse og afdelinger

Specifikationerne til regnskabet for funktion 4.01 Somatiske sygehuse og funktion 4.02 Psykiatriske sygehuse og afdelinger udgør den detaljerede indberetning og anvendes af Sundhedsstyrelsen til fastsættelse af DRG-takster.

I tilknytning til det endelige regnskab skal for funktionerne 4.01 og 4.02 indberettes specifikationer til regnskabet i overensstemmelse med de elektroniske blanketter, der findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside:

- Funktion
- Dranst
- Ejerforhold
- Omkostningssted
- Gruppering (både drift og anlæg)
- Art

Specifikationerne til regnskabet, funktion 4.01 Somatiske sygehuse og 4.02 Psykiatriske sygehuse og afdelinger, skal indsendes senest den 1. april til Sundhedsstyrelsen.

Beløb i specifikationerne til regnskabet, funktionerne 4.01 Somatiske sygehuse og 4.02 Psykiatriske sygehuse og afdelinger, anføres i 1.000 kr.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.3. Likviditetsoversigter opgjort efter kassekreditreglen

Der udarbejdes hvert kvartal - henholdsvis ultimo marts, ultimo juni, ultimo september og ultimo december - en likviditetsoversigt udarbejdet efter kassekreditreglen.

Likviditeten efter kassekreditreglen opgøres som gennemsnittet over de seneste 12 måneder af de daglige saldi på funktionerne 9.01-9.11 fratrukket gennemsnittet over de sidste 12 måneder af de daglige saldi funktion på 9.50, ekskl. byggelån, der senere konverteres til langfristede lån.

Likviditetsoversigten skal som minimum indeholde oplysninger om likviditeten det seneste år opgjort efter kassekreditreglen ultimo hver måned. Det er imidlertid kommunerne frit for, at udarbejde en mere detaljeret opgørelse af udviklingen i likviditeten opgjort efter kassekreditreglen - eksempelvis på baggrund af daglige opgørelser.

Oversigten ledsages af forklarende bemærkninger. I bemærkningerne redegøres bl.a. baggrunden for de seneste 12 måneders udvikling i likviditeten samt forventningerne til den fremtidige udvikling.

Den kvartalsvist udarbejdede likviditetsoversigt skal løbende forelægges kommunalbestyrelsens medlemmer. Oversigten forelægges for medlemmerne senest en måned efter opgørelsen - henholdsvis 1. februar, 1. maj, 1. august og 1. november. Det bemærkes, at det ikke er påkrævet, at oversigten behandles på et kommunalbestyrelsesmøde med mindre, der er et særskilt ønske herom.

Likviditeten opgjort efter kassekreditreglen indberettes kvartalsvist til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Der indberettes oplysninger om likviditeten ultimo marts, ultimo juni, ultimo september og ultimo december.

Der udarbejdes hvert kvartal - henholdsvis ultimo marts, juni, september og december - en likviditetsoversigt udarbejdet efter kassekreditreglen. Oversigten forelægges for medlemmerne af kommunalbestyrelsen senest 1. måned efter opgørelsen, dvs. 1. februar, 1. maj, 1. august og 1. november.

Likviditetsoversigten skal som minimum indeholde oplysninger om likviditeten det seneste år opgjort efter kassekreditreglen ultimo hver måned. Oversigten ledsages af forklarende bemærkninger.

Likviditeten opgjort efter kassekreditreglen indberettes kvartalsvist til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Der indberettes oplysninger om likviditeten ultimo marts, ultimo juni, ultimo september og ultimo december. Indberetningen foretages senest 1. måned efter opgørelsen, dvs. 1. februar, 1. maj, 1. august og 1. november.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.4 Revision

Den kommunale styrelseslov indeholder i §§ 42 og 45 bestemmelser om den kommunale revision. Bestemmelserne er uddybet og præciseret i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003. Der kan herudover bl.a. henvises til de særlige regler i Socialministeriets cirkulære om revision af kommunernes regnskaber på visse dele af det sociale område.

Det følger af bestemmelserne, at kommunalbestyrelsen skal antage en sagkyndig revision. Revisionen skal have adgang til at foretage de undersøgelser m.v., den finder nødvendige. De nærmere regler om revisionen fastsættes i et revisionsregulativ.

Årsregnskabet afgives af kommunalbestyrelsen til revision inden den 1. juni i det efterfølgende år, jf. afsnit 7.1 ovenfor.

Ved revisionen skal det efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevilninger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen afgiver beretning om revisionen af årsregnskabet, der forsynes med en påtegning om, at revisionen er udført i overensstemmelse med revisionsregulativets bestemmelser.

Revisionens årsberetning skal afgives til kommunalbestyrelsen inden den 15. august.

Årsberetningen skal herefter forelægges økonomiudvalget og øvrige kommunale myndigheder og behandles på et møde i kommunalbestyrelsen, jf. beskrivelsen af denne procedure i afsnit 7.1.

Ud over revisionen af årsregnskabet skal revisionen regelmæssigt foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring mv. og afgive delberetning herom.

Behandling af revisionens delberetninger foregår efter samme procedure som for årsberetningen.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

7.5 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med regnskabsaf-læggelsen m.v.

De tidsfrister i forbindelse med bogføring, regnskabsaflægning og revision, som er omtalt i de foregående afsnit, er opsummeret i oversigten nedenfor. Alle datoer refererer til året, der følger efter det år, regnskabet vedrører.

15. januar-ultimo februar	Supplementsperioden udløber.
Inden 1. april	Posteringsmæssig regnskabsafslutning
Senest 1. april	Specifikationer (inklusive balancen) indsendes til Danmarks Statistik. Specifikationer til funktionerne 4.01 Somatiske sygehuse og 4.02 Psykiatriske og afdelinger indsendes til Sundhedsstyrelsen.
Medio april	Særlige regnskabsoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
Inden 1. juni	Årsregnskabet afgives af kommunalbestyrelsen til revision og indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
Inden 15. august	Revisionen afgiver beretning om revision af årsregnskabet til kommunalbestyrelsen.
Senest 30. september	Regnskab, revisionsberetning og de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed, sendes til tilsynsmyndigheden.

8 INDREGNING OG MÅLING AF MATERIELLE OG EVENTUELLE IMMATERIELLE AKTIVER

Indhold	Side
1 Generelle regler for registrering af aktiver	8.1 - 1
8.1.1 Definitioner og begreber	8.1 - 1
8.1.2 Generelle regler for indregning og måling af materielle aktiver	8.1 - 3
2 Anlægskartotek	8.2 - 1
8.2.1 Anlægskartotekets grundstruktur	8.2 - 1
8.2.2 Anlægskartotekets cifferstreng	8.2 - 5
8.2.3 Oplysninger til anlægskartoteket	8.2 - 6
3 Regler for de forskellige kategorier af aktiver	8.3 - 1
8.3.1 Materielle anlægsaktiver	8.3 - 1
8.3.2 Immaterielle anlægsaktiver	8.3 - 7
8.3.3 Omsætningsaktiver	8.3 - 13
4 Vigtige definitioner	8.4 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

8.1. Generelle regler for registrering af aktiver

I aftalerne om kommunernes og amtskommunernes økonomi i 2003 indgået mellem regeringen og henholdsvis KL og Amtsrådsforeningen er det aftalt, at der i tilknytning til det eksisterende system i 2003 og med virkning fra 2004 etableres en samlet statusbalance, der omfatter både finansielle aktiver og materielle anlægsaktiver samt ejendomme og jord til videresalg. Åbningsbalance etableres pr. 1. januar 2004. Oplysningerne til åbningsbalancen overføres fra anlægskartoteket til statusbalancen med udgangspunkt i kategoriseringen af aktiver, som er beskrevet i afsnit 2.1 nedenfor.

Det indebærer, at registreringen af materielle anlægsaktiver i et anlægskartotek med virkning fra 1. januar 2004 er obligatorisk for hele den kommunale og amtskommunale kontoplan.

I aftalerne om kommunernes og amtskommunernes økonomi indgået mellem regeringen og de kommunale parter for 2004 fremgår bl.a., at infrastrukturelle aktiver og ikke-operationelle aktiver (f.eks. arealer anskaffet til rekreative, naturbeskyttelses- eller genopretningsformål) ikke skal optages i balancen.

I aftalerne om den kommunale og amtskommunale økonomi for 2005 er det mellem regering og de kommunale parter aftalt, at immaterielle aktiver erhvervet mod vederlag og intent oparbejdede immaterielle aktiver, der er væsentlige og centrale for opgavevaretagelsen, skal optages i balancen såfremt værdien af aktiverne kan opgøres pålideligt.

I tilknytning til aftalerne om den kommunale og regionale økonomi for 2007 er det aftalt, at varebeholdninger og skyldige feriepenge skal indregnes i balancen fra regnskab 2007. Fra regnskab 2008 er det endvidere obligatorisk at indregne alle hensatte forpligtelser.

Dette kapitel indeholder reglerne for indregning og måling af materielle og immaterielle aktiver samt grunde/bygninger til videresalg og varebeholdninger.

8.1.1 Definitioner og begreber

I dette kapitel benyttes en række begreber, som er hentet fra årsregnskabsloven (Lov nr. 448 af 7. juni 2001 om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab mv.). Begreberne kan i vid udstrækning overføres til den regionale sektor, og det er derfor hensigtsmæssigt så vidt muligt at anvende samme terminologi, som benyttes i den private sektor samt i internationale regnskabsstandarder. Det skal understreges, at årsregnskabsloven i sin helhed ikke finder anvendelse på registreringen af aktiver i regioner, men i visse tilfælde er det valgt i en vis udstrækning at tage udgangspunkt i årsregnskabslovens principper. Det gælder bl.a. definitionen af aktiver.

Nedenfor defineres en række forskellige begreber.

Et **aktiv** defineres i regnskabsliteraturen meget bredt som en anskaffelse, der

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- for det første er forbundet med *fremtidige økonomiske fordele eller servicepotentiale*, og
- for det andet er et resultat af en *allerede indtruffet begivenhed eller transaktion* og
- endelig for det tredje, hvor de fremtidige fordele eller det fremtidige servicepotentiale *kontrolleres af pågældende myndighed* (her regionen).

At aktivet er forbundet *fremtidige økonomiske fordele eller servicepotentiale* vil f.eks. være tilfældet, hvor aktivet indgår som en del af en produktion eller tilvejebringelse af en serviceydelse. Det gælder bl.a. bygninger, der anvendes til konkrete formål som sygehuse, sociale institutioner, og det gælder specialudstyr samt transportmidler. Der kan også være tale om fremtidige fordele i form af kontante pengestrømme, som f.eks. vil gøre sig gældende for grunde eller bygninger, som besiddes med videresalg for øje. Endvidere vil der kunne være tale om fordele i form af muligheden for at reducere eller begrænse fremtidige udbetalinger. Dette kunne f.eks. være fremtidige vedligeholdelsesudgifter.

At aktivet er et resultat af en *allerede indtruffet begivenhed* betyder i praksis, at der er tale om et aktiv, som regionen har erhvervet (købt) eller selv produceret. Begivenheder, som forventes at finde sted i fremtiden - f.eks. hensigten om at købe en given ejendom eller lignende - frembringer altså ikke i sig selv et aktiv.

At regionen *kontrollerer de fremtidige fordele*, betyder, at aktivet i fremtiden udgør en værdi for regionen.

Typiske aktiver i regioner vil være bygninger og grunde til forskellige formål, diverse tekniske anlæg, større maskiner, transportmidler og inventar. Aktiverne kan enten anvendes alene eller sammen med andre aktiver.

Der skelnes - som illustreret nedenfor - overordnet mellem to typer af aktiver:

Anlægsaktiver og omsætningsaktiver.

Et *anlægsaktiv* er et aktiv, der er bestemt til vedvarende brug eller eje, og som er anskaffet til brug for produktion af varer og tjenesteydelser, udlejning eller til administrative formål. Øvrige aktiver betegnes som *omsætningsaktiver*. Det er således ikke aktivets art, der er af betydning for, om der er tale om et anlægsaktiv eller et omsætningsaktiv, men derimod regionens formål med at besidde eller bruge aktivet. En bygning kan f.eks. både være et anlægsaktiv og et omsætningsaktiv - dog ikke på samme tid. Benyttes bygningen f.eks. til sygehus og forventes at tjene dette formål i fremtiden, vil aktivet skulle kategoriseres som et anlægsaktiv. Besiddes bygningen derimod med henblik på salg, vil den skulle kategoriseres som et omsætningsaktiv.

Anlægsaktiverne opdeles traditionelt i materielle, immaterielle og finansielle, aktiver.

Materielle anlægsaktiver defineres som et anlægsaktiv med fysisk substans til vedvarende eje eller brug. Eksempler herpå er fast ejendom, maskiner, transportmidler og inventar. *Immaterielle anlægsaktiver* defineres som identificerbare ikke-finansielle aktiver uden fysisk substans til vedvarende eje eller brug. I den private sektor kan det f.eks. være patenter og varemærker, i den regionale sektor vil der typisk være tale om omkostning til udviklingsprojekter f.eks. investering i systemudvikling eller visse softwareudgifter. *Finansielle anlægsaktiver* omfatter langfristede investeringer af finansiell karakter. De finansielle aktiver omtales ikke yderligere i denne sammenhæng, idet der henvises til den finansielle status på hovedkonto 6.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

I relation til **omsætningsaktiver** er det for regioner relevant at skelne mellem grunde og bygninger bestemt for videresalg på den ene side og varebeholdninger af forskellig slags på den anden side. Andre typer af omsætningsaktiver er f.eks. værdipapirer og likvide beholdninger, men disse omsætningsaktiver omtales ikke yderligere her, idet de fortsat vil være omfattet af den finansielle status på hovedkonto 6.

Opdelingen af de forskellige kategorier af aktiver kan illustreres som vist nedenfor:

Aktiver	
Anlægsaktiver:	Omsætningsaktiver:
Materielle (obligatorisk)	Grunde/bygninger til videresalg (obl)
Immaterielle (obligatorisk)	Varebeholdninger (frivillig)
Finansielle*	Værdipapirer og likvide beholdninger*

* Disse typer af aktiver omtales ikke yderligere, idet de fremgår af hovedkonto 6

Indregning er et bredt dækkende begreb, som benyttes om aktivering eller optagelse på statusbalancen samt om indtægts- eller udgiftsføring i resultatopgørelsen (driftsregnskabet). Indregnede aktiver er et udtryk for regnskabsposter, der er medtaget i balancen. I afsnit 3 beskrives kriterierne for indregning af forskellige typer af aktiver i anlægskartoteket.

Måling benyttes i stedet for det gamle begreb værdiansættelse og er således betegnelsen for den værdi, som aktivet optages til i anlægskartoteket og i statusbalancen. Udgangspunktet er stadig den historiske kostpris og i afsnit 3 beskrives reglerne for måling af forskellige typer af aktiver.

Der henvises i øvrigt til afsnit 5, som indeholder en række nyttige definitioner.

8.1.2 Generelle regler for indregning og måling af materielle aktiver

Kriterierne for indregning og måling har stor betydning for statusbalancen og dermed for regnskabet resultat, og det er derfor vigtigt, at alle regioner følger samme principper. Afsnittene 3.1, 3.2 og 3.3 omhandler reglerne for indregning og måling af hhv. materielle og immaterielle anlægsaktiver samt for omsætningsaktiver, idet der kan være mindre forskelle i reglerne for de forskellige kategorier af aktiver. I dette afsnit beskrives de generelle regler for indregning og måling af aktiver.

➤ **Indregning** - Hvilke aktiver skal optages på status?

Hovedreglen er, at materielle aktiver skal fremgå af anlægskartoteket, når de opfylder følgende betingelser:

1. Aktivet forventes anvendt i mere end et regnskabsår (dvs. at aktivet har en brugstid/levetid på mere end 1 år)

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

2. Aktivets værdi kan måles pålideligt
3. Aktivet har en værdi, der er svarende til eller højere end den beløbsmæssige bagatelgrænse

Første betingelse for, at et aktiv skal medtages i anlægskartoteket og i statusbalancen, er, at aktivet forventes anvendt i mere end ét regnskabsår. Det skyldes, at inddragelsen af materielle anlægsaktiver bygger på en periodisering af disse anskaffelser fordelt over den forventede leve- eller brugstid. Udgifterne til anskaffelsen belaster således ikke alene regnskabet i anskaffelsesåret, men fordeles over brugstiden svarende til forbruget af anskaffelsen. Køber regionen en bil til 200.000 kr. som forventes, at kunne anvendes i 5 år fordeles købsprisen med 40.000 kr. over de 5 år.

Det er endvidere en betingelse, at værdien af aktivet kan opgøres pålideligt. Denne bestemmelse findes tilsvarende i årsregnskabsloven og er med til at sikre, at der ikke medtages aktiver, som hviler på et spinkelt og usikkert grundlag. Det vil typisk være internt oparbejdede immaterielle anlægsaktiver som personalemæssige vidensressourcer, som sorteres fra på grund af denne bestemmelse (jf. afsnit 3.2).

Sidste betingelse for indregning af aktiver er, at aktivet har en værdi, der svarer til eller overstiger den beløbsmæssige bagatelgrænse. Aktiver på en værdi over 100.000 kr. *skal* optages i anlægskartoteket og i statusbalancen, mens aktiver under 100.000 kr. ikke må optages i anlægskartoteket og statusbalancen. I nogle tilfælde kan der dog være tale om, at aktiver optages i anlægskartoteket, selv om aktiverne hver især har en værdi under bagatelgrænsen. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis der indkøbes et større antal enkeltdele som møbler, tavler mv. til et samlet formål - eksempelvis indretning af kontoer i forbindelse med nybygning, tilbygning eller modernisering (jf. i øvrigt beskrivelsen af kategori 3 Inventar i afsnit 2.1, der bl.a. omhandler registrering af samlede anskaffelser af aktiver, der enkeltvis har en kostpris under bagatelgrænsen).

Ikke-operative aktiver skal ikke optages i anlægskartoteket.

Materielle aktiver, hvis værdi for regionerne primært er af kulturel eller historisk karakter, og som derfor kan kategoriseres som kulturel arv, skal fremgå af anlægskartoteket, hvis aktiverne opfylder ovennævnte tre kriterier. Der kan f.eks. være tale om forskellige kunstgenstande eller bygninger og monumenter af historisk betydning. I visse tilfælde kan det dog være vanskeligt at fastsætte en pålidelig værdi for aktiver af denne karakter, og de vil derfor ikke skulle indregnes, idet de ikke opfylder 2. kriterium jf. ovenfor.

➤ **Måling** - Hvordan værdiansættes aktiverne?

Hovedreglen er, at materielle aktiver skal måles til kostprisen. Det gælder som udgangspunkt uanset om der er tale om anlægsaktiver (aktiver til vedvarende brug eller eje) eller omsætningsaktiver (varebeholdninger og grunde/bygninger til videresalg). Kostprisen defineres traditionelt som det beløb, der er ydet som vederlag for aktivet, uanset dette er anskaffet fra en ekstern part eller internt fremstillet. Dvs. at kostprisen består af købsprisen inklusiv told eller andre eventuelle afgifter i forbindelse med købet -

---

Dato: 14. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

dog eksklusiv moms¹. Desuden skal omkostninger, der er direkte forbundet med ibrugtagelsen af aktivet medregnes i kostprisen. Det kan f.eks. være omkostninger forbundet med montering eller installation af aktivet, leveringsomkostninger samt honorarer til fagkonsulenter, der er nødvendige at konsultere, inden aktivet kan tages i brug. Eventuelle mængderabatter eller lignende fratrækkes kostprisen. Kostprisen på et aktiv, som regionen selv fremstiller, fastsættes ud fra samme retningslinier, således at alle omkostninger forbundet med at producere og ibrugtage aktivet medregnes.

Der er flere fordele ved at måle aktiverne til kostprisen. For det første er der tale om en objektiv værdi, hvilket understøtter princippet om objektivitet i det regionale budget- og regnskabssystem. For det andet er der tale om en værdi, som regionen oftest kender eller umiddelbart kan finde frem til, og for det tredje er den historiske kostpris fortsat udgangspunktet i årsregnskabsloven. I 'Årsrapporten - kommentarer til årsregnskabsloven' beskrives kostprisen således:

"I almindelighed vil der ikke være problemer med at finde købsprisen. Beløbet fra leverandørens faktura - købsprisen - er et udgangspunkt for værdiansættelsen. Der kan også være tale om skøde, leveringskontrakt etc. ... Ved køb af f.eks. større maskiner og anlæg er det sædvanligt at sikre kontinuerlig drift ved samtidigt køb af reservedele, der indgår i anskaffelsesprisen og afskrives sammen med hovedaktivet. Omkostninger til forbedringer af et anlægsaktiv lægges til aktivets anskaffelsespris...Anskaffelsespris for et materielt anlægsaktiv omfatter købspris og udgifter direkte knyttet til anskaffelsen samt udgifter til klargøring af aktivet. Købspris opgøres med fradrag af eventuel prisreduktion og rabat².

---

¹ Hovedreglen er, at købsprisen skal opgøres excl. moms, der gælder dog på enkelte områder særlige regler. Bl.a. vedrørende ældreboliger, hvor opgørelsen skal ske incl. moms. Der henvises i øvrigt til kapitel 2 afsnit 6 vedrørende moms.

² Årsrapporten - kommentarer til årsregnskabsloven side 353-354.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

8.2 Anlægskartoteket

Den detaljerede registrering af regionens materielle aktiver sker i et særskilt anlægskartotek. Anlægskartoteket indeholder forskellige oplysninger om det enkelte aktiv - bl.a. om typen af aktivet, hvilket område (funktion) aktivet anvendes til, aktivets værdi, akkumulerede afskrivninger mv.

Overordnede oplysninger vedrørende aktivernes værdi, årets afskrivninger mv. overføres fra anlægskartoteket til en samlet statusbalance, der indeholder såvel oplysninger om de finansielle aktivers værdi som oplysninger om de materielle aktivers værdi fra anlægskartoteket. Oplysningerne overføres fra anlægskartoteket til statusbalancen med udgangspunkt i kategoriseringen af aktiver, som er beskrevet i afsnit 2.1 nedenfor. Statusbalancen vil således indeholde oplysninger om værdien af regionens grunde og bygninger, tekniske anlæg, maskiner og større specialudstyr, inventar, transportmidler mv. Ligeledes overføres fra hovedkonto 6 oplysninger om regionens finansielle aktiver og passiver til den samlede statusbalance.

Anlægskartoteket er som udgangspunkt et internt arbejdsredskab i den enkelte region, og der stilles alene *formkrav* til en overordnet kategorisering af aktiverne i anlægskartoteket (jf. nedenstående kategorisering). Derudover stilles en række *indholdsmæssige* krav i form af autoriserede regler for indregning og måling af materielle aktiver samt krav til, hvilke oplysninger der som minimum skal kunne genereres på baggrund af anlægskartoteket (jf. afsnit 2.3 og afsnit 3).

8.2.1 Anlægskartotekets grundstruktur

Kategoriseringen af regionens materielle aktiver i anlægskartoteket skal som minimum følge nedenstående kategorisering. Det er frivilligt at foretage en yderligere opdeling i forskellige typer af aktiver, f.eks. kan 01 opdeles i administrationsbygninger, bygninger til serviceformål, infrastruktur og offentlige anlæg.

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER: (obligatorisk)

01 Grunde og bygninger

02 Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler

03 Inventar - herunder computere og andet IT-udstyr

04 Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver

IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER (Obligatorisk fra regnskab 2005)

05 Udgifter til udviklingsprojekter og andre erhvervede immaterielle anlægsaktiver

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

OMSÆTNINGSAKITVER

06 Varebeholdninger/-lagre (obligatorisk fra regnskab 2007)

07 Grunde og bygninger bestemt til videresalg (obligatorisk)

Definitionen af de enkelte kategorier er beskrevet nedenfor. Der kan i nogle tilfælde opstå tvivl om den konkrete kategorisering af et aktiv. I disse tilfælde skal aktivets hovedformål lægges til grund for kategoriseringen. Det kan f.eks. være tilfældet med en pumpestation eller en transformatorstation. Her vil de tekniske installationer/anlæg oftest være det centrale element, idet bygningen kan betragtes som en 'ydre skal', der samtidig udgør et væsentligt mindre beløb sammenlignet med det tekniske anlæg. Hele anlægget skal derfor registreres som 02 Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler.

01 Grunde og bygninger (obligatorisk)

Til denne kategori hører forskellige bygninger. Kategorien omfatter både bygninger, som anvendes til:

- forskellige serviceydelser (hospitaller, sociale institutioner mv.)
- administrative formål (administrationsbygninger mv.)
- diverse formål (parkeringskældre mv.)

Grunde og bygninger bestemt til videresalg er ikke omfattet af denne kategori, men optages under kategori 07 grunde og bygninger til videresalg. Tilsvarende gælder for et tidligere anlægsaktiv (f.eks. en social institution), der sættes til salg.

Til en bygning henregnes udgifter og installationer, som er nødvendige for bygningens funktion. Det gælder særlige installationer samt grundforbedringer f.eks. kloakering samt have- og parkeringsanlæg.

Det bemærkes, at leasede bygninger ligeledes registreres under denne kategori.

Til kategorien hører endvidere grunde, som *ikke* besiddes med salg for øje. Dette gælder såvel bebyggede grunde som ubebyggede arealer.

Kategorien grunde og bygninger omfatter endvidere de af regionen ejede offentlige anlæg.

Bygninger anses normalt for at have en begrænset levetid, og disse anlægsaktiver skal derfor afskrives systematisk over brugstiden. Alt andet lige anses grunde og bygninger, der benyttes til produktion eller til et konkret serviceformål f.eks. institutioner mv. for at have kortere levetid end administrationsbygninger. Grunde antages derimod ikke at have en begrænset brugstid, og der skal derfor normalt ikke foretages afskrivninger herpå. Kan grundens værdi ikke opretholdes f.eks. som følge af forurening, og antages der at være tale om en permanent værdiforringelse, nedskrives grundens værdi dog (jf. i øvrigt afsnit 3.1 om nedskrivninger).

02 Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler (obligatorisk)

Til denne kategori hører anskaffelser, der har karakter af tekniske anlæg samt større maskiner og specialudstyr. Kategorien omfatter bl.a. større græsplæneklippere, kraner, hejseanlæg, særlige maskiner eller specialudstyr til storkøkken, centralvaskerier og lignende.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Endvidere omfatter kategorien forskellige former for sygehusapparatur f.eks. scannere, røntgenanlæg, acceleratorer, laboratorieudstyr, strålekanoner mv.

Kategorien omfatter ligeledes forskellige former for transportmidler, bl.a. personbiler, busser og minibusser,.

For denne kategori kan der være afgrænsningsproblemer til såvel bygninger som til de særlige installationer, der ofte indgår som en del af bygningen (jf. 01 Grunde og bygninger ovenfor). En vejledning for afgrænsningen mellem 01 Grunde og bygninger og 02 Tekniske anlæg, maskiner og større specialudstyr kan være, hvad der medtages i den offentlige ejendomsvurdering. Medtages en særlig installation som en del af den offentlige ejendomsvurdering, vil det være korrekt at medtage installationen under kategori 01 Grunde og bygninger.

03 Inventar - herunder computere og andet IT-udstyr (obligatorisk)

Til denne kategori hører forskellige former for inventar bl.a. kontormøbler, reoler, hospitalssenge samt møbler og inventar i institutioner. Inventar omfatter også telefaxer, scannere, kopimaskiner, computere og andet IT-udstyr, telefon- og kommunikationsanlæg. Til kategorien hører endvidere belysning, gardiner, persiener, gulvtæpper, service, billeder mv.

Endvidere omfatter denne kategori forskellige kunstgenstande eksempelvis malerier, skulpturer, bøger mv.

Det skal bemærkes, at mange anskaffelser inden for denne kategori i sig selv falder under den beløbsmæssige bagatelgrænse. Betragtes inventaret i stedet som samlede anskaffelser ud fra funktion og levetid - f.eks. kontormøbler eller telefonanlæg - er det hensigtsmæssigt at indregne inventaret som et samlet aktiv. Der kan ofte opstå tvivl om, hvornår anskaffelser under denne kategori skal indregnes i anlægskartoteket og medtages i statusbalancen. Praksis er, at inventarkøb aktiveres, når der er tale om en nybygning, tilbygning eller om en væsentlig modernisering. Er der bare tale om udskiftning af enkelte dele eksempelvis enkelte kontormøbler, skal disse anskaffelser ikke optages i anlægskartoteket eller på statusbalancen, men alene udgiftsføres som en driftsudgift i anskaffelsesåret.

04 Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver (obligatorisk)

Denne kategori benyttes til midlertidig placering af udgifter vedrørende forudbetalinger for materielle anlægsaktiver og omkostninger til materielle anlægsaktiver under udførelse. Beløbene opført under denne kategori skal fremgå af statusbalancen, men afskrivninger påbegyndes først, når aktiverne tages i brug, og beløbene under denne post overføres til en anden kategori under materielle anlægsaktiver (01-03). Er der f.eks. tale om løbende betalinger til opførelse af en social institution, overføres værdien fra denne kategori til 01 Grunde og bygninger, når institutionen er opført.

IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

05 Udgifter til udviklingsprojekter og andre erhvervede immaterielle anlægsaktiver (obligatorisk fra regnskab 2005)

Til denne kategori hører forskellige immaterielle anlægsaktiver erhvervet mod vederlag. Det kan bl.a. dreje sig om erhvervede patenter, rettigheder eller licenser til software. Det bemærkes, at internt oparbejdede immaterielle aktiver ikke skal indregnes i anlægskartotek og balance, medmindre anlægsaktivet er centralt og væsentligt for opgavevaretagelsen og kan opgøres pålideligt.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

MATERIELLE OMSÆTNINGSAKTIVER

06 Varebeholdninger/-lagre (obligatorisk fra regnskab 2007)

Til denne kategori hører forskellige typer af varebeholdninger f.eks. til brug i produktionen af serviceydelser. Et krav for at indregne varebeholdninger og -lagre i anlægskartoteket er, at der er tale om større eller væsentlige varebeholdninger, hvor varerne forbruges i et andet regnskabsår end de er anskaffet i, og det derfor af hensyn til bedømmelsen af regnskabet, er vigtigt, at der sker en periodisering af udgifterne i takt med forbruget af varelageret.

Væsentlige varebeholdninger under denne kategori kan f.eks. omfatte større lagre på sygehusområdet, mens det skal understreges, at mindre reservedelslagre ikke skal indregnes.

Der afskrives ikke på denne kategori (jf. afsnit 3.3)

07 Grunde og bygninger bestemt til videresalg (obligatorisk)

Til denne kategori hører forskellige grunde og bygninger, som regionen besidder med videresalg for øje. Det kan f.eks. dreje sig om udstykningsarealer. Ved beslutning om at sælge et aktiv, som hidtil har været kategoriseret som et anlægsaktiv - eksempelvis en bygning, der har været anvendt til institution - skal der ske en omkategorisering af aktivet.

Der afskrives ikke på denne kategori (jf. afsnit 3.3).

8.2.2 Anlægskartotekets cifferstreng

Anlægskartoteket udgør et selvstændigt registreringsystem og er dermed ikke direkte integreret i den autoriserede kontoplan. Aktiverne registreres i anlægskartoteket ved anvendelse af en cifferstreng/et kontonummer, som indeholder en henføring til funktionsniveau i den autoriserede kontoplan. Cifferstrengen indeholder forskellige oplysninger om det enkelte aktiv og består af i alt 12 cifre.

De to første cifre henviser til kategorien af aktivet. Tredje og fjerde ciffer er reserveret til en frivillig underopdeling af aktivets type. Som nævnt ovenfor er det frivillig at foretage en yderligere opdeling i typer af aktiver end den fastsatte kategorisering. F.eks. kan 01 Grunde og bygninger opdeles i grunde, bygninger til serviceformål, administrationsbygninger og offentlige anlæg. Ligeledes kan 06 Varebeholdninger/-lagre opdeles i varelagre efter område f.eks. sygehusområdet osv. eller efter varetype. Femte ciffer henviser til hovedkontoniveau og sjette og syvende til funktionsniveau. Ottende ciffer angiver ejerforholdet og cifrene ni til og med tolv henviser til omkostningsstedet.

➤ Kategorisering af aktivet (jf. ovenfor)	2 cifre
➤ Yderligere frivillig opdeling	2 cifre
➤ Hovedkonto	1 ciffer
➤ Funktion	2 cifre
➤ Ejerforhold ¹	1 ciffer
➤ Omkostningssted ²	4 cifre

---

¹ Autoriseret ved andre ejerforhold end Egne.

² Omkostningssted er autoriseret på områderne sygehuse og sociale institutioner.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Herudover kan anføres:

- eventuel scrapværdi
- afskrivningsgrundlaget⁶

For *omsætningsaktiver* skal anføres tilsvarende oplysninger. Scrapværdi, afskrivningsgrundlag og afskrivninger er dog ikke relevante for omsætningsaktiver

De 8 første værdier skal for de 7 autoriserede kategorier af aktiver registreres i ovennævnte rækkefølge, dvs. kostpris, årets afskrivninger, akkumulerede afskrivninger, årets nedskrivninger, akkumulerede nedskrivninger, årets opskrivninger, akkumulerede opskrivninger og den bogførte værdi. Hvis en værdi ikke er relevant for et givent aktiv, anføres i stedet 0'er. Det er frivilligt at indberette scrapværdier og afskrivningsgrundlag.. Hvis de indberettes skal scrapværdien indberettes som værdi nr. 9 og afskrivningsgrundlaget som værdi nr. 10.

Hvis regionen ønsker at tilgodese andre formål, og derfor ud over anskaffelsværdien registrerer f.eks. genanskaffelses- eller realisationsværdi i anlægskartoteket, placeres disse værdier i forlængelse heraf. Registreringen af disse yderligere værdier end den historiske anskaffelsespris tilrettelægges af kommunen selv. Eksempelvis er det sandsynligt, at regionen alene på udvalgte områder ønsker at følge det fremtidige investeringsbehov og derfor på disse afgrænsede områder også anfører genanskaffelsværdien i anlægskartoteket. Det er imidlertid vigtigt, at f.eks. genanskaffelsværdi og realisationsværdi først følger efter registreringen af de øvrige værdier.

For at sikre en ensartet indberetning af ovenstående oplysninger skal regioner anvende følgende fortegn for de forskellige oplysninger. Kostprisen, den bogførte værdi, afskrivningsgrundlaget og eventuelle opskrivninger angives alle som en positiv værdi (ingen fortegn) Afskrivninger og eventuelle nedskrivninger angives derimod med negativt fortegn. Scrapværdien vil altid antage en positiv værdi, dvs. at kommunen forventer at kunne sælge aktivet efter en tidsbegrænset ejerperiode.

I de tilfælde, hvor det forventes, at der vil være udgifter forbundet med at afhænde aktivet optages en bemærkning herom i anlægskartoteket. Et aktiv må ikke antage en negativ scrapværdi.

Oplysningerne fra anlægskartoteket kan bogføres i regionens økonomisystemer og danne grundlaget for omkostningsregnskaber. Anlægskartoteket indeholder således nødvendige oplysninger til brug for omkostningskalkulation (jf. kapitel 9) og er et vigtigt værktøj, hvis regionen ønsker at vurdere og sammenligne omkostningerne på forskellige løsninger af en given opgave.

---

⁶ Afskrivningsgrundlaget er ligeledes en konstrueret værdi.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

8.3 Regler for de forskellige kategorier af aktiver

I dette afsnit beskrives reglerne for indregning og måling for forskellige kategorier af aktiver dvs. henholdsvis materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver og omsætningsaktiver.

8.3.1 Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver kan defineres som fast ejendom, maskiner og inventar, der er anskaffet til vedvarende eje eller brug i regionen til produktion, udlejning eller administrative formål, og som forventes anvendt i mere end én regnskabsperiode¹. Typiske materielle anlægsaktiver er bygninger, større maskiner og inventar.

Indregning af materielle anlægsaktiver

Kriterierne for at materielle anlægsaktiv skal indregnes i anlægskartotek og på status er, at kostprisen kan opgøres pålideligt, samt at det er sandsynligt, at der for regionen er fremtidige økonomiske fordele forbundet med anvendelsen af aktivet (jf. definitionen på et aktiv i afsnit 1.1). At kostprisen kan opgøres pålideligt tilfredsstilles oftest umiddelbart ved den pris, der betales for aktivet eller ved en opgørelse af omkostningerne forbundet med at fremstille aktivet.

Yderligere krav, som skal være opfyldt for at indregne et materielt anlægsaktiv, er:

- Aktivet forventes anvendt i mere end ét regnskabsår (dvs. har en forventet brugstid på mere end et år)
- Aktivet har en værdi på over 100.000 kr.

Det kan i flere tilfælde være svært at afgøre, hvad der udgør et separat aktiv, idet flere aktiver kan optræde sammen. Dette gælder f.eks. en bygning placeret på en grund. I sådanne tilfælde skal aktiverne registreres som separate aktiver, hvis de forskellige 'dele' har forskellige levetider. I eksemplet med den regionale bygning placeret på en regional grund skal de to aktiver registreres separat, da bygningen har en begrænset levetid (antageligt mellem 30 og 50 år), som den skal afskrives over, hvorimod grunden - som hovedregel - må forventes at have en ubegrænset levetid, og værdien heraf derfor ikke skal afskrives. Dette gælder også, selv om bygningen og grunden erhverves samtidig og tjener et samlet formål f.eks. som social institution med tilhørende arealer.

Ligeledes skal en bygning og dens installationer behandles som to separate aktiver. Dette skyldes forskelle i de forventede levetider, hvor bygningen som oftest må forventes at have en længere levetid end de forskellige installationer i bygningen. I tilfælde, hvor der gøres en undtagelse fra hovedreglen om at aktivere aktiver med forskellige levetider separat, skal der optages en bemærkning herom i noterne til anlægskartoteket.

I andre tilfælde skal enkelte aktiver indregnes i anlægskartoteket som et samlet aktiv. Det gælder i forbindelse med indkøb af flere mindre aktiver til et samlet formål og ved inventarkøb i forbindelse med nybygning eller væsentlig modernisering/ombygning af en eksisterende bygning. Som eksempel kan peges på indkøb af et større antal pc'ere,

---

¹ Til kategorien af materielle anlægsaktiver regnes dog også ikke-operationelle aktiver dvs. aktiver som ikke anvendes direkte i produktionen f.eks. infrastruktur, parker mv.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

hvor pc-investeringen betragtes som ét aktiv, og den samlede kostpris afskrives over pc'ernes forventede levetid f.eks. 3 år. En totaludskiftning i forbindelse med fornyelse af et eksisterende system, skal indregnes som et samlet aktiv. Efterfølgende indkøb af enkeltdele til udskiftning af defekte enheder skal derimod betragtes som vedligeholdelse og dermed registreres som en driftsudgift. Er der derimod tale om en udvidelse af systemet, skal dette betragtes som en tilgang til det eksisterende aktiv, og således optages i anlægskartoteket, hvis væsentlighedsbetragtningen og øvrige kriterier er opfyldt. Et andet eksempel er inventarkøb i forbindelse med opførelse af en institution eller en væsentlig modernisering af en eksisterende institution.

Sammenfattende skal større indkøb af aktiver, der hver for sig falder under bagatelgrænsen, indregnes som et samlet aktiv, hvis de indgår i et samlet system, har samme anvendelsesformål og/eller indkøbes i forbindelse med nybygning eller større nyrenovering.

Materielle anlægsaktiver under opførelse - f.eks. en institution der er ved at blive bygget - udgør også et aktiv for regionen. Aktiver under opførelse skal indregnes i anlægskartoteket under "04 Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver" og måles til akkumulerede betalinger indtil aktivet er færdigt og kan overflyttes til den kategori, aktivet vedrører f.eks. "01 Grunde og bygninger". Afskrivninger på materielle anlægsaktiver under opførelse samt forudbetalinger for anlægsaktiver skal ikke påbegyndes, før aktivet tages i brug og overføres til den kategori, som aktivet vedrører.

Måling af materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver skal måles til kostprisen.

Kostprisen består af købsprisen incl. told eller andre eventuelle afgifter i forbindelse med købet - dog excl. moms. Desuden skal omkostninger, der er direkte forbundet med ibrugtagelsen af aktivet medregnes i anskaffelsesprisen.

Det kan f.eks. være omkostninger forbundet med montering eller installation af aktivet, leveringsomkostninger samt honorarer til fagkonsulenter, der er nødvendige at konsultere, inden aktivet kan tages i brug. Eventuelle mængderabatter eller lignende fratrækkes anskaffelsesprisen. Kostprisen på et aktiv, som regionen selv fremstiller, fastsættes ud fra samme retningslinier. I de tilfælde, hvor det for at sikre en kontinuerlig drift er nødvendigt med indkøb af reservedele i forbindelse med anskaffelsen af aktivet, skal disse indgå i kostprisen og afskrives sammen med aktivet.

Som en undtagelse fra reglen om anvendelse af kostprisen gælder, at bygninger anskaffet før 1. januar 1999 skal måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2004 korrigeret for af- og nedskrivninger samt opskrivninger, der er foretaget i 2004 og efterfølgende år. Det gælder også i de tilfælde, hvor kostprisen på bygningen anskaffet før 1. januar 1999 er regionen kendt. Det skal bemærkes, at grundværdien skal udskilles fra den offentlige ejendomsværdi for at tilvejebringe den faktiske ejendomsværdi og dermed også beregningsgrundlaget for af- ned samt opskrivninger af ældre ejendomme.

Efterfølgende udgifter, der relaterer sig til et givent aktiv, må kun tillægges aktivets værdi, hvis de medfører en egentlig forbedring af aktivet dvs., at de fremtidige økonomiske ressourcer, som aktivet tilfører regionen, øges ud over det oprindeligt antagne. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis de efterfølgende udgifter bevirker, at aktivets levetid, kapacitet eller kvaliteten af output forøges udover det oprindeligt antagne. Efterfølgende udgifter, der *ikke* resulterer i en forøgelse af de økonomiske ressourcer, som aktivet

---

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

tilfører regionen, skal derimod registreres som en udgift i den regnskabsperiode, de relaterer sig til (straksafskrives). Som udgangspunkt vil udgifter til reparation eller renovering af et aktiv derfor skulle registreres som en udgift i det regnskabsår, hvor reparationen eller renoveringen indtræffer. Er der derimod tale om en gennemgribende renovering, der resulterer i et forbedret aktiv, f.eks. fordi levetiden forøges udover det oprindeligt antagne, eller at aktivets kapacitet øges, skal renoveringen anføres som en tilgang på aktivet.

Er der tvivl om, hvorvidt efterfølgende udgifter skal straksafskrives i anskaffelsesåret eller tillægges aktivets værdi (registreres som en tilgang), skal følgende overvejes:

- overstiger beløbet til de efterfølgende udgifter bagatelgrænsen på 100.000 kr.,
- øges aktivets levetid, kapacitet *eller* kvalitet *ud over det oprindeligt antagne*

Kun hvis begge betingelser er opfyldt skal udgiften tillægges aktivets værdi.

Afskrivning af materielle anlægsaktiver

Afskrivningsgrundlaget for materielle anlægsaktiver fastsættes ved indregningstidspunktet som kostprisen.

I nogle enkelte tilfælde kan der eksistere en scrapværdi, som skal fratrækkes anskaffelsesprisen og dermed ikke indgå i afskrivningsgrundlaget. Scrapværdien er den værdi, som regionen forventer at få for aktivet ved udløb af dets brugsværdi med fradrag af eventuelle nedtagelses-, salgs, eller retableringsomkostninger². Scrapværdien skal kun fratrækkes anskaffelsesprisen i de tilfælde, hvor det vurderes, at den vil udgøre en væsentlig andel af den samlede anskaffelsespris, eller hvor der eksisterer en kontrakt med en aftale med en tredje part om overtagelse af aktivet efter en fastsat periode. Typisk vil det kun være relevant at tale om scrapværdier for de aktiver, hvor man på forhånd kender ejerperioden. Det kan f.eks. være hospitalsudstyr. For disse aktiver er der typisk tale om en løbende udskiftning, idet regionens ejerperiode er begrænset, og der er erfaringer med en evt. salgsværdi.

Oftest vil scrapværdien for materielle anlægsaktiver dog udgøre en meget lille andel af kostprisen og vil derfor ikke have nogen væsentlig påvirkning på fastsættelsen af afskrivningsgrundlaget.

Endelig skal det bemærkes, at der i nogle tilfælde kan være omkostninger forbundet med at afhænde et aktiv eksempelvis i tilfælde, hvor der er store retableringsomkostninger. I disse tilfælde anføres en note herom i anlægskartoteket.

Materielle anlægsaktiver skal *afskrives lineært* over den forventede brugstid. Formålet med at foretage afskrivninger er at fordele anskaffelsesprisen for et aktiv systematisk over aktivets brugstid. På denne måde synliggøres omkostningerne forbundet med brugen af regionens aktiver. Denne sideløbende registrering i anlægskartoteket bevirker, at omkostningerne relateret til den efterfølgende brug af aktivet synliggøres.

---

² Ved fastsættelse af scrapværdi kan ikke indregnes forventede prisstigninger herunder inflationsgevinster.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Der kan være konkrete forhold af betydning for levetiden, der gør det nødvendigt at fravige afskrivningstiderne, f.eks.

- risikoen for teknologisk forældelse
- eventuelle juridiske begrænsninger på brugen af aktivet
- hvorvidt aktivets forventede brugstid afhænger af levetiden på andre aktiver
- det forventede slid af aktivet, som afhænger af den funktion aktivet skal tjene

Eventuelle fravigelser og begrundelser herfor skal fremgå af regnskabspraksis. Afskrivningerne skal påbegyndes i det år, hvor aktivet tages i brug. En eventuel ændring af brugstiden medfører ændringer af de fremtidige afskrivninger, således at aktivet afskrives over den nye resterende brugstid. Ændring i brugstiden indebærer derimod ikke korrektion af allerede foretagne afskrivninger.

Efterfølgende værdi i anlægskartotek

Efter at aktivet er optaget i anlægskartoteket, skal det fremgå af anlægskartoteket og status til kostprisen fratrukket akkumulerede afskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Værdien af regionens aktiver tages løbende op til vurdering.

Hvis det konstateres, at værdien for et materielt anlægsaktiv uforudset er forringet betydeligt i forhold til den værdi, det er optaget til i anlægskartoteket, og værdifaldet ikke anses for at være midlertidigt, skal aktivet nedskrives til denne lavere værdi. Det er vigtigt, at nedskrivningen foretages med forsigtighed.

Værdien af materielle anlægsaktiver må derfor kun nedskrives i de tilfælde, hvor aktivets værdi forringes betydeligt på grundlag af en faktisk hændelse, så nedskrivningen sker på baggrund af et objektivt grundlag. Det kan f.eks. være som følge af en brand, anden materiel beskadigelse, konstatering af forurening på grunden, hvor anlægget er opført, eller ny lovgivning, der gør nuværende anlæg utidssvarende i forhold til det formål de anvendes til. Materielle anlægsaktivers må ikke nedskrives på grundlag af subjektive vurderinger eller som følge af en generel prisudvikling. Hvis værdien af et materielt anlægsaktiv nedskrives f.eks. som følge af en beskadigelse, reduceres afskrivningsgrundlaget tilsvarende.

Ny lovgivning kan som anført også begrunde en nedskrivning. Ved en principiel ændring af lovgivningen på et område kan der indføres skærpede krav til indretning og faciliteter, der bevirker, at de nuværende anlæg ikke kan vurderes at have den samme værdi i fremtidig drift. En nedskrivning af aktivets værdi i nævnte tilfælde synliggør behovet for en investering (f.eks. en renovering), der igen bringer aktivet op på et tidssvarende niveau.

Nedskrivningen skal have et omfang, der medfører, at det fremtidige afskrivningsgrundlag reguleres til den værdi, som aktivet forventes at have i den fremtidige serviceproduktion. Aktivets værdi må aldrig måles til en negativ værdi, men såfremt der er en væsentlig omkostning forbundet med oprensningen, skal dette oplyses supplerende i en note.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hvis værdien af en gruppe af aktiver omvendt stiger betydeligt i forhold til kostprisen, og værdistigningen opfattes som værende permanent, kan regionen vælge at opskrive disse aktivers værdi til denne højere værdi. Man skal være meget forsigtig med opskrivninger. Forbigående værdiopgang berettiger ikke til opskrivning. Opskrivninger skal også alene ske på baggrund af en faktisk hændelse, der resulterer i en varig forøgelse af aktivets værdi, og kun hvis den kan foretages på et objektivt grundlag. Opskrivning af materielle anlægsaktiver vil således kun sjældent forekomme. I de tilfælde, hvor der foretages opskrivninger, skal opskrivningerne tillægges afskrivningsgrundlaget.

Et princip om neutralitet tilsiger, at man registrerer en udgift, når den truer, men først registrerer en indtægt, når den realiseres. Man bør derfor udvise større forsigtighed i forhold til opskrivninger end i forhold til nedskrivninger. Det er således vigtigt at understrege, at opskrivninger ud fra dette princip ikke må påvirke driftsresultatet, da der ikke er tale om en realiseret gevinst. Nedskrivninger skal derimod behandles som en påvirkning af driften i lighed med årets afskrivninger.

Et materielt anlægsaktiv bogføres i anlægskartoteket som en afgang, når det ikke længere anvendes i regionen, og det dermed ikke kan forventes, at det vil tilføre regionen økonomiske ressourcer eller servicepotentiale.

Oplysninger i anlægskartoteket

Følgende oplysninger skal fremgå af anlægskartoteket.:

- kostpris
- årets afskrivninger
- akkumulerede afskrivninger
- årets nedskrivninger
- akkumulerede nedskrivninger
- årets opskrivninger
- akkumulerede opskrivninger
- den bogførte værdi

Herudover kan anføres:

- eventuel scrapværdi
- afskrivningsgrundlag

Herudover skal den forventede brugstid samt oplysninger om eventuelle nedskrivninger fremgå af bemærkninger til anlægskartoteket.

Særligt om leasede aktiver

Ved et finansielt leaset aktiv forstås et aktiv, som regionen leaser, og hvor alle væsentlige risici og rettigheder ved besiddelsen overføres til regionen, selv om ejerforholdet ikke formelt overdrages til regionen.

Der knytter sig en række regnskabsmæssige problemstillinger til indregningen og målingen (værdiansættelsen) af finansielle leasingkontrakter.

Tilsvarende årsregnskabsloven skal finansielle leasingaktiver indregnes som et aktiv i anlægskartoteket samt indregnes i balancen. Det skyldes, at de anses for at være under regionens kontrol, selvom det juridiske ejerskab til aktivet ikke tilhører regionen men leasinggiver. Finansielt leasede aktiver optages i anlægskartoteket som tilsvarende erhvervede aktiver, jf. afsnit 1.2 i dette kapitel.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Et leasingarrangement er finansielt, såfremt regionen primært har indgået dette af finansieringsmæssige årsager. Men herudover er definitionen af finansiell leasing ikke entydig. Følgende er eksempler på situationer, som separat eller kombineret vil medføre, at en leasingkontrakt klassificeres som en finansiell leasingkontrakt:

1. Ejendomsretten til leasingaktivet overføres til regionen på udløbstidspunktet for leasingaftalen.
2. Leasingperioden dækker den væsentligste del af aktivets økonomiske levetid.
3. Nutidsværdien af minimumsleasingydelse til leasinggiveren svarer stort set til aktivets dagsværdi.
4. Leasingaktivet er så specialiseret, at kun regionen kan anvende det.
5. Regionen har en attraktiv købsoption ved periodens udløb.
6. Ved ophør af leasingaftalen bæres leasinggivers tab af regionen.
7. Regionen afholder omkostninger ved annullering af leasingkontrakten.
8. Gevinst/tab tilfalder regionen ved ændringer i dagsværdien for leasingaktivet.
9. Regionen har option på at lease aktivet i yderligere en periode efter leasingkontraktens udløb til en leje, som er væsentlig lavere end markedslejen.

Alle ovennævnte indikatorer skal ikke nødvendigvis være opfyldt, for at der er tale om et finansielt leaset aktiv. Det må vurderes individuelt i den konkrete situation. Det er vigtigt at understrege, at det er indholdet af leasingaftalen, herunder særligt om den er indgået af finansieringsmæssige årsager, der er afgørende for klassifikationen af leasingaftalen som finansiell leasing.

Såfremt kriterierne for finansiell leasing ikke opfyldes, skal aktivet ikke medtages i anlægskartotek og balance, da der i så fald er tale om operationel leasing.

Operationel leasing svarer til en traditionel lejeaftale. I operationelle leasingaftaler er leasingperioden ofte væsentlig kortere end aktivets levetid. Aktivets anskaffelsessum bliver således ikke fuldt tilbagebetalt over lejeperioden, men genudlejes flere gange eller sælges af leasingelskabet efter udløbet af leasingaftalen. Ved operationel leasing påhviler vedligeholdelsespligten og forsikringsrisikoen typisk leasingelskabet, ligesom leasingelskabet må bære risikoen og ansvaret for aktivet som ved almindelige lejeaftaler.

Endelig skal det bemærkes, at finansiell leasing er at sidestille med lånefinansiering, hvorfor aftaler om finansiell leasing er omfattet af bekendtgørelse nr. xxxx af xx. 2006 om regionernes låntagning og meddelelse af garantier mv. Lånebekendtgørelsen indeholder ikke regler om leasingfinansiering af driftsanskaffelser, hvorfor der som udgangspunkt er mulighed herfor. Lånebekendtgørelsen sidestiller leasingfinansiering af anlæg med lån, hvorfor disse leasingaftaler skal henregnes til regionens låneramme.

Beregning af kostpris for det leasede aktiv

Det leasede aktiv skal indregnes i anlægskartotek og registreres som et aktiv i balancen. Det finansielt leasede aktiv skal indregnes i anlægskartoteket under den kategori, hvor et tilsvarende erhvervet aktiv placeres f.eks. 'Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler'.

Regionen skal indregne finansielt leasede aktiver i lighed med andre anlægsaktiver til kostprisen, der måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelser er de ydelser, som leasingtager er forpligtet til at betale i leasingperioden samt ethvert beløb garanteret af eller for leasingtager, hvilket i praksis typisk svarer til de fremtidige leasingydelser.

Hvis regionen får en fordelagtig option til at købe aktivet, således at det ved leasingaftalens indgåelse er rimeligt sikkert, at optionen vil blive udnyttet, vurderes minimumsydelserne både at omfatte de ydelser, der skal betales over leasingperioden, samt den ydelse, der er nødvendig for at udnytte køboptionen.

Ved beregning af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, såfremt denne er tilgængelig. Hvis dette ikke er tilfældet, skal i stedet anvendes leasingtagers alternative lånerente.

Den interne lånerente i en leasingkontrakt er den tilbagediskonteringsfaktor, som ved leasingkontraktens indgåelse får nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser med tillæg af eventuel restværdi til at svare til dagsværdien af det pågældende aktiv.

Leasingtagers alternative lånerente er den rente, som regionen skal betale på en tilsvarende leasingkontrakt eller tilsvarende lånefinansiering med samme beløb, løbetid og sikkerhed.

Leasingaktiver skal afskrives efter samme regler som regionens egne erhvervede materielle anlægsaktiver. Såfremt der ikke er rimelig sikkerhed for, at regionen vil opnå ejendomsret til det leasede aktiv ved slutningen af leasingperioden, skal aktivet afskrives fuldt ud over den korteste periode af leasingperioden eller dets brugstid.

Den regnskabsmæssige behandling af leasingforpligtelsen er omtalt i konteringsreglerne vedr. funktion 6.55.79 Gældsforpligtelser vedr. finansiel leasing, jf. kapitel 4.9.

Eksempel

Regionen vælger at lease et køretøj. Dagsværdien for køretøjet er 343.075 kr. (ekskl. moms), leasingydelsen er årligt 65.778 kr. og den interne rente er 3 %. Leasing- og afskrivningsperioden er 3 år.

Regionen har ansvaret for service og vedligeholdelse af køretøjet samt, at denne har en restværdi/scrapværdi på 171.574 kr. ved udløbet af leasingperioden. I praksis sker dette ved, at regionen selv sælger køretøjet og betaler 171.574 kr. til leasinggiver ved kontraktens udløb.

Bestemmelsen i leasingaftalen om, at gevinst/tab påhviler regionen ved ændringer i køretøjets værdi i forhold til den aftalte værdi i kontrakten samt det forhold, at ansvaret for vedligeholdelsen af køretøjet er pålagt regionen, gør, at der er tale om finansiel leasing. De øvrige indikatorer for finansiel leasing er ikke opfyldt i dette eksempel.

Køretøjet indregnes i anlægskartoteket til nutidsværdien af minimumsleasingydelserne (kostprisen) inkl. scrapværdien. Nutidsværdien opgøres således:

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

$$(((1+r)^n-1)/(r*(1+r)^n)*y) + (1+r)^{-n}s$$
, hvor

r = interne rente

n = leasingperiode

y = konstant årlig minimumsleasingydelse, dvs. nutidsværdien er følgende

s=scrapværdi

$$(((1,03^3-1)/(0,03*1,03^3))*65.778) + (1,03^{-3}*171.574)$$
 kr.. = 343.075 kr.

Det bemærkes, at nutidsværdien af minimumsleasingydelse inkl. scrapværdi er lig med dagsværdien i eksemplet.

Afskrivning foretages med $(343.075-171.574)/3=57.167$ kr. årligt i 3 år. Der afskrives ikke på dagsværdien, da aktivet forventes at have en scrapværdi ved leasingperiodens udløb, og da ejendomsretten overgår til regionen ved leasingperiodens udløb.

Til sammenligning kan det oplyses, at såfremt regionen selv køber og finansierer køretøjet og beholder det til scrapværdien er 0, kan den årlige afskrivning ved en afskrivningsperiode på f.eks. 6 år opgøres til $(343.075/6)$ kr. = 57.179 kr.

8.3.2 Immaterielle anlægsaktiver

I dette afsnit findes en beskrivelse af de regler, som regioner skal følge, ved indregning af immaterielle anlægsaktiver i anlægskartotek og statusbalance.

Immaterielle anlægsaktiver defineres som *identificerbare* ikke-finansielle anlægsaktiver uden fysisk substans, som er erhvervet til vedvarende eje eller brug i produktion, bortforpagtning eller lignende. Typisk vil der være tale om udviklingsomkostninger. Det kan være udgifter til forskellige udviklingsaktiviteter f.eks. investering i systemudvikling eller visse softwareudgifter.

Indregning af immaterielle anlægsaktiver

Et kriterium for, at et immaterielt aktiv indregnes i status, er, at det er *identificerbart*. At et immaterielt anlægsaktiv er identificerbart, betyder, at aktivet udgør et separat aktiv, eller regionen på anden måde kan opgøre de fremtidige fordele eller det fremtidige servicepotentiale fra aktivet.

For at kunne indregne et immaterielt aktiv i anlægskartotek og statusopgørelse, skal der endvidere gælde, at det er sandsynligt, at der for regionen vil være fremtidige økonomiske ressourcer forbundet hermed (jf. definitionen på et aktiv i afsnit 1.1), samt at *aktivets værdi kan opgøres pålideligt*.

For internt oparbejdede immaterielle anlægsaktiver vil det ofte være svært at opgøre aktivets værdi pålideligt. Denne type af immaterielle anlægsaktiver skal alene medtages, hvor aktivet er centralt og væsentligt for opgavevaretagelsen.

For immaterielle anlægsaktiver erhvervet mod vederlag kan aktivets værdi opgøres pålideligt, og disse skal derfor medtages i anlægskartoteket.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Yderligere krav, som skal være opfyldt for at indregne et immaterielt anlægsaktiv er:

- Aktivet forventes anvendt i mere end ét regnskabsår (dvs. har en forventet brugstid på mere end et år)
- Immaterielle anlægsaktiver til en værdi på over bagatelgrænsen på 100.000 kr. indregnes, hvis aktivet opfylder de øvrige kriterier for indregning.

Måling af immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver skal måles til kostprisen.

Kostprisen for immaterielle aktiver omfatter købsprisen incl. eventuelle afgifter³ til told eller lignende i forbindelse med købet. Med til kostprisen skal endvidere regnes andre omkostninger, der relaterer sig direkte til ibrugtagelsen af aktivet som f.eks. honorarer til konsultation af fagkonsulenter. Eventuelle rabatter i forbindelse med anskaffelsen af aktivet fratrækkes anskaffelsesprisen.

Efterfølgende udgifter, der relaterer sig til et immaterielt anlægsaktiv, må *kun* tillægges aktivets værdi, hvis de medfører, at de fremtidige økonomiske ressourcer, som aktivet tilfører regionen, øges ud over det oprindeligt antagne. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis de efterfølgende udgifter bevirker, at aktivets levetid, kapacitet eller kvaliteten af output forøges udover det oprindeligt antaget. Efterfølgende udgifter, der ikke resulterer i en forøgelse af de økonomiske ressourcer, som aktivet tilfører regionen, skal derimod registreres som en udgift i den regnskabsperiode, de relaterer sig til.

Oftest vil det for immaterielle aktivers vedkommende være meget vanskeligt at vurdere, om efterfølgende udgifter til aktivet vil resultere en forbedring af aktivet, således at mængden af fremtidige fordele fra aktivet vil øges. Derfor vil udgifter til immaterielle anlægsaktiver, efter at aktivet er indregnet i status, som hovedregel altid blive betragtet som en udgift, der straks afskrives, og således ikke påvirker målingen af aktivet.

Afskrivning af immaterielle anlægsaktiver

Afskrivningsgrundlaget for immaterielle anlægsaktiver fastsættes ved indregningstidspunktet som kostprisen. I enkelte tilfælde vil der eksistere en scrapværdi for aktivet, som skal fratrækkes anskaffelses- eller kostprisen. Scrapværdien for immaterielle aktiver vil dog oftest være nul, hvormed afskrivningsgrundlaget kan fastsættes som den historiske kostpris. Dette er dog ikke tilfældet, hvis en tredje part har forpligtet sig til at købe regionens immaterielle aktiv efter udløbet af den forventede brugstid.

Immaterielle anlægsaktiver skal *afskrives lineært* over den forventede brugstid. For immaterielle anlægsaktiver må dog maksimalt anvendes en afskrivningsperiode på 10 år. Dette skyldes, at immaterielle aktiver har en høj risiko for teknisk eller teknologisk forældelse, og at usikkerheden ved fastsættelsen af levetiden er større, jo længere levetiden antages at være. Afskrivningsperioden må derfor ikke overstige 10 år.

---

³ Med undtagelse af moms.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Ved en vurdering af et immaterielt aktivs levetid skal følgende forhold tages i betragtning:

- den forventede brugstid af aktivet
- den typiske levetid for lignende aktiver
- risikoen for teknologisk forældelse
- eventuelle juridiske begrænsninger på brugen af aktivet
- hvorvidt aktivets forventede brugstid afhænger af levetiden på andre aktiver
- det forventede slid af aktivet, som afhænger af den funktion aktivet skal tjene

Efterfølgende værdi i anlægskartotek

Efter et immaterielt anlægsaktiv er optaget i anlægskartoteket skal det fremgå til den historiske kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Regioner skal med jævne mellemrum tage værdien af de immaterielle anlægsaktiver op til vurdering. I enkelte tilfælde kan det være relevant at nedskrive et immaterielt anlægsaktiv.

Nedskrivning af aktivets værdi skal alene ske, hvor aktivets værdi som følge af en faktisk hændelse forringes betydeligt, og det skønnes, at denne ændring i aktivets værdi vil være permanent.

Det er ikke tilladt at foretage opskrivning på immaterielle anlægsaktiver, da der er en stor usikkerhed forbundet med denne type af aktiver.

Et immaterielt anlægsaktiv bogføres i anlægskartoteket som en afgang, når det ikke længere anvendes i kommunen, og dermed ikke kan forventes at tilføre regionen økonomiske ressourcer eller servicepotentiale.

Oplysninger i anlægskartoteket

Følgende oplysninger skal fremgå af anlægskartoteket.

- kostpris
- årets afskrivninger
- akkumulerede afskrivninger
- årets nedskrivninger
- akkumulerede nedskrivninger
- årets opskrivninger *[ikke relevant: her angives 0, idet det ikke er tilladt at foretage opskrivninger på immaterielle anlægsaktiver]*
- akkumulerede opskrivninger *[ikke relevant: her angives 0, idet det ikke er tilladt at foretage opskrivninger på immaterielle anlægsaktiver]*
- den bogførte værdi

Herudover kan anføres

- eventuel scrapværdi
- afskrivningsgrundlag

Herudover skal den forventede brugstid samt oplysninger om eventuelle nedskrivninger fremgå af bemærkninger til anlægskartoteket.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

8.3.3 Omsætningsaktiver

Omsætningsaktiver defineres som aktiver, der ikke er anlægsaktiver. Omsætningsaktiver defineres traditionelt som varer og tjenesteydelser, der besiddes med henblik på videresalg som et led i et normalt forretningsforløb.

I regional sammenhæng vil omsætningsaktiver fortrinsvist omfatte forskellige typer af varer - primært grunde og jord - som er bestemt for videresalg, samt beholdninger af varer til eget forbrug eller som relaterer sig til udførelsen af en given serviceopgave. Der kan være tale om råvarer, hjælpematerialer og biprodukter samt varer til regionens eget forbrug. Eksempler på regionale varebeholdninger findes f.eks. inden for sundhedsvæsenet. Det kan være tale om lagre af medicin, hjælpemidler eller lignende.

Det skal bemærkes, at det i relation til omsætningsaktiver alene er obligatorisk at indregne grunde og bygninger til videresalg i anlægskartotek. Indregning af omsætningsaktiver som f.eks. varebeholdninger er frivilligt, men det anbefales at disse indregnes, såfremt der sker væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år, og en periodisering således giver et mere retvisende billede af de forbrugte ressourcer.

Indregning af grunde og bygninger til videresalg

Grunde og bygninger til videresalg skal altid indregnes i anlægskartotek og statusbalance⁴. En forudsætning for, at et aktiv kan optages som et omsætningsaktiv er, at der er taget stilling til et fremtidigt videresalg. Grunde og bygninger, som ikke ejes med henblik på salg men til et ubestemt formål, betragtes som materielle anlægsaktiver. Afgørende for, hvornår en bygning eller en grund er et anlægsaktiv eller et omsætningsaktiv, er formålet med at eje aktivet. Hvis grunden eller bygningen ejes til vedvarende eje og brug, skal aktivet betragtes som et anlægsaktiv, mens det bør betragtes som et omsætningsaktiv, hvis aktivet ejes med henblik på salg. Aktivet skifter status fra det øjeblik, der er truffet beslutning om et salg, og aktivet ikke længere anvendes direkte i serviceproduktionen. Det er dermed ikke aktivets karakter men formålet med at eje det, der er afgørende for, om aktivet optages som et anlægsaktiv eller som et omsætningsaktiv.

Hvis eksempelvis en institution flytter ud af en bygning, der sættes til salg, vil denne bygning skifte status til et omsætningsaktiv. Bliver institutionen boende og bruger bygningen, vil hensynet til at kunne opgøre ressourceforbruget ved serviceproduktionen i børnehaven tilsige, at aktivet bevarer sin status som anlægsaktiv, der afskrives. I dette tilfælde skal det dog af en bemærkning i anlægskartoteket fremgå, at bygningen er sat til salg.

Måling af grunde og bygninger til videresalg

Grunde og bygninger til videresalg skal måles til kostprisen tillagt eventuelle forarbejdningsomkostninger.

---

⁴ Med mindre de mod forventning skulle falde under bagatelgrænsen på 100.000 kr.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Efterfølgende værdi i anlægskartotek

Værdien af omsætningsaktiver afskrives ikke, da omsætningsaktiver ikke er bestemt til fortsat brug men til bortsalg eller forbrug i den løbende drift.

Efter at aktivet er optaget i anlægskartoteket, skal det fremgå af anlægskartoteket og status til kostprisen reduceret med eventuelle nedskrivninger.

Hvis det konstateres, at værdien for grunde eller bygninger til videresalg uforudset er forringet betydeligt i forhold til den værdi, det er optaget til i anlægskartoteket, og værdifaldet ikke anses for at være midlertidigt, skal aktivet nedskrives til denne lavere værdi. Det er vigtigt, at nedskrivningen foretages med forsigtighed.

Hvis værdien for grunde og bygninger til videresalg omvendt stiger betydeligt i forhold til kostprisen, og værdistigningen opfattes som værende permanent, *kan* regionen vælge at opskrive disse aktivers værdi til denne højere værdi. Man skal være meget forsigtig med opskrivninger. Forbigående værdiopgang berettiger ikke til opskrivning. Opskrivninger skal også alene ske på baggrund af en faktisk hændelse, der resulterer i en varig forøgelse af aktivets værdi, og kun hvis den kan foretages på et objektivt grundlag.

Opskrivninger må ikke påvirke driftsresultatet, da der ikke er tale om en realiseret gevinst. Nedskrivninger skal derimod behandles som en påvirkning af driften i lighed med årets afskrivninger.

Oplysninger i anlægskartotek

Følgende oplysninger skal fremgå af anlægskartoteket.

- kostpris
- årets afskrivninger *[ikke relevant - her angives 0 for omsætningsaktiver]*
- akkumulerede afskrivninger *[ikke relevant - her angives 0 for omsætningsaktiver]*
- årets nedskrivninger
- akkumulerede nedskrivninger
- årets opskrivninger
- akkumulerede opskrivninger
- den bogførte værdi

Indregning og måling af øvrige omsætningsaktiver

Det anbefales, at varebeholdninger indregnes, hvis der er væsentlige forskydninger i varelagerets størrelse fra år til år, og hvis varelageret overstiger bagatelgrænsen på 100.000 kr.

Ved indregning af omsætningsaktiver bør der være tale om større eller væsentlige varebeholdninger, hvor det har betydning for bedømmelse af regnskabet, at der foretages en periodisering af anvendelsen. Indregning af varebeholdninger er således specielt vigtig i de tilfælde, hvor der år for år sker væsentlige forskydninger i forbrugsmønster og indkøbsmønster. F.eks. kan man på sundhedsområdet have en målsætning om altid at have et vist lager af medicin til akutte situationer. Såfremt dette lager altid er konstant, er det i sig selv ikke interessant, selvom værdien for lageret overstiger 100.000 kr. Det, der gør lageret interessant, er, at selve forbruget er uforudsigeligt og falder 'skævt' på tværs af regnskabsår.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Målingen af en varebeholdning skal omfatte kostprisen samt eventuelle forarbejdningsomkostninger og andre omkostninger, der kan henføres direkte til den pågældende vare. Kostprisen omfatter eventuelle afgifter og andre udgifter direkte knyttet til anskaffelsen. Eventuel mængderabat, bonus eller lignende skal derimod fratrækkes anskaffelsesprisen. Hvis der er tale om en varebeholdning til senere forbrug, som ikke forarbejdes skal varebeholdningen optages på status til anskaffelsesprisen.

Ved forbrug fra lageret udgiftsføres værdien af det forbrugte - eksempelvis ud fra en vejet gennemsnitspris på lagerbeholdningen.

For andre varebeholdninger som eksempelvis hjælpemidler er det muligt at identificere det enkelte aktiv f.eks. en kørestol, og her kan i stedet driftsføres den faktiske anskaffelsessum ved udlevering af kørestolen. Alternativt kan det vedtages, at lagerværdien styres efter FIFO princippet (first in first out). Det vil sige, at det altid er den ældste registrering, der udgiftsføres først for at sikre, at lageret består af rimelig tidssvarende anskaffelsesværdier.

I overvejelserne omkring, hvilket princip der skal anvendes, bør der tages udgangspunkt i, hvor specifikt det enkelte aktiv kan identificeres (her kan faktisk anskaffelsessum eller FIFO) benyttes, eller hvorvidt der er tale om en mængde af en ensartet masse (vejet gennemsnit). De fleste standardlagermoduler til økonomisystemer kan håndtere disse principper.

Når varebeholdningen er brugt, skal posten slettes fra anlægskartoteket.

Oplysninger i anlægskartotek

Følgende oplysninger vedrørende øvrige omsætningsaktiver skal fremgå af anlægskartoteket.

- kostpris
- årets afskrivninger *[ikke relevant - her angives 0 for omsætningsaktiver]*
- akkumulerede afskrivninger *[ikke relevant - her angives 0 for omsætningsaktiver]*
- årets nedskrivninger
- akkumulerede nedskrivninger
- årets opskrivninger
- akkumulerede opskrivninger
- den bogførte værdi

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

8.4 Vigtige definitioner

Afskrivning: En systematisk fordeling af aktivets afskrivningsgrundlag over aktivets brugstid.

Afskrivningsgrundlaget: Udgøres af anskaffelses- eller kostprisen. I enkelte tilfælde, hvor der eksisterer en scrapværdi, skal denne fratrækkes anskaffelsesprisen. For aktiver, der er nedskrevet fratrækkes nedskrivningen, og for aktiver, der er opskrevet, tillægges opskrivningen. I udgangspunktet - dvs. ved i ibrugtagelsen - fastsættes afskrivningsgrundlaget som anskaffelses- eller kostpris fratrukket eventuel scrapværdi.

Afskrivningsperiode: Afskrivningsperioden er identisk med den tid, som kommunen forventer at benytte aktivet, dvs. brugstiden.

Aktiv: Et aktiv *defineres* i regnskabslitteraturen som en anskaffelse der a) er forbundet med *fremtidige økonomiske fordele eller servicepotentiale*, b) er et resultat af en *allerede indtruffet begivenhed eller transaktion* og c) hvor de fremtidige fordele eller det fremtidige servicepotentiale *kontrolleres af pågældende myndighed*

Anskaffelsesprisen/kostpris: Anskaffelsesværdien består af købsprisen incl. told eller andre eventuelle afgifter i forbindelse med købet - dog excl. moms. Desuden skal omkostninger, der er direkte forbundet med ibrugtagelsen af aktivet medregnes i anskaffelsesprisen. Eventuelle mængderabatter fratrækkes anskaffelsesprisen.

Anlægsaktiv: Et aktiv, der er bestemt til vedvarende brug eller eje og som er anskaffet til brug til produktion, handel med varer og tjenesteydelser, udlejning eller administrative formål.

Bogført værdi: Defineres som anskaffelses- eller kostprisen tillagt eventuelle opskrivninger og fratrukket afskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Brugstid: Den periode aktivet forventes benyttet til det fastsatte formål.

Genanskaffelsesværdi: Den værdi eller det beløb, som skal betales ved genanskaffelse eller reproduktion af identiske aktiver eller af aktiver, der har samme produktionskapacitet.

Immaterielt anlægsaktiv. Defineres som et ikke-finansielt anlægsaktiv uden fysisk substans.

Materielt anlægsaktiv. Et anlægsaktiv med fysisk substans.

Nedskrivning. En reduktion af aktivets værdi som følge af en objektiv konstaterbar hændelse, der har bevirket, at den fremtidige nytte af aktivet er lavere end den bogførte værdi, og denne værdi forringelse forventes at være permanent.

Nettorealisationseværdien: Nettorealisationseværdien udgøres af den forventede salgspris med fradrag af eventuelle færdiggørelsesomkostninger og omkostninger til at effektuere salget.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Omsætningsaktiv: Aktiver der ikke er bestemt for vedvarende brug eller eje.

Opskrivning: En forøgelse af aktivets værdi som følge af f.eks. en forbedring af aktivet, der har bevirket, at nytten af aktivet er højere end den bogførte værdi, og denne værdiforøgelse kan forventes at være permanent.

Scrapværdi. Defineres som den forventede salgspris fratrukket eventuelle nedtagelses, salgs- og retableringsomkostninger ved udløbet af aktivets brugstid.

Økonomisk levetid: Den periode, hvori anlægsaktivet kan anvendes økonomisk rationelt efter dets formål.

9 VEJLEDNING OM OMKOSTNINGSKALKULATIONER

Indhold	Side
9.1 Indledning	9.1 - 1
9.2 Afgrænsning af omkostningskalkulation	9.2 - 1
9.3 Begrebsafklaring	9.3 - 1
9.4 Indholdet af omkostningskalkulationen	9.4 - 1
9.4.1 Direkte omkostninger	9.4 - 1
9.4.2 Indirekte omkostninger	9.4 - 2
9.4.3 Den tidsmæssige placering af udgifter	9.4 - 3
9.5 Omkostninger knyttet til kapitalapparatet	9.5 - 1
9.5.1 Afskrivning af anlægskapital	9.5 - 1
9.5.2 Forrentning af driftskapital	9.5 - 1
9.5.3 Forrentning af anlægskapital	9.5 - 2
9.6 Følgeomkostninger	9.6 - 1
9.7 Moms	9.7 - 1
9.8 Hjælpekema til brug for omkostningsberegning	9.8 - 1
9.9 Eksempel på beregning af omkostninger	9.9 - 1
9.9.1 Generelle forudsætninger	9.9 - 1
9.9.2 Overordnede elementer i omkostningskalkulationen	9.9 - 2
9.9.3 Eksempel på omkostningsberegning ved anvendelse af hjælpekema	9.9 - 3

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Kapitel 9 Vejledning om omkostningskalkulationer

9.1 Indledning

Gennem de senere år har udviklingen i den kommunale sektor sat større fokus på tilrettelæggelsen af kommunernes virksomhed, herunder for produktionsformer og -metoder i forbindelse med tilvejebringelsen af den kommunale service. Med iværksættelsen af regeringens initiativer i forbindelse med frit-valg, servicestrategier og udfordringsretten er der sat yderligere fokus på opgørelsen af omkostninger forbundet med den kommunale serviceproduktion.

Denne vejledning har til hensigt - i tilknytning til de autoriserede regler for udarbejdelsen af kommunale budgetter og regnskaber - at tilvejebringe et generelt grundlag for kommunernes og amtskommunernes udarbejdelse af omkostningskalkulationer. Vejledningen er således udarbejdet med henblik på at bidrage med praktiske anvisninger til udarbejdelsen af omkostningskalkulationer, herunder i forbindelse med opgørelsen af omkostninger jf. lov om udfordringsret, lov om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder samt lov om frit valg af personlig og praktisk hjælp m.v. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der er tale om en generel vejledning, der knytter sig til beregningen af omkostninger. For særlige krav om regnskabsmæssige redegørelser, efterkalkulationer m.v. i forbindelse med lovpligtige omkostningskalkulationer henvises til den specifikke lovgivning herom¹.

Der er iværksat en række initiativer med henblik på indførelsen af omkostningsregistrering i Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner. Der er således med oprettelsen af hovedart 0 indarbejdet faciliteter i budget- og regnskabssystemet til registrering af afskrivninger, lagerforskydninger samt øvrige beregnede og overførte udgifter og indtægter, som følge af kommuneaftalerne for 2003, og de aftaler, der er indgået i forlængelse heraf, er omkostningsregistreringen og anvendelsen af hovedart 0 foruden forsyningsområdet obligatorisk på ældre- og sygehusområdet fra regnskab 2004. Det følger endvidere af kommuneaftalen for 2003, at der fra 1. januar 2004 etableres en statusbalance for materielle aktiver - herved tilvejebringes grundlaget for opgørelsen af afskrivninger på materielle aktiver.

De autoriserede regler i budget- og regnskabssystemet udgør et væsentligt grundlag for udarbejdelsen af omkostningskalkulationer - f.eks. vil grundlæggende omkostninger som udgifter til lønninger, varekøb m.v. typisk indgå i omkostningskalkulationen. Fra

---

¹ Der kan i den forbindelse peges på eksempelvis Socialministeriets regler for omkostningskalkulationer i henhold til lov om frit valg af personlig og praktisk hjælp, som trådte i kraft 1. januar 2003.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

regnskab 2004 kan der endvidere opgøres afskrivninger på bygninger, maskiner m.v. jf. kapitel 8 om indregning og måling af materielle og immaterielle aktiver. De autoriserede regler i budget- og regnskabssystemet giver imidlertid ikke i sig selv tilstrækkelige oplysninger til brug for beregning af konkrete omkostninger og takster/priser for specifikke kommunale ydelser. Der vil således i tilknytning til det autoriserede budget- og regnskabssystem være behov for en række yderligere elementer til brug for udarbejdelsen af omkostningskalkulationer.

Det skyldes for det første, at kontoplanen ikke nødvendigvis er opdelt entydigt på de områder, hvor udarbejdelsen af omkostningskalkulationer kan vise sig nødvendige, jf. f.eks. lov om udfordringsret. Det må således forventes, at der i en række tilfælde ønskes udarbejdet omkostningskalkulationer alene for en andel af en aktivitet, der er afgrænset til én samlet funktion/gruppering i kontoplanen - f.eks. ved opgørelsen af omkostningerne ved specifikke aktiviteter i integrerede institutioner. Modsat kan der ligeledes forventes at opstå situationer, hvor der ønskes opgjort omkostningerne ved en aktivitet, hvortil der kan henføres omkostninger fra flere forskellige funktioner/grupperinger - f.eks. ved indregning af omkostninger vedrørende diverse hjælpe-/servicefunktioner.

For det andet skyldes det, at udgifterne til samtlige de ressourcer, der indgår i produktionen, ikke nødvendigvis vil fremgå af det autoriserede budget/regnskab. Dette gælder eksempelvis omkostninger til forrentning af bunden kapital knyttet til produktionen af de kommunale aktiviteter.

Det skal bemærkes, at denne vejledning bygger på princippet om opgørelse af de langsigtede gennemsnitsomkostninger. På den baggrund tages der hensyn til, at der i kalkulationen skal indgå samtlige omkostninger, herunder til såvel variable som faste omkostninger forbundet med produktionen af de kommunale ydelser. Vejledningen kan derfor ikke umiddelbart danne grundlag for opgørelsen af marginalomkostningerne ved en given aktivitet (dvs. hvad det koster at producere en yderligere enhed af den pågældende ydelse). Det skal dog bemærkes, at der i vejledningen er beskrevet muligheden for opgørelsen af følgeomkostninger forbundet ved eksempelvis anvendelsen af eksterne leverandører - følgeomkostninger tager højde for, at ikke nødvendigvis alle omkostninger forbundet med en given aktivitet umiddelbart falder bort ved overgang til anvendelsen af eksterne leverandører² For så vidt angår opgørelsen af omkostninger, kan det endvidere bemærkes, at det i Finansministeriets Økonomi-Administrative Vejledning vedrørende prisfastsættelse og omkostningskalkulation for staten ligeledes henvises til princippet om opgørelse af de langsigtede gennemsnitsomkostninger.

---

² Det skal i denne forbindelse understreges, at opgørelsen af omkostninger i henhold til lov om frit valg af leverandører af personlig og praktisk bistand samt lov om udførelse af opgaver for andre offentlig myndigheder bygger på princippet om opgørelsen af de langsigtede gennemsnitsomkostninger.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.2 Afgrænsning af omkostningskalkulation

Forinden en omkostningskalkulation påbegyndes skal det afgrænses, for hvilken aktivitet omkostningerne ønskes opgjort. Det må således afklares, om omkostningerne skal opgøres for en særlig enhed, for en specifik ydelse, en mere generel type af ydelser m.v.

Det må således i det konkrete tilfælde afgøres, om der eksempelvis ønskes opgjort omkostninger afgrænset til selve driften af en institution. I så fald er det tilstrækkeligt alene at opgøre selve institutionens omkostninger. Ønskes der derimod en opgørelse af de samlede omkostninger for en given ydelse, f.eks. pasning af vuggestuebørn, skal der tages højde for en række fællesomkostninger knyttet til ydelsen. Det gælder eksempelvis omkostninger til den centrale administration. Såfremt omkostningskalkulationen skal benyttes i forbindelse med overvejelser om udlicitering, kan det i nogle tilfælde være relevant at tage højde for eventuelle følgeomkostninger forbundet med anvendelsen af ekstern leverandør.

Det er således afgørende, at omkostningskalkulationen afgrænses til det formål kalkulationen er tiltænkt. Det er væsentligt at foretage en sådan afgrænsning med henblik på at kunne henføre samtlige relevante omkostninger til den aktivitet, for hvilke omkostningerne ønskes opgjort.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved opgørelsen af omkostninger ved en given serviceproduktion som hovedregel ikke indregnes omkostninger forbundet med politisk virksomhed, myndighedsopgaver m.v., med mindre kalkulationen i sig selv har til formål at opgøre omkostningerne herved.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.3 Begrebsafklaring

De *udgifter*, der i det enkelte år optræder i budgettet/regnskabet, vedrører typisk lønninger, køb af varer og tjenester m.v. Udgifterne hertil kan dække over køb af ydelser og produkter, der forbruges fuldt ud i det enkelte år. Udgifterne kan imidlertid også dække køb af ydelser og produkter, der bruges over en årrække, eksempelvis bygninger og maskiner. Udgifterne kan således svinge fra år til år og vil ikke nødvendigvis afspejle det enkelte års egentlige ressourceforbrug ved tilvejebringelsen af kommunale ydelser. Med andre ord svarer udgifterne til periodens anskaffelser af ressourcer.

Omkostningerne afspejler derimod værdien af de ressourcer, der forbruges under produktionen af kommunale ydelser. Omkostningerne i en given periode er således ikke nødvendigvis sammenfaldende med de udgifter, der er knyttet til den tilsvarende periode. Omkostningskalkulationen for et givent produkt foretages på baggrund af de omkostninger, der er forbundet med ressourceforbruget ved produktionen af produktet.

Ved omkostningskalkulationen skal man således være særlig opmærksom på, at der er forskel på omkostninger og udgifter i det enkelte år. Der kan derfor ikke nødvendigvis alene ud fra de tal, der figurerer i årets budget/regnskab udarbejdes en omkostningskalkule for en specifik opgave. Det skal derudover bemærkes, at de samlede omkostninger udgør en beregnet og ikke en direkte konstaterbar størrelse. Omkostningsberegningen kan således indeholde en række kalkulatoriske poster, der ikke på noget tidspunkt figurerer i kommunernes budgetter/regnskaber.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.4 Indholdet af omkostningskalkulationen

I omkostningskalkulen medregnes alle omkostninger for den nærmere afgrænsede aktivitet. En række omkostninger kan umiddelbart henføres til produktionen af den pågældende aktivitet - f.eks. løn, materialer m.v. Der kan imidlertid være behov for at indregne omkostninger, der ikke direkte knytter sig til produktionen af den pågældende aktivitet. Det kan være omkostninger, der i budgettet er opført under kommunens centralforvaltning - f.eks. til lønadministration - samt omkostninger til forrentning og afskrivning af kapital. Derudover kan der - afhængig af afgrænsning og formål med omkostningskalkulationen - være behov for at opgøre eventuelle følgeomkostninger forbundet ved en aktivitet. For opgørelsen af følgeomkostninger henvises til afsnit 9.6.

Omkostninger, der er forbundet med en given ydelse, kan som udgangspunkt opdeles i følgende to kategorier:

- Direkte omkostninger
- Indirekte omkostninger

Det skal bemærkes, at der ikke er nogen entydig afgrænsning mellem direkte og indirekte omkostninger. Den samme omkostning kan f.eks. i nogle kommuner figurere som en direkte omkostning, mens den i andre kommuner kan være en indirekte omkostning - alt afhængig af, hvordan den enkelte kommune har indrettet sin virksomhed. Såfremt den pågældende aktivitet er organiseret med en selvstændig administration vil omkostningerne hertil indgå i kalkulationen som direkte omkostninger. Er der derimod tale om en fælles administration, hvor den pågældende aktivitet administreres af en enhed, der administrerer flere aktiviteter, vil omkostningerne til administration indgå som indirekte omkostninger.

9.4.1. Direkte omkostninger

De omkostninger, der kan relateres direkte til en given aktivitet, kaldes direkte omkostninger. For de direkte omkostninger gælder typisk, at der er et tidsmæssigt sammenfald mellem de udgifter, der direkte kan henføres til aktiviteten og den tilsvarende omkostning. Dette gælder typisk for f.eks. løn og tjenesteydelser.

Nogle anskaffelser forbruges imidlertid ikke altid samtidig med, at udgiften dertil afholdes. Omkostninger hertil fremgår således ikke af årets budget. Dette kan gælde ved f.eks. køb af materialer, der lægges på lager. Det er afgørende, at alene omkostningerne til de forbrugte ressourcer, der direkte indgår i produktionen, indregnes som en direkte omkostning.

Eksempler på direkte omkostninger er

- løn (samtlige lønandele, herunder pensionsbidrag og feriepenge)
- overarbejde/merarbejde
- tjenesterejser og befording
- køb af materialer og specielt anskaffet apparatur (apparat der forbruges over mere end ét år og som overstiger bagatelgrænsen på 100.000 kr. eller den af kommunen fastsatte bagatelgrænse i intervallet 50.000 - 100.000 kr., jf. kapitel 8, indregnes som kapitalomkostning)
- fremmede tjenesteydelser
- reparation- og vedligeholdelsesudgifter
- husleje
- el, varme, vand
- forsikringer

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.4.2. Indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger er omkostninger, der ikke direkte kan henføres til den pågældende aktivitet. De indirekte omkostninger består af en række forskellige typer af omkostninger. For det første indgår en række indirekte omkostninger, som optræder som en udgift et andet sted i kommunens budget - her er typisk tale om fællesudgifter til eksempelvis lokaler, administration m.v. Derudover skal der tages højde for en række omkostninger, der ikke nødvendigvis fremgår af årets budget - f.eks. omkostninger til afskrivninger på bygninger. Endelig skal der indregnes omkostninger, der i det hele taget ikke fremgår af budgettet - f.eks. forrentning af drifts- og anlægskapital.

Det skal derudover bemærkes, at der ved opgørelse af de indirekte omkostninger endvidere skal tages højde for eventuelle følgeomkostninger forbundet med en given aktivitet - f.eks. lediggjorte bygninger, der forventes ubenyttede i en periode samt ventepenge til tjenestemænd. For opgørelsen af følgeomkostninger henvises til afsnit 9.6

Eksempler på indirekte omkostninger er følgende:

- lokaleudgifter (husleje, varme, vand, el, rengøring, vedligeholdelse m.v.)
- kontorudgifter (telefon, porto, kontorartikler m.v)
- indirekte lønomkostninger (kantinetilskud, efteruddannelse)
- edb-udgifter
- udgifter til ledelse, administration m.v.
- forsikringer
- udviklingsomkostninger
- beregnede tjenestemandspensioner
- beregnede omkostninger til lovpligtige forsikringer
- beregnede skadesomkostninger (selvforsikring)
- forrentning af driftskapital
- forrentning af anlægskapital
- afskrivning af anlægsaktiver

På grund af de indirekte omkostningers ofte udelelige karakter, må de typisk fordeles efter en fordelingsnøgle. Det væsentlige ved valget af fordelingsnøgler er, at der opnås en realistisk opgørelse af de omkostninger, der medgår ved produktionen af den pågældende aktivitet, f.eks. ved opgørelsen af tidsforbrug. En anden fordelingsnøgle er lønandele, hvor den enkelte aktivitets andel af fællesudgifter fastsættes ud fra, hvor stor en andel lønudgiften til aktiviteten udgør i forhold til områdets samlede lønudgift. Alternativt kan f.eks. antal ansatte, areal eller lokaleudgifter anvendes som fordelingsnøgle.

9.4.3 Den tidsmæssige placering af udgifter

Den tidsmæssige placering af udgifter set i forhold til forbruget af produktionsfaktorer kan opdeles på følgende måde:

- udgifter, som afholdes i ét år, og hvor forbruget sker i samme år - f.eks. løn og vareindkøb
- udgifter, som afholdes i ét år, men hvor forbruget sker i et tidligere år eller i et senere år - f.eks. materialer indkøbt til lager, som først forbruges i et senere år, opførelse og anskaffelse af bygninger samt tjenestemandspensioner.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Som det fremgår, vil der i nogle tilfælde være forskel på den tidsmæssige placering af omkostninger og udgifter. Det skyldes som tidligere nævnt, at hele ressourceforbruget ved produktionen af en given aktivitet ikke nødvendigvis finder sted det år, hvor udgiften afholdes.

Det skal derudover bemærkes, at der i omkostningskalkulationen bør tages højde for en række omkostninger, der ikke på noget tidspunkt indgår i kommunens budget/regnskab. Det gælder eksempelvis omkostninger til forrentning af bunden kapital samt omkostninger for selv-forsikrede kommuner svarende til, hvad kommunen skulle have betalt i præmie, såfremt den var forsikret - eksempelvis igennem en intern forsikringsordning. De omkostningsbegreber, der indgår i den samlede omkostningskalkulation, kan således opgøres som følgende:

Direkte omkostninger, der er en udgift i kommunens budget i samme år
+ Direkte omkostninger, der er en udgift i kommunens budget i et andet år
+ Indirekte omkostninger, der er en udgift i kommunens budget samme år
+ Indirekte omkostninger, der er en udgift i kommunens budget i et andet år
+ Indirekte omkostninger, der ikke figurer i kommunens budget
= Samlede omkostninger

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.5 Omkostninger knyttet til kapitalapparatet

Omkostninger knyttet til kapitalapparatet omfatter omkostninger til afskrivning af anlægsaktiver (maskiner, bygninger m.v.) samt til forrentning af drifts- og anlægskapital. Omkostninger hertil indgår i omkostningskalkulationen på lige fod med øvrige omkostninger, men behandles særskilt her på grund af de særlige forhold, der gør sig gældende for kalkulationen af sådanne omkostninger.

9.5.1. Afskrivning af anlægskapital

I omkostningskalkulationen indregnes omkostninger til afskrivning af anlægskapital. Man skal her være opmærksom på, at de aktiver, der skal afskrives kan optræde i både drifts- og anlægsbudgettet/-regnskabet. Anskaffes der f.eks. edb-udstyr over driftsbudgettet, skal omkostninger i forbindelse hermed indgå i kalkulen. Fra 1. januar 2004 skal der - bl.a. med udgangspunkt i anlægskartoteket, jf. kapitel 8 - udarbejdes en samlet statusbalance omfattende såvel finansielle som materielle aktiver. Det vil fra 2004 fremgå heraf, hvilke aktiver der afskrives.

Beregning af afskrivninger foretages efter den lineære metode, hvor der afskrives lige meget hvert år, jf. kapitel 8. Afskrivningsprocentens størrelse fastlægges ud fra de enkelte aktivers forventede levetid/brugstid. Levetiden skal svare til den periode, hvori anlægget under hensyntagen til dets karakter og udgifterne til reparation og vedligeholdelse skønnes at blive anvendt i produktionen. Der kan arbejdes med fysisk eller økonomisk levetid.

Den fysiske levetid bestemmes både af slitage og mere aktivitetsuafhængige faktorer som vind og vejr. Den økonomiske levetid bestemmes af f.eks. teknisk forældelse (ny teknologi, nye produktionsmetoder m.v.). Er den økonomiske levetid kortere end den fysiske, bør den økonomiske levetid bruges som udgangspunkt for beregningerne. Det skal derudover bemærkes, at der ved beregning af afskrivninger skal tages højde for eventuelle scrapværdier.

For en uddybende beskrivelse af de generelle regler for opgørelsen af afskrivninger m.v. henvises til kapitel 8.

9.5.2. Forrentning af driftskapital

I omkostningskalkulen indregnes omkostninger til forrentning af driftskapital, såfremt der er tale om en aktivitet, hvortil der knytter sig væsentlige omkostninger til likviditetsmæssige udlæg i forbindelse med opgavens udførelse. Forrentning af driftskapital skal modsvare de omkostninger, der er ved likviditetsmæssig udlægning i forbindelse med produktionen.

Hvis betalingen af aktiviteten sker løbende - f.eks. løn der afregnes løbende samt ved a conto fakturering - vil man i kalkulationen kunne se bort fra forrentning af driftskapital. Tilsvarende gælder, hvis produktionstiden og kreditten er meget kort.

Er der derimod tale om en længere produktionsperiode, hvor betalingen af produktet først sker ved leveringen, eventuelt med kredittid, kan det være nødvendigt at indregne en forrentning af driftskapitalen i kalkulationen.

Markedsrenten vil være den relevante rentefod ved disse beregninger. Da der er tale om forrentning af driftskapital benyttes som udgangspunkt en aktuel/kort rentesats.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.5.3. Forrentning af anlægskapital

I omkostningskalkulen medtages omkostninger til forrentning af anlægskapital. Beregningen foretages som udgangspunkt på grundlag af aktivernes restværdi. Restværdien udregnes som anskaffelsesværdi fratrukket tidligere års beregnede afskrivninger, jf. i øvrigt kapitel 8.

Ved beregningen af omkostningerne til forrentning af anlægskapitalen medtages alle større anlægsaktiver - uanset om disse optræder på drifts- eller anlægsbudgettet. Anskaffes der f.eks. edb-udstyr over driftsbudgettet, inddrages de hertil knyttede omkostninger til forrentning i beregningen. Fra 1. januar 2004 skal der - bl.a. med udgangspunkt i det obligatoriske anlægskartotek, jf. kapitel 8 - udarbejdes en samlet statusbalance omfattende såvel finansielle som fysiske aktiver. Fra 2004 foretages forrentningen på baggrund af registreringerne i anlægskartoteket.

Fastsættelsen af den rentefod, der anvendes ved kalkulation af forrentningen af aktivets værdi, skal ske ud fra det enkelte anlægsaktives karakter.

Er der tale om aktiver med en lang levetid, anvendes en forrentningsprocent, der er udtryk for den gennemsnitlige rente set over en længere periode. Her kan eksempelvis tages udgangspunkt i den effektive gennemsnitlige 10-årige statsobligation som opgjort af Danmarks Nationalbank. For aktiver med en kortere levetid, kan en kortere rentesats benyttes.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.6 Følgeomkostninger

Følgeomkostninger opgøres på lige fod med øvrige omkostninger. Om der i omkostningskalkulationen bør tages højde for følgeomkostninger afhænger imidlertid af formålet med kalkulationen.

Såfremt en opgave tænkes udført af en ekstern leverandør, kan der være nogle omkostninger, der ikke falder bort, selvom opgaven ikke længere udføres i eget regi. Ved overvejelse om anvendelsen af ekstern leverandør kan der således tages højde for de følgeomkostninger, der er forbundet ved ekstern opgaveudførelse.

Som eksempel på følgeomkostninger, der ikke umiddelbart falder bort ved anvendelsen af eksterne leverandører, kan nævnes

- huslejudgifter for lokaler, der først kan opsiges efter igangsætning af en ny periode
- lediggjorte kommunale bygninger, der forventes ubenyttede i en periode
- leje af maskiner, der først kan opsiges efter igangsætning af en ny periode
- lediggjorte maskiner, som vil være helt eller delvist ubenyttede i en periode
- omskoling af personale
- ventepenge til tjenestemænd (rådighedsløn)
- andele af fællesfunktioner, der først kan tilpasses efter en periode

Der kan desuden være tilfælde, hvor der vil opstå nye omkostninger for kommunen, hvis den ikke længere udfører opgaven selv, men i stedet får opgaven udført af en ekstern leverandør. Som eksempel herpå kan nævnes meromkostninger til tilsyn og kontrol med den eksterne leverandør.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.7 Moms

Spørgsmålet vedrørende indregning af moms skal behandles forskelligt afhængig af kalkulationens formål.

Her skelnes der mellem kalkulation af tilbud til udførelse af opgave for en anden offentlig myndighed og kalkulation af en pris til brug for sammenligning med en privat leverandør.

Endvidere skelnes der mellem, om kalkulationen af tilbud til udførelse af opgave for en anden offentlig myndighed vedrører virksomhed, der er omfattet af loven om merværdiafgift eller ej.

Er kalkulationen udarbejdet med henblik på at afgive tilbud til udførelse af opgave for anden offentlig myndighed vedrørende virksomhed omfattet af merværdiafgiftsloven, skal kommunens eller amtskommunens omkostninger beregnes eksklusiv moms i selve omkostningskalkulen - dvs. at udgifter til f.eks. råvarer skal indgå i kalkulen eksklusiv moms. Til gengæld skal der lægges moms på den pris (den samlede omkostningskalkule), som kommunen eller amtskommunen tilbyder at udføre den pågældende opgave for. Proceduren svarer til den gældende ordning for f.eks. kommunale forsyningsvirksomheder.

Hvis der derimod er tale om afgivelse af et tilbud på en opgave, der er fritaget for merværdiafgift, jf. merværdiafgiftsloven, skal kommunens eller amtskommunens momsudgifter medregnes i omkostningskalkulen - uanset at momsudgiften rent faktisk refunderes via den mellemkommunale momsudligningsordning. Derimod skal der ikke ved afgivelse af tilbud på udførelse af sådanne opgaver tillægges moms til tilbudsprisen.

Har omkostningskalkulationen til formål, at sammenligne prisen med tilbuddet fra en privat leverandør, skal der i kalkulen ses bort fra momsudgifter. Der skal således ses bort fra købsmoms - dvs. den moms, som kommunerne betaler ved køb af varer og tjenesteydelser, der ikke indgår i en momsregistreret virksomhed i kommunen - der refunderes i medfør af den kommunale momsudligningsordning. Der skal derudover ses bort fra registreret moms - dvs. afregning af moms med toldvæsenet, som finder sted i forbindelse med momsregistreret virksomhed i kommunerne - der modregnes som indgående moms i et momsregnskab i relation til Told- og Skattestyrelsen.

For nærmere beskrivelse af moms henvises i øvrigt til kapitel 2.6.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.8 Hjælpekema til brug for omkostningsberegning

Nedenfor er angivet et skema, som kan benyttes ved opgørelsen af omkostninger knyttet til en given aktivitet. Det skal bemærkes, at skemaet alene er udarbejdet som et redskab til brug for omkostningsberegningerne - der er således ikke noget krav om anvendelse af skemaet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at skemaet ikke nødvendigvis omfatter samtlige de omkostninger, som er relevante i de konkrete tilfælde, men skal ses som en generel hjælp for udarbejdelsen af omkostningskalkulationer.

Hjælpekema til brug for omkostningskalkulationer

Direkte omkostninger	I årets bud- get/regnskab	I andet bud- get- /regnskabsår	I alt
Omkostninger, der jf. kommunens bud- getter og regnskaber kan henføres direkte til den pågældende opgave			
Lønninger ^(*)			
Befordring			
Materialer			
Specielt anskaffet apparatur og maski- nel ^(**)			
Tjenesteydelser			
Reparation- og vedligeholdelsesudgifter			
Husleje ^(***)			
El			
Varme			
Vand			
Forsikringer ^(****)			
Øvrige direkte omkostninger			
Samlede direkte omkostninger			

(*) Skal indeholde samtlige lønbidrag herunder direkte løn, feriepenge, søgne-/helligdagsbetaling, pensionsbidrag og -forpligtelser (herunder forpligtelser til tjenestemandspensioner), sygedagpenge, ATP, arbejdsmiljøafgift, ansvarsforsikring, overarbejde m.v.

(**) Her medtages alene omkostninger til apparatur og maskinel, der straksafskrives i regnska-
bet. Omkostninger til apparatur og maskinel, der er optages i anlægskartoteket indregnes i
afsnittet vedrørende omkostninger knyttet til kapitalapparatet.

(***) Her indregnes husleje, ejendomsskatter, ejendomsforsikringer m.v. Hvor bygnin-
gerne ejes af kommunen, indgår omkostninger til bygningerne under afsnittet ved-
rørende omkostninger knyttet til kapitalapparatet.

(****) Her indregnes omkostninger til såvel forsikringspræmier som omkostninger for
selv-forsikrede kommuner svarende til præmien, hvis kommunen var forsikret.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Indirekte omkostninger	I årets bud- get/regnskab	I andet budget- /regnskabsår	Uden for bud- gettet/ regnskabet	I alt
Andel af fællesudgifter for enheden hvorunder opgaven udføres^(*)				
Samlede omkostninger ^(**) (a)				
Samlede timeforbrug/antal medarbejdere/lønsum/andet ^(***) (b)				
Antal timer/medarbejdere/lønsum/andet ^(***) som indgår i produktionen af den pågældende opgave (c)				
Samlet andel af fællesudgifter for enheden hvorunder opgaven udføres ((a/b)*c)				
Andel af fællesudgifter uden for enheden hvorunder opgaven udføres^(*)				
Samlede omkostninger ^(**) (a)				
Samlede timeforbrug/antal medarbejdere/lønsum/andet ^(***) (b)				
Antal timer/medarbejdere/lønsum/andet ^(***) som indgår i produktionen af den pågældende opgave (c)				
Samlet andel af fællesudgifter for enheden hvorunder opgaven udføres ((a/b)*c)				

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Omkostninger knyttet til kapitalapparatet ^(***)				
Afskrivninger på bygninger, maskiner, inventar m.v., for enheden hvorunder opgaven udføres				
Forrentning af anlægskapital bygninger, maskiner, inventar m.v., for enheden hvorunder opgaven udføres				
Forrentning af driftskapital, for enheden hvorunder opgaven udføres				
Afskrivninger på bygninger, maskiner, inventar m.v., der delvist indgår i produktionen af opgaven				
Forrentning af anlægskapital bygninger, maskiner, inventar m.v., der delvist indgår i produktionen af opgaven				
Forrentning af driftskapital, der delvist indgår i produktionen af opgaven				
Samlede omkostninger knyttet til kapitalapparatet				
Samlede indirekte omkostninger				

(*) Beregningen kan opdeles på forskellige typer fællesudgifter - f.eks. på henholdsvis lønomkostninger, lokaler og maskiner - såfremt brugen heraf forholdsmæssigt varierer meget

(**) Løn (samtlige lønandele, herunder pensionsbidrag), overarbejde/merarbejde, tjenesterejser og befordring, køb af materialer og specielt anskaffet apparatur, fremmede tjenesteydelser, reparation- og vedligeholdelsesudgifter, husleje, el, varme, vand, forsikringer, kontorudgifter (telefon, porto, kontorartikler m.v.), indirekte lønomkostninger (kantinetilskud, efteruddannelse), edb-udgifter, udgifter til ledelse, administration m.v., revision, forsikringer, udviklingsomkostninger, beregnede omkostninger til lovpligtige forsikringer og tjenestemandspensioner, beregnede skadesomkostninger (selvforsikring) samt diverse følgeomkostninger som huslejeudgifter for lokaler, der først kan opsiges efter igangsætning af en ny periode, lediggjorte kommunale bygninger, der forventes ubenyttede i en periode, ventepenge til tjenestemænd (rådgivningsløn) samt kontrol og tilsyn med ekstern leverandør.
Omkostninger knyttet til kapitalapparatet indgår ikke her, men derimod i afsnittet vedrørende omkostninger knyttet til kapitalapparatet.

(***) Andre fordelingsnøgler kan benyttes

(****) Der skal indregnes omkostninger til kapitalapparat til bygninger, inventar m.v. der er såvel direkte som indirekte knyttet til produktionen af opgaven.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

9.9 Eksempel på beregning af omkostninger

I det følgende angives et eksempel på opgørelsen af de samlede omkostninger, der er knyttet til pasningen af børnene i en vuggestue i en integreret daginstitution. I eksemplet redegøres indledningsvis for de generelle forudsætninger for eksemplet, samt de overordnede omkostningselementer i beregningen. De enkelte elementer i beregningen er herefter vist i det generelle hjælpeskema for omkostningskalkulationer samt uddybet i appendiks A-D.

9.9.1. Generelle forudsætninger

Der ønskes opgjort de samlede omkostninger knyttet til at passe børnene i en specifik vuggestue i kommunen. Således skal der opgøres omkostningerne knyttet til såvel selve driften af vuggestuen samt andele af de fælles funktioner, der har tilknytning til vuggestuen, herunder andele af udgifterne til den centrale administration af børnepasningsområdet.

Vuggestuen ligger i en integreret institution, der består af såvel en vuggestuedel som en børnehavedel. I institutionen er der ansat personale, som alene er knyttet til vuggestuedelen og personale, der alene er knyttet til børnehavedelen. Derudover har vuggestuedelen sit eget budget til brug for indkøb af diverse materialer, udstyr, tjenesteydelser m.v. Der er derudover ansat en leder, som har ansvaret for hele institutionen. Endvidere er der en række øvrige fællesudgifter mellem vuggestuedelen og børnehavedelen - eksempelvis udgifter til rengøring, vedligeholdelse, el, vand, varme m.v.

Der i den centrale forvaltning er ansat en række personer, der alene beskæftiger sig med den centrale administration og koordinering af kommunens daginstitutionsområde. Disse personer er fysisk placeret på kommunens rådhus.

Derudover er der i kommunen en Børne- og ungeforvaltning, hvortil der er knyttet en forvaltningsdirektør og et sekretariat. Direktøren og sekretariatet er fysisk placeret på rådhuset og arbejder med en række opgaver vedrørende børne- og ungeområdet - således udgør daginstitutionsområdet alene en andel af direktørens og sekretariatets arbejde.

Det skal understreges, at nedenstående opgørelse af omkostningerne ikke dækker alle typer omkostninger, der kan indgå i en omkostningskalkulation, men alene udgør et eksempel på en omkostningsberegning.

De samlede direkte og indirekte omkostninger kan i eksemplet opgøres som vist nedenfor. De angivne omkostninger er opgjort på baggrund af det generelle skema til opgørelsen af de samlede omkostninger. I bilag A-D er der nærmere redegjort for de i skemaet angivne beregninger.

9.9.2. Overordnede elementer i omkostningskalkulationen

Direkte omkostninger

Løn (se appendiks A).....	2.259.575
Materialer (legetøj, fødevarer, bleer m.v.).....	238.000
Specielt anskaffet udstyr (kryber, barnevogn m.v.).....	26.000
Befordring (transport i forbindelse med udflugter m.v.)...	5.000
Tjenesteydelser (billetter m.v.).....	7.000
Direkte omkostninger i alt	2.535.575

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Indirekte omkostninger

Andele af fællesomkostninger fra den integrerede institution (se appendiks B).....	311.624
Andele af fællesomkostninger fra den centrale administration (se appendiks C).....	219.262
Omkostninger til kapitalapparat vedrørende den integrerede institution (se appendiks D).....	353.407
Andel af omkostninger til kapitalapparat vedrørende den centrale administration (se appendiks D).....	<u>25.358</u>
Indirekte omkostninger i alt	909.651

Samlede omkostninger

Direkte omkostninger.....	2.535.575
Indirekte omkostninger.....	<u>909.651</u>
Samlede omkostninger	3.445.226

9.9.3. Eksempel på omkostningsberegning ved anvendelse af hjælpeskema.

Direkte omkostninger	I årets bud- get/regnskab	I andet bud- get- /regnskabsår	I alt
Omkostninger, der jf. kommunens budgetter og regnskaber kan henføres direkte til den pågældende opgave			
Lønninger (se appendiks A)	2.259.575		2.259.575
Befordring	5.000		5.000
Materialer	238.000		238.000
Specielt anskaffet apparatur og maskinel	26.000		26.000
Tjenesteydelser	7.000		7.000
Reparation- og vedligeholdelsesudgifter			
Husleje			
El			
Varme			
Vand			
Forsikringer			
Øvrige direkte omkostninger			
Samlede direkte omkostninger	2.535.575		2.535.575

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Indirekte omkostninger	I årets bud- get/regnskab	I andet bud- get- /regnskabsår	Uden for bud- get- tet/regnskabet	I alt
Andel af fællesudgifter for enheden hvorunder opgaven udføres (se appendiks B)				
Samlede fællesomkostninger (a)	535.500	57.525		593.025
Samlede timeforbrug/antal medarbejdere/lønsum/andet (b)	<i>4.300.000</i>	<i>4.300.000</i>		-
Antal timer/medarbejdere/lønsum/andet som indgår i produktionen af den pågældende opgave (c)	<i>2.259.575</i>	<i>2.259.575</i>		-
Samlet andel af fællesudgifter for enheden hvorunder opgaven udføres ((c/b)*a)	281.396	30.228		311.624
Andel af fællesudgifter uden for enheden hvorunder opgaven udføres (se appendiks C)				
Samlede fællesomkostninger (a)	1.842.168	86.044		1.928.212
Samlede timeforbrug/antal medarbejdere/lønsum/andet (b)	<i>21.500.000</i>	<i>21.500.000</i>		-
Antal timer/medarbejdere/lønsum/andet som indgår i produktionen af den pågældende opgave (c)	<i>2.444.821</i>	<i>2.444.821</i>		-
Samlet andel af fællesudgifter uden for enheden hvorunder opgaven udføres ((c/b)*a)	209.478	9.784		219.262

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Omkostninger knyttet til kapitalapparatet (se appendiks D)				
Afskrivninger på bygninger, maskiner, inventar m.v. for enheden, hvorunder opgaven udføres		168.571		168.571
Forrentning af anlægskapital bygninger, maskiner, inventar m.v. for enheden, hvorunder opgaven udføres			184.836	184.836
Forrentning af driftskapital, for enheden, hvorunder opgaven udføres			0	0
Afskrivninger på bygninger, maskiner, inventar m.v., der delvist indgår i produktionen af produktet		10.511		10.511
Forrentning af anlægskapital bygninger, maskiner, inventar m.v., der delvist indgår i produktionen af produktet			14.847	14.847
Forrentning af driftskapital, der indgår direkte i produktionen af produktet			0	0
Samlede omkostninger knyttet til kapitalapparatet		179.082	199.683	378.765
Samlede indirekte omkostninger	490.874	219.094	199.683	909.651

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Appendiks A Beregning af lønomkostninger

Nedenfor er angivet eksempel på beregning af de årlige lønomkostninger for personalet ansat i vuggestuedelen af en integreret daginstitution. Der er i vuggestuedelen ansat 6 fuldtids pædagoger, 3 fuldtids pædagogmedhjælpere og en deltids køkkenmedhjælper. Derudover tildeles vuggestuedelen årligt 400 vikartimer.

Det bemærkes, at de arbejdsbestemte tillæg for det fastsatsatte personale antages at kunne opgøres som svarende til 3 pct. af lønnen.

Lønomkostninger vedrørende pædagoger, pædagogmedhjælpere og køkkenpersonale

Løn (6*220.000 + 3*195.000 + 130.000)	2.035.000
Arbejdsbestemte tillæg (antages her at udgøre 3 pct. af lønnen)	61.050
ATP	12.300
AER	15.375
Pensionsbidrag	83.000
Arbejdsskadeforsikring	8.000
Lønomkostninger i alt	2.214.725

Lønomkostninger vedrørende vikarer

Løn (400 timer a 98,00 kr.)	39.200
Feriegodtgørelse (her 12,5 pct. af løn og tillæg)	4.900
ATP	260
AER	320
Arbejdsskadeforsikring	170
Lønomkostninger i alt	44.850

Samlede lønomkostninger

Lønomkostninger vedrørende fastansat personale	2.214.725
Lønomkostninger vedrørende vikarer	44.850
Samlede lønomkostninger	2.259.575

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Appendiks B Andele af fællesomkostninger fra den integrerede institution

Vuggestuen ligger i en integreret institution bestående af såvel en vuggestuedel som en børnehavedel. I institution er der en række fællesomkostninger mellem vuggestuedelen og børnehavedelen. Fællesomkostningerne vedrører lederen, kontorudgifter, rengøring, legeplads, reparations- og vedligeholdelsesudgifter, el, varme, vand, forsikringer m.v. Samtlige omkostninger hertil fremgår af institutionens budget.

Lederen er tjenestemandsansat, hvorfor der indregnes omkostninger til lederens fremtidige tjenestemandspensioner. Omkostningerne hertil antages i dette eksempel at kunne opgøres til svarende til 19,5 pct. af lederens løn. Omkostningen hertil indgår ikke i årets budget.

Med hensyn til opdelingen af omkostningerne mellem henholdsvis vuggestuedelen og børnehavedelen antages det her for værende retvisende at benytte en fordelingsnøgle baseret på lønomkostningerne. Lønnen til den samlede personalegruppe - ekskl. løn til lederen - på vuggestue- og børnehavedelen udgør 4.300.000 kr. Vuggestuedelens lønomkostninger udgør 2.259.575 kr., jf. appendiks A. Vuggestuens andel af fællesudgifterne fra den integrerede institution opgøres således til 2.259.575/4.300.000.

Fællesomkostninger mellem vuggestue- og børnehavedelen

Løn til leder (samtlige lønbidrag der fremgår af årets budget)	295.000
Kontorudgifter	23.000
Rengøring	135.000
Legeplads	26.000
Reparations- og vedligeholdelsesudgifter	24.000
El	9.000
Varme	12.000
Vand	5.000
Forsikring	<u>6.500</u>
Fællesomkostninger i årets budget	535.500
Tjenestemandspension til lederen (udgør her 19,5 pct. af lønnen)	<u>57.525</u>
Fællesomkostninger i andet budgetår	57.525

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Appendiks C Andele af fællesomkostninger fra den centrale administration

Nedenfor er angivet et eksempel på opgørelsen af omkostningsandelen fra den centrale administration.

Der er i kommunen ansat 3 fuldtidsmedarbejdere og en deltidsansat, der er direkte knyttet til den centrale administration af driften af daginstitutionsområdet. Medarbejderne er ansat i et kontor, der alene beskæftiger sig med opgaver vedrørende driften af daginstitutionsområdet. Medarbejderne udfører ikke myndighedsopgaver. Det bemærkes, at samtlige lønbidrag skal indregnes. Den ene medarbejder (lederen) er tjenestemandsansat. Omkostningerne til tjenestemandspensionen antages, at kunne opgøres til 19,5 pct. af lederens løn.

I tilknytning til lønudgifterne til medarbejderne, som er direkte knyttet til den centrale administration af daginstitutionsområdet, skal der indregnes øvrige driftsomkostninger til husleje, kontorhold, rengøring, materialeindkøb m.v. De øvrige driftsomkostninger antages i eksemplet generelt at kunne opgøres til at udgøre 17 pct. af lønomkostninger for medarbejdere ansat i den centrale administration. Det bemærkes, at det her forudsættes, at kommunen selv ejer sine administrationsbygninger, hvorfor der ikke her indregnes omkostninger til husleje. Omkostninger til afskrivning på administrationsbygningerne indgår imidlertid som en del af omkostningerne knyttet til kapitalapparatet.

Fællesomkostninger til den centrale administration, omkostninger der er direkte knyttet til daginstitutionsområdet

Lønomkostninger til 2½ medarbejder á 340.000 kr.	850.000
Lønomkostninger til 1 medarbejder (lederen) á 370.000 kr.	370.000
Øvrige driftsomkostninger (0,17*(1,195*370.000 + 850.000))	219.666
Samlede omkostninger i årets budget	1.439.666
Tjenestemandspension til lederen (19,5 pct. af lønnen)	72.150
Samlede omkostninger i alt	1.511.816

Den centrale administration af driften af daginstitutioner udgør en del af Børne- og ungeforvaltningen. Lønudgiften til direktøren og sekretariatet vedrørende Børne- og ungeforvaltningen kan opgøres til 2.100.000 kr. Heraf udgør lønudgiften til direktøren 475.000 - direktøren er tjenestemandsansat. Omkostningerne til tjenestemandspensionen antages at kunne opgøres til 19,5 pct. af direktørens løn. Det antages derudover - med udgangspunkt i en vurdering af medarbejdernes andel af tidsforbrug som vedrører daginstitutionsområdet - at hele daginstitutionsområdet andrager ca. 15 pct. af de samlede lønudgifter vedrørende Børne- og ungeforvaltningens direktør og sekretariat.

I tilknytning til lønudgifterne til Børne- og ungeforvaltningens direktør og sekretariat, skal der indregnes øvrige driftsomkostninger til husleje, kontorhold, rengøring, materialeindkøb m.v. De øvrige driftsomkostninger vedrørende direktøren og sekretariatet udgør 17 pct. af lønomkostninger for medarbejderne i Børne- og ungeforvaltningen, jf. ovenfor. Det bemærkes, at det her forudsættes, at kommunen selv ejer sine administrationsbygninger, hvorfor der ikke her indregnes omkostninger til husleje. Daginstitutionens område opgøres i eksemplet til at andrage ca. 15 pct. af de samlede øvrige driftsomkostninger vedrørende Børne- og ungeforvaltningens direktør og sekretariat.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Endvidere indregnes omkostninger fra kommunens løn- og personaleafdeling. Det kan opgøres, at kommunens lønudgifter vedrørende kommunens løn- og personaleafdeling udgør ca. 1.500 kr. pr. fuldtidsmedarbejder i kommunen. De øvrige driftsudgifter til kontorhold, rengøring, materialeindkøb m.v. vedrørende løn- og personaleafdelingen udgør 17 pct. af lønomkostningerne, jf. ovenfor. Der er i alt 120 fuldtidsansatte der er beskæftiget med kommunens daginstitutioner.

Fællesomkostninger til den centrale administration, omkostninger vedrørende den centrale Børne- og ungeforvaltning

Lønomkostninger (475.000 + 1.625.000)	2.100.000
Øvrige driftsomkostninger (0,17*(1,195*475.000 + 1.625.00))	372.746
Løn- og personaleafdelingen (120*1.500)	180.000
Øvrige driftsomkostninger til løn- og personaleafdelingen (0,17*180.000)	30.600
Samlede fællesomkostninger indirekte knyttet til daginstitutionsområdet	2.683.346
Daginstitutionsrådets andel af fællesomkostningerne (15 pct.)	402.502
Tjenestemandspension til lederen (0,195*475.000)	92.625
Daginstitutionsrådets andel af tjenestemandspension (15 pct.)	13.894
Daginstitutionsrådets samlede andel af den centrale forvaltnings omkostninger	416.396

Daginstitutionsrådet andel af fællesomkostninger til den centrale administration kan på den baggrund opgøres som vist i nedenstående skema. Det antages her for værende retvisende at fordele fællesomkostninger til vuggestuen ved at benytte en fordelingsnøgle baseret på lønomkostninger. De samlede lønomkostninger inkl. omkostninger til tjenestemandspensioner vedrørende de ansatte på de enkelte daginstitutioner udgør 21.500.000 kr. Lønomkostninger for vuggestuedele i den integrerede institution opgøres som summen af den samlede løn til de ansatte i vuggestuedelen (2.259.575 kr.) og en andel af lederens løn (295.000*1,195*(2.259.575/4.300.000), svarende til 2.444.821 kr.

Fællesomkostninger til den centrale administration, i alt

Fællesomkostninger direkte knyttet til daginstitutionsområde, i årets budget	1.439.666
Fællesomkostninger knyttet til den centrale forvaltning, i årets budget	402.502
Samlede fællesomkostninger vedrørende den centrale administration, i årets budget	1.842.168
Fællesomkostninger direkte knyttet til daginstitutionsområde, i andet budgetår	72.150
Fællesomkostninger knyttet til den centrale forvaltning, i andet budgetår	13.894
Samlede fællesomkostninger vedrørende den centrale administration, i andet budget	86.044

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Appendiks D Opgørelse af kapitaludgifter

Ved opgørelsen af omkostninger knyttet til kapitalapparatet skal det bemærkes, at der i det opstillede eksempel indgår kapitalomkostninger til både kapitalapparat vedrørende selve vuggestuedelen i den integrerede institution og kapitalapparat vedrørende den centrale administration af daginstitutionsområdet. Afskrivninger foretages med udgangspunkt i den historiske kostpris og den lineære afskrivningsmetode, jf. i øvrigt kapitel 8. Det skal derudover bemærkes, at der i dette eksempel ikke er fundet grundlag for at indregne omkostninger til forrentning af driftskapital.

Ved opgørelsen af omkostninger knyttet til kapitalapparatet skal det særligt bemærkes, at der med den obligatoriske udarbejdelse af et anlægskartotek i løbet af 2003 tilvejebringes et grundlag for opgørelsen af omkostningerne knyttet til kapitalapparat. Regler for udarbejdelsen af anlægskartoteket er beskrevet i kapitel 8. Det vil på baggrund heraf være muligt at opgøre årets afskrivninger samt den bogførte værdi, hvoraf der kan beregnes forrentning.

For så vidt angår vuggestuedelen i den integrerede institution er anskaffelsesværdien af hele institutionen fastsat til 9 mio. kr. Bygningen er 10 år gammel og anslås til at have en samlet levetid på 30 år. De årlige afskrivninger udgør således 300.000 kr. og den bogførte værdi kan opgøres til 6,0 mio. kr. Som rentefod benyttes den gennemsnitlige effektive 10-årige statsobligationsrente som opgjort af Danmarks Nationalbank. Renten er her på 5,65 pct. For så vidt angår fordelingen af kapitalomkostningerne mellem vuggestuedelen og børnehavedelen benyttes vuggestuedelens areal i forhold til børnehavedelen. Institutionen er på i alt 280 m². Heraf udgør vuggestuedelen 140 m², børnehavedelen 125 m² og kontorlokale 15 m². Arealet af kontorlokalerne fordeles på henholdsvis vuggestuedelen og børnehavedelen med samme fordelingsnøgle som anvendt ved fordelingen af lederens løn, dvs. $2.259.575/4.300.000$. På den baggrund kan i alt 148 m² henføres til vuggestuedelen.

Der er derudover i vuggestuedelen opført et nyere køkken til en anskaffelsesværdi på 150.000 kr. Køkkenet er 5 år gammelt og har en anslået levetid på 15 år. De årlige afskrivninger er 10.000 kr. og den bogførte værdi kan opgøres til 100.000 kr. Forrentningssatsen er fastsat til 5,65 pct.

Omkostninger til kapitalapparatet vedrørende vuggestuen

Afskrivning vedrørende institutionen ($300.000 \cdot 148/280$)	158.571
Afskrivning vedrørende køkkenet	<u>10.000</u>
Samlede afskrivning vedrørende vuggestuen	168.571
Forrentning vedrørende institutionen ($6.000.000 \cdot 0,0565 \cdot 148/280$)	179.186
Forrentning vedrørende køkkenet ($0,0565 \cdot 100.000$)	<u>5.650</u>
Samlede forrentning vedrørende vuggestuen	184.836
Samlede kapitalomkostninger vedrørende vuggestuen	353.407

For så vidt angår kapitalomkostningerne til den centrale administration af daginstitutionsområdet skal det bemærkes, at samtlige medarbejdere vedrørende den centrale administration af daginstitutionsområdet er fysisk placeret på kommunens rådhus. Anskaffelsesværdien på rådhuset er fastsat til 90 mio. kr. Rådhuset er 25 år gammelt og har en anslået levetid på 50 år. De årlige afskrivninger udgør således 1,8 mio. kr. og den bogførte værdi er 45 mio. kr. Som rentefod benyttes den gennemsnitlige effektive 10-årige statsobligationsrente som opgjort af Danmarks Nationalbank. Renten er her på 5,65 pct.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

For så vidt angår fordelingen af kapitalomkostninger benyttes her arealfordeling. Rådhuset er samlet 950 m². Heraf benyttes 175 m² til fælles faciliteter, herunder kantine, løn- og personaleafdeling, toiletter m.v. På den baggrund fordeles kapitaludgifterne ud fra en et samlet areal svarende til 775 m².

Personer ansat i den centrale administration af daginstitutionsområdet benytter 32 m² til kontorer. Der skal på den baggrund indregnes en andel af kapitaludgifterne vedrørende daginstitutionsområdet svarende til $32/775$.

Børne- og ungeforvaltningens sekretariat og leder råder over 52 m². Som tidligere nævnt er det opgjort, at Børne- og ungeforvaltningens ledelse og sekretariat bruger ca. 15 pct. af arbejdstiden vedrørende daginstitutionsområdet. På den baggrund skal der yderligere indregnes en andel af kapitaludgifterne til daginstitutionsområdet svarende til $0,15 \cdot 52/775$.

Ved fordelingen af daginstitutionsområdets andel af kapitaludgifter vedrørende den centrale administration benyttes her samme fordelingsnøgle som angivet i bilag C - dvs. vuggestuens lønandel i forhold til den samlede lønsum for daginstitutionerne, svarende til en andel på $2.444.821/21.500.000$.

Daginstitutionsområdets omkostninger til kapitalapparatet vedrørende den centrale administration alene knyttet til daginstitutionsområdet

Afskrivning på rådhus ($1.800.000 \cdot 32/775$)	74.323
Forrentning vedrørende rådhus ($45.000.000 \cdot 0,0565 \cdot 32/775$)	104.981
Kapitalomkostning vedrørende den centrale administration direkte knyttet til daginstitutionsområdet	179.304

Daginstitutionsområdets omkostninger til kapitalapparatet vedrørende den centrale Børne- og ungeforvaltning

Afskrivning på rådhus ($1.800.000 \cdot 0,15 \cdot 52/775$)	18.116
Forrentning vedrørende rådhus ($45.000.000 \cdot 0,0565 \cdot 0,15 \cdot 52/775$)	25.589
Kapitalomkostning vedrørende den centrale Børne- og ungeforvaltning	43.705

Vuggestuedelens omkostninger til kapitalapparatet vedrørende den centrale administration

Afskrivning ($2.444.821/21.500.000 \cdot (74.323 + 18.116)$)	10.511
Forrentning ($2.444.821/21.500.000 \cdot (104.981 + 25.589)$)	14.847
Vuggestuedelens andel af kapitalomkostninger vedrørende den centrale administration	25.358

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10 LOVGIVNING M.V.

Indhold	Side
10.0 Uddrag af lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (Lov nr. 537 af 24. juni 2005)	10.0 - 1
10.1 Lov om regionernes finansiering (Lov nr. 543 af 24. juni 2005)	10.1 - 1
10.2 Bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. (Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006)	10.2 - 1
10.3 Bekendtgørelse om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner (Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 389 af 2. maj 2006)	10.3 - 1
10.4 Vejledning om udarbejdelse af omkostningsbaserede bevillinger i regionerne	10.4 - 1

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10 LOVGIVNING M.V.

10.0 Uddrag af lov nr. 537 af 24. juni 2005 om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab

Regionens økonomiske forvaltning

§ 17. Regionens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 18. Forslag til regionens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af forretningsudvalget til regionsrådet inden for en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

§ 19. Forretningsudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives to behandlinger i regionsrådet med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag regionsrådets drøftelse og beslutning. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 20. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for regionens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse offentliggøres efter regionsrådets nærmere bestemmelse.

§ 21. De poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved årsbudgettets endelige vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 19, stk. 2, afgiver den bindende regel for næste års regionale forvaltning.

Stk. 2. Det af regionsrådet vedtagne grundbidrag fra kommunerne afgiver den bindende regel for fastsættelsen af næste års grundbidrag, jf. § 6 i lov om regionernes finansiering.

Stk. 3. Det af regionsrådet vedtagne udviklingsbidrag fra kommunerne afgiver den bindende regel for fastsættelsen af næste års udviklingsbidrag, jf. § 7 i lov om regionernes finansiering.

Stk. 4. Lov om kommunernes styrelse § 40, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse for regionens årsbudget.

§ 22. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter andet, træffes af regionsrådet.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler, hvorefter beslutning om indgåelse af leje- og leasingaftaler, som udgør en særlig forpligtelse for regionen, skal træffes af regionsrådet.

§ 23. Regionens årsregnskab aflægges af forretningsudvalget til regionsrådet inden for en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over regionens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Regionsrådet afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt forretningsudvalget og, for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under forretningsudvalget, tillige den pågældende regionale myndighed til besvarelse, træffer regionsrådet i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabets godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab offentliggøres efter regionsrådets nærmere bestemmelse.

§ 24. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af regionens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse og udsendelse af oplysninger til regionsrådet om regionens økonomiske forhold.

§ 25. Indenrigs- og sundhedsministeren foreskriver formen for regionernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Regionens årlige regnskab sendes til vedkommende statsforvaltning sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som regionsrådet har truffet i forbindelse hermed, jf. § 23, stk. 2. Fristen for regnskabets indsendelse til vedkommende statsforvaltning fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 3. Når revisionen afgiver en delberetning til regionsrådet, jf. § 29, jf. lov om kommunernes styrelse § 42, stk. 4, skal revisionen underrette vedkommende statsforvaltning herom.

§ 26. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om regionernes låntagning og lignende dispositioner.

§ 27. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om regionsrådets adgang til at forpligte regionen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser el.lign., som regionen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 28. Enhver region skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Regionsrådets afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under regionsrådet henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere skal det påses, at der ved forvaltningen af midlerne og driften af de virksomheder, hvis regnskaber er omfattet af revisionen, er taget skyldige økonomiske hensyn.

Stk. 3. Rigsrevisor kan af egen drift eller på anmodning af statsrevisorerne foranstalte undersøgelser i henhold til lov om revisionen af statens regnskaber m.m. af regionens regnskaber samt udvalgte regnskabsområder herunder. Rigsrevisor har til brug for sådanne undersøgelser adgang til regionens regnskabsmateriale m.v. i overensstemmelse med §§ 12 og 13 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

§ 29. Lov om kommunernes styrelse § 42, stk. 3-7, og §§ 42 b og 42 c om kommunens revision, § 43 om kommunens bogføring og § 44 om kommunens anbringelse af midler finder tilsvarende anvendelse for regionsrådets økonomiske forvaltning.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Forberedelsesudvalgets økonomi og finansiering

§ 60. Forberedelsesudvalget vedtager selv sit budget for forberedelsesudvalgets funktionsperiode.

Stk. 2. Forslag til forberedelsesudvalgets budget udarbejdes af forberedelsesudvalgets formand til forberedelsesudvalget og undergives forberedelsesudvalgets drøftelse og beslutning.

Stk. 3. De poster på forberedelsesudvalgets budget, hvortil forberedelsesudvalget ved budgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. stk. 2, afgiver den bindende regel for forberedelsesudvalgets forvaltning i forberedelsesudvalgets funktionsperiode.

Stk. 4. Det endeligt vedtagne budget skal være tilgængeligt for beboerne i regionen. En kort redegørelse for indholdet af budgettet skal offentliggøres efter forberedelsesudvalgets nærmere bestemmelse.

Stk. 5. § 21, stk. 4, jf. lov om kommunernes styrelse § 40, stk. 2, 1.-3. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for forberedelsesudvalgets budget.

Stk. 6. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om forberedelsesudvalgets udarbejdelse og vedtagelse af forberedelsesudvalgets budget og om offentliggørelsen af redegørelsen for indholdet af forberedelsesudvalgets budget og foreskriver formen for forberedelsesudvalgets budget.

§ 61. Forberedelsesudvalget antager en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden, til at revidere forberedelsesudvalgets regnskab. Forberedelsesudvalgets afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Forberedelsesudvalgets kasse- og regnskabsvæsen udøves i overensstemmelse med kasse- og regnskabsregulativet for en af de amtskommuner, som helt eller delvis er beliggende inden for regionen samt, for så vidt angår forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden, tillige for Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner. Forberedelsesudvalget træffer beslutning om, hvilken af de i 1. pkt. nævnte amtskommuners samt, for så vidt angår forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden, tillige Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner kasse- og regnskabsregulativ, forberedelsesudvalgets kasse- og regnskabsvæsen skal udøves i overensstemmelse med.

Stk. 3. Revisionen af forberedelsesudvalgets regnskab foretages i overensstemmelse med revisionsregulativet for en af de amtskommuner, som helt eller delvis er beliggende inden for regionen samt, for så vidt angår forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden, tillige for Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner. Forberedelsesudvalget træffer beslutning om, hvilken af de i 1. pkt. nævnte amtskommuners samt, for så vidt angår forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden, tillige Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner revisionsregulativ, revisionen skal foretages i overensstemmelse med.

Stk. 4. Forberedelsesudvalget og regionsrådet skal tilvejebringe og meddele revisionen de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. § 25, stk. 3, § 28, stk. 2, og § 29, jf. lov om kommunernes styrelse § 42, stk. 3, 4 og 6 samt stk. 7, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse for revisionen af forberedelsesudvalgets regnskab.

Stk. 6. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om revisionen af forberedelsesudvalgets regnskab og om bestyrelsen af forberedelsesudvalgets kasse- og regnskabsvæsen.

§ 62. Forberedelsesudvalgets regnskab aflægges af regionens forretningsudvalg til regionsrådet.

Stk. 2. Regionsrådet afgiver regnskabet til forberedelsesudvalgets revision. Efter at revisionens bemærkninger til regnskabet har været meddelt forretningsudvalget, træffer regionsrådet i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabets godkendelse.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Stk. 3. Forberedelsesudvalgets regnskab sendes til den statsforvaltning, der varetager tilsynet med regionen, sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, regionsrådet har truffet i forbindelse hermed, jf. stk. 2.

Stk. 4. § 23, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for forberedelsesudvalgets regnskab. § 29, jf. lov om kommunernes styrelse §§ 42 b og 42 c, finder tilsvarende anvendelse for revisionens beretninger til forberedelsesudvalgets regnskab.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om aflæggelse af forberedelsesudvalgets regnskab, om afgørelse af bemærkninger og om regnskabs indsendelse til statsforvaltningen og foreskriver formen for forberedelsesudvalgets regnskab.

§ 63. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om forberedelsesudvalgets adgang til at forpligte forberedelsesudvalget og regionen ved låntagning og lignende dispositioner.

§ 64. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om forberedelsesudvalgets adgang til at forpligte forberedelsesudvalget og regionen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lign., som forberedelsesudvalget henholdsvis regionen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 65. Udgifterne til forberedelsesudvalgets virksomhed afholdes af amtsrådene samt, for så vidt angår forberedelsesudvalget for Region Hovedstaden, tillige af Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner efter regler fastsat af indenrigs- og sundhedsministeren.

Øvrige bestemmelser

§ 71. Regnskaber vedrørende 2006 for Københavns og Frederiksborg Amtskommuner og for Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab aflægges til Hovedstadens Regionsråd af regionens forretningsudvalg. Regnskaber vedrørende 2006 for Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms Amtskommuner aflægges til Sjællands Regionsråd af regionens forretningsudvalg. Regnskaber vedrørende 2006 for Fyns, Sønderjyllands, Ribe og Vejle Amtskommuner aflægges til Syddanmarks Regionsråd af regionens forretningsudvalg. Regnskaber vedrørende 2006 for Ringkøbing, Århus og Viborg Amtskommuner aflægges til Midtjyllands Regionsråd af regionens forretningsudvalg. Regnskabet vedrørende 2006 for Nordjyllands Amtskommune aflægges til Nordjyllands Regionsråd af regionens forretningsudvalg.

Stk. 2. Regionsrådet afgiver regnskabet vedrørende 2006 for en af de i stk. 1 nævnte myndigheder til revisionen for den myndighed, regnskabet vedrører. Efter at revisionens bemærkninger til regnskabet har været meddelt forretningsudvalget og, for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under forretningsudvalget, tillige den pågældende myndighed, hvortil opgaven er overført til besvarelse, træffer regionsrådet i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabs godkendelse.

Stk. 3. Regnskabet vedrørende 2006 for en af de i stk. 1 nævnte myndigheder sendes til den statsforvaltning, der varetager tilsynet med den region, hvor regnskabet aflægges efter stk. 1, sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, regionsrådet har truffet i forbindelse hermed, jf. stk. 2.

Stk. 4. Lov om kommunernes styrelse § 45, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for de i stk. 1 nævnte regnskaber. Lov om kommunernes styrelse §§ 42 b og 42 c finder tilsvarende anvendelse for revisionens beretninger til disse regnskaber.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om aflæggelse af de i stk. 1 nævnte regnskaber, om revisionen heraf, om afgørelse af bemærkninger og

---

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

om regnskabernes indsendelse til statsforvaltningen og foreskriver formen for disse regnskaber.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10.1 Lov nr. 543 af 24. juni 2005 om regionernes finansiering

Kapitel 1

Regionernes finansiering

§ 1. Regionernes økonomi består af tre særskilte områder:

- 1) Sundhedsområdet, som omfatter sygehus- og sygesikringsområdet,
- 2) udviklingsopgaver m.v. og
- 3) drift af institutioner på social- og undervisningsområdet.

§ 2. Regionerne modtager i henhold til denne lov følgende indtægter til finansiering af sundhedsområdet og de regionale udviklingsopgaver, jf. § 1, stk. 1, nr. 1 og 2:

- 1) Et generelt tilskud fra staten opdelt i to dele til finansiering af henholdsvis sundhedsområdet, jf. § 1, stk. 1, nr. 1, og de regionale udviklingsopgaver, jf. § 1, stk. 1, nr. 2,
- 2) et grundbidrag fra kommunerne til finansiering af sundhedsområdet, jf. § 1, stk. 1, nr. 1, og
- 3) et udviklingsbidrag fra kommunerne til finansiering af de regionale udviklingsopgaver, jf. § 1, stk. 1, nr. 2.

Kapitel 2

Det generelle statstilskud

§ 3. Staten yder et årligt tilskud til regionerne til finansiering af sundhedsområdet og et årligt tilskud til finansiering af de regionale udviklingsopgaver, jf. § 1, stk. 1, nr. 1 og 2. Tilskuddet til hvert af områderne fastsættes af finansministeren med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg.

Stk. 2. Tilskuddet fastsættes som summen af

- 1) det foregående års tilskud med tillæg eller fradrag som følge af engangsreguleringer og op- og efterreguleringer,
- 2) regulering for den forventede pris- og lønudvikling i den regionale sektor fra det foregående år til tilskudsåret,
- 3) regionale mer- eller mindreudgifter som følge af ændringer i udgifts- og opgavefordelingen mellem staten, kommunerne og regionerne i tilskudsåret,
- 4) regionale mer- eller mindreudgifter som følge af ændringer i den bindende statslige regulering af regionernes virksomhed i tilskudsåret og
- 5) reguleringer af tilskuddet i henhold til § 11.

Stk. 3. Finansministeren kan med Finansudvalgets tilslutning forhøje eller reducere det tilskud, der fastsættes i medfør af stk. 2, hvis hensynet til en balanceret udvikling i den regionale økonomi taler herfor.

Stk. 4. Finansministeren kan med Finansudvalgets tilslutning ændre tilskuddet for tilskudsåret, hvis der sker ændringer i de forhold, der er omtalt i stk. 2 og 3.

Stk. 5. Det årlige tilskud på hvert af de to områder fordeles af indenrigs- og sundhedsministeren. Hvert af tilskuddene fordeles i forhold til den enkelte regions andel af det samlede regionale udgiftsbehov på området, jf. §§ 4 og 5.

§ 4. En regions udgiftsbehov på sundhedsområdet opgøres som summen af

- 1) et basisbeløb på 100 mio. kr.,
- 2) regionens aldersbestemte udgiftsbehov og
- 3) regionens socioøkonomiske udgiftsbehov.

Stk. 2. Af de samlede regionale nettodrifts- og -anlægsudgifter på sundhedsområdet fratrukket det beløb, der indgår ved beregning af basisbeløb efter stk. 1, nr. 1, henregnes 77,5 pct. til regionernes aldersbestemte udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 2, og 22,5 pct. til det socioøkonomiske udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 3.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Stk. 3. Regionens aldersbestemte udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 2, beregnes ud fra regionens indbyggertal i nærmere fastsatte aldersgrupper og den gennemsnitlige fordeling af de regionale sundhedsudgifter i de enkelte aldersgrupper, jf. stk. 4.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter afgrænsningen af de aldersgrupper, der indgår ved beregningen af det aldersbestemte udgiftsbehov. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter ligeledes, hvorledes de enkelte aldersgrupper vægtes ud fra den landsgennemsnitlige fordeling af udgifterne.

Stk. 5. Det socioøkonomiske udgiftsbehov pr. indbygger efter stk. 1, nr. 3, opgøres som et landsgennemsnitligt beløb pr. indbygger ganget med et beregnet socioøkonomisk indeks for den enkelte region efter stk. 6. Det gennemsnitlige beløb pr. indbygger for regionerne beregnes ud fra udgiftsandelen efter stk. 2 divideret med indbyggertallet i hele landet.

Stk. 6. En regions socioøkonomiske indeks efter stk. 5 bestemmes som forholdet mellem henholdsvis summen af regionens vægtede andele af følgende kriterier i hele landet og regionens andel af indbyggertallet i hele landet:

- 1) Antallet af børn af enlige forsørgere med en andel på 15 pct.
- 2) Antallet af enlige i aldersgruppen 65 år og derover med en andel på 25 pct.
- 3) Antallet af personer i udlejningsboliger med en andel på 15 pct.
- 4) Antallet af familier på overførselsindkomst med en andel på 17,5 pct.
- 5) Beregnet antal tabte leveår opgjort i forhold til den region, der har den højeste midlellelevetid med en vægt på 10 pct.
- 6) Antallet af diagnosticerede psykiatriske patienter, der i en periode på 10 år har været i kontakt med det psykiatriske sygehusvæsen, med en andel på 5 pct.
- 7) Antallet af diagnosticerede psykiatriske patienter med diagnosen skizofreni, der i en periode på 10 år har været i kontakt med det psykiatriske sygehusvæsen, med en andel på 5 pct.
- 8) Antallet af indbyggere på øer uden fast forbindelse med en andel på 2,5 pct.
- 9) Gennemsnitlig rejsetid til 18.000 indbyggere ganget med antallet af indbyggere med en vægt på 5 pct.

§ 5. En regions udgiftsbehov for de regionale udviklingsopgaver opgøres som summen af

- 1) regionens demografiske udgiftsbehov og
- 2) regionens strukturelt betingede udgiftsbehov.

Stk. 2. Af de samlede regionale nettodrifts- og -anlægsudgifter til udviklingsopgaver henregnes 20 pct. til regionernes demografiske udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 1, og 80 pct. til det strukturelt betingede udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. Regionens demografiske udgiftsbehov efter stk. 1, nr. 1, beregnes ud fra regionens indbyggertal og den gennemsnitlige fordeling af de regionale udgifter til udviklingsopgaver.

Stk. 4. Det strukturelt betingede udgiftsbehov pr. indbygger efter stk. 1, nr. 2, opgøres som et landsgennemsnitligt beløb pr. indbygger ganget med et beregnet indeks for den enkelte region efter stk. 5. Det gennemsnitlige beløb pr. indbygger for regionerne beregnes ud fra udgiftsandelen efter stk. 2 divideret med indbyggertallet i hele landet.

Stk. 5. En regions indeks bestemmes som forholdet mellem henholdsvis summen af regionens vægtede andele af følgende kriterier i hele landet og regionens andel af indbyggertallet i hele landet:

- 1) Antal indbyggere uden for bymæssig bebyggelse eller i byer med op til 1.000 indbyggere med en vægt på 5 pct.
- 2) Gennemsnitlig rejsetid til 18.000 indbyggere ganget med antallet af indbyggere med en vægt på 5 pct.
- 3) Antallet af ledige 20-59-årige med en vægt på 7,5 pct.
- 4) Antal personer i arbejdsstyrken uden videregående uddannelse med en vægt på 7,5 pct.
- 5) Antal 20-59-årige lønmodtagere med forudsatte færdigheder på grundniveau med en vægt på 7,5 pct.
- 6) Antal biler pr. kilometer vej med en vægt på 17,5 pct.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- 7) Antal personer med mere end 12 km mellem arbejdssted og bopæl eller med arbejdssted i en anden kommune end bopælskommunen med en vægt på 22,5 pct.
8) Antal kilometer privatbanespor med en vægt på 27,5 pct.

Stk. 6. Forslag til revision af de i stk. 5, nr. 1-8, nævnte vægte fremsættes for Folketinget i folketingsåret 2010-11.

Grundbidrag og udviklingsbidrag fra kommunerne

§ 6. Den enkelte kommune betaler et årligt grundbidrag til finansiering af sundhedsområdet til den region, hvori kommunen ligger. Grundbidraget udgør et fast beløb pr. indbygger i kommunen.

Stk. 2. Størrelsen af det årlige grundbidrag fastsættes af regionsrådet, jf. dog stk. 3, efter drøftelse i kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne, jf. §§ 6 og 7 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Regionsrådet vil ikke kunne gennemføre forhøjelser af grundbidraget ud over grundbidraget fra året før reguleret med den forventede pris- og lønudvikling, jf. § 8, såfremt 2/3 af de kommunale repræsentanter i kontaktudvalget modsætter sig denne forhøjelse.

Stk. 3. Grundbidraget til sundhedsområdet kan højst udgøre 1.500 kr. pr. indbygger i 2003-pris- og -lønniveau. Beløbet reguleres én gang årligt med den forventede pris- og lønudvikling, jf. § 8.

§ 7. Den enkelte kommune betaler et årligt udviklingsbidrag til finansiering af de regionale udviklingsopgaver til den region, hvori kommunen ligger. Udviklingsbidraget udgør et fast beløb pr. indbygger i kommunen.

Stk. 2. Størrelsen af det årlige udviklingsbidrag fastsættes af regionsrådet, jf. dog stk. 3, efter drøftelse i kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne, jf. §§ 6 og 7 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Regionsrådet vil ikke kunne gennemføre forhøjelser af udviklingsbidraget ud over udviklingsbidraget fra året før reguleret med den forventede pris- og lønudvikling, jf. § 8, såfremt 2/3 af de kommunale repræsentanter i kontaktudvalget modsætter sig denne forhøjelse.

Stk. 3. Udviklingsbidraget til finansiering af de regionale opgaver bortset fra sundhedsområdet kan højst udgøre 200 kr. pr. indbygger i 2003-pris- og -lønniveau. Beløbet reguleres én gang årligt med den forventede pris- og lønudvikling, jf. § 8.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter, at en forholdsmæssig del af statens tilskud til Region Hovedstaden, jf. § 3, udbetales til Bornholms Kommune til finansiering af de udviklingsopgaver, som er henlagt til Bornholms Kommune, og at Bornholms Kommune tilsvarende fritages for betaling af en forholdsmæssig del af udviklingsbidraget, jf. stk. 1.

§ 8. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter hvert år et skøn for den forventede pris- og lønudvikling fra det pågældende år til tilskudsåret.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan bestemme, at hvis den gennemsnitlige stigning i grundbidrag henholdsvis udviklingsbidrag for et budgetår overstiger den forventede pris- og lønudvikling efter stk. 1, reguleres statens tilskud til regionerne i henhold til § 3 efter bestemmelserne i §§ 9-12.

§ 9. For de regioner, der for et budgetår forhøjer grundbidraget henholdsvis udviklingsbidraget med mere end den forventede pris- og lønudvikling efter § 8, stk. 1, reduceres statens tilskud, jf. § 3, til den pågældende region. Reduktionen udgør 50 pct. af den del af merprovenuet, der skyldes forhøjelsen ud over den forventede pris- og lønudvikling.

Stk. 2. For de regioner, der fastsætter grundbidraget henholdsvis udviklingsbidraget til et lavere beløb end bidraget for året før reguleret med den forventede pris- og lønudvikling efter § 8, stk. 1, forhøjes statens tilskud, jf. § 3, til den pågældende region. Forhøjelsen beregnes som 50 pct. af forskellen mellem det beregnede provenu af bidraget for

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

året før reguleret med den forventede pris- og lønudvikling og det beregnede provenu ud fra det fastsatte bidrag.

§ 10. Reguleringen af statens tilskud til regionerne i henhold til § 9 afregnes i det budgetår, hvor den gennemsnitlige stigning i bidraget ud over den forventede pris- og lønudvikling, jf. § 8, stk. 2, har fundet sted, samt i det følgende år. Reguleringen afregnes med det samme beløb i begge år.

Stk. 2. Reguleringen afregnes med 1/3 i hver af månederne oktober, november og december i det pågældende budgetår.

§ 11. Statens tilskud til regionerne efter § 3 reduceres fra og med budgetåret med et beløb svarende til den samlede provenustigning som følge af forhøjelsen af den gennemsnitlige bidrag ud over den forventede pris- og lønudvikling, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Statens tilskud for budgetåret og det følgende år reguleres med et beløb svarende til de samlede tilskudsreguleringer efter § 9.

§ 12. Regioner omfattet af § 16 er undtaget fra regulering af tilskud i henhold til § 9 og indgår ikke i beregning af reguleringen af statens tilskud til regionerne i henhold til § 11.

Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne og staten

§ 13. Bopælskommunen betaler til bopælsregionen en andel af regionens udgifter pr. ydelse, der er leveret af praktiserende sundhedspersoner efter sundhedslovens §§ 60-69 og 71, til patienter fra kommunen.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om bopælskommunens betaling efter stk. 1, herunder om beregning af andelens størrelse.

Stk. 3. Staten yder et aktivitetsafhængigt tilskud til regionernes udgifter til de af indenrigs- og sundhedsministeren nærmere fastsatte ydelser. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om vilkår for og fordeling, udbetaling m.v. af det statslige tilskud. Indenrigs- og sundhedsministeren kan herunder fastsætte, at regionsrådet skal sikre, at budgetrammen for de enheder, der har bidraget til øget aktivitet, øges med de nævnte tilskud eller andele heraf.

§ 14. Bopælskommunen betaler til bopælsregionen en anden af udgiften til behandling efter sundhedslovens afsnit VI pr. indlæggelse på sygehus for patienter fra kommunen.

Stk. 2. Bopælskommunen betaler til bopælsregionen en andel af udgiften pr. ambulat behandling for patienter, som modtager behandling efter sundhedslovens afsnit VI.

Stk. 3. Bopælskommunen betaler til bopælsregionen en andel af udgiften til genoptræning, der er ydet under indlæggelse på sygehus til patienter fra kommunen.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om bopælskommunens betaling efter stk. 1-3, herunder om beregning af andelens størrelse.

§ 15. Staten yder et aktivitetsafhængigt tilskud til regionernes sygehusvæsen.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om vilkår for samt fordeling og udbetaling m.v. af det statslige tilskud til sygehusformål. Indenrigs- og sundhedsministeren kan herunder fastsætte, at regionsrådene skal sikre, at budgetrammen for de enheder, der har bidraget til øget aktivitet, øges med de nævnte tilskud eller andele heraf.

Kapitel 3

Bemyndigelsesbestemmelser m. v.

§ 16. Et regionsråd kan i særlige tilfælde med tilladelse fra indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte grundbidraget og udviklingsbidraget i henhold til §§ 6 og 7, uanset bestemmelserne i § 6, stk. 2 og 3, og § 7, stk. 2 og 3.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

§ 17. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om beregningen og opgørelsen af regionernes udgiftsbehov, jf. §§ 4 og 5, herunder regler om, på hvilket tidspunkt datagrundlaget opgøres, samt om opgørelsen af det indbyggertal, der anvendes i §§ 4-7.

§ 18. Indenrigs- og sundhedsministeren giver senest den 1. juli i året forud for tilskudsåret regionsrådene meddelelse om størrelsen af tilskud efter § 3.

§ 19. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om tidspunkt for afregning af tilskud og bidrag efter denne lov.

§ 20. Når der er givet meddelelse om tilskud eller bidrag efter denne lov, har et regionsråd ikke krav på at få ændret tilskuddet eller bidraget, hvis der efterfølgende konstateres fejl i beregningsgrundlaget.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren bemyndiges til i ganske særlige tilfælde at korrigere tilskud eller bidrag efter denne lov, som der er givet meddelelse om til et regionsråd, hvis der efterfølgende konstateres fejl i beregningsgrundlaget.

§ 21. Tilskud efter § 3 afregnes over statskassen efter indenrigs- og sundhedsministerens nærmere bestemmelse.

Kapitel 4

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 22. Loven træder i kraft den 1. januar 2006 og har virkning for de tilskud og bidrag, som henholdsvis staten og kommunerne skal yde til regionerne fra og med tilskudsåret 2007.

Stk. 2. Tilskud efter § 3 for tilskudsåret 2007 fastsættes af finansministeren med slutning fra Folketingets Finansudvalg, uanset bestemmelserne i § 3, stk. 2 og 3.

Stk. 3. Udgangspunktet for fastsættelsen af grundbidraget fra kommunerne efter § 6 for tilskudsåret 2007 er et grundbidrag på 1.000 kr. pr. indbygger i 2003-pris- og -lønniveau. Forhøjelser i forhold til dette niveau skal behandles af kontaktudvalget for 2006, jf. § 72 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, i overensstemmelse med § 6, stk. 2 og 3.

Stk. 4. Udgangspunktet for fastsættelsen af udviklingsbidraget fra kommunerne efter § 7 for tilskudsåret 2007 er et udviklingsbidrag på 100 kr. pr. indbygger i 2003-pris- og -lønniveau. Forhøjelser i forhold til dette niveau skal behandles af kontaktudvalget for 2006, jf. § 72 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, i overensstemmelse med § 7, stk. 2 og 3.

§ 23. For årene 2007-2011 indføres en overgangsordning, som indebærer, at regioner med et beregnet overskud på sundhedsområdet som følge af reformen betaler til regioner med et beregnet underskud som følge af reformen. Overskud og underskud på sundhedsområdet for regionerne som følge af reformen beregnes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Regioner med underskud som følge af reformen vil i 2007 modtage et tilskud på 5/6 af det beregnede underskud, og i hvert af de følgende år henholdsvis 4/6, 3/6, 2/6 og 1/6 af det beregnede underskud. Tilsvarende skal regioner med et beregnet overskud på sundhedsområdet betale et bidrag på 5/6 af det beregnede overskud i 2007, og herefter i hvert af de følgende år henholdsvis 4/6, 3/6, 2/6 og 1/6 af det beregnede overskud.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10.2 Bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. (Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 390 af 2. maj 2006)

I medfør af § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 2, § 23, stk. 1, § 24, stk. 1 og 2, og § 25, stk. 1 og 2, i lov nr. 537 af 24. juni 2005 om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab samt §§ 1 og 2 i kgl. anordning nr. 1383 af 19. december 2005, om at visse forskrifter for kommunernes, regionernes, sammenlægningsudvalgenes og forberedelsesudvalgenes budget- og regnskabsvæsen ikke indføres i Lovtidende, fastsættes:

§ 1. I »Budget- og regnskabssystem for regioner« fastsætter Indenrigs- og Sundhedsministeriet forskrifter vedrørende formen for regionernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab, regler om specifikation af de områder, inden for hvilke der skal være balance mellem indtægter og udgifter/omkostninger på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag, jf. § 3, stk. 2 og 3, regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved dettes endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling, samt regler om udarbejdelse og udsendelse af oplysninger til regionsrådet om regionens økonomiske forhold.

Stk. 2. »Budget- og regnskabssystem for regioner« er tilgængelig på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, www.im.dk, under »Budget- og regnskabssystem«.

Stk. 3. Ændringer eller tilføjelser til »Budget- og regnskabssystem for regioner« træder i kraft ugedagen efter offentliggørelse på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, medmindre andet fastsættes i forbindelse med offentliggørelsen af materialet.

§ 2. Forslag til regionernes årsbudget og flerårige budgetoverslag udarbejdes af forretningsudvalget til regionsrådet senest den 15. august forud for det pågældende regnskabsår.

Stk. 2. Regionrådets 1. behandling af forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag foretages senest den 24. august og 2. behandlingen senest den 1. oktober.

Stk. 3. Det forslag til kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag, som er indeholdt i forslaget til årsbudget, jf. §§ 6 og 7 i lov om regionernes finansiering, skal drøftes i kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne i regionen senest den 1. september.

Stk. 4. Kommunalbestyrelserne i regionen skal senest den 10. september skriftlig meddele regionsrådet deres stillingtagen til forslaget til grundbidrag og udviklingsbidrag, jf. stk. 3.

§ 3. Regionernes økonomi er opdelt i tre aktivitetsområder: sundhedsområdet, social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde, jf. § 1 i lov om regionernes finansiering.

Stk. 2. Opgjort efter udgiftsbaserede principper skal der på sundhedsområdet være balance mellem indtægter og udgifter på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.

Stk. 3. Opgjort efter omkostningsbaserede principper skal indtægterne være større end eller lig med omkostningerne på social- og specialundervisningsområdet på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Tilsvarende gælder for det regionale udviklingsområde. Over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger.

Stk. 4. Ændringsforslag til forslag til årsbudget skal angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret, og hvordan balancen opgjort efter henholdsvis stk. 2 og 3 på hvert af de tre aktivitetsområder i årsbudgettet tilvejebringes.

Stk. 5. Perioden for de flerårige budgetoverslag fastsættes til 3 år. Ændringsforslag til de flerårige budgetoverslag skal have en sådan specifikationsgrad, at oversigter i budget- og regnskabssystemet, som enten skal indsendes til staten, eller som skal foreligge i forbindelse med budgetbehandlingen, umiddelbart skal kunne udfyldes. Ændrings-

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

forslag til de flerårige budgetoverslag skal angive, med hvilket beløb posten ønskes ændret, og hvordan balancen opgjort efter henholdsvis stk. 2 og 3 på hvert af de tre aktivitetsområder i de flerårige budgetoverslag tilvejebringes.

§ 4. Den regnskabsmæssige supplementsperiode løber fra regnskabsårets udgang til udgangen af februar måned i det følgende regnskabsår. Regionsrådet kan i regionens kasse- og regnskabsregulativ fastsætte en kortere supplementsperiode, som dog ikke må fastsættes til at udløbe før den 15. januar.

§ 5. Regionsrådet antager en sagkyndig revision, jf. § 28 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Stk. 2. Regionsrådet skal give revisionen adgang til at foretage de undersøgelser, revisionen finder nødvendige, og skal sørge for, at revisionen i øvrigt får de oplysninger og den bistand, som revisionen anser for påkrævet for udførelsen af hvervet.

Stk. 3. Regionsrådet fastsætter de nærmere regler om revisionen i et revisionsregulativ.

§ 6. Revisionen afgiver en årsberetning om revisionen af årsregnskabet. Revisionen afgiver endvidere beretning i årets løb, når det er foreskrevet, eller revisionen finder det hensigtsmæssigt (delberetninger), jf. § 29 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, jf. § 42, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 2. Regionsrådets formand sørger for, at revisionens årsberetning og delberetninger udsendes til regionsrådets medlemmer senest 7 dage efter modtagelsen, jf. § 29 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, jf. § 42 b i lov om kommunernes styrelse.

§ 7. I delberetninger redegøres for den udførte revision samt for forhold, der har givet anledning til bemærkninger, eller forhold i øvrigt, som revisionen har fundet anledning til at fremdrage. Revisionen skal gøre bemærkning, hvis den mener, at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, regionsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. § 28, stk. 2, 2. pkt., i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Revisionen skal tillige gøre bemærkning, hvis den mener, at der ved forvaltningen af midlerne og driften af de virksomheder, hvis regnskaber er omfattet af revisionen, ikke er taget skyldige økonomiske hensyn, jf. § 28, stk. 2, 3. pkt., i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Revisionens bemærkninger efter 2. pkt. skal fremgå særskilt af beretningen. Tilsvarende gælder revisionens bemærkninger efter 3. pkt.

Stk. 2. Beretningen forelægges forretningsudvalget og for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under forretningsudvalget, tillige den pågældende regionale myndighed til besvarelse, inden regionsrådet i et møde træffer afgørelse om revisionens bemærkninger og om eventuelle andre spørgsmål vedrørende det pågældende regnskab.

Stk. 3. Beretningen og regionsrådets afgørelse herom indsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter modtagelsen af beretningen, dog senest samtidig med afgørelsen vedrørende revisionsberetningen om årsregnskabet, jf. § 8. Samtidig sendes et eksemplar af afgørelsen til revisionen.

§ 8. Årsregnskabet aflægges af forretningsudvalget til regionsrådet, således at årsregnskabet kan afgives til revisionen inden den 1. juni det følgende år.

Stk. 2. Efter at revisionen af årsregnskabet er afsluttet, skal dette af revisionen forsynes med påtegning om, at revisionen er udført i overensstemmelse med revisionsregulativets bestemmelser.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Stk. 3. Revisionen afgiver inden den 15. august beretning om revisionen af årsregnskabet til regionsrådet.

Stk. 4. Den i § 7, stk. 1 og 2, angivne fremgangsmåde finder også anvendelse på revisionens og regionsrådets behandling af årsregnskabet. Årsregnskabet skal tillige godkendes af regionsrådet.

Stk. 5. Regionernes årsregnskab sendes inden udgangen af september måned til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som regionsrådet har truffet i forbindelse hermed. Samtidig sendes afgørelserne til revisionen.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2006. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 1456 af 19. december 2005 om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder anvendelse for årsregnskabet for 2007 og årsbudgettet for 2008 og fremefter.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 2. maj 2006

Lars Løkke Rasmussen

/Jens Kristian Poulsen

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10.3 Bekendtgørelse om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner (Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 389 af 2. maj 2006)

I medfør af § 59, stk. 6, § 60, stk. 6, § 61, stk. 6, § 62, stk. 5, § 65 og § 71, stk. 5, i lov nr. 537 af 24. juni 2005 om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udvalgsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab samt §§ 3 og 4 i kgl. anordning nr. 1383 af 19. december 2005, om at visse forskrifter for kommunernes, regionernes, sammenlægningsudvalgenes og forberedelsesudvalgenes budget- og regnskabsvæsen ikke indføres i Lovtidende, fastsættes:

Kapitel 1

Forberedelsesudvalgets budget for 2006

§ 1. Forslag til forberedelsesudvalgets budget for 2006 udarbejdes af formanden for forberedelsesudvalget til forberedelsesudvalget senest den 1. februar 2006.

Stk. 2. Forslaget til budget for 2006 undergives forberedelsesudvalgets drøftelse og beslutning senest den 1. marts 2006.

Stk. 3. En kort redegørelse for indholdet af forberedelsesudvalgets budget for 2006 skal inden den 1. maj 2006 offentliggøres efter forberedelsesudvalgets nærmere bestemmelse.

§ 2. § 1 og § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og den i medfør af denne bekendtgørelse udstedte forskrift »Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner« finder tilsvarende anvendelse for forberedelsesudvalgets budget for 2006.

Kapitel 2

Regionernes årsbudget for 2007 og budgetoverslag for 2008-2010

§ 3. Forslag til regionens årsbudget for 2007 og budgetoverslag for 2008-2010 udarbejdes af formanden for forberedelsesudvalget til forberedelsesudvalget senest den 15. august 2006.

Stk. 2. Forslag til regionens årsbudget for 2007 og budgetoverslag for 2008-2010 skal undergives 2 behandlinger i forberedelsesudvalget med mindst 3 ugers mellemrum. 1. behandlingen foretages senest den 24. august 2006.

Stk. 3. Ved 2. behandlingen, som foretages senest den 1. oktober 2006, undergives forslaget til årsbudget for 2007 og budgetoverslag for 2008-2010 forberedelsesudvalgets drøftelse og beslutning.

Stk. 4. Det forslag til kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag for 2007, som er indeholdt i forslaget til årsbudget for 2007, jf. §§ 22, stk. 3 og 4 i lov om regionernes finansiering, skal drøftes i kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne i regionen senest den 1. september 2006.

Stk. 5. Kommunalbestyrelserne i regionen skal senest den 10. september 2006 skriftlig meddele regionsrådet deres stillingtagen til forslaget til grundbidrag og udviklingsbidrag, jf. stk. 4.

§ 4. I »Budget- og regnskabssystem for regioner« fastsætter Indenrigs- og Sundhedsministeriet forskrifter vedrørende formen for regionernes årsbudget for 2007, flerårige budgetoverslag for 2008-2010, regler om specifikation af de områder, inden for hvilke der skal være balance mellem indtægter og udgifter/omkostninger på årsbudgettet for 2007 og de flerårige budgetoverslag for 2008-2010, jf. § 5, stk. 2 og 3, regler om specifikation af de poster på årsbudgettet for 2007, hvortil forberedelsesudvalget ved dettes endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling, samt regler om udarbejdelse og udsendelse af oplysninger til regionsrådet om regionens økonomiske forhold.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Stk. 2. »Budget- og regnskabssystem for regioner« er tilgængelig på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, www.im.dk, under »Budget- og regnskabssystem«.

Stk. 3. Ændringer eller tilføjelser til »Budget- og regnskabssystem for regioner« træder i kraft ugedagen efter offentliggørelse på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, medmindre andet fastsættes i forbindelse med offentliggørelsen af materialet.

§ 5. Regionernes økonomi er opdelt i tre aktivitetsområder: sundhedsområdet, social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde, jf. § 1 i lov om regionernes finansiering.

Stk. 2. Opgjort efter udgiftsbaserede principper skal der på sundhedsområdet være balance mellem indtægter og udgifter på årsbudgettet for 2007 og de flerårige budgetoverslag for 2008-2010.

Stk. 3. Opgjort efter omkostningsbaserede principper skal indtægterne være større end eller lig med omkostningerne på social- og specialundervisningsområdet på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Tilsvarende gælder for det regionale udviklingsområde. Over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger.

Stk. 4. Ændringsforslag til forslag til årsbudgettet for 2007 skal angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret, og hvordan balancen opgjort efter henholdsvis stk. 2 og 3 på hvert af de tre aktivitetsområder i årsbudgettet for 2007 tilvejebringes.

Stk. 5. Ændringsforslag til de flerårige budgetoverslag for 2008-2010 skal have en sådan specificationsgrad, at oversigter i budget- og regnskabssystemet, som enten skal indsendes til staten, eller som skal foreligge i forbindelse med budgetbehandlingen, umiddelbart skal kunne udfyldes. Ændringsforslag til de flerårige budgetoverslag skal angive med hvilket beløb, posten ønskes ændret, og hvordan balancen opgjort efter henholdsvis stk. 2 og 3 på hvert af de tre aktivitetsområder i de flerårige budgetoverslag tilvejebringes.

Kapitel 3

Regnskabsaflæggelse og revision 2006

§ 6. Forberedelsesudvalget træffer senest den 1. marts 2006 beslutning om, hvilken sagkyndig revision der skal revidere forberedelsesudvalgets regnskab for 2006.

Stk. 2. Den regnskabsmæssige supplementsperiode løber fra udgangen af 2006 til udgangen af marts 2007. Det amtsråd, hvis kasse- og regnskabsregulativ forberedelsesudvalget har valgt, jf. § 61, stk. 2, i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, kan dog i kasse- og regnskabsregulativet have fastsat en kortere supplementsperiode, der dog ikke må fastsættes til at udløbe før den 15. januar.

Stk. 3. I de delberetninger, revisionen kan afgive i årets løb, jf. § 61, stk. 5, i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, jf. § 42, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, redegøres for den udførte revision samt for forhold, der har givet anledning til bemærkninger, eller forhold i øvrigt, som revisionen har fundet anledning til at fremdrage. Revisionen skal gøre bemærkning, hvis den mener, at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, forberedelsesudvalgets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. § 61, stk. 5, jf. § 28, stk. 2, 2. pkt., i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Revisionen skal tillige gøre bemærkning, hvis den mener, at der ved forvaltningen af midlerne og driften af de virksomheder, hvis regnskaber er omfattet af revisionen, ikke er taget skyldige økonomiske hensyn, jf. § 61, stk. 5, jf. § 28, stk. 2, 3. pkt., i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Revisionens bemærkninger efter 2. pkt. skal fremgå særskilt af beretningen. Tilsvarende gælder revisionens bemærkninger efter 3. pkt.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Stk. 4. Revisionens delberetning forelægges formanden for forberedelsesudvalget til besvarelse, inden forberedelsesudvalget i et møde træffer afgørelse om revisionens bemærkninger og om eventuelle andre spørgsmål vedrørende det pågældende regnskab.

Stk. 5. Revisionens delberetning og forberedelsesudvalgets afgørelse herom, jf. stk. 4, indsendes til den statsamtmand, der varetager tilsynet med forberedelsesudvalget, jf. § 66 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Samtidig sendes et eksemplar af forberedelsesudvalgets afgørelse til revisionen.

Stk. 6. Årsregnskabet for 2006 for forberedelsesudvalget aflægges af forretningsudvalget for regionen til regionsrådet, således at årsregnskabet kan afgives til revisionen inden den 1. juni 2007.

Stk. 7. Revisionen afgiver inden den 15. august 2007 en årsberetning om revisionen af forberedelsesudvalgets regnskab for 2006 til regionsrådet.

Stk. 8. Stk. 3 finder også anvendelse på revisionens og regionsrådets behandling af årsregnskabet. Revisionens årsberetning over årsregnskabet forelægges forretningsudvalget for regionen til besvarelse, inden regionsrådet i et møde træffer afgørelse om revisionens bemærkninger, om eventuelle andre spørgsmål vedrørende det pågældende regnskab og om regnskabets godkendelse.

Stk. 9. Årsregnskabet for 2006 for forberedelsesudvalget sendes inden udgangen af september 2007 til den statsforvaltning, der varetager tilsynet med regionen, sammen med revisionens årsberetning og de afgørelser, som regionsrådet har truffet i forbindelse hermed, jf. stk. 8. Samtidig sendes afgørelserne til revisionen.

Stk. 10. § 1, § 4, stk. 2, og § 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og den i medfør af denne bekendtgørelse udstedte forskrift »Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner« finder tilsvarende anvendelse for regnskabsaflæggelse og revision af forberedelsesudvalgets regnskab.

§ 7. Årsregnskabet for 2006 for amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab aflægges af forretningsudvalget for vedkommende region til regionsrådet i overensstemmelse med bestemmelserne herom i § 71 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Stk. 2. Årsregnskabet for 2006 for amtskommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, hvori der udelukkende deltager to eller flere amtskommuner, der efter 1. januar 2007 indgår i samme region, aflægges af forretningsudvalget for regionen til regionsrådet.

Stk. 3. Revisionen af årsregnskabet for 2006 for myndigheder omfattet af stk. 1 og 2 foretages af myndighedernes respektive sagkyndige revisioner.

Stk. 4. Årsregnskabet aflægges således, at årsregnskabet kan afgives til revisionen inden den 1. juni 2007.

Stk. 5. Den regnskabsmæssige supplementsperiode løber fra udgangen af 2006 til udgangen af marts 2007. Den myndighed, hvis årsregnskab skal aflægges efter stk. 1, kan dog i kasse- og regnskabsregulativet have fastsat en kortere supplementsperiode, der dog ikke må fastsættes til at udløbe før den 15. januar.

Stk. 6. I de delberetninger, revisionen kan afgive i årets løb, jf. § 42, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, redegøres for den udførte revision samt for forhold, der har givet anledning til bemærkninger, eller forhold i øvrigt, som revisionen har fundet anledning til at fremdrage. Revisionen for vedkommende amtskommune skal gøre bemærkning, hvis den mener, at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, amtsrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. § 42, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Revisionen for vedkommende amtskommune skal tillige gøre bemærkning, hvis den mener, at udførelsen af amtsrådets og udvalgenes bemærkninger og den øvrige forvaltning af amtskommunens anliggende ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, jf. §

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

42, stk. 2, 3. pkt., i loven om kommunernes styrelse. 2. og 3. pkt. finder tilsvarende anvendelse for beslutninger truffet af bestyrelsen i Hovedstadens Sygehusfællesskab, Hovedstadens Udviklingsråd og styrelsesorganet for amtskommunale fællesskaber omfattet af stk. 2. Revisionens bemærkninger efter 2. pkt. skal fremgå særskilt af beretningen. Tilsvarende gælder revisionens bemærkninger efter 3. pkt.

Stk. 7. Delberetningen forelægges økonomiudvalget for vedkommende amtskommune og for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget, tillige den pågældende amtskommunale myndighed til besvarelse, inden amtsrådet i et møde træffer afgørelse om revisionens bemærkninger og om eventuelle andre spørgsmål vedrørende det pågældende regnskab. De forpligtelser, som efter 1. pkt. påhviler amtsrådet, påhviler i Hovedstadens Sygehusfællesskab bestyrelsen, i Hovedstadens Udviklingsråd rådet og i amtskommunale fællesskaber omfattet af stk. 2 fællesskabets styrelsesorgan. De forpligtelser, som efter 1. pkt. påhviler økonomiudvalget, påhviler i Hovedstadens Sygehusfællesskab direktionen.

Stk. 8. Revisionens delberetning og amtsrådets afgørelse herom, jf. stk. 7, indsendes til den statsamtmand, der varetager tilsynet med amtskommunen, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse. Samtidig sendes et eksemplar af amtsrådets afgørelse til revisionen.

Stk. 9. Revisionen afgiver inden den 15. august 2007 en årsberetning om revisionen af årsregnskabet for 2006 for myndigheder omfattet af stk. 1 og 2 til vedkommende regionsråd, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 10. Stk. 6 finder også anvendelse på revisionens og regionsrådets behandling af årsregnskabet. Revisionens årsberetning over årsregnskabet forelægges forretningsudvalget for regionen og for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under forretningsudvalget, tillige den pågældende regionale myndighed til besvarelse, inden regionsrådet i et møde træffer afgørelse om revisionens bemærkninger, om eventuelle andre spørgsmål vedrørende det pågældende regnskab og om regnskabets godkendelse.

Stk. 11. Årsregnskabet for 2006 for myndigheder omfattet af stk. 1 og 2 sendes inden udgangen af september 2007 til den statsforvaltning, der varetager tilsynet med regionen, sammen med revisionens årsberetning og de afgørelser, som regionsrådet har truffet i forbindelse hermed, jf. stk. 10. Samtidig sendes afgørelserne til revisionen.

Stk. 12. § 1, § 4, stk. 2, og § 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og den i medfør af denne bekendtgørelse udstedte forskrift »Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner« finder tilsvarende anvendelse for regnskabsaflæggelse og revision af årsregnskabet for 2006 for amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab samt for amtskommunale fællesskaber omfattet af stk. 2.

Kapitel 4

Økonomi og finansiering

§ 8. Udgifterne til forberedelsesudvalgets virksomhed afholdes af de amtskommuner samt Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner, der indgår i regionen, jf. § 65 i lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab. Udgifterne til forberedelsesudvalgets virksomhed fordeles mellem amtskommunerne samt Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner i forhold til det af indenrigs- og sundhedsministeren udmeldte statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2006, jf. § 7, stk. 2, i lovekendtgørelse nr. 199 af 24. marts 2003 om kommunal indkomstskat.

Stk. 2. For en amtskommune, hvis område pr. 1. januar 2007 vil henhøre under flere regioner, foretages en forholdsmæssig fordeling ud fra det udmeldte statsgaranterede udskrivningsgrundlag for kommunerne, der er beliggende i amtskommunen. For en kommune, der eksisterer pr. januar 2006, hvis område pr. 1. januar 2007 vil henhøre under flere regioner, foretages en forholdsmæssig fordeling af kommunens statsgaranterede udskrivningsgrundlag på baggrund af antallet af indbyggere pr. 1. januar 2005.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Kapitel 5

Ikrafttræden m.v.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juni 2006. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 1454 af 19. december 2005 om budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. i forbindelse med oprettelse af regioner.

Stk. 2. § 4 træder dog først i kraft 1. juli 2006.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 2. maj 2006

Lars Løkke Rasmussen

/Jens Kristian Poulsen

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

10.4 Vejledning om udarbejdelse af omkostningsbevillinger i regionerne

1. Indledning

Det regionale budgetsystem bliver i 2007 baseret på henholdsvis udgifts- og omkostningsbaserede principper.

Budget 2007 for social- og specialundervisningsområdet, det regionale udviklingsområde og fælles- og administratiopnsområdet skal udarbejdes efter omkostningsbaserede principper. På baggrund af bl.a. erfaringerne på disse områder sigtes der mod at gøre omkostningsbevillinger obligatorisk på sundhedsområdet fra budget 2009. Der vil være mulighed for efter nærmere aftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet at anvende omkostningsbevillinger på sundhedsområdet fra budget 2007 som et pilotprojekt.

Den delvise overgang til omkostningsbevillinger indebærer grundlæggende ændringer af de metoder og vilkår, som modtagerne af omkostningsbevillinger hidtil har været underlagt.

Denne vejledning er målrettet brugerne af det nye omkostningsbaserede bevillingssystem. Anvendelsen af omkostningsbevillinger indgår i "Budget- og regnskabssystem for regioner", men fremstår ikke samlet i publikationen. Formålet med denne vejledning er således at give et overblik over det nye bevillingssystem. Konsekvenserne af det nye bevillingssystem er endvidere søgt illustreret med en række eksempler.

2. Baggrund for reformen

I maj 2002 indgik indførelse af omkostningsregnskaber i staten og kommunerne som en del af regeringens moderniseringsprogram. Videre fremgik det af moderniseringsprogrammet, at muligheden for indførelse af omkostningsbudgetter i staten og kommuner skulle vurderes.

Som opfølgning på økonomiaftalen for 2004 udgav Indenrigs- og Sundhedsministeriet i juni 2004 publikationen "Anvendelse af omkostningsbaserede bevillinger i kommuner og amter". Publikationen beskriver bl.a. fordele og ulemper ved indførelse af omkostningsbaserede budgetter.

Ved økonomiaftalen i 2005 blev det besluttet at igangsætte et antal pilotprojekter med anvendelse af omkostningsbaserede bevillinger med henblik på at indhøste praktiske erfaringer. Århus Amtskommune og Københavns Kommune har således i budget 2006 udarbejdet omkostningsbaserede budgetter for et antal institutioner.

Ved økonomiaftalen for 2006 var der enighed om at fortsætte og udvide pilotprojekterne. Evalueringen af disse skulle danne grundlag for en drøftelse af, om regionerne med virkning fra 2009 skulle overgå til omkostningsbaserede bevillinger.

I tilknytning til Indenrigs- og Sundhedsministeriets arbejdsgruppe om regionernes økonomiforvaltning blev det i februar 2006 aftalt mellem regeringen og Amtsrådsforeningen at iværksætte arbejdet med indførelse af omkostningsbevillinger i regionerne som anført i afsnit 1.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

3. Formål med omkostningsbaserede budgetter

Det nuværende udgiftsbaserede budgetsystem i kommuner og amtskommuner er bl.a. indrettet med henblik på at kunne opgøre de samlede kommunale udgifter og disses påvirkning af samfundsøkonomien.

Budgetteringen af udgifterne sker derfor som udgangspunkt ud fra transaktionstidspunktet, dvs. det tidspunkt et arbejde forventes at blive udført på eller en vare eller tjenesteydelse forventes at blive leveret. I et omkostningsbaseret budgetsystem skal der derimod foretages en periodisering af omkostningerne svarende til det forventede forbrugstidspunkt uafhængigt af betalingstidspunktet. Det betyder eksempelvis, at udgifter til investeringer og anskaffelser udgår af bevillingerne, mens der til gengæld inden for bevillingen i en årrække - svarende til investeringernes levetid - skal være plads til afskrivninger og forrentning af de foretagne investeringer.

Omkostningsbevillinger indebærer dermed, at der bliver en væsentligt større forskydning mellem bevilling og likviditetsbehov, end det kendes fra det nuværende system.

Formålet med indførelsen af omkostningsbevillinger er primært, at det skal forbedre økonomistyringen og give anledning til en mere effektiv opgavevaretagelse. Ledelserne skal tilskyndes og have frihedsgrader til at tilpasse produktionsfaktorsammensætningen. Dette kan bl.a. ske ved, at der inden for visse rammer gives adgang til at foretage investeringer, mod at driftsbudgettet i de efterfølgende år belastes med afskrivninger og forrentning.

Dermed bliver det nemmere for bevillingsmodtagerne at foretage rentabilitetsovervejelser om, hvor længe det kan betale sig at vedligeholde gamle bygninger og maskiner, og hvornår det kan betale sig at reinvestere. Fokuseringen på bygninger og andre fysiske aktiver i det omkostningsbaserede system indebærer således, at grundlaget for kapacitetsstyringen forbedres.

Fejlslagne investeringer bliver også mere synlige. Presset på bevillingerne øges, hvis investeringer ikke giver den forudsatte plads til afskrivninger og forrentninger i budgettet.

Tilsvarende forbedres muligheden for at anvende aktivitetsstyring i form af takstfinansiering eller taxameterstyring, da omkostningsbaserede bevillinger skaber et bedre grundlag for at opgøre omkostningerne ved produktionen af en aktivitetsenhed.

Endelig medfører omkostningsbaserede budgetter bl.a. et bedre - men ikke et fuldstændigt - grundlag for at afdække de konkurrencemæssige forhold i forbindelse med opgørelse af omkostningerne på områder, hvor også private virksomheder potentielt kan varetage opgaverne. Oplysninger til brug for kalkulationsberegninger i forbindelse med udbud, udfordringsret og tilbud om opgaveudførelse for andre offentlige myndigheder kan udledes mere direkte af budgettet end i det udgiftsbaserede system.

4. Den omkostningsbaserede bevillingsmodel i regionerne

4.1. Generelle regler

Regionernes økonomi er opdelt i tre aktivitetsområder: sundhedsområdet, social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde, jf. § 1 i lov om regionernes finansiering. Hertil kommer fælles- og administrationsområdet. På social- og specialundervisningsområdet, det regionale udviklingsområde og fælles- og administrationsområdet skal der anvendes omkostningsbaserede principper i budgettet fra 2007, mens det er frivilligt på sundhedsområdet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Regionernes løbende indtægter er som udgangspunkt reserveret til et af de tre områder. Det gælder både for tilskuddene fra staten og bidragene fra kommunerne. Ved budgetlægningen gælder der et balancekrav, der indebærer, at indtægterne skal være større end eller lig med omkostningerne inklusiv andele af fællesomkostninger og finansielle omkostninger.

Driften af institutioner på *social- og specialundervisningsområdet* er bortset fra nogle særlige administrative opgaver finansieret fuldt ud gennem takstbetaling fra kommunerne. Disse opgaver hviler således i sig selv og medfører ikke nettoomkostninger eller -indtægter for regionerne. Området skal budgetteres med et forventet årsresultat, der er lig med eller større end nul. Størrelsen af det forventede årsresultat og det samlede akkumulerede resultat skal drøftes i kontaktudvalget med kommunerne. Over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger.

Ved underskud i et år skal dette udlignes senest efter 2 år, dvs. at et underskud, der opstår i f.eks. regnskab 2007 og som kan konstateres i foråret 2008, skal udlignes i budget 2009, der skal vedtages senest 1. oktober 2008. Der kan således ikke akkumuleres et underskud over flere år.

Der er ikke fastsat regler om udligning af overskud fra tidligere år, udover at området skal hvile i sig selv over tid. Der er således en vis mulighed for at akkumulere et overskud over en vis periode, mens det ikke er muligt at akkumulere et underskud.

Ligeledes skal nettoomkostninger på det *regionale udviklingsområde* finansieres af de øremærkede bloktilskud fra staten og bidrag fra kommunerne og budgetteres med et forventet årsresultat, der er lig med eller større end nul. Det gælder ligesom for social- og specialundervisningsområdet, at over- og underskud vedrørende tidligere år betragtes som henholdsvis indtægter og omkostninger, at underskud i et år skal udlignes senest efter 2 år, og at der ikke er fastsat regler om udligning af overskud fra tidligere år, udover at området skal hvile i sig selv.

På social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde er det endvidere forudsat, at ændringsforslag til budgettet eller tillægsbevillinger, der medfører øgede omkostninger skal modsvares af merindtægter eller mindreomkostninger inden for samme område, såfremt det forventede årsresultat er budgetteret til nul.

På fælles- og administrationsområdet er der ikke fastsat balancekrav, da indtægter og omkostninger på området skal fordeles på hovedkonto 1-3 i forbindelse med både budget og regnskab.

4.2. Omkostningsbaseret driftsbevilling

Implementeringen af omkostningsbevillinger indebærer, at bl.a. afskrivninger og forrentning for benyttelse af regionale aktiver skal rummes inden for bevillingsmodtagernes driftsbevilling.

Driftsbevillingen skal generelt indeholde de elementer, som det i henhold til den iværksatte regnskabsreform er obligatorisk at registrere. Det drejer sig om bl.a. afskrivninger, forrentning, lagerregulering, ændringer i hensatte forpligtelser til tjenestemandspensioner, skyldige feriepenge og leasingomkostninger. Fra 2008 er det også obligatorisk at medtage skyldigt over- og merarbejde samt øvrige ændringer i hensatte forpligtelser.

Den ændrede periodisering af bevillingen ved overgang til omkostningsbevillinger indebærer, at omkostnings- og udgiftsbevillingen kan blive forskellig. Det gælder dog ikke, hvis bevillingsmodtageren ikke tidligere har afholdt større investeringer og heller ikke forventer at gøre det i fremtiden og, hvis bevillingsmodtageren ikke har tjenestemænd og ikke har indgået leasingaftaler.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hvis en bevillingsmodtager tidligere har afholdt store investeringer - som den ikke forventer at afholde i fremtiden - bliver omkostningerne større end udgifterne. Dette skyldes, at bevillingsmodtagers omkostninger belastes af afskrivningerne af de tidligere anskaffede aktiver, mens der ikke er planlagt nye udgifter.

Omvendt vil en bevillingsmodtager, der forventer større fremtidige investeringer, have udgifter, der i en periode er større end omkostningerne. Dette skyldes, at udgifterne påvirkes fuldt ud af investeringerne, mens afskrivningerne på disse investeringer er periodiseret ud over hele investeringens fremtidige levetid.

Kravet om et årsresultat, der er større end eller lig med nul, jf. ovenfor, er et udtryk for, at årets driftsomkostninger svarer til driftsindtægterne, og at årets ressourceforbrug er finansieret, at ændringen i kapitalgrundlaget (afskrivninger) kan reetableres, at der er foretaget hensættelser til udbetaling af tjenestemandspensioner, og at eventuelt underskud fra tidligere år er udlignet.

4.3. Investeringsrammer

For det regionale udviklingsområde og social- og specialundervisningsområdet skal regionsrådet i tilknytning til driftsbevillingerne fastsætte en rammebevilling til investeringsaktiviteter - investeringsrammer - til finansiering af investeringer af en nærmere angiven art, f.eks. mindre byggearbejder eller større anskaffelser. Investeringsrammen angiver et loft over de investeringer, der kan foretages i tilknytning til hver enkelt driftsbevilling og finansieres af regionens likvide aktiver. Anvendelsesområdet for de enkelte investeringsrammer beskrives nærmere i budgetbemærkningerne. Regionsrådet kan også fastsætte en investeringsramme for fælles- og administrationsområdet, hvis dette administreres som et selvstændigt område.

Investeringsaktiviteter omfattet af investeringsrammer kan gennemføres uden forelæggelse for regionsrådet, forudsat investeringsudgifter kan afholdes inden for den afsatte investeringsramme, og at der er afsat de fornødne rådighedsbeløb i budgettet.

På de omkostningsbaserede bevillingsområder skal investeringsrammebevillinger ligesom øvrige anlægsbevillinger gives som interne lån, der som minimum skal forrentes og afdrages svarende til afskrivninger og renter på de anskaffede anlægsaktiver. Der anvendes interne lån uanset om bevillingshaver er forretningsudvalget eller en konkret institution.

Omkostninger i form af afskrivninger og renter skal afholdes inden for den afsatte driftsbevilling. Det betyder, at driftsøkonomiske investeringer kan sættes i værk, før der sparet op dertil - og dermed tilvejebringe et forøget råderum for bevillingshaver på længere sigt. Det giver bevillingshaver et incitament til at optimere sine investeringsbeslutninger. Investeringsrammen lægger et loft over adgangen til at optage interne lån og dermed den gæld som bevillingshaver kan have til regionen. Dette giver samtidig regionen mulighed for at styre likviditetstrækket, der er forbundet med investeringerne.

Regionsrådet træffer i øvrigt bestemmelse om afgrænsning mellem anlægsbevillinger til konkrete projekter og anlægsbevillinger til investeringsrammer og om beløbsgrænser for investeringsprojekter, som skal bevilges af regionsrådet. Gennemførelse af konkrete investeringer, som overstiger 10 mio. kr. i totaludgift, skal dog altid bevilges af regionsrådet.

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Eksempel på en it-investering i et omkostningsbaseret bevillingssystem

En regional institution ønsker at investere i et elektronisk sagshåndteringssystem til 5 mio. kr. På baggrund af forundersøgelser identificeres et besparelspotentiale på 1,25 mio. kr. årligt på den almindelige drift. Systemet vurderes at have en levetid på 5 år. Det forudsættes, at regionsrådet har afsat en investeringsramme på 15 mio. kr. til institutionen, der på den baggrund optager et internt lån på de 5 mio. kr. og afskriver på aktivet lineært over 5 år - med 1 mio. kr. årligt. I eksemplet påløber der renter på 3,25 pct. årligt. Dermed får institutionen over 5 år et råderum på 0,76 mio. kr. Projektets totaløkonomi er illustreret nedenfor.

Mio.kr.	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	Total
Hovedstol	5	4	3	2	1	-
Renter	0,16	0,13	0,10	0,07	0,03	-
Afskrivninger	1	1	1	1	1	5
Driftsbesparelser	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	6,25
Råderum	0,09	0,12	0,15	0,18	0,22	0,76

En sådan investering ville også kunne foretages i det hidtidige udgiftssystem. Det vil dog forudsætte, at institutionen selv har 5 mio. kr. til at finansiere udgiften med i år 1, eller at regionsrådet giver institutionen en merbevilling på 5 mio. kr. til afholdelse af udgiften.

Efter de gældende regler for kommuner og amtskommuner vil investeringer som ovenstående skulle have været forelagt regionsrådet. I det omkostningsbaserede bevillingssystem kan institutionen af egen drift beslutte at igangsætte investeringen, idet investeringen ikke overstiger 10 mio. kr., som er forelæggelsesgrænsen for regionsrådet. For at institutionen kan igangsætte investeringen af egen drift, kræver det dog, at institutionen har bevilling til afskrivninger og renter og tilstrækkelig investeringsramme.

4.4. Overgang fra en udgiftsbaseret til en omkostningsbaseret bevilling

Anvendelsen af omkostningsbaserede bevillinger skal på social- og specialundervisningsområdet, det regionale udviklingsområde og fælles- og administrationsområdet implementeres fuldt ud på budget 2007. Dette afsnit gennemgår kort overgangen fra udgiftsbevillinger, der hidtil har været anvendt i kommuner og amtskommuner, til omkostningsbevillinger.

Omkostninger vil være lig udgifter over en institutions samlede levetid, når der bortset fra intern forrentning, jf. eksemplet ovenfor. Forskellen mellem omkostninger og udgifter i det enkelte år skyldes en forskellig periodisering - dvs. tidspunktet hvor dispositionen belaster bevillingen.

Det er i forbindelse med investeringer, at periodiseringen er mest forskellig fra et udgiftssystem til et omkostningssystem. Hvis en bevillingshaver tidligere har afholdt store investeringer - som den ikke forventer at afholde i fremtiden - bliver omkostningerne større end udgifterne, indtil investeringerne er fuldt afskrevet. Dette skyldes, at tidligere års investeringer belaster bevillingshaverens fremtidige omkostninger i form af afskrivningerne, samtidig med at der ikke er planlagt nye investeringer fremover.

Omvendt vil en bevillingshaver, der forventer større fremtidige investeringer, have udgifter, der i en periode er større end omkostningerne. Dette skyldes, at udgifterne

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

påvirkes fuldt ud af investeringerne, mens afskrivningerne på disse investeringer er periodiseret ud over hele investeringens fremtidige levetid.

Foruden investeringer gælder de primære periodiseringsforskelle lønomkostningerne, hvor tjenestemandspensioner skal periodiseres. I udgiftssystemet belastes bevillingshaveren af pensionerne i det år, hvor udbetalingen finder sted, mens bevillingshaveren i et omkostningssystem belastes af pensionerne i det år, hvor de optjenes. Med andre ord fremrykkes tjenestemandspensionsforpligtelsen.

Overgangen til omkostningsbaserede bevillinger drejer sig om at 'oversætte' den udgiftsbaserede bevilling til den omkostningsbaserede. Den ændrede periodisering indebærer som sagt forskydninger i bevillingen hen over budgetårene, men "nutidsværdien" af det økonomiske råderum skal være uændret.

Udgangspunktet for budgetteringen er, at omlægningen ikke skal ændre bevillingshavernes råderum. Det betyder, at budgettet for eksisterende bevillingshavere bør udarbejdes med udgangspunkt i eksisterende rammer, og der på den baggrund justeres for de tekniske ændringer, som følger af omkostningsprincipperne. Når den tekniske omlægning er afsluttet, indbudgetteres de almindelige ændringer, som følger af budgetprocessen.

Derefter fastsættes bevilling og investeringsramme med baggrund i budgetteringen. I dette trin bestemmes, hvilke ændringer, der som følge af overgangen til omkostningsbaserede bevillinger, udløser ændringer i bevillingsniveauet. Udgangspunktet for bevillingsfastsættelsen er som sagt, at omlægningen til omkostningsbevillinger ikke skal ændre eksisterende bevillingshaverers ressourcer i forhold til de oprindelige forudsætninger. I de fleste tilfælde betyder dette, at bevillingen vil være nogenlunde uændret, idet der dog kan være tale om en række tekniske korrektioner for at sikre en ressourcemæssigt neutral overgang.

Den initiale omkostningsbaserede driftsbevilling i 2007 kan for eksisterende bevillingshaverer fastsættes med udgangspunkt i bevillingen i Budget 2006. Herefter justeres for de tekniske ændringer som følger af omkostningsprincipperne. For at kunne kontrollere, at overgangen er ressourceneutral, vil det være nødvendigt i løbet af processen at kunne omregne omkostningsbevillingen til en udgiftsbevilling med henblik på sammenligning med de oprindelige udgiftsbaserede forudsætninger. Tabellen nedenfor indeholder en kort beskrivelse af beregningen af den omkostningsbaserede bevilling.

<i>Omregningstabel</i>
<i>Udgiftsbaseret bevilling (hovedart 1-9)</i>
- Aktiverede anskaffelser (art 0.0)
+ Af- og nedskrivninger (art 0.1)
+/- Evt. lagerregulering (art 0.2)
+ Hensættelser (tjenestemandspensioner) (art 0.3)
+ Forrentning (art 0.4)
+/- Øvrige periodiserede omkostninger
<i>Omkostningsbaseret bevilling (hovedart 0-9)</i>

I tilknytning til budgetforslaget bør bevillingsoversigten vedrørende de omkostningsbaserede bevillingsområder i øvrigt opgøres efter udgiftsbaserede principper og sammenhængen mellem de to oversigter forklares.

Investeringsrammen kan som udgangspunkt fastsættes ved at reducere bevillingsmodtagerens driftsbudgetter med et beløb svarende til indeholdte budgetterede investeringer, der opfylder betingelser for at skulle indregnes i regionens

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

balance. Større og bekostelige indløb af genstande med en levetid på over 1 år, der budgetteres og regnskabsføres på art 2.7. Anskaffelser, opfylder typisk betingelserne for aktivering. Bevillingsmodtagernes budgetter kompenseres svarende til afskrivning og forrentning af de budgetterede anskaffelser, og der gives investeringsramme til de budgetterede anskaffelser.

Endvidere kan de hidtidige udgiftsbudgetterede rammebevillinger til mindre anlægsarbejder lægges sammen med de aktiverede driftsudgifter, som herefter udgør investeringsrammerne. Det sikres herved samtidig, at bevillingsmodtagerne ikke vil få selvstændige drifts- og anlægsbevillinger, som kan medføre en u hensigtsmæssig prioritering, da der er tale om adskilte bevillinger.

Investeringsrammen kan ud over de tidligere indeholdte større anskaffelser i budgettet, der skal aktiveres, og rammebevillinger til mindre anlægsarbejder udvides med en buffer på f.eks. 10 pct. af bevillingsmodtagers beholdning af anlægsaktiver. Dette vil give bevillingsmodtagerne yderligere muligheder for at prioritere mellem anlæg og drift. Der skal tages stilling til, om den nødvendige likviditet kan tilvejebringes, hvis bevillingsmodtagerne vælger at udnytte de afsatte investeringsrammer fuldt ud, idet det bemærkes, at der ikke er tale om en pligt til at udnytte rammen.

Med den foreslåede model vil bevillingsmodtagerne kun have en bevilling, som både skal finansiere den almindelige drift og afskrivning og forrentning af foretagne investeringer. Investeringsadgangen for bevillingsmodtagerne begrænses af den interne investeringsramme, som regionsrådet fastsætter for de enkelte bevillingsmodtagere.

Regionsrådet træffer beslutning om den samlede interne investeringsrammes størrelse og fordelingen af denne.

4.5. Resultatopgørelse

Der skal i budgetforslaget være indeholdt en resultatopgørelse for hvert af de to omkostningsbaserede bevillingsområder (hovedkonto 2 og 3), mens det er frivilligt for sundhedsområdet (hovedkonto 1). Formålet med resultatopgørelsen er at specificere det forventede årsresultat som årets indtægter fratrukket årets omkostninger (periodiserede ressourcforbrug). De budgetterede resultatopgørelser må ikke udvise et underskud.

I resultatopgørelsen skal indtægter og omkostninger til fælles formål, administration, renter mv., der konteres på hovedkonto 4 og 5, fordeles på hovedkonto 1-3 i både budgettet og regnskabet.

Ved fordelingen af indtægter og udgifter til fælles formål og central administration, der konteres på hovedkonto 4, fastsættes fordelingsnøglen af regionerne under hensyntagen til de tre aktivitetsområders belastning af fællesområdet. Fordelingsnøglen fastsættes lokalt som følge af forskelle i organiseringen og tilrettelæggelsen af fællesfunktionerne. Fordelingsnøglen skal fremgå af budget og regnskab og anvendt regnskabspraksis.

Ved fordelingen af indtægter og udgifter til renter m.v., der konteres på hovedkonto 5, anvendes følgende fordelingsnøgle: Hovedkonto 2-4 belastes med renteudgifter svarende til den beregnede interne forrentning af både eksisterende og nye investeringer på de tre aktivitetsområder. Saldoen, der herefter fremstår på hovedkonto 5, overføres til og finansieres endeligt på hovedkonto 1. Fordelingsnøglen skal fremgå af både budget og regnskab.

I resultatopgørelsen skal der ligeledes sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af regionens ordinære og ekstraordinære drift. Sidstnævnte vedrører aktiviteter,

Dato: 19. juli 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

der ikke forventes at være tilbagevendende og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet.

Resultatopgørelserne udarbejdes efter nedenstående skabelon:

Social og specialundervisning

(1.000 kr.)	Regnskab for år x-2	Korrigeret budget for år x-1	Budget for år x
Takstbetalinger vedr. det sociale område			
Takstbetalinger vedr. specialundervisning			
Indtægter			
Nettodriftsomkostninger			
Andel af fælles formål og administration (2.70.60)			
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster			
Andel af finansielle indtægter (2.80.70)			
Andel af finansielle omkostninger (2.80.70)			
Resultat før ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter			
Ekstraordinære omkostninger			
Årets resultat			

Regional udvikling

(1.000 kr.)	Regnskab for år x-2	Korrigeret budget for år x-1	Budget for år x
Bloktilskud fra staten (3.90.90)			
Udviklingsbidrag fra kommunerne (3.90.91)			
Indtægter			
Nettodriftsomkostninger			
Andel af fælles formål og administration (3.70.60-63)			
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster			
Andel af finansielle indtægter (3.80.70)			
Andel af finansielle omkostninger (3.80.70)			
Resultat før ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter			
Ekstraordinære omkostninger			
Årets resultat			

I forbindelse med budgetforslaget for 2007 og 2008 vil det i sagens natur alene være muligt at vise henholdsvis én og to af de tre anførte kolonner.

Eksempel på resultatopgørelse for et bevillingsområde på social- og specialundervisningsområdet

Et bevillingsområde, der overgår til det regionale niveau fra 1. januar 2007, har i budget 2006 en udgiftsbaseret driftsbevilling. Det antages, at regionsrådet beslutter, at bevillingsområdet i 2007 skal have en uændret bevilling opgjort efter omkostningsbaserede principper.

Den udgiftsbaserede bevilling opregnet til budget 2007-niveau er følgende:

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Eksempel på resultatopgørelse for et bevillingsområde på social- og specialundervisningsområdet

Et bevillingsområde, der overgår til det regionale niveau fra 1. januar 2007, har i budget 2006 en udgiftsbaseret driftsbevilling. Det antages, at regionsrådet beslutter, at bevillingsområdet i 2007 skal have en uændret bevilling opgjort efter omkostningsbaserede principper.

Den udgiftsbaserede bevilling opregnet til budget 2007-niveau er følgende:

Art	Mio.kr
1.0 Lønninger	100
2.2 Fødevarer	20
2.3 Brændsel og drivmidler	15
2.7 Anskaffelser	4
4.5 Entreprenør og håndværkerydelser	5
5.1 Tjenestemandspensioner	3
Bruttoudgifter	147
7.2 Salg af produkter og ydelser	-15
Nettoudgifter	132

Ud over driftsbevillingen antages det, at bevillingsområdet i 2007 får en rammebevilling til mindre anlægsarbejder på 1 mio. kr. til diverse moderniseringsarbejder af bevillingsområdets lokaler.

I den udgiftsbaserede driftsbevilling er indeholdt 4 mio. kr. (art 2.7) til anskaffelse af biler.

Budgettering af afskrivninger og forrentning

Bevillingsområdets forventede anskaffelser/investeringer, der skal aktiveres, og de tilknyttede afskrivninger til bevillingsområdets anlægsaktiver fremgår af nedenstående anlægsoversigt.

1.000kr.	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg mv.	Inventar mv.	Materielle anlægsaktiver under udførelse mv.	Immaterielle anlægsaktiver	I alt
Kostpris pr. 1. januar 2007 ¹⁾	30.000	5.000	1.000	0	0	36.000
Tilgang	1.000	4.000		0	0	5.000
Afgang	0	0	0	0	0	0
Overført	0	0	0	0	0	0
Kostpris pr. 31. december 2007	31.000	9.000	1.000	0	0	41.000
Ned- og afskrivninger 1. januar 2007	0	0	0	0	0	0
Årets afskrivninger	1.033	1.800	250	0	0	3.083
Årets	0	0	0	0	0	0

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

nedskrivninger						
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver	0	0	0	0	0	0
Ned- og afskrivninger 31.december 2007	1.033	1.800	250	0	0	3.083
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2007	29.967	7.200	750	0	0	37.917
Afskrives over	30 år	5 år	4 år	-	-	-

Note 1): Værdiansættelsen pr. 1. januar 2007 sker med udgangspunkt i regionens åbningsbalance.

Det fremgår, at 36,0 mio. kr. af regionens aktiver ved udarbejdelsen af åbningsbalancen opgjort pr. 1. januar 2007 kan henføres til bevillingsområdet. Tilgangen af nye aktiver i 2007 budgetteres til 5,0 mio. kr. (1,0 mio. kr. til moderniseringsarbejder og 4,0 mio. kr. til biler), således at bevillingsområdets aktiver (ekskl. afskrivninger) ultimo 2007 skønnes til 41,0 mio. kr.

Afskrivningsperioden for bygninger, tekniske anlæg og inventar antages at være henholdsvis 30, 5 og 4 år. I 2007 budgetteres med afskrivninger på 3,083 mio.kr., idet der både afskrives på de oprindelige anskaffede aktiver og de forventede nyanskaffelser i 2007. Den regnskabsmæssige værdi af bevillingsområdets aktiver ultimo 2007 skønnes til 37,917 mio. kr.

Forrentningen af bevillingsområdets aktiver i 2007 kan med en antaget markedsrente på 3,25 pct. opgøres til 1,2 mio. kr. $((37,917+36,0)/2) \cdot 0,0325$. Forrentningen konteres på art 0.4. Forrentningen kan beregnes som et gennemsnit af primo og ultimobeholdningen.

Budgettering af øvrige poster, hvor periodiseringen ændres som følge af overgang til omkostningsbaserede principper

Vedrørende tjenestemandspensioner antages det, at overgangen til omkostningsbaserede principper betyder en ændring fra en udgift på 3 mio. kr. (art 5.1) til en omkostning på 2,5 mio. kr. Nettoforskellen på -0,5 mio. kr. er sammensat af en forventet stigning i pensionsforpligtelsen på 2,5 mio. kr. (art 0.3) og en neutralisering af den udgiftsbaserede pensionsudbetaling i det omkostningsbaserede budget på -3,0 mio.kr. (art 0.6).¹

Budgettering af omkostningsbaseret bevilling

Når der for bevillingsområdet er opgjort de poster, hvor periodiseringen ændres kan den omkostningsbaserede bevilling opgøres. Dette sker med udgangspunkt i de poster, hvor periodiseringen ændres samt det udgiftsbaserede budget for 2006. Den omkostningsbaserede bevilling får følgende udseende for 2007:

Resultatopgørelse	B-året (mio. kr.)
Indtægter	-15
Afskrivninger	3,1
Forrentning	1,2

¹ I "Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner" er det et krav, at pensionsudgifterne skal følge ansættelsesområdet. I "Budget- og regnskabssystem for regioner" afholdes pensionsudgifterne centralt på 4.40.31, Tjenestemandspensioner, mens pensionsomkostningerne følger ansættelsesområdet.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Hensættelser (tjenestemandspensioner)	2,5
Øvrige omkostninger ¹⁾	140
Driftsresultat	131,8
1) Øvrige omkostninger opgøres som 147 - 4(art 2.7) - 3(art 5.1) = 140	
Det fremgår, at bevillingsområdets nettoudgiftsbevilling ændres fra 132,0 mio. kr. til en omkostningsbaseret bevilling på 131,8 mio. kr.	
Den omkostningsbaserede driftsbevilling for bevillingsområdet skal indgå i opgørelsen af resultatopgørelsen for det samlede social- og specialundervisningsområde.	
Ved opgørelsen af den samlede resultatopgørelse for regionens social- og specialundervisningsområde skal der i forhold til ovenstående eksempel endvidere indarbejdes takstbetalinger fra kommuner samt andele af omkostninger til fælles formål og administration og andele af finansielle indtægter og omkostninger.	

4.6. Pengestrømsopgørelse

Det udgiftsbaserede bevillingssystem bygger på, at bevilgede udgifter normalt udløser en betaling, og at der kun er ringe tidsmæssig forskel mellem bevillingen og betalingen.

Den ændrede periodisering i et omkostningsbevillingssystem medfører en større forskel mellem bevillingen og behovet for likviditet. Anskaffelser vil ikke indgå i bevillingen, men udløse behov for en betaling. Omvendt vil der i bevillingen efterfølgende indgå afskrivninger på anskaffelser og andre kalkulatoriske poster, som ikke medfører et likviditetsbehov. En omkostningsbevilling kan altså være både større og mindre end likviditetsbehovet afhængig af, hvornår sammenligningen foretages.

Ved anvendelse af omkostningsbevillinger ændres der ikke på, at der skal være den fornødne likviditet til rådighed til at finansiere den budgetterede aktivitet.

Derfor skal der i budgetforslaget være indeholdt en pengestrømsopgørelse for hele regionen samt for hvert af de to omkostningsbaserede bevillingsområder.

Formålet med pengestrømsopgørelsen er at vise budgetårets pengestrømme fordelt på de budgetterede drifts- og investerings- og finansieringsaktiviteter. Pengestrømmene fra drifts- og investeringsaktiviteterne udarbejdes med udgangspunkt i resultatopgørelserne og investeringsbudgettet for hvert af de to omkostningsbaserede bevillingsområder. Der skal ikke udarbejdes en pengestrømsopgørelse for hovedkonto 4 "Fælles formål og administration", da kontoen i både budget og regnskab er fordelt til hovedkonto 1-3 og dermed indgår i årets resultat på disse hovedkonti.

Pengestrømsopgørelsen på koncernniveau skal udarbejdes efter nedenstående skabelon, jf. bilag 2 i afsnit 5.4.2 i "Budget- og regnskabssystem for regioner".

I alt - koncernniveau

(1.000 kr.)	Sundhed	Social- og specialundervisning	Regional udvikling	I alt
Årets resultat				
Likviditetsreguleringer til årets resultat				
+ afskrivninger				
+ intern forrentning				

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

+ varebeholdninger, primo				
- varebeholdninger, ultimo				
- feriepenge, primo				
+ feriepenge, ultimo				
- hensættelse til pension, primo				
+ hensættelse til pension, ultimo				
- andre reguleringer, primo				
+ andre reguleringer, ultimo				
A. Likviditetsvirkning af årets resultat				
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer				
- køb af immaterielle anlægsaktiver				
+ salg af immaterielle anlægsaktiver				
- køb af materielle anlægsaktiver				
+ salg af materielle anlægsaktiver				
+/- andre forhold				
B. Likviditetsvirkning af investeringer				
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat +A +B)				
Likviditetsreguleringer til fælles- og finansieringsposter				
+/- forskydninger i kortfristede tilgodehavender				
+/- forskydninger i kortfristede gældsforpligtelser				
+ optagelse af eksterne lån				
- afdrag på eksterne lån				
- forrentning af interne lån				
+/- øvrige finansielle poster				
D. Likviditetsvirkning af fælles- og finansieringsposter				
E. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat+A+B+C+D)				
F. Likvider, primo budgetåret				
G. Likvider, ultimo budgetåret (E+F)				

Note: De skraverede felter skal ikke udfyldes.

Pengestrømsopgørelsen for hele regionen opgøres efter udgiftsbaserede principper på sundhedsområdet og efter omkostningsbaserede principper på social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde.

Da sundhedsområdet opgøres efter udgiftsbaserede principper er likviditetsvirkningen lig med årets resultat svarende til områdets nettodrfts- og anlægsudgifter.

Det bemærkes, at omkostning til forretning af interne lån indgår i årets resultat på sektorområderne og der korrigeres for likviditetsvirkningen heraf under pkt. A. Indtægten ved forrentningen af interne lån tilgår regionen som koncern, og der korrigeres for likviditetsvirkningen heraf med modsatrettet fortegn under pkt. D.

Likviditetsvirkningen af visse driftsposter og finansieringsposterne henføres til koncernniveauet, da de afledte pengestrømme af de kortfristede tilgodehavender og gældsforpligtelser, ekstern lånoptagelse, afdrag på eksterne lån, øvrige langfristede tilgodehavender og gæld er en integreret del af regionens fælles kassebeholdning. Det gælder således ved adgang til optagelse af eksterne lån til visse investeringer, at

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

regionen yder et internt lån til det pågældende område, mens det er regionen, der optager det eksterne lån.

For social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde udarbejdes følgende pengestrømsopgørelse:

(1.000 kr.)	Regnskab for år x-2	Korrigeret budget for år x-1	Budget for år x
Årets resultat			
Likviditetsreguleringer til årets resultat			
+ afskrivninger			
+ intern forrentning			
+ varebeholdninger, primo			
- varebeholdninger, ultimo			
- feriepenge, primo			
+ feriepenge, ultimo			
- hensættelse til pension, primo			
+ hensættelse til pension, ultimo			
- andre reguleringer, primo			
+ andre reguleringer, ultimo			
A. Likviditetsvirkning af årets resultat			
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer			
- køb af immaterielle anlægsaktiver			
+ salg af immaterielle anlægsaktiver			
- køb af materielle anlægsaktiver			
+ salg af materielle anlægsaktiver			
+/- andre forhold			
B. Likviditetsvirkning af investeringer			
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat +A +B)			

Eksempel på pengestrømsopgørelse for bevillingsområde på social- og specialundervisningsområdet

Pengestrømsopgørelsen vises med udgangspunkt i det foranstående eksempel på opgørelse af en resultatopgørelse for en institution på social- og specialundervisningsområdet. Dog antages det, at takstbetalinger fra kommuner er fastsat således, at det budgetterede årsresultat er nul.

	B-året (mio. kr.)
Årets resultat	0,0
+ Afskrivninger (art 0.1)	3,1
+ renteomkostninger (art 0.4)	1,2
+ ændring i hensættelser til tjenestemandspensioner (art 0.3)	2,5
A. Likviditetsvirkning af årets resultat	6,8
Investeringer	
- udbetalinger til anskaffelse af materielle og immaterielle aktiver	-5,0
B. Likviditetsvirkning af investeringer	-5,0
Årets likviditetsvirkning (A+B)	1,8

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Det fremgår, at driften bidrager med 6,8 mio. kr., mens investeringerne bidrager med - 5,0 mio. kr., således at institutionen samlet bidrager med 1,8 mio. kr. mindre end det budgetterede årsresultat.

Det bemærkes, at det forhold, at de to aktivitetsområder ved opstarten af regionen pålægges en intern gæld svarende til værdien af områdernes aktiver, og at gælden forrentes og afdrages svarende til forrentning og afskrivninger, jf. pkt. 4.7, indebærer, at de to områder yder et likviditetsbidrag til finansieringen af renter og afdrag på regionens gæld.

4.7. Interne lån, afdrag, forrentning og mellemværende

Investeringsudgifter på det regionale udviklingsområde og social- og specialundervisningsområdet finansieres som interne lån, der forrentes med markedsrenten og afdrages - som minimum svarende til afskrivning af investeringen - i efterfølgende år. Der er ikke fastsat nærmere bestemmelser for opgørelse af markedsrenten, da regionerne bør kunne tilpasse forrentningen til lokale forhold. Regionerne kan således have forhandlet sig frem til forskellige forrentningsaftaler med deres pengeinstitutter, hvilke kan lægges til grund for opgørelse af markedsrenten. Alternativt kan som retningsgivende for markedsrenten peges på den gennemsnitlige effektive 10-årige statsobligationsrente som denne opgøres af Nationalbanken. Den anvendes som rentesats ved forretning af gæld og tilgodehavender.

Investeringer på det regionale udviklingsområde og social- og specialundervisningsområdet øger mellemværendet mellem regionen og aktivitetsområderne. Mellemværendet nedbringes ved, at omkostninger til afskrivninger kræver en bevilling, men ikke indebærer et likviditetstræk. Ved nyinvesteringer skal det sikres, at forrentning og afskrivning kan afholdes inden for de afsatte bevillinger i budgetoverslagsårene. Gælden vedrørende interne lån må således aldrig overstige værdien af de lånefinansierede anlægsaktiver.

Afskrivninger på aktiver, der eksisterer i forbindelse med oprettelsen af regionerne pr. 1. januar 2007, må ikke påvirke mellemværendet mellem regionen og det regionale udviklingsområde og social- og specialundervisningsområdet. Det indebærer i praksis, at hvert af områderne ved opstarten af regionerne pålægges en intern gæld svarende til værdien af områdets aktiver. Gælden afdrages og forrentes svarende til afskrivning og forrentning af aktiverne. Der er tale om det samme princip, som gælder for nyinvesteringer, der foretages efter opstarten af regionerne, nemlig at et områdes gæld til regionen øges svarende til værdien af investeringen.

På social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde skal pengestrømsopgørelsen afdække det likviditetsmæssige mellemværende i forhold til regionens samlede økonomi. Mellemværendet skal forrentes med markedsrenten. I tilknytning til pengestrømsopgørelsen på social- og specialundervisningsområdet og det regionale udviklingsområde vises mellemværendet i forhold til regionens samlede økonomi.

(1.000 kr.)	B	B01	B02	B03
Primo 1. januar				
Årets likviditetsvirkning				
Forrentning af saldo				
Ultimo 31. december				

Mellemværendet føres på funktion 6.35.30 Udlæg vedr. hovedkonto 2-3, mens forrentningen af saldoen føres på funktion 5.35.30 Renter af udlæg vedrørende hovedkonto 2 og 3.

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

Eksempel på opgørelse af mellemværende for institution på social- og specialundervisningsområdet	
Opgørelsen af mellemværendet vises med udgangspunkt i det foranstående eksempel på opgørelse af resultat- og pengestrømsopgørelse for en institution på social- og specialundervisningsområdet.	
	B-året (1.000 kr.)
Primo 1. januar	36.000
Årets likviditetsvirkning	-1.800
Forrentning af saldo	1.141 ²
Ultimo 31. december	35.341
<p>Det fremgår, at institutionens gæld til regionen primo 2007 er 36,0 mio.kr. svarende til værdien af institutionens anlægsaktiver. Likviditetsvirkningen af årets resultat inklusiv forrentning af saldo er 1,141 mio. kr. Mellemværendet er dermed ultimo året blevet nedbragt til 35,341 mio. kr. Betingelsen om, at gælden vedrørende interne lån ikke må overstige værdien af de lånefinansierede anlægsaktiver, er opfyldt, da værdien af anlægsaktiverne ultimo 2007 er budgetteret til 37,9 mio. kr. Forskellen mellem værdien af anlægsaktiverne og gælden til regionskassen er 2,559 mio. kr., hvoraf 2,5 mio. kr. svarer til årets hensættelser til tjenestemandspensioner og 0,059 mio. kr. svarer til merforrentningen af anlægsaktiverne i forhold til forretningen af mellemværendet.</p>	

4.8. Sondringen mellem drift og anlæg (investeringer)

Sondringen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter foretages i den udgiftsbaserede kontoplan ved anvendelse af dranst-værdierne 1 henholdsvis 3.

I det omkostningsbaserede system betegnes anlægsudgifter som investeringer, der defineres som aktiver, der opfylder de 3 generelle betingelser for indregning og måling af aktiver i balancen:

1. Aktivet forventes anvendt i mere end et regnskabsår (dvs. at aktivet har en brugstid/levetid på mere end 1 år)
2. Aktivets værdi kan måles pålideligt
3. Aktivet har en værdi, der er lig med eller større end 100.000 kr.

Det bemærkes, at bagatelgrænsen er fastsat til 100.000 kr., hvilket er en ændring i forhold til de tilsvarende regler i Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner, hvor bagatelgrænsen kan fastsættes i intervallet 50.000-100.000 kr.

Vejledende for, om en omkostning til *vedligeholdelses- og ombygningsarbejder* skal betragtes som drift eller en investering, er dels om arbejdet indebærer en forbedring og levetiden for bestående bygninger eller anlæg øges, dels om formålet med eller brugen af bygningen m.v. ændres væsentligt. Er dette tilfældet, skal omkostningen konteres som en investering (dranst 3).

Større *anskaffelser af materiel, inventar m.v.*, der hver for sig falder under bagatelgrænsen, indregnes i balancen som et samlet aktiv og henregnes som en investering, hvis de indgår i et samlet system, har samme anvendelsesformål og/eller indkøbes i forbindelse med nybygning eller større renovering.

Følgende tilskud og udgifter forbundet med anskaffelse af følgende aktiver betragtes som investeringer, selv om de ikke opfylder betingelserne for indregning i regionens balance:

- Materielle aktiver, hvis værdi for regionen primært er af kulturel eller historisk

² $((36,0 + (36,0 - 1,8))/2) * 0,0325$

Dato: 17. oktober 2006

Ikrafttrædelsesår: Budget 2007

- karakter
- Anlægstilskud til selvejende institutioner og andre offentlige myndigheder

Sondringen mellem omkostninger til drift og investeringer har ikke alene betydning for selve registreringen i regionens budget og regnskab. Der er også forskel på de bevillingsprocedurer, som skal gå forud for omkostningernes afholdelse. For driftsomkostningernes vedkommende er bevillingsafgivelsen knyttet til vedtagelsen af budgettet. For investeringernes vedkommende sker bevillingsafgivelsen derimod ved vedtagelsen af en bevilling - efter reglerne for udgiftsbaserede anlægsbevillinger - for det enkelte investeringsprojekt eller som rammebevillinger til nærmere afgrænsede investeringer, f.eks. mindre byggearbejder og større anskaffelser.

4.9. Anvendelsen af hovedart 0 Beregnede omkostninger

Hovedart 0 benyttes til registrering af beregnede omkostninger og indtægter som eksempelvis afskrivninger. Registrering på hovedart 0 foretages med henblik på at kunne omkostningsregistrere i budget- og regnskabssystemet samt indregne materielle aktiver mv. i balancen. Anvendelsen af hovedart 0 er obligatorisk i budget og regnskab på social- og specialundervisningsområdet (hovedkonto 2), det regionale udviklingsområde (hovedkonto 3) og fælles formål og administration (hovedkonto 4), mens det i budgettet er frivilligt på sundhedsområdet.

Beregnede omkostninger mv. er i artsopdelingen opdelt på 10 arter:

- 0.0 Statuskonteringer
- 0.1 Afskrivninger
- 0.2 Lagerforskydninger
- 0.3 Pensionshensættelser vedrørende tjenestemænd
- 0.4 Forrentning
- 0.5 Overførte omkostninger
- 0.6 Øvrige beregnede omkostninger
- 0.7 Feriepenge
- 0.8 Beregnede og overførte indtægter
- 0.9 Modregningskonto

Registreringen af de beregnede omkostninger foretages under arterne 0.1-0.7, mens beregnede indtægter registreres under art 0.8. Posterings under art 0.1-0.7 og 0.8 modposteres på art 0.9 Modregningskonto på hovedkonto 6. Medtages hovedart 0 i budgettet eller regnskabet, fås et omkostningsbudget/-regnskab på hovedkonto 1-4. Undlades hovedart 0, fås et budget/regnskab baseret på udgiftsbaserede principper.

Indholdet af de enkelte arter er nærmere uddybet i afsnit 2.5 i "Budget- og regnskabssystem for regioner".